

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ: ΣΔΟ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑΛΟΥ

ΤΟΠΟΣ: ΠΑΤΡΑ-2017

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από τα πρώτα χρόνια ύπαρξης του ανθρώπου, ήταν αναγκαία η πραγματοποίηση συναλλαγών. Αρχικά, η ανταλλαγή προϊόντων εξυπηρετούσε τις ανάγκες των ανθρώπων για την απόκτηση αγαθών, επειδή όμως η αξία των ανταλλασσόμενων αγαθών ήταν αμφισβητήσιμη, κρίθηκε σκόπιμο να καθιερωθεί ένα κοινώς αποδεκτό μέσο συναλλαγών, το χρήμα. Με την χρήση του χρήματος, οι συναλλαγές έγιναν αισθητά πιο εύκολες και δίκαιες, διότι το κόστος του αγαθού ήταν αντιπροσωπευτικό της αξίας του. Με το πέρασμα των χρόνων και την εξέλιξη της τεχνολογίας, η ανάγκη για μεγαλύτερη ασφάλεια στις συναλλαγές οδήγησε στην ανεύρεση σύγχρονων τρόπων πληρωμών. Η ιδέα του Franc McNamara το 1949, για την εφεύρεση του πλαστικού χρήματος, αποδείχθηκε η αφετηρία για την εξέλιξη των συναλλαγών με την χρήση διάφορων μέσων πληρωμών. Ένα από τα πιο επικρατέστερα μέσα πληρωμών που χρησιμοποιείται στις καθημερινές συναλλαγές, είναι η πιστωτική κάρτα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η πιστωτική κάρτα αποτελεί ένα από τα πιο σύγχρονα μέσα συναλλαγών, η οποία έχει καθιερωθεί στις καθημερινές συναλλαγές τα τελευταία χρόνια. Η πιστωτική κάρτα ουσιαστικά, αντικαθιστά την ανάγκη για πληρωμή με μετρητά, παρέχοντας στον κάτοχο την δυνατότητα αγοράς με πίστωση. Ο κάτοχος μπορεί να επιλέξει ανάμεσα σε διάφορα είδη καρτών που εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες του, όπως για παράδειγμα οι φοιτητικές πιστωτικές κάρτες, οι κάρτες τύπου affinity και οι κάρτες private label. Η πιστωτική κάρτα προσφέρει αρκετά οφέλη στον κάτοχο της, αφού χρησιμοποιείται ως μέσο πίστωσης, πληρωμής αλλά ακόμα και ως μέσο εγγύησης. Εκτός από τον κάτοχο, η συμβεβλημένη επιχείρηση και ο εκδότης απολαμβάνουν εξίσου σημαντικά οφέλη, τα οποία συντελούν στα οικονομικά συμφέροντα τους. Βέβαια, τα συμβαλλόμενα μέρη επιβαρύνονται με το κόστος από την χρήση της και ιδιαίτερα ο κάτοχος ο οποίος σε περίπτωση που καθυστερήσει την αποπληρωμή του λογαριασμού του, θα χρεωθεί με πρόσθετους τόκους. Υπάρχουν δύο τύποι συμβάσεων, στις οποίες μπορεί να εμπλακεί ο κάτοχος η διμερής και η τριμερής. Η διμερής σχέση, είναι μια περίπτωση, όπου ο εκδότης είναι ταυτόχρονα και προμηθευτής των αγαθών ή των υπηρεσιών και ο κάτοχος καταβάλλει το αντίτιμο των αγορών του μέσω της πιστωτικής του κάρτας. Η τριμερής σχέση περιλαμβάνει, σχέσεις μεταξύ εκδοτή-κατόχου πιστωτικής κάρτας, εκδότη-συμβεβλημένης επιχείρησης και κατόχου-συμβεβλημένης επιχείρησης. Οι συμβάσεις αυτές, συνοδεύονται από κάποιους νόμους, τους οποίους πρέπει να τηρούν πιστά τα συμβαλλόμενα μέρη, όπου η εσκεμμένη ή μη παράβαση τους μπορεί να οδηγήσει στην καταγγελία, ακόμα και στην λύση της σύμβασης. Κάποιοι από αυτούς τους όρους, έχουν κριθεί καταχρηστικοί, διότι ανατρέπουν την ισορροπία των αμοιβαίων δικαιωμάτων, υποχρεώσεων δυνατοτήτων και κινδύνων, που υπαγορεύει η καλή πίστη. Κατά συνέπεια, έχει αποφασίσει ότι οι όροι του Ν. 2251/1994 της παραγράφου 7 του άρθρου 2, είναι καταχρηστικοί. Για την ασφάλεια του, ο κάτοχος οφείλει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός, τόσο στον φυσικό κόσμο, όσο και στο διαδίκτυο, καθώς ο κίνδυνος απώλειας της κάρτας του ή των στοιχείων αυτής είναι ιδιαίτερα μεγάλος. Το βασικό πρόβλημα, που ενδέχεται να αντιμετωπίσει ο κάτοχος είναι αυτό της χρήσης της κάρτας από τρίτο πρόσωπο, κάτι που αν δεν αντιληφθεί θα επιφέρει χρεώσεις στον λογαριασμό του, αν αυτές ξεπερνούν το ποσό των 150 ευρώ, μικρότερες απώλειες καλύπτονται από την τράπεζα. Βέβαια, αν ο κάτοχος ειδοποιήσει έγκαιρα τότε κάθε συναλλαγή θεωρείται άκυρη και δεν θα επιβαρυνθεί ο προσωπικός του λογαριασμός με κάποιο κόστος. Τα προσωπικά δεδομένα του κατόχου, επεξεργάζονται αρκετά συχνά τόσο από τον εκδότη της κάρτας όσο και από τις συμβεβλημένες με αυτόν επιχειρήσεις. Τα δεδομένα αυτά, διαφυλάσσονται από τον Ν.2472/1977 και όποιος τα χρησιμοποιεί ή τα μεταφέρει σε τρίτο πρόσωπο, οφείλει να έχει την συγκατάθεση του κατόχου αλλά και να του γνωστοποιεί τον λόγο χρήσης των δεδομένων αυτών. Διαφορετικά, θα επιβληθούν πολύ αυστηρές κυρώσεις σε όσους δεν τήρησαν τον Ν. 2472/1977. Τέλος, κάτι που αξίζει να αναφερθεί, είναι η σημασία της σύμβασης εγγύησης στην πιστωτική κάρτα, η οποία εξασφαλίζει ότι ο δανειστής θα εισπράξει το ποσό που του οφείλεται, μέσω του εγγυητή, σε περίπτωση που ο κάτοχος δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να εξοφλήσει ο ίδιος το χρέος του.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

Πιστωτική κάρτα, συναλλαγές, πλαστικό χρήμα, ηλεκτρονικό χρήμα, σύμβαση, υπογραφή, νομική φύση, νόμος, λειτουργίες, άρθρο, διάταξη, υποχρεώσεις, δικαιώματα, μειονεκτήματα, πλεονεκτήματα, κάτοχος, εκδότης-δανειστής, δάνειο, τράπεζα συμβεβλημένη επιχείρηση, εγγύηση, εγγυητής, πρωτοφειλέτης, καταχρηστικοί όροι, διμερής-τριμερής σχέση, συνέπειες, παραβίαση, κυρώσεις, αποζημίωση, τακτική-έκτακτη καταγγελία, προσωπικά δεδομένα, επεξεργασία, αγορές, λογαριασμός, ποσό, προμήθεια υπόλοιπο, χρέωση, καταναλωτής, επιτόκιο, τόκος, χρέος, υπερημερία, υπηρεσίες, υπαναχώρηση, έξοδα, μη εξουσιοδοτημένος τρίτος, οφειλή, διαδίκτυο, ιστοσελίδα, ηλεκτρονικό έγκλημα, Αρχή, προστασία, ποινή, πρόστιμο, ένσταση, απαλλαγή, υποκατάσταση, αμέλεια, απόδειξη, μεταβίβαση, κλοπή, μίσθιο, επιμέλεια, ασφάλεια, πρόσβαση.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ.....	3
ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ ή ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	9
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ: ΑΠ’ ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ.....	9
1.1. Ιστορική αναδρομή στις διάφορες μορφές πληρωμής	9
1.1.1. Ιστορική αναδρομή της πιστωτικής κάρτας.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	12
ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ...	12
2.1. Τα τραπεζογραμμάτια	12
2.2. Το λογιστικό χρήμα.....	13
2.3. Το πλαστικό χρήμα	13
2.3.1. Πιστωτικές κάρτες.....	14
2.3.2. Χρεωστικές κάρτες.....	19
2.3.3. Προπληρωμένες κάρτες	20
2.3.4. Έξυπνες κάρτες	22
2.3.5. Κάρτες ΑΤΜ	25
2.4. Το ηλεκτρονικό χρήμα	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	29
ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ.....	29
3.1. Οι βασικές λειτουργίες της πιστωτικής κάρτας	29
3.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο.....	30
3.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον εκδότη.....	32
3.4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για την συμβεβλημένη επιχείρηση	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	34
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	34

4.1. Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας.....	34
4.2. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας	35
4.2.1. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος.....	37
4.2.2. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	75
ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	75
5.1. Γενικοί όροι συναλλαγών (ΓΟΣ)	75
5.2. Καταχρηστικοί όροι συναλλαγών	75
5.3. Καταχρηστικοί όροι τραπεζικών συναλλαγών με πιστωτική κάρτα.....	84
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	88
Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΠΟ ΜΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΜΕΝΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΟΝ ΦΥΣΙΚΟ ΚΟΣΜΟ	88
6.1. Η χρήση της πιστωτικής κάρτας εν γνώσει του νόμιμου κατόχου της κάρτας.....	88
6.2. Η χρήση της κάρτας από τρίτο εν αγνοία του νόμιμου κατόχου της κάρτας.....	88
6.2.1. Ανάλυση μετρητών από ΑΤΜ και προμήθεια αγορών ή υπηρεσιών από τον μη νόμιμο χρήστη της κάρτας ως ποινικά αδικήματα.....	89
6.3. Το ηλεκτρονικό έγκλημα και οι κίνδυνοι που ο κάτοχος μπορεί να αντιμετωπίσει στο διαδίκτυο από τρίτους μη νόμιμους κατόχους	90
6.3.1. Η αντιμετώπιση των κινδύνων από την πληρωμή με πιστωτική κάρτα για συναλλαγές μέσω διαδικτύου από πλευράς αστικού και ποινικού δικαίου.....	93
6.4. Συμβουλές για ασφάλεια συναλλαγών στο διαδίκτυο	94
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.....	97
Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ (Ν. 2472/1977).....	97
7.1. Ο Ν. 2472/1977 σχετικά με τις πιστωτικές κάρτες.....	97
7.1.1. Οι προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων του κατόχου πιστωτικής κάρτας.....	98
7.1.2. Οι προϋποθέσεις νόμιμης τήρησης αρχείου των προσωπικών δεδομένων του κατόχου πιστωτικής κάρτας	99
7.1.3. Τα δικαιώματα του νόμιμου κατόχου της κάρτας.....	99
7.2. Η αυθαίρετη έκδοση/χρέωση κάρτας ως προσβολή του δικαιώματος στην προσωπικότητα.....	101
7.2.1. Άλλες περιπτώσεις όπου η τράπεζα οφείλει αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης και προσβολής του δικαιώματος στην προσωπικότητα.	102

7.3. Ποινικές κυρώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας από την μη τήρηση των υποχρεώσεων του	102
7.4. Διοικητικές κυρώσεις.....	104
7.5. Αστικές κυρώσεις.....	105
7.6. Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο διαδίκτυο σύμφωνα με τον Ν. 2472/1997.....	105
7.7. Η επίδραση των cookies στα προσωπικά δεδομένα των κατόχων πιστωτικών καρτών	105
7.8. Ο ασφαλέστερος τρόπος διαδικτυακής πληρωμής και διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων του κατόχου	106
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.....	108
Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ.....	108
8.1. Έννοια και οικονομική σημασία της εγγύησης.....	108
8.2. Νομική φύση της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος	108
8.2.1. Η σύναψη της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας	109
8.2.2. Σχέσεις που προκύπτουν μεταξύ δανειστή-εγγυητή	109
8.2.3. Η ευθύνη του εγγυητή στην περίπτωση υπέρβασης του πιστωτικού ορίου.....	111
8.2.4. Έκταση εγγυητικής ευθύνης σε περίπτωση αύξησης πιστωτικού ορίου	112
8.2.5. Σχέσεις που προκύπτουν μεταξύ εγγυητή-κατόχου	113
8.2.6. Το δικαίωμα υποκατάστασης του εγγυητή	114
8.2.7. Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας	115
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.....	119
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	119

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ ή ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ: Αστικός Κώδικας

Επ.: Επόμενο

Αρ.: Άρθρο

Ν.: Νόμος

ΠΔ/ΤΕ: Πράξεις Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος

ΑΠ: Απόφαση

ΥΑ: Υπουργική Απόφαση

ΓΟΣ: Γενικοί Όροι Συναλλαγών

ΚΥΑ: Κοινή Υπουργική Απόφαση

Ν.Δ.: Νομοθετικό Διάταγμα

ΕΟΚ: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΚΠολΔ: Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

ΔΕΕ: Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΚ: Ποινικός Κώδικας

POS: Σημείο Λιανικής Πώλησης ή Point Of Sale,

ATM: Αυτόματη Ταμειολογιστική Μηχανή ή Automated Teller Machine,

PIN: Προσωπικός Αριθμός Αναγνώρισης ή Personal Identification Number

SET: Ασφαλής Ηλεκτρονικές Συναλλαγές ή Secure Electronic Transactions

EFT: Ηλεκτρονική Μεταφορά Κεφαλαίων ή Electronic Funds Transfer

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια, η ταχύτατη εξέλιξη της τεχνολογίας έχει επηρεάσει αδιαμφισβήτητα τον τρόπο πραγματοποίησης συναλλαγών. Καθοριστικό ρόλο σε αυτό, έχει διαδραματίσει η εμφάνιση των πλαστικών καρτών, οι οποίες εξελίσσονται συνεχώς αναβαθμίζοντας την ποιότητα και την ταχύτητα των συναλλαγών. Το χαμηλό κόστος απόκτησης τους σε συνδυασμό με τη διευκόλυνση που προσφέρουν στον κάτοχο, καθιστούν τις κάρτες ένα απαραίτητο μέσο στην καθημερινότητα του. Σημαντική παρουσία στις εμπορικές συναλλαγές έχει η πιστωτική κάρτα, η οποία δίνει την δυνατότητα στον χρήστη να αποκτήσει ένα αγαθό ή μια υπηρεσία χωρίς την άμεση καταβολή των μετρητών. Για την απόκτηση της πιστωτικής κάρτας βέβαια, πρέπει να ακολουθείται μια διαδικασία συμφωνίας μεταξύ εκδότη, υποψήφιου κατόχου και συμβεβλημένων επιχειρήσεων, σχετικά με τους όρους χρήσης, τα νομικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Χωρίς αμφιβολία η έρευνα και η γνώση των νομικών όρων που ισχύουν για την χρήση της πιστωτικής κάρτας, έχουν εξαιρετική σημασία, έτσι ώστε να διατηρείται μια ισορροπία δικαιωμάτων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών. Έτσι, είναι απαραίτητο στην τριμερή αυτή σχέση, να ακολουθούνται πιστά οι κανόνες και οι υποχρεώσεις από το κάθε μέρος ξεχωριστά με κύριο μέλημα την προστασία των δικαιωμάτων του καταναλωτή, εφόσον ο τελευταίος είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του. Για την σύνταξη της ακόλουθης εργασίας, χρησιμοποιήθηκε ένα ευρύ φάσμα βιβλιογραφικών πηγών, με αντικείμενο την τραπεζική, την χρηματοοικονομική αλλά και από βιβλία νομικού περιεχομένου. Επιπλέον, προστέθηκαν στοιχεία από διπλωματικές διατριβές, νομικά περιοδικά αλλά και από πρωτογενή δεδομένα που συλλέχθηκαν απευθείας από τράπεζες. Συμπληρωματικά, αντλήθηκαν πληροφορίες από ηλεκτρονικές πηγές στην προσπάθεια αναφοράς των σύγχρονων μεταρρυθμίσεων. Στην εργασία μας, έγινε συνοπτική αναφορά των ιστορικών γεγονότων σχετικά με τις αρχικές εμφανίσεις των πιστωτικών καρτών και ανάλυση των διαφόρων τύπων χρήματος που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα. Ακολούθως, αναλύθηκαν τα πολλαπλά οφέλη της πιστωτικής κάρτας τα οποία επωμίζονται τα συμβαλλόμενα μέρη αλλά και οι κίνδυνοι που αναλαμβάνουν από την χρήση της. Στην συνέχεια, αναλύθηκαν οι δύο τύποι συμβάσεων που διακρίνονται σε διμερή και τριμερή, παραθέτοντας αναλυτικά στοιχεία που αφορούν τις σχέσεις που δημιουργούνται από τις συμβάσεις αυτές, δίνοντας έμφαση στους γενικούς όρους συναλλαγών που ισχύουν. Σε επόμενο κεφάλαιο, προσδιορίστηκαν κάποιοι από τους γενικούς όρους συναλλαγών οι οποίοι κρίθηκαν, με βάση αποφάσεις δικαστηρίων, καταχρηστικοί. Σε επόμενο στάδιο, αναφέρθηκαν οι πιθανοί κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν, σε περίπτωση που η πιστωτική κάρτα χρησιμοποιηθεί από μη νόμιμο κάτοχο της κάρτας είτε στο φυσικό κόσμο είτε στο διαδίκτυο. Εφόσον προκύψει παράνομη χρήση της κάρτας, αναφέρονται τα νόμιμα μέσα τα οποία μπορεί να επικαλεστεί ο κάτοχος της κάρτας από πλευράς ποινικού και αστικού δικαίου. Επιπλέον, τονίζεται η σημασία προστασίας των προσωπικών δεδομένων του κατόχου, καθώς και η απόκρυψη τους από μη εξουσιοδοτημένα πρόσωπα. Η σημασία διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων επιβεβαιώνεται και από την ύπαρξη αυστηρών κυρώσεων που επιβάλλονται σε όσους έχουν την δυνατότητα να καταχραστούν τα προσωπικά δεδομένα του κατόχου. Τέλος, σε περίπτωση που χρειαστεί να υπογραφεί σύμβαση εγγύησης, αναλύονται οι επιμέρους σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ εκδότη, κατόχου και εγγυητή οι οποίες συνδέουν τα συμβαλλόμενα μέρη με δικαιώματα και υποχρεώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ: ΑΠ' ΤΗΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

1.1. Ιστορική αναδρομή στις διάφορες μορφές πληρωμής

Διάφορες μορφές πληρωμής-ιστορικά στοιχεία

Η ανάγκη των ανθρώπων για την απόκτηση αγαθών ήταν πάντοτε ο πρωταρχικός τους στόχος έτσι ώστε να εξασφαλίσουν όσο το δυνατόν καλύτερο επίπεδο διαβίωσης. Ακόμη και πριν την εφεύρεση των νομισμάτων η ανταλλαγή προϊόντων, ο αντιπραγματισμός, υπήρξε η πιο διαδεδομένη πρακτική εξασφάλισης των βασικών αναγκών των ανθρώπων. Οι συναλλαγές σε είδος διευκόλυναν τις πρώτες κοινωνίες των ανθρώπων στην επιβίωση τους. Εν συνεχεία ως μέσο πληρωμής καθιερώνονται πολύτιμα αντικείμενα όπως ο χρυσός που η αξία τους κατά την ανταλλαγή μετριόταν με βάση το βάρος τους ενώ μετέπειτα κόβονται τα πρώτα νομίσματα στην Μ. Ασία από ήλεκτρο, κράμα χρυσού και αργυρού στα τέλη του 7^{ου} π.χ. αιώνα. Πολλά χρόνια αργότερα εκδίδονται και τα πρώτα χαρτονομίσματα. Οι Κινέζοι χρησιμοποίησαν πρώτοι χαρτονομίσματα κατά τη Δυναστεία Tang (618-907μ.Χ.) και για τουλάχιστον 500 χρόνια πριν τα υιοθετήσει η Ευρώπη, τον 17ο αιώνα. Στην Ελλάδα η εισαγωγή του χαρτονομίσματος έγινε για πρώτη φορά το 1841 με εκδόσεις της Εθνικής Τράπεζας. Αργότερα εξέδωσαν χαρτονομίσματα η Ιονική Τράπεζα, η Τράπεζα Κρήτης, η Τράπεζα Ηπειροθεσσαλίας και η Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ σε έκτακτες περιπτώσεις εξέδωσε χαρτονομίσματα και το ίδιο το ελληνικό κράτος. Από την πρώτη Ιανουαρίου του 2002 έως σήμερα χρησιμοποιούνται τα τραπεζογραμμάτια του Ευρώ.¹

1.1.1. Ιστορική αναδρομή της πιστωτικής κάρτας

Πιστωτική κάρτα-ιστορικά στοιχεία

Οι καταναλωτικές συνήθειες μιας εποχής αποκαλύπτουν τον τρόπο ζωής, οργάνωσης της οικονομίας και κοινωνίας της κάθε περιόδου. Από αυτή την άποψη δεν θα ήταν υπερβολή να πει κάποιος πως η ανάπτυξη μιας οικονομίας εξαρτάται από την εξέλιξη των καταναλωτικών προτύπων της. Πράγματι, έχει διαπιστωθεί ιστορικά η ύπαρξη καθοριστικής θετικής συσχέτισης ανάμεσα στη βελτίωση της υλικοτεχνικής παραγωγικής βάσης μιας οικονομίας, του ελεύθερου χρόνου που απολαμβάνει ο παραγωγικός πληθυσμός και της αξίας και ποιότητας των καταναλωτικών αγαθών που έχει την δυνατότητα να αγοράσει. Αν η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας είναι υπεύθυνη για τη μείωση των ωρών εργασίας και την

---

¹Ηλεκτρονικές πηγές: <https://argolikivivliothiki.gr> Ανακτήθηκε 02/03/16,

<http://tvxs.gr/> Ανακτήθηκε 02/03/16, <https://el.wikipedia.org> Ανακτήθηκε 02/03/16

Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Τα αρχαϊκά μέσα πληρωμών σελ. 5,6)

επιμήκυνση του ελεύθερου χρόνου τότε ο τελευταίος είναι η βασική πηγή της μεταβολής των καταναλωτικών προτιμήσεων και της δημιουργίας της λεγόμενης «καταναλωτικής» κοινωνίας μεταπολεμικά. Ωστόσο, τίποτα από τα παραπάνω δεν θα ήταν εφικτό δίχως την εξασφάλιση της αντίστοιχης χρηματοδότησης της καταναλωτικής δαπάνης. Συνεπώς το πέρασμα, σε μια κοινωνία και οικονομία της μαζικής κατανάλωσης είναι συσχετισμένο με μια έννοια που είναι αποδεκτή ως «καταναλωτική πίστη» και η οποία αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία της.

Ωστόσο, οι διάφορες μορφές πιστώσεων για αγορά καταναλωτικών αγαθών εκείνη την εποχή είχαν περισσότερο τη μορφή ανταμοιβής του καταναλωτή για την προτίμησή του σε συγκεκριμένο πωλητή αγαθών. Με αυτή την έννοια, στις αρχές του 20ού αιώνα εστιατόρια, ξενοδοχεία, πετρελαϊκές εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις λιανικής πώλησης εξέδιδαν «πιστωτικές κάρτες» που επιβράβευαν ουσιαστικά τον καταναλωτή που τους προτιμούσε για τις αγορές του. Το πρόβλημα με αυτές τις κάρτες ήταν ότι τα οφέλη που παρείχαν στον καταναλωτή ήταν περιορισμένα, καθώς δεν γίνονταν αποδεκτές από ανταγωνιστές των εταιρειών που τις εξέδιδαν ή πέραν των γεωγραφικών ορίων που κάλυπταν τα υποκαταστήματα της συγκεκριμένης αλυσίδας.

Ουσιαστικά η ιδέα της πιστωτικής κάρτας όπως την ξέρουμε σήμερα γεννήθηκε το 1949 στο εστιατόριο Major Cabin Grill's της Νέας Υόρκης δίπλα στο Empire State Building. Σύμφωνα με μια εκδοχή της ιστορίας, στο δείπνο αυτό, ο Frank X. McNamara, επικεφαλής της Hamilton Credit Corporation, ο φίλος του Alfred Bloomingdale, εγγονός του ιδρυτή των καταστημάτων Bloomingdale και ο δικηγόρος του, Ralph Schneider. Το θέμα συζήτησης στο δείπνο ήταν το απλήρωτο χρέος ενός πελάτη του McNamara, ο οποίος είχε δανείσει τις «πιστωτικές κάρτες» του από διάφορα καταστήματα σε φτωχούς γείτονές του ζητώντας ως αντάλλαγμα την πληρωμή από αυτούς του ποσού των αγορών συν κάποιο τόκο. Το όλο σχήμα κατέρρευσε όταν κάποιοι από τους γείτονες δεν μπόρεσαν να ξεπληρώσουν το χρέος τους. Συζητώντας αυτά ο McNamara ανακάλυψε ότι δεν είχε μετρητά να πληρώσει για το γεύμα που είχε μόλις ολοκληρωθεί και ήταν υποχρεωμένος να τηλεφωνήσει στη σύζυγό του για να του φέρει χρήματα. Η δύσκολη θέση στην οποία βρέθηκε σε συνδυασμό με τον προβληματισμό του σχετικά με το σύστημα της καταναλωτικής πίστης όπως λειτουργούσε μέχρι τότε, αποτέλεσαν τον καταλύτη για τη γέννηση της ιδέας δημιουργίας μιας κάρτας που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε πολλαπλούς πωλητές. Αυτό απαιτούσε ότι η κάρτα αυτή δεν θα εκδιδόταν από κάποια συγκεκριμένη αλυσίδα καταστημάτων, αλλά από κάποιον τρίτο φορέα που θα λειτουργούσε ως μεσάζων μεταξύ του αγοραστή και του εκάστοτε πωλητή του αγαθού. Έτσι δημιουργήθηκε το 1950 μια νέα εταιρεία, το διάσημο Diners Club. Η κάρτα του Diners Club είχε το όνομα του κατόχου και τον αριθμό της κάρτας στη μία όψη και μία λίστα από 28, αρχικά, εστιατόρια και νυχτερινά κέντρα του Manhattan στην πίσω όψη της. Δεν είναι τυχαίο πως αρχικά ο McNamara απευθύνθηκε σε επαγγελματίες στον χώρο των πωλήσεων που λόγω της εργασίας τους δειπνούσαν συχνά με πελάτες τους σε εστιατόρια της Νέας Υόρκης. Οι κάτοχοι της κάρτας χρεώνονταν μια ετήσια συνδρομή 3 δολαρίων, ενώ ήταν υποχρεωμένοι να πληρώσουν άτοκα όλο το ποσό σε προθεσμία 60 ημερών. Το Diners Club αναλάμβανε να πληρώσει το εστιατόριο που συμμετείχε στο πρόγραμμά του αφαιρώντας προμήθεια 7% ανά συναλλαγή. Παρ' όλη την αρχική δυσκολία ένταξης στο πρόγραμμα επιχειρήσεων που είχαν τα δικά τους πιστωτικά προγράμματα, τελικά η αύξηση των μελών του Diners Club ξεπέρασε κάθε προσδοκία ήδη από το πρώτο έτος.

Η ολοκλήρωση της καινοτομίας των πιστωτικών καρτών επήλθε με την εμπλοκή του τραπεζικού συστήματος στο εγχείρημα. Η Franklin National Bank της Νέας Υόρκης εισήγαγε το 1951 την πρώτη τραπεζική κάρτα την οποία πρόσφερε στους πελάτες της που έκρινε ως

φερέγγυους. Ακολούθησε το 1958 με τη δική της κάρτα η American Express, αλλά κυρίως η Bank of America στην Πολιτεία της Καλιφόρνιας. Η τελευταία εξέδωσε την πρώτη πιστωτική κάρτα που παρείχε στους κατόχους της επιλογές πληρωμής. Οι κάτοχοι της BankAmericard είχαν την επιλογή είτε να πληρώσουν τη συνολική οφειλή τους είτε να πληρώσουν το οφειλόμενο ποσό σε έντοκες δόσεις. Το 1966 η Bank of America υπέγραψε συμφωνίες με τράπεζες σε άλλες Πολιτείες που τους παρείχαν το δικαίωμα να εκδώσουν πιστωτικές κάρτες BankAmericard διαδίδοντάς την και στις υπόλοιπες Πολιτείες των ΗΠΑ. Το ίδιο έτος τέσσερις τράπεζες της Καλιφόρνιας ίδρυσαν την Western States Bancard Association και εισήγαγαν την MasterCharge ως ανταγωνιστή της BankAmericard. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1970 αυτό που αποτελούσε μια αμερικανική καινοτομία επεκτάθηκε και στον υπόλοιπο κόσμο, ενώ από το 1976 η BankAmericard μετονομάστηκε σε VISA και το 1979 η MasterCharge μετονομάστηκε σε MasterCard.²

---

² Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.kathimerini.gr/472381/article/epikairothta/kosmos/h-prwth-pistwtikh-karta> (Κωνσταντίνος Ι. Λοΐζος) Ανακτήθηκε 03/03/16,

<http://www.moneyinfo.gr/emoney/cretitcard/> Ανακτήθηκε 03/03/16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΚΑΡΤΩΝ

2.1. Τα τραπεζογραμμάτια

Είναι γραμμάτια που τα εκδίδει η τράπεζα για να χρησιμοποιούνται στις οικονομικές συναλλαγές, τα οποία έχουν αντίκρισμα ή κάλυμμα στα αποθεματικά της τράπεζας σε πολύτιμους λίθους. Με τη μη μετατρεψιμότητα τους σε χρυσό, τα τραπεζογραμμάτια, εξομοιώνονται με χρήματα. Επιπλέον, χρησιμοποιούνται παγκοσμίως στις πληρωμές μετρητοίς και κυκλοφορούν παράλληλα με τα κέρματα.

ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΥΡΩ

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ μαζί με τα κέρματα ευρώ αποτελούν τη φυσική μορφή του ευρώ, του κοινού ευρωπαϊκού νομίσματος. Χρησιμοποιούνται για τις καθημερινές συναλλαγές στις 17 χώρες μέλη της ευρωζώνης, αλλά και σε άλλες περιοχές του κόσμου που έχουν υιοθετήσει το ευρώ είτε βάσει συμφωνίας ή άτυπα.

Δικαίωμα έκδοσης τραπεζογραμματίων έχουν οι κεντρικές εθνικές τράπεζες των χωρών της ευρωζώνης. Ισχύουν οπουδήποτε χρησιμοποιείται νόμιμα το ευρώ ανεξάρτητα από την τράπεζα έκδοσης. Αντίθετα από τα κέρματα που έχουν μια κοινή και μία εθνική όψη τα τραπεζογραμμάτια έχουν και τις δύο όψεις κοινές και δεν απεικονίζουν κάποιο σχέδιο που να παραπέμπει σε κάποια συγκεκριμένη χώρα. Κυκλοφόρησαν για πρώτη φορά την 1 Ιανουαρίου 2002 στις 12 τότε χώρες μέλη της ευρωζώνης.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Τα τραπεζογραμμάτια εκδίδονται σε έπτα ονομαστικές αξίες (5, 10, 20, 50, 100, 200 και 500 ευρώ). Διαφέρουν στο μέγεθος και το χρώμα ώστε να ξεχωρίζουν εύκολα μεταξύ τους και να μην προκαλείται σύγχυση στις συναλλαγές. Τα σχέδιά τους είναι έργο του αυστριακού Ρόμπερτ Καλίνα και έχουν θέμα επτά διαφορετικές εποχές και αρχιτεκτονικούς ρυθμούς της Ευρώπης. Στην μπροστινή όψη απεικονίζονται παράθυρα και πύλες και στην πίσω όψη γέφυρες καθώς και ο χάρτης της Ευρώπης.

Και στις δύο όψεις του χαρτονομίσματος αναγράφεται η αριθμητική του αξία και η λέξη ευρώ στο λατινικό και ελληνικό αλφάβητο (EURO και ΕΥΡΩ). Στην μπροστινή όψη υπάρχει η σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα αρχικά της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σε πέντε παραλλαγές που αντιστοιχούν στις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επίσης στην μπροστινή όψη υπάρχει η υπογραφή του εκάστοτε προέδρου της ΕΚΤ. Μέχρι στιγμής έχουν κυκλοφορήσει ευρώ με τρεις διαφορετικές υπογραφές: των προηγούμενων προέδρων Βιμ Ντόισενμπερχ και Ζαν-Κλοντ Τρισέ και του σημερινού Μάριο Ντράγκι. Στην

πίσω όψη γράφεται ένας μοναδικός κωδικός που αποτελείται από ένα γράμμα και 11 αριθμητικά ψηφία. Ο κωδικός αυτός προσδιορίζει τη χώρα έκδοσης του τραπεζογραμματίου.³

2.2. Το λογιστικό χρήμα

Το λογιστικό χρήμα ουσιαστικά είναι η δυνατότητα πραγματοποίησης συναλλαγών μέσω χρηματογράφων. Οι κυριότερες μορφές είναι οι επιταγές, τα γραμμάτια, οι πιστωτικές κάρτες και άλλα. Ακόμα μπορεί να εκφραστεί και ως μια απαίτηση ενός δικαιούχου κατά μιας τράπεζας στην οποία διατηρεί τραπεζικό λογαριασμό. Ο δικαιούχος αν διατηρεί λογαριασμό όψεως μπορεί να απαιτήσει πληρωμή ενός άλλου προσώπου που έχει λογαριασμό σε ίδιο ή σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα. Εάν ο εντολέας δεν έχει λογαριασμό η τράπεζα αφού δεχτεί την εντολή πληρωμής μπορεί να του ανοίξει πίστωση. Είναι άξιο αναφοράς πως το λογιστικό χρήμα είναι ένας απλός τραπεζικός, νομισματικός φορέας και αυτό διότι δεν έχει υλική υπόσταση και διαφέρει πλήρως από το πραγματικό χρήμα.⁴

2.3. Το πλαστικό χρήμα

Με τον όρο αυτό ουσιαστικά νοείται η πληρωμή μέσω πιστωτικών-χρεωστικών καρτών ως υποκατάσταση της πληρωμής με μετρητά. Το πλαστικό χρήμα αποτελεί τον πιο σύγχρονο και διαδεδομένο τρόπο συναλλαγών παγκοσμίως αφού οι περισσότερες συναλλαγές σε χώρες του εξωτερικού γίνονται μέσω του πλαστικού χρήματος. Στην Ελλάδα υπήρξε μεγάλη αύξηση των πληρωμών μέσω πλαστικού χρήματος το ημερολογιακό έτος του 2015. Αναλυτικά η χρήση χρεωστικών καρτών παρουσίασε αύξηση της τάξης του 85% ενώ των πιστωτικών καρτών ήταν 8%. Παρόλα αυτά σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες στην Ελλάδα οι πληρωμές με κάρτες είναι σαφώς λιγότερες. Η ραγδαία αύξηση στην χρήση του πλαστικού χρήματος οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι προσφέρει ασφάλεια, ταχύτητα αλλά και ευκολία στις συναλλαγές. Σημαντικό ρόλο για την χρήση του πλαστικού χρήματος κατέχουν οι τράπεζες αφού προσφέρουν κίνητρα για την χρήση των καρτών τους. Τέλος, και οι κυβερνήσεις επιδιώκουν να γίνεται όσο το δυνατόν μεγαλύτερη χρήση του πλαστικού χρήματος, έτσι ώστε να αποφευχθεί η φοροδιαφυγή.⁵

---

³Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Τα τραπεζογραμμάτια σελ. 6)

Ηλεκτρονικές πηγές: https://el.wikipedia.org/wiki/Τραπεζογραμμάτια_ευρώ Ανακτήθηκε 16/03/16, <https://el.wiktionary.org/wiki/τραπεζογραμμάτιο>, Ανακτήθηκε 16/03/16

⁴Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Το λογιστικό χρήμα σελ. 7)

Ηλεκτρονική πηγή: <http://www.rodiki.gr/article/204519/h-aplh-lysh-to-logistikoxrhma> (Γιώργος Περάκης) Ανακτήθηκε 21/03/16

⁵Πηγές: Αθανασίου Κυριακή Διπλωματικές Διατριβές ΤΡΑ,

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Το πλαστικό χρήμα σελ. 8)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://8lykperist.att.sch.gr/autosch/joomla15/images/stories/money/moneyforms.pdf> Ανακτήθηκε 22/03/16,

2.3.1. Πιστωτικές κάρτες

Η πιστωτική κάρτα είναι ένα μέσο πληρωμής το οποίο δίνει την δυνατότητα στον κάτοχο της να δανειστεί χρηματικά ποσά για αγορές, τα οποία χρεώνονται στην κάρτα του και αυτός καλείται να τα εξοφλήσει μετά από διάστημα τριάντα έως σαράντα ημερών, γι αυτό και ονομάζεται πιστωτική κάρτα. Εκδίδεται από πιστωτικούς οργανισμούς με ευρύτατη αποδοχή και αναγνώριση, εξασφαλίζοντας στον κάτοχο της τη δυνατότητα αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών χωρίς να απαιτείται άμεση καταβολή της αξίας τους. Σε πολλές περιπτώσεις ο κάτοχος έχει την δυνατότητα να εξοφλήσει το ποσό τμηματικά, σε άτοκες δόσεις, καθώς πολλά καταστήματα προσφέρουν τέτοιου είδους προγράμματα. Αν δεν το αποπληρώσει του επιβάλλονται τόκοι υπερημερίας. Επίσης τόκοι επιβάλλονται στον χρήστη για την ανάληψη μετρητών. Επιπλέον ο κάτοχος συνήθως χρεώνεται με ένα μικρό ποσό παγίου κόστους μια φορά ανά έτος για την χρήση της κάρτας. Κατά τη χρήση των τραπεζικών καρτών η εντολή που δίνεται από τον κάτοχο είναι ανέκκλητη, με συνέπεια να μην επιτρέπεται μεταγενέστερη αντίθετη εντολή. Η ετήσια συνδρομή οφείλεται ανεξάρτητα από το αν ο κάτοχος έκανε ή όχι χρήση την πιστωτικών διευκολύνσεων που παρέχει η κάρτα.

Η πιστωτική κάρτα έχει τη μορφή μιας πλαστικής κάρτας. Στην πρόσθια όψη της κάρτας αναγράφονται ορισμένα γραπτά διατυπωμένα ή απεικονισμένα ή ανάγλυφα τυπωμένα στοιχεία όπως η επωνυμία της εκδότριας τράπεζας, ο διακριτικός τίτλος του δελτίου δηλαδή το σήμα του οργανισμού ο οποίος έχει παραχωρήσει στον εκδότη την άδεια έκδοσης και εκμετάλλευση της κάρτας (π.χ. Visa, MasterCard, Diners Club), τον πολυψήφιο αριθμό της κάρτας, την ημερομηνία λήξης ισχύος και το ονοματεπώνυμο του κατόχου της κάρτας. Στην οπίσθια όψη υπάρχει η μαγνητική λωρίδα σε αντίθεση με την υπόλοιπη λεία και γυαλιστερή επιφάνεια της κάρτας στην οποία υπογράφει ο κάτοχος αποδεχόμενος ότι η κάρτα ανήκει κατά κυριότητα στην εκδότρια τράπεζα, καθώς επίσης και ότι διέπεται από τους όρους της σχετικής σύμβασης που υπογράφεται μεταξύ κατόχου και εκδότη. Ακόμη περιλαμβάνει έναν τριψήφιο κωδικό αριθμό ασφαλείας(CVV). Φέρει, επίσης ενσωματωμένο ηλεκτρονικό μικροεπεξεργαστή (micro-chip) για την αναγνώριση της κάρτας και την ανάγνωση χρήσιμων πληροφοριών, εξασφαλίζοντας την γρήγορη, άμεση και ασφαλή λειτουργική εξυπηρέτηση του κατόχου της στον φυσικό κόσμο αλλά και στο διαδίκτυο.

Στις συνηθέστερες περιπτώσεις, ο κάτοχος αποκτά την κάρτα από την τράπεζα (πιστωτικό ίδρυμα) ή άλλη επιχείρηση (χρηματοδοτικό ίδρυμα), με την οποία καταρτίζει την εκδοτική σύμβαση ή αλλιώς σύμβαση πιστωτικής κάρτας. Για την απόκτηση πιστωτικής κάρτας πρέπει να συμπληρωθούν από τον ενδιαφερόμενο κάποια απαραίτητα στοιχεία:

Επιλογή είδους κάρτας:

Π.χ. Visa, MasterCard

Τα ατομικά του στοιχεία:

<http://www.topontiki.gr/article/160206/anodos-sti-hrisi-plastikoy-hrimatos-stin-ellada>, Ανακτήθηκε 22/03/16,

<http://www.iefimerida.gr/news/229481/ayxanontai-oi-pleriomes-me-kartes-se-olo-ton-kosmo-poi-es-hores-katargisan-ta-metrita>, Ανακτήθηκε 22/03/16

Επώνυμο, Όνομα, Πατρώνυμο, Ημερομηνία γέννησης, Στοιχεία Ταυτότητας, Α.Φ.Μ, Οικογενειακή Κατάσταση, E-mail, Διεύθυνση κατοικίας, Αριθμός τηλεφώνου κτλ.

Στοιχεία Αντικλήτου:

Επώνυμο, Όνομα, Αριθμός τηλεφώνου, Οδός κτλ.

Επαγγελματικά στοιχεία:

Επάγγελμα, Επωνυμία εταιρείας, Δραστηριότητα εταιρείας, Οδός, Έτη εργασίας κτλ.

Οικονομικά στοιχεία:

Καθαρό ετήσιο ατομικό εισόδημα, Συνεργασία με τράπεζες, Διεύθυνση Αλληλογραφίας κτλ.

Επιλογή Καταστήματος: Περιοχή, Κατάστημα

Στη συνέχεια, το πιστωτικό ίδρυμα ή εκδότης, συμβαλλόμενο με τον υποψήφιο κάτοχο ή χρήστη εκδίδει την κάρτα και του την παραδίδει⁶

2.3.1.1. Είδη πιστωτικών καρτών

Υπάρχουν πολλά είδη καρτών από τα οποία ο κάθε χρήστης μπορεί να επωφεληθεί από την χρήση τους. Τα είδη αυτά αναλύονται ως εξής:

Πιστωτικές κάρτες επιστροφής χρημάτων

Οι πιστωτικές κάρτες επιστροφής χρημάτων είναι κάτι το σύνηθες και έχουν ως χαρακτηριστικό τους την επιστροφή της αξίας ενός ποσοστού της αξίας των συναλλαγών που ο κάτοχός της πραγματοποιεί με την κάρτα του, με πίστωση στον λογαριασμό του. Ο χρήστης τέτοιων καρτών μπορεί σε βάθος χρόνου να εξοικονομήσει ένα σημαντικό ποσό από τις

---

⁶Πηγές: : Καταναλωτής και πλαστικό χρήμα Παπαϊωάννου Συνήγορος 9/10/2001 σελ. 330 επ.

Πλαστικό χρήμα, Διευκόλυνση του καταναλωτή ΔΕΕΤ 2006 α σελ. 101 επ. Έφη Καραγεώργου

Βαλάσκα Ευσταθία Διπλωματικές Διατριβές ΤΡΑ,

Εγχειρίδιο τραπεζικού δικαίου Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Β΄ Έκδοση

Ηλεκτρονική πηγές: <http://www.euretirio.com/pistotiki-karta-credit-card/> Ανακτήθηκε 23/03/16,

<http://www.neo.gr/website/ergasiamathiti/85.htm>. Ανακτήθηκε 23/03/16,

<https://www.ebanking.winbank.gr/frmgr/form/11677/creditcardappl.asp> Ανακτήθηκε 23/03/16,

αγορές του. Ωστόσο είναι σημαντικό να αποπληρώνεται κάθε μήνα το διαθέσιμο υπόλοιπο έτσι ώστε η επιστροφή χρημάτων να μην υπερκαλύπτεται από τους τόκους του χρεωστικού του υπολοίπου.

Πιστωτικές κάρτες χωρίς συνδρομή

Οι πιστωτικές κάρτες χωρίς συνδρομή, είναι κάτι συνηθισμένο αφού οι περισσότερες τράπεζες, προσφέρουν τις κάρτες τους με αυτόν τον τρόπο για τον πρώτο χρόνο ή και σε κάποιες περιπτώσεις για πάντα. Αν ο χρήστης διαθέτει τέτοιου είδους κάρτα για τον πρώτο χρόνο τότε μπορεί την επόμενη χρονιά να ζητήσει να μην του χρεώσουν συνδρομή λόγω των αγορών που θα έχει πραγματοποιήσει. Επιπρόσθετα αν ο χρήστης είναι ήδη πελάτης της τράπεζας αυτής είναι ακόμα πιθανότερο η κάρτα του να εκδοθεί χωρίς συνδρομή.

Πιστωτικές κάρτες μεταφοράς υπολοίπου με χαμηλό επιτόκιο

Υπάρχουν αρκετά προγράμματα μεταφοράς υπολοίπου καρτών που προβλέπουν μηδενικό επιτόκιο για ένα ορισμένο διάστημα από 6 έως και 12 μήνες, ή πολύ χαμηλό επιτόκιο για την αποπληρωμή του μεταφερόμενου ποσού από μια άλλη πιστωτική κάρτα. Στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα ο κάτοχος μπορεί να μηδενίσει ή να περιορίσει την οφειλή του, χωρίς να επιβαρύνεται από υψηλό επιτόκιο. Μετά τη λήξη όμως αυτής της περιόδου το επιτόκιο θα είναι και πάλι υψηλό. Ο καταναλωτής θα πρέπει αφού μεταφέρει το υπόλοιπό του στην κάρτα που δίνει το ευνοϊκό ή μηδενικό επιτόκιο μεταφοράς υπολοίπων, να εξοφλήσει αυτό το ποσό πριν τη λήξη της αρχικής αυτής περιόδου, εξοφλώντας κάθε μήνα ποσά μεγαλύτερα της ελάχιστης μηνιαίας δόσης. Όλες οι νέες χρεώσεις που γίνονται στην κάρτα υπόκεινται στο κανονικό επιτόκιο της κάρτας και όχι στο μειωμένο. Αν ο καταναλωτής δεν καταφέρει να μηδενίσει το ποσό μέσα στο προκαθορισμένο χρόνο πρέπει να μεταφέρει και πάλι το υπόλοιπό του σε άλλη κάρτα με ευνοϊκή αρχική περίοδο μεταφοράς υπολοίπου. Σε αυτή την περίπτωση, ο καταναλωτής θα πρέπει να συγκρίνει τις πιστωτικές κάρτες με βάση το ύψος της προμήθειας που χρεώνουν επί του μεταφερόμενου ποσού.

Για να μπορεί να γίνει μια μεταφορά του υπολοίπου πρέπει:

1. Να είναι το χρέος εμπρόθεσμο.
2. Να εκδοθεί νέα πιστωτική κάρτα, προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά (εκκαθαριστικό εφορίας και βεβαίωση μισθοδοσίας για τους μισθωτούς).
3. Να κατατεθεί μια αίτηση έκδοσης πιστωτικής κάρτας.
4. Να κατατεθούν οι δύο τελευταίοι λογαριασμοί της πιστωτικής κάρτας από την οποία θα μεταφερθεί το υπόλοιπο.

Φοιτητικές πιστωτικές κάρτες

Οι φοιτητικές πιστωτικές κάρτες είναι ειδικά σχεδιασμένες για φοιτητές. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την έκδοσή τους είναι λιγότερα (αστυνομική ταυτότητα, φοιτητική ταυτότητα και ΑΦΜ) έχουν χαμηλό όριο (έως 800 ευρώ) και συνήθως δωρεάν συνδρομή για όσο διαρκεί η φοιτητική ιδιότητα. Επίσης πολλές φοιτητικές πιστωτικές κάρτες παρέχουν προσφορές και εκπτώσεις σε φοιτητικά ταξίδια και δωρεάν ταξιδιωτική ασφάλιση.

Πιστωτική κάρτα τύπου affinity

Εκδίδεται από κοινού από μια τράπεζα και έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό προκειμένου η χρήση της να υποστηρίξει τις δραστηριότητες του οργανισμού. Για παράδειγμα Diners Club Unicef.

Πιστωτική κάρτα συνεργασίας (co-branded card)

Εκδίδεται από κοινού από μία τράπεζα και μία εμπορική εταιρία και συνοδεύεται από διάφορα προνόμια που προσφέρει η εμπορική εταιρία στους κατόχους (π.χ. Diners Club Vodafone, Shell, Citibank, MasterCard κ.λπ.). Οι κάρτες συνεργασίας χρησιμοποιούνται σε όλες τις επιχειρήσεις που γίνονται δεκτές και όχι μόνο στην επιχείρηση με την οποία έχει συνεργαστεί η τράπεζα για την έκδοσή της.

Πιστωτική κάρτα private label

Εκδίδεται από κοινού από μία τράπεζα και μία εμπορική εταιρία και γίνεται δεκτή μόνο στη συγκεκριμένη εταιρία. Η πιστωτική κάρτα τύπου Private Label μπορεί να είναι και "λευκή", δηλαδή να μη φέρει τυπωμένο το σήμα της τράπεζας που την εκδίδει.

Οι πιο διαδεδομένες επωνυμίες πιστωτικών καρτών

Κάθε πιστωτικό ίδρυμα συνεργάζεται με έναν διεθνή οργανισμό που θέλει να προωθήσει τις κάρτες τους. Οι οργανισμοί αυτοί προσφέρουν προνόμια στους κατόχους των καρτών και στις τράπεζες ασφάλεια και διακίνηση του χρήματος. Στο παρακάτω κείμενο θα παρουσιαστούν πληροφορίες για τις πιο διαδεδομένες επωνυμίες των πιστωτικών καρτών.

Η MasterCard

Η MasterCard είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος παρέχει μηχανισμούς πιστώσεων ή αγορών άνευ υλικού αντίτιμου μέσω χρήσης διαφόρων καρτών. Η MasterCard ιδρύθηκε το 1966 στην Νέα Υόρκη από διάφορες τράπεζες της Καλιφόρνια που στην συνέχεια συγχωνεύθηκαν σε μια τράπεζα που λεγόταν Wells Fargo Bank. Δημιουργήθηκε ως ανταγωνίστρια της BankAmericard δηλαδή της Visa. Η αρχική της ονομασία ήταν Master Charge: The Interbank Card. Την επωνυμία αυτή διατήρησε μέχρι το 1979 και έπειτα μετονομάστηκε σε MasterCard. Κάτι ακόμα που αξίζει να αναφερθεί είναι πως η MasterCard το 2006 άλλαξε την επωνυμία της προσθέτοντας το MasterCard Worldwide για να προωθήσει έναν παγκόσμιο κύκλο εργασιών. Επιπλέον η MasterCard διαθέτει συστήματα υποστήριξης πιστωτικών, χρεωστικών, προπληρωμένων, εταιρικών αλλά και έξυπνων καρτών. Πολλές από τις χρεωστικές κάρτες της MasterCard φέρουν το λογότυπο Maestro. Οι κάρτες Maestro κυκλοφόρησαν στην αγορά για πρώτη φορά το 1992 και πλέον γίνονται αποδεκτές σε περισσότερα από 14 εκατομμύρια σημεία και 1,9 εκατομμύρια ATM. Οι συναλλαγές με τις κάρτες MasterCard μπορούν να γίνουν είτε μέσω τηλεφώνου, είτε με φυσική επαφή, είτε μέσω διαδικτύου. Τέλος, η MasterCard για να προωθήσει τις υπηρεσίες της και να δώσει κίνητρα για την απόκτηση των καρτών με την επωνυμία της προσφέρει την δυνατότητα σε κάποιους κατόχους μέσω κλήρωσης να παρακολουθήσουν δωρεάν αθλητικές δραστηριότητες ή να ταξιδέψουν σε διάφορες περιοχές του κόσμου.

Η Visa

Η Visa είναι όπως και η MasterCard ένας διεθνής οργανισμός που προσφέρει τις υπηρεσίες της μέσω των καρτών είτε χρεωστικών, πιστωτικών, προπληρωμένων και εταιρικών καρτών σε ολόκληρο τον κόσμο. Σύμφωνα με επίσημα στατιστικά στοιχεία πάνω από δύο δεκατομμύρια άνθρωποι κατέχουν κάρτες Visa. Ξεκίνησε την δραστηριότητα της ως BankAmericard το 1958 και εκδόθηκε από την Bank of America που έχει την έδρα της στην Η.Π.Α και συγκεκριμένα στην Καλιφόρνια. Μετονομάστηκε σε Visa το 1976 μετά από απόφαση του Dee Hock ιδρυτή της εταιρείας πιστεύοντας πως έτσι θα είχε μεγαλύτερη παγκόσμια αποδοχή. Πρόσφατα η Visa εισήγαγε τις κάρτες ανέπαφων συναλλαγών για μεγαλύτερη ταχύτητα συναλλαγών. Ακουμπώντας απλά την κάρτα στο μηχάνημα η συναλλαγή ολοκληρώνεται. Αφορά συναλλαγές χαμηλής αξίας έως 25 ευρώ. Επιπλέον δίνει την δυνατότητα για online πληρωμές αλλά και μέσω κινητού. Επίσης και η Visa προσφέρει παρόμοια κίνητρα για την απόκτηση καρτών με την επωνυμία της όπως και η MasterCard για αθλητικά γεγονότα και άλλες δραστηριότητες.

Η American Express

Η American Express ή αλλιώς γνωστή ως Amex είναι μια αμερικανική πολυεθνική χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εταιρεία που έχει ως έδρα το Μανχάταν της Νέας Υόρκης. Ιδρύθηκε το 1850 έπειτα από συγχώνευση διάφορων εταιρειών στο Buffalo της Νέας Υόρκης, είναι γνωστή για τις πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες αλλά και για τις ταξιδιωτικές επιταγές. Το 1958 κυκλοφόρησε τις πρώτες κάρτες που αφορούσαν κυρίως επαγγελματικούς ταξιδιωτικούς σκοπούς και έγιναν ανάρπαστες. Εν συνεχεία κυκλοφόρησε κάρτες σε διάφορες μορφές (Gold, Platinum) και το 1987 εισήγαγε την κάρτα Optima, την πρώτη πιστωτική της κάρτα. Ωστόσο η κάρτα Optima αντικαταστάθηκε εδώ και μερικά χρόνια από την American Express Blue που περιλαμβάνει αρκετά οφέλη και δωρεάν υπηρεσίες όπως το πρόγραμμα επιβράβευσης μελών σε αντίθεση με την Optima που δεν παρείχε τέτοιες υπηρεσίες. Η American Express σήμερα διαθέτει πάνω από 109.900.000 κάρτες συμπεριλαμβανομένου καρτών επιχειρήσεων, καταναλωτών και εταιρικών καρτών αλλά και καρτών για τις ανάγκες της ίδιας της εταιρείας και των εταιρών της. Είναι επίσης η μεγαλύτερη εταιρεία έκδοσης καρτών με βάση τον όγκο αγορών που πραγματοποιούν οι καταναλωτές της. Κατέχει επίσης και την τέταρτη θέση στον κόσμο με βάση τον αριθμό καρτών που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία. Κατά τα άλλα εκτός από τις ταξιδιωτικές υπηρεσίες προσφέρει επιστροφές χρημάτων και παρόμοια κίνητρα με τις άλλες γνωστές εταιρείες ανταγωνισμού.⁷

---

⁷ Ηλεκτρονικές πηγές: http://www.citi.com/greece/consumer/helpfull/loan_3.htm#1 Ανακτήθηκε 23/03/16,

http://www.olatapsaxo.gr/shopping/credit-cards/63-eidi-pistotikon_karton Ανακτήθηκε 23/03/16
<http://www.mastercard.com/gr/consumer/index.html> Ανακτήθηκε 23/03/16,
<https://en.wikipedia.org/wiki/MasterCard> Ανακτήθηκε 26/03/16,

https://en.wikipedia.org/wiki/Visa_Inc Ανακτήθηκε 26/03/16,

<http://www.visa.gr/> Ανακτήθηκε 26/03/16,

2.3.2. Χρεωστικές κάρτες

Η χρεωστική κάρτα γνωστή και ως τραπεζική κάρτα (debit card, bank card, check card) είναι μια πλαστική κάρτα που εκδίδεται από τράπεζες ή άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, για δικαιούχους που διατηρούν τραπεζικό λογαριασμό και τους δίνει την δυνατότητα να πραγματοποιούν αναλήψεις χρημάτων από ΑΤΜ ή αγορές. Στην ουσία και αυτές οι κάρτες αντικαθιστούν τα χρήματα, τις επιταγές και διευκολύνουν τις συναλλαγές. Η μορφή της είναι συγκεκριμένη αφού στην μια όψη αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του χρήστη με λατινικούς χαρακτήρες, ένας δεκαεξαψήφιος αριθμός και ο χρόνος λήξης της κάρτας. Από την άλλη πλευρά έχει τα τέσσερα τελευταία ψηφία του δεκαεξαψήφιου αριθμού καθώς και έναν αριθμό ασφαλείας με τρία ψηφία (CVV). Η λειτουργία της είναι σχετικά απλή καθώς όταν ο κάτοχος επιθυμεί να κάνει αγορές, η κάρτα τοποθετείται στα ειδικά τερματικά μηχανήματα, στην συνέχεια πληκτρολογεί το PIN του και τότε δεσμεύεται άμεσα το ποσό που πρέπει να πληρωθεί. Μετά από λίγες μέρες το ποσό μεταφέρεται στον λογαριασμό του πωλητή. Εκτός από αυτές τις χρήσεις της με την χρεωστική κάρτα είναι δυνατόν να γίνουν ηλεκτρονικές πληρωμές όπως και με την πιστωτική κάρτα. Επίσης για όσους οι τράπεζες δεν θεωρούν πως είναι αρκετά αξιόπιστοι (credit worthy) για να αποκτήσουν πιστωτική κάρτα, λαμβάνουν χρεωστική κάρτα έτσι ώστε να διεκπεραιώσουν ηλεκτρονικές ή εμπορικές συναλλαγές. Για παράδειγμα κάποιοι νέοι πελάτες τραπεζών μπορεί να μην πληρούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να τους εκδοθεί πιστωτική κάρτα, έτσι είναι προτιμότερη για αυτούς η χρεωστική κάρτα γιατί το υπόλοιπό της θα ισούται με το ποσό των χρημάτων που έχουν στον τραπεζικό λογαριασμό τους. Κάτι ακόμα σημαντικό είναι πως στην χρεωστική κάρτα δεν υπάρχουν προμήθειες και επιτόκια όταν γίνεται χρήση της. Η συναλλαγή με την χρεωστική κάρτα δεν πραγματοποιείται μόνο αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα στον τραπεζικό λογαριασμό του. Ο μόνος τρόπος για να γίνει συναλλαγή χωρίς ο κάτοχος να έχει χρήματα στον λογαριασμό του είναι αν έχει ενεργοποιήσει το δικαίωμα της υπερανάληψης. Αυτό σημαίνει πως ο χρήστης θα μπορεί να κάνει ανάληψη μετρητών που οφείλει να επιστρέψει σύντομα καθώς χρεώνεται με τόκους καθημερινά. Για να αποκτήσει αυτό το δικαίωμα θα πρέπει να προσκομίσει αντίγραφο της μισθοδοσίας του (τουλάχιστον για τους τελευταίους τρεις μήνες) εκκαθαριστικό της εφορίας και αντίγραφο της ταυτότητας του. Κάτι αρνητικό για την χρεωστική κάρτα είναι πως σε περίπτωση κλοπής και διαρροής του PIN του κατόχου μπορεί να υπάρξουν μεγάλες χρεώσεις καθώς τα καταστήματα συνήθως δεν ζητούν από τον χρήστη να επιδείξει την ταυτότητα του. Τέλος ένα άλλο μειονέκτημα αυτής της κάρτας είναι πως συνήθως μικρές επιχειρήσεις μπορεί να μην δέχονται αυτόν τον τρόπο πληρωμής, πάντως αυτό το φαινόμενο τείνει να εξαλειφθεί.⁸

---

https://en.wikipedia.org/wiki/American_Express Ανακτήθηκε 26/03/16,

www.americanexpress.com Ανακτήθηκε 26/03/16

⁸ Πηγή: Πλαστικό χρήμα, Διευκόλυνση του καταναλωτή ΔΕΕΤ 2006 α σελ. 101 επ. Έφη Καραγεώργου

Καροφυλλάκης Χρήστος Διπλωματικές Διατριβές ΤΡΑ

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.euretirio.com/xreostiki-karta/> Ανακτήθηκε 27/03/16

<http://www.money-money.gr/news> Ανακτήθηκε 27/03/16

Online-offline χρεωστικό σύστημα

Οι online χρεωστικές κάρτες χρησιμοποιούν παρόμοιου τύπου τεχνολογία με τα ATM, δηλαδή απαιτείται ηλεκτρονική έγκριση για κάθε συναλλαγή, ενώ οι χρεώσεις αντικατοπτρίζονται στο λογαριασμό του χρήστη αμέσως. Για την εξακρίβωση της ταυτότητας του χρήστη απαιτείται ένας αριθμός PIN γνωστός μόνο στον κάτοχο της κάρτας. Γι' αυτό το λόγο απαιτείται ένα ξεχωριστό πληκτρολόγιο στο σημείο πώλησης (point-of-sale) για να επιτρέπει στον πελάτη να εισάγει το PIN του και να επιλέξει το λογαριασμό που θα χρεωθεί. Οι offline χρεωστικές κάρτες χρησιμοποιούνται όπως οι πιστωτικές κάρτες δηλαδή απαιτούν την υπογραφή του πληρωτή. Αυτού του είδους η χρεωστική κάρτα μπορεί να έχει ημερήσιο ή/και μέγιστο όριο ίσο με το υπόλοιπο των χρημάτων στον τραπεζικό λογαριασμό. Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται με offline χρεωστικές κάρτες απαιτούν 2-3 ημέρες για να εμφανιστούν στους λογαριασμούς των χρηστών. Συνολικά, το online χρεωστικό σύστημα θεωρείται ανώτερο του offline, λόγω του ασφαλέστερου συστήματος ελέγχου ταυτότητας του πελάτη και την ζωντανή σύνδεση της κάρτας με τον λογαριασμό του, οπότε δεν παρουσιάζεται καθυστέρηση στην επεξεργασία των συναλλαγών όπως στο offline debit system.⁹

2.3.3. Προπληρωμένες κάρτες

Η προπληρωμένη κάρτα χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο τα τελευταία χρόνια από τους έλληνες καταναλωτές. Πρόκειται για μια κάρτα η οποία διακρίνεται σε δύο διαφορετικές μορφές: Στις αυτές, οι οποίες μπορούν να λειτουργήσουν μόνο για αγορές εξ αποστάσεως (internet ή τηλεφωνικά) και στις πλαστικές που μοιάζουν με τις υπόλοιπες κάρτες και μπορούν να χρησιμοποιηθούν online σε εμπορικά καταστήματα αλλά και για ανάληψη μετρητών. Εκδίδεται από τους αρμόδιους τραπεζικούς φορείς και ο κάτοχος της αποφασίζει για το ποσό που θα έχει σε αυτήν (αναλόγως και με το ανώτατο όριο που θα επιβάλλει η τράπεζα) για να κάνει είτε online είτε φυσικές αγορές. Ουσιαστικά αποτελεί ένα πορτοφόλι για τον χρήστη και κατά την διάρκεια των αγορών του δεν θα χρειαστεί να πληκτρολογήσει PIN παρά μόνο για την πρόσβαση σε ATM. Ο τρόπος διαχείρισης και έκδοσης της είναι παρόμοιος με αυτόν της πιστωτικής και απαιτείται ταυτοποίηση του κατόχου και του κομιστή της. Κατά την έκδοση της κάρτας ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να καταβάλλει ένα μικρό συνήθως ποσό για την απόκτηση της. Επίσης όταν θα θελήσει να ανανεώσει το ποσό της κάρτας του και πάλι οφείλει να πληρώσει κάποιο ποσό ως προμήθεια στην τράπεζα. Η ανανέωση αυτή γίνεται είτε σε τράπεζες με κατάθεση μετρητών είτε με μεταφορά από λογαριασμό καταθέσεων σε κατάστημα του δικτύου τους μέσω ATM, e-banking ή phone banking. Γενικά η κάρτα αυτή προτιμάται για τους εξής λόγους:

1. Αποφυγή της υπερκατανάλωσης διότι ο χρήστης ξέρει πως θα έχει ένα συγκεκριμένο ποσό για να ξοδέψει, και έτσι είναι θα είναι πιο δύσκολο να παρασυρθεί.

---

⁹Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.euretirio.com/xreostiki-karta/> Ανακτήθηκε 27/03/16,

<http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=496226> Ανακτήθηκε 27/03/16

<http://coolweb.gr/propliromenes-kartes-information/> Ανακτήθηκε 27/03/16

2. Ο κίνδυνος της υπερχρέωσης είναι ανύπαρκτος καθώς ο χρήστης δεν επιβαρύνεται με τόκους για τις αγορές του και χρησιμοποιεί μόνο το διαθέσιμο ποσό του χωρίς να δανείζεται όπως συμβαίνει με την πιστωτική.
3. Προσφέρει την μέγιστη ασφάλεια στις online συναλλαγές σε σχέση με τους υπόλοιπους τρόπους online αγορών και ουσιαστικά για αυτό την επιλέγουν οι καταναλωτές.⁹

Διαφορές χρεωστικών-πιστωτικών-προπληρωμένων καρτών

Όπως έγινε κατανοητό υπάρχουν αρκετές λειτουργικές διαφορές μεταξύ των καρτών που χρησιμοποιούνται καθημερινά. Στο παρακάτω κείμενο θα παρουσιαστούν όλες οι διαφορές τόσο στον τρόπο έκδοσης όσο και στον τρόπο χρήσης τους.

Διαφορές πιστωτικών-χρεωστικών καρτών:

1. Η κυριότερη διαφορά τους είναι πως όταν γίνονται αγορές με την χρεωστική κάρτα το ποσό αφαιρείται σχεδόν αμέσως από τον τραπεζικό λογαριασμό του κατόχου. Σε αντίθεση με την πιστωτική κάρτα που ο χρήστης πληρώνει για τις αγορές που πραγματοποίησε έως και τριάντα μέρες αργότερα.
2. Άλλη μια πολύ σημαντική διαφορά είναι πως όταν γίνεται χρήση της χρεωστικής κάρτας ο κάτοχος δεν επιβαρύνεται με πρόσθετους τόκους. Με την πιστωτική κάρτα όμως αν δεν εξοφλήσει τις αγορές του στο ορισμένο χρονικό διάστημα θα επιβαρυνθεί με επιτόκιο της τάξης του εννέα έως δεκαέξι τοις εκατό (9-16%).
3. Με την **πιστωτική κάρτα μπορεί να γίνει ανάληψη χρημάτων** αλλά το επιτόκιο είναι αρκετά υψηλό(έως και 21%) σε αντίθεση με την χρεωστική που το επιτόκιο είναι μηδενικό.
4. Με την χρεωστική κάρτα ο κάτοχος ξοδεύει χρήματα που έχει σε τραπεζικό λογαριασμό εκτός αν υπάρχει το δικαίωμα της υπερανάληψης (από λογαριασμό καταθέσεως ή όψεως) ενώ με την πιστωτική κάρτα ξοδεύει χρήματα που προσδοκεί πως θα αποκτήσει για την κάλυψη των αγορών του.
5. Αν ο κάτοχος έχει πολλούς τραπεζικούς λογαριασμούς μπορεί να τους αντιστοιχήσει όλους στην χρεωστική του κάρτα. Κάτι που δεν μπορεί να συμβεί με την πιστωτική, αφού η κάθε πιστωτική έχει το δικό της όριο και δεν μπορούν να συνενωθούν όλα τα όρια των καρτών που ο κάτοχος μπορεί να διαθέτει σε μια.
6. Στην χρεωστική κάρτα πρέπει να υπάρχει λογαριασμός στην τράπεζα για να εκδοθεί χωρίς να ελεγχθεί το ιστορικό του ατόμου που έχει κάνει αίτηση για την απόκτηση της. Αντίθετα για την έκδοση πιστωτικής κάρτας ελέγχεται η πιστοληπτική ικανότητα του ατόμου και δεν απαιτείται η ύπαρξη κάποιου λογαριασμού στην αιτούμενη τράπεζα.
7. Στις χρεωστικές δεν αποστέλλεται ενημερωτικό μηνιαίων συναλλαγών στον κάτοχο όπως συμβαίνει με τις πιστωτικές αλλά παρακολουθείται η χρήση της μέσω του βιβλιαρίου καταθέσεων.
8. Η χρεωστική δεν έχει κόστος έκδοσης ούτε άλλες προμήθειες για την χρήση της. Στην πιστωτική υπάρχει το ετήσιο κόστος κατοχής της εκτός από μερικές περιπτώσεις.

Διαφορές χρεωστικών-προπληρωμένων καρτών:

1. Η μεγάλη διαφορά τους είναι πως η χρεωστική συνδέεται απευθείας με τον τραπεζικό λογαριασμό του κατόχου ενώ στην προπληρωμένη δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο.

2. Στην χρεωστική ο κάτοχος αν διαθέτει πολλούς τραπεζικούς λογαριασμούς μπορεί να τους αντιστοιχήσει σε μια χρεωστική, ενώ στην προπληρωμένη όχι, όπου θα πρέπει να διαθέτει πολλές προπληρωμένες κάρτες.
3. Οι αγορές με χρεωστική απαιτούν την πληκτρολόγηση PIN. Οι αγορές με προπληρωμένη γίνονται δίχως την πληκτρολόγηση του PIN.
4. Όταν εκδίδεται η προπληρωμένη κάρτα αυτός που θα την αποκτήσει χρεώνεται με κάποιο ποσό σε αντίθεση με την χρεωστική.
5. Χρέωση υπάρχει και όταν ο κάτοχος θελήσει να βάλει και πάλι χρήματα στην προπληρωμένη κάρτα του (φόρτιση). Αυτό το ποσό το λαμβάνει η τράπεζα ως προμήθεια. Στην χρεωστική τα παραπάνω δεν υφίστανται.
6. Το ανώτατο όριο της προπληρωμένης κάρτας καθορίζεται από την τράπεζα ενώ στην χρεωστική κάρτα ο κάτοχος μπορεί να έχει όποιο ποσό επιθυμεί χωρίς να του επιβάλλεται όριο.

Διαφορές προπληρωμένων-πιστωτικών καρτών:

1. Η μεγαλύτερη διαφορά είναι πως κατά την χρήση της προπληρωμένης κάρτας ο χρήστης δεν επιβαρύνεται με κάποιο επιτόκιο. Αντιθέτως στην πιστωτική κάρτα ο χρήστης σε αρκετές περιπτώσεις θα χρειαστεί να πληρώσει επιπλέον τόκους.
2. Άλλη μια πολύ σημαντική διαφορά είναι πως οι αγορές με την προπληρωμένη κάρτα πραγματοποιούνται μόνο αν υπάρχει διαθέσιμο υπόλοιπο σε αυτήν. Ο χρήστης δηλαδή δεν δανείζεται κάποιο ποσό όπως συμβαίνει με την πιστωτική κάρτα.
3. Στην πιστωτική κάρτα ο κάτοχος συνήθως πληρώνει ετήσια συνδρομή για την χρήση της ενώ στην προπληρωμένη ο χρήστης καταβάλλει κάποιο ποσό για την φόρτιση της.
4. Για την έκδοση πιστωτικής κάρτας ελέγχεται το ιστορικό του ατόμου που την έχει αιτηθεί και η πιστοληπτική του ικανότητα ενώ για την απόκτηση προπληρωμένης αρκεί απλά μια αίτηση.
5. Στην προπληρωμένη κάρτα δεν αποστέλλεται ενημερωτικό μηνιαίων συναλλαγών αλλά παρακολουθείται με υπόλοιπα ο λογαριασμός εφόσον το επιτρέπει η τράπεζα.¹⁰

2.3.4. Έξυπνες κάρτες

Το βασικό χαρακτηριστικό της έξυπνης κάρτας είναι η ικανότητα να αποθηκεύει και να επεξεργάζεται πληροφορίες με ασφαλή τρόπο χάρη σε έναν μικροεπεξεργαστή ο οποίος φροντίζει για την ασφάλεια των δεδομένων του χρήστη. Έτσι, χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά χρημάτων και γενικότερα όπου η ασφάλεια των δεδομένων και η διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων αποτελούν προτεραιότητα. Για τη χρήση έξυπνης κάρτας, απαιτείται

¹⁰Πηγή: Καροφυλλάκης Χρήστος Διπλωματικές Διατριβές ΤΡΑ σελ 28, 29, 30

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.kathimerini.gr/308443/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/oi-katanalwtes-protimoy-n-pistwsh-para-xrewsh> Ανακτήθηκε 01/04/16,

<http://www.fpress.gr/trapezes/item/13602-pistotiki--hrestiki-i-propliromeni-crash-test-karton>
Ανακτήθηκε 01/04/16,

<https://el.wikipedia.org/wiki> Ανακτήθηκε 01/04/16

μια μονάδα ανάγνωσης έξυπνης κάρτας, δηλαδή μια συσκευή που εγκαθίσταται ή συνδέεται στον υπολογιστή και μπορεί να διαβάσει τις πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες σ' αυτή.¹¹

Είδη έξυπνων καρτών

Οι έξυπνες κάρτες κατηγοριοποιούνται βάση:

1. της επεξεργαστικής τους ικανότητας και
2. της δυνατότητας εισόδου-εξόδου, με την έννοια του τρόπου επικοινωνίας της έξυπνης κάρτας με το εξωτερικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με την πρώτη κατηγοριοποίηση διακρίνουμε τρεις κατηγορίες έξυπνων καρτών:

1. Κάρτες μνήμης ή κάρτες αποθήκευσης πληροφοριών (memory cards), οι οποίες περιέχουν μνήμη λογική σε υλικό, η οποία μπορεί να θέσει ή να διαγράψει τιμές στη μνήμη. Οι κάρτες αυτές χρησιμοποιούνται σε εφαρμογές οι οποίες δεν απειλούνται σε περίπτωση αντιγραφής της κάρτας, αφού μειονέκτημα αποτελεί η ευκολία αντιγραφής τους.
2. Οι κάρτες μνήμης αναφέρονται καταχρηστικά ως έξυπνες κάρτες, καθώς δεν έχουν τη δυνατότητα επεξεργασίας δεδομένων.
3. Έξυπνες κάρτες (smart cards, Integrated Circuit cards, microprocessor cards). Οι κάρτες αυτές, διαθέτουν μικροεπεξεργαστή ο οποίος φροντίζει για την αποθήκευση και την ασφάλιση των πληροφοριών αλλά και αποφασίζει σύμφωνα με τις προδιαγραφές του έργου για το οποίο θα χρησιμοποιηθούν.
4. Η κάρτα αποτελείται από δύο τμήματα, απ' τα οποία το ένα καθορίζει τον προορισμό της πληροφορίας και το άλλο μεταφέρει τη συγκεκριμένη πληροφορία.
5. Οι έξυπνες κάρτες πολλαπλών εφαρμογών (multi-application smart cards) αποτελούν τις κάρτες τελευταίας γενιάς και διαθέτουν ανοιχτά λειτουργικά συστήματα. Το χαρακτηριστικό αυτών των καρτών είναι ότι μπορούν να εκτελούν περισσότερες από μια εφαρμογές. Ακόμα, παρέχουν στον χρήστη τη δυνατότητα να φορτώνει νέες εφαρμογές ή να τις διαγράφει, ανάλογα με τις ανάγκες του. Οι κάρτες αυτές, χρησιμοποιούνται σε πολύ απαιτητικές εφαρμογές όπου υπάρχει μεγάλος όγκος δεδομένων, περίπλοκοι αλγόριθμοι και πολλαπλή χρήση της κάρτας.

Σύμφωνα με τη δεύτερη κατηγοριοποίηση, διακρίνουμε ακόμα τρία είδη έξυπνων καρτών:

1. Έξυπνες κάρτες με επαφές (contact cards). Είναι κάρτες οι οποίες επικοινωνούν με ηλεκτρικές επαφές και πρέπει να εισέλθουν σε μια συσκευή αναγνώρισης ώστε να διαβαστούν ή να εισαχθούν πληροφορίες. Παράδειγμα έξυπνης κάρτας με επαφές, είναι μία κάρτα SIM του συστήματος GSM.
2. Ασύρματες έξυπνες κάρτες (contactless cards). Οι συγκεκριμένες κάρτες έχουν ενσωματωμένη μια κεραία έτσι ώστε να μπορούν να επικοινωνούν χωρίς τη φυσική επαφή τους με κάποια συσκευή αναγνώρισης για την ανανέωση ή επεξεργασία πληροφοριών. Οι κάρτες αυτές χρησιμοποιούνται στα μέσα μαζικής μεταφοράς ή και σε κλειδαριές θυρών.

---

¹¹Πηγές: Βαλάσκα Ευσταθία Διπλωματικές διατριβές ΤΡΑ (σελίδες 30, 31,32)

3. Υβριδικές κάρτες ή συνδυασμένες κάρτες (Hybrid or Combination Cards). Οι κάρτες αυτού του τύπου συγχωνεύουν και τους δυο τρόπους μετάδοσης και για αυτόν το λόγο μπορούν να επικοινωνήσουν με ενσύρματο ή με ασύρματο τρόπο.¹²

Εφαρμογές της έξυπνης κάρτας

Οι έξυπνες κάρτες λόγω της επεξεργαστικής ικανότητας μέσω του ενσωματωμένου microchip, χρησιμοποιούνται για ένα μεγάλο όγκο καθημερινών εργασιών αλλά και προηγμένων εφαρμογών. Στη συνέχεια παρουσιάζονται μερικά παραδείγματα εφαρμογών έξυπνων καρτών.

Ηλεκτρονικό πορτοφόλι.

Η έξυπνη κάρτα αποθηκεύει νομισματικές μονάδες με τις οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν μεταφορές χρημάτων, αγορές και πληρωμές διευκολύνοντας τις συναλλαγές. Τα ηλεκτρονικό πορτοφόλι είναι ένα ασφαλές ηλεκτρονικό μέσο πληρωμής και χρησιμοποιείται κυρίως για συναλλαγές στο διαδίκτυο.

Κάρτες διατηρησιμότητας και εξυπηρέτησης πελατών (loyalty card).

Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις έξυπνες κάρτες ώστε να κρατούν τους πελάτες τους πιστούς στηριζόμενες σε μια λογική παρακίνησης και ανταμοιβής του καταναλωτή, όταν αγοράζει τα προϊόντα της. Παράδειγμα χρήσης έξυπνων καρτών για τον εντοπισμό και την παρότρυνση των τακτικών πελατών είναι οι πόντοι και τα εκπτωτικά κουπόνια που δίνουν τα super market για τις αγορές. Οι κάρτες αυτές είναι συνήθως κάρτες επαφής (conduct cards). Έτσι, με τις έξυπνες αυτές κάρτες οι εταιρίες λιανικής πώλησης μπορούν να παρακολουθούν τις προτιμήσεις των πελατών, ώστε να μεριμνούν για την διατήρησή τους, αλλά και να πετυχαίνουν αύξηση της κατανάλωσής τους.

Έλεγχος πρόσβασης σε κτίρια και σε δίκτυα.

Μία ακόμα εφαρμογή των έξυπνων καρτών είναι η κάρτα ελεγχόμενης πρόσβασης που είναι ιδανική για την ασφάλεια μίας εισόδου ή ενός κτιρίου. Οι συγκεκριμένες κάρτες ελέγχουν την ταυτότητα κάποιου πριν του δοθεί πρόσβαση σε κάποιο κτίριο ή σε εμπιστευτικές πληροφορίες σε δίκτυα. Η ασφάλεια σ' αυτή την περίπτωση έχει να κάνει με την πιστοποίηση

---

¹²Ηλεκτρονικές πηγές: Έξυπνες κάρτες-smart-cards

http://www.ebusinessforum.gr/old/content/downloads/smart_all.pdf, Ανακτήθηκε 26/03/16,

Έξυπνες κάρτες-smart cards (βασικές έννοιες, πρότυπα, ορολογία)

file:///C:/Users/user/Downloads/Downloads_keimeno_ergasias_g3_el.pdf Ανακτήθηκε 26/03/16

Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Κατηγορίες της έξυπνης κάρτας σελίδες 32, 33, 34),

Βαλάσκα Ευσταθία Διπλωματικές Διατριβές ΤΡΑ. (σελίδες 32,33),

Μπαλή Ελένη Διπλωματικές διατριβές ΤΡΑ. (σελίδες 12, 13, 14, 15, 16)

της ταυτότητας του χρήστη αλλά και με την δημιουργία ιδιωτικών εικονικών δικτύων για τη πρόσβαση εταιρικών συστημάτων από δημόσια δίκτυα.

Υγεία και ασφάλιση.

Η έξυπνη αυτή κάρτα χρησιμοποιείται για την αποθήκευση ιατρικών πληροφοριών που αφορούν τον κάτοχο όπως επισκέψεις σε γιατρό, διαγνώσεις ανά ημερομηνία, διαγνωστικές εξετάσεις, φάρμακα, νοσηλεία, και άλλες παροχές. Οι πληροφορίες αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες στους ασθενείς και στους γιατρούς, διευκολύνοντας έτσι στην περίπτωση που χρειάζεται ο ασθενής να μετακινηθεί.

Φοιτητική ταυτότητα.

Η κάρτα αυτή χρησιμοποιείται για τη φυσική και ηλεκτρονική πιστοποίηση της ταυτότητας και της ιδιότητας του δικαιούχου. Αναλόγως με τον κάθε δικαιούχο, η ταυτότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως μέσο πρόσβασης σε βιβλιοθήκες, σε μουσεία, για δωρεάν σίτιση, για χώρους ελεγχόμενης στάθμευσης, για τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς κλπ. Χαρακτηριστικό της ταυτότητας είναι ότι παράγεται με προδιαγραφές υψηλής ασφάλειας, που αποκλείουν την πλαστογράφησης της.

Συγκοινωνίες.

Οι έξυπνες κάρτες για τις συγκοινωνίες δίνουν την δυνατότητα πληρωμής εισιτηρίου σε λεωφορεία, τρένα, parking όπως επίσης και στα διόδια, κάνοντας τη διαδικασία έκδοσης εισιτηρίων πολύ πιο γρήγορη και εύκολη. Η αξία του εισιτηρίου, αφαιρείται από το ποσό που είναι αποθηκευμένο στη κάρτα κάθε φορά που ο κάτοχος περνάει από την ειδική συσκευή ανάγνωσης, αφού πρώτα η κάρτα έχει τροφοδοτηθεί από τα σημεία πώλησης. Συνήθως χρησιμοποιούνται οι κάρτες χωρίς επαφή, που διευκολύνουν και επιταχύνουν τη διαδικασία.

Άλλες εφαρμογές των έξυπνων καρτών είναι η χρήση τους σε δίπλωμα οδήγησης, σε ταυτότητα, σε διαβατήριο κ.α.¹³

2.3.5. Κάρτες ATM

Η χρήση ATM κάρτας δίνει την δυνατότητα πραγματοποίησης συναλλαγών όλο το 24ωρο. Μέσω αυτής μπορούμε να πληροφορηθούμε για τους λογαριασμούς και τις πιστωτικές μας κάρτες, καθώς επίσης και να πραγματοποιήσουμε συναλλαγές όπως ανάληψη μετρητών, μεταφορές/εμβάσματα, πληρωμές Δημοσίου/Εταιριών κ.α. Προφανώς, οι διαθέσιμες

---

¹³Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Εφαρμογές της έξυπνης κάρτας σελίδες 36, 41, 42, 45, 46, 47, 49)

Διπλωματικές διατριβές ΤΡΑ Βαλάσκα Ευσταθία (σελίδα 30,31,38),

Ηλεκτρονικές πηγές: Ανάπτυξη εφαρμογών σε έξυπνες κάρτες ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΗ <http://artemis-new.cslab.ece.ntua.gr:8080/jspui/bitstream/123456789/3506/1/DT2004-0013.pdf>, Ανακτήθηκε 18/03/16,

http://www.ebusinessforum.gr/old/content/downloads/smart_all.pdf Ανακτήθηκε 21/03/16

συναλλαγές εξαρτώνται από το είδος της κάρτας. Πιο συγκεκριμένα το δίκτυο ATM προσφέρει: Άμεση κάλυψη των καθημερινών τραπεζικών υποχρεώσεων, υψηλό επίπεδο ασφάλειας, αφού υπάρχει 24ωρη παρακολούθηση της ομαλής διεκπεραίωσης των συναλλαγών και οικονομία με μηδενικές ή πολύ χαμηλές χρεώσεις

Η ATM κάρτα θεωρείται υψηλής ασφάλειας και έτσι κάθε φορά που ο χρήστης πληκτρολογεί το κωδικό PIN η τράπεζα ελέγχει τα στοιχεία και αποφασίζει για το εάν θα επιτρέψει την είσοδο στο ολοκληρωμένο κύκλωμα του.

2.4. Το ηλεκτρονικό χρήμα

Το ηλεκτρονικό χρήμα είναι ευρέως αποδεκτό σε πολλές χώρες του κόσμου και η χρήση του ολοένα και αυξάνεται. Συγκεκριμένα στην Ελλάδα το ηλεκτρονικό χρήμα είναι ήδη απαραίτητο στοιχείο για την οικονομία της χώρας. Χαρακτηριστικά από την 1/1/16 έχει καθιερωθεί όλες οι νέες επιχειρήσεις να διαθέτουν μηχανήματα αναγνώρισης καρτών (POS), ενώ ορίζεται η υποχρεωτική εφαρμογή ηλεκτρονικών πληρωμών σε ορισμένους κλάδους (γιατροί, δικηγόροι, υδραυλικοί κλπ). Με τον όρο ηλεκτρονικό χρήμα περιγράφουμε κάθε μορφή μεταφοράς κεφαλαίου μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που γίνεται με ψηφιακό τρόπο και χωρίς την μεσολάβηση υλικού μέσου που είναι και γνωστό ως ηλεκτρονικό εμπόριο. Σύμφωνα και με την επίσημη οδηγία 2009/110/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2009 ηλεκτρονικό χρήμα είναι <<οποιαδήποτε αποθηκευμένη σε ηλεκτρονικό, μεταξύ άλλων και μαγνητικό υπόθεμα νομισματική αξία αντιπροσωπευόμενη από απαίτηση έναντι του εκδότη ηλεκτρονικού χρήματος, έχει εκδοθεί κατόπιν παραλαβής χρηματικού ποσού για τον σκοπό της πραγματοποίησης πράξεων πληρωμών όπως ορίζονται στο άρθρο 4 σημείο 5 της οδηγίας 2007/64/EK και η οποία γίνεται δεκτή από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα πέραν του εκδότη>>. Υπάρχουν δύο τύποι ηλεκτρονικού χρήματος: Το υπογεγραμμένο που ενσωματώνει πληροφορίες σχετικά με το ποιος ήταν ο αρχικός κάτοχος του, όπως και για τους μετέπειτα κάτοχους τους. Ο τρόπος λειτουργίας του είναι παρόμοιος με αυτόν των πιστωτικών καρτών, δίνοντας την δυνατότητα στην τράπεζα να παρακολουθήσει την πορεία του από τον έναν κάτοχο στον άλλο. Επίσης υπάρχει και το ανώνυμο ηλεκτρονικό χρήμα που λειτουργεί όπως τα συμβατικά μετρητά. Κάνει χρήση αριθμημένων (για έλεγχο) ανώνυμων τραπεζικών λογαριασμών με τις λεγόμενες εικονικές υπογραφές που εγγυώνται την αυθεντικότητά του, οι οποίες ανήκουν στην τράπεζα και όχι σε συγκεκριμένα άτομα. Σ' αυτό το σύστημα μπορούν να διατηρούν την ανωνυμία τους οι πελάτες και οι καταναλωτές, αλλά όχι οι πωλητές και οι έμποροι. Το ηλεκτρονικό χρήμα διέπεται και από τα εξής χαρακτηριστικά:

1. Ευρεία αποδοχή
2. Ικανοποιητικό επίπεδο ασφαλείας
3. Ανωνυμία
4. Μετατρεψιμότητα (από μια μορφή σε μια άλλη π.χ. από ηλεκτρονικές μονάδες σε μετρητά)
5. Απεριόριστη διάρκεια (να μην έχει ημερομηνία λήξεως μετά το πέρας της οποίας θα πάψει να έχει αξία)
6. Αμφίδρομη κινητικότητα δηλαδή κάθε κάτοχος να μπορεί να αποκτήσει και να δώσει χρήμα με την ίδια ευκολία. Να μην υπάρχει μια κυκλική ροή του τύπου: Τράπεζα-Ιδιώτης (αγοραστής)-Επιχείρηση (πωλητής)-Τράπεζα αλλά η δυνατότητα συναλλαγών και κάθε είδους πληρωμών μεταξύ όλων των οικονομικών μονάδων π.χ. μεταφορές χρημάτων από ιδιώτη σε ιδιώτη, από επιχείρηση σε επιχείρηση, από επιχείρηση σε ιδιώτη κτλ.)

7. Διαιρετότητα (να μπορεί να διαιρεθεί σε όσα τμήματα ίσης συνολικής αξίας θέλει ο κάτοχος)
8. Ευχρηστία
9. Σταθερή αξία (προστασία από πληθωρισμό, υποτίμηση κτλ.)¹⁴

Το ηλεκτρονικό χρήμα ως μέσο συναλλαγών στο διαδίκτυο

Οι ηλεκτρονικές πληρωμές μπορούν να πραγματοποιηθούν με διάφορους τρόπους προσφέροντας στους συναλλασσόμενους ταχύτητα και απλότητα. Με τον όρο ηλεκτρονικές πληρωμές νοείται κάθε πληρωμή προς επιχειρήσεις, τράπεζες ή δημόσιες επιχειρήσεις από πολίτες ή επιχειρήσεις οι οποίες εκτελούνται με την μεσολάβηση ενός τηλεπικοινωνιακού ή ηλεκτρονικού δικτύου με χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας. Ένας άλλος ορισμός που μπορεί να δοθεί για τις online πληρωμές είναι: Ηλεκτρονική πληρωμή είναι η οικονομική συναλλαγή που λαμβάνει χώρα online μεταξύ πωλητών και αγοραστών, οι οποίοι μπορεί να βρίσκονται σε μεγάλη ή μικρή απόσταση μεταξύ τους χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία τους. Κάτι αξιο αναφοράς είναι πως συστήματα ηλεκτρονικών πληρωμών υφίστανται από την δεκαετία του 1960 κυρίως για την μεταφορά χρηματικών ποσών μεταξύ μεγάλων επιχειρήσεων και τραπεζών που ονομάζεται EFT (Electronic Funds Transfer). Ο πιο συνηθισμένος τρόπος για να υλοποιήσει κάποιος ηλεκτρονικές πληρωμές είναι με πιστωτικές κάρτες. Όταν ο χρήστης προβαίνει σε ηλεκτρονικές συναλλαγές με την χρήση πιστωτικών καρτών τα εμπλεκόμενα μέρη στις συναλλαγές είναι τα ακόλουθα:

1. Ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας.
2. Ο έμπορος.
3. Ο εκδότης της κάρτας.
4. Ο αποδέκτης.
5. Ο κάτοχος του τίτλου μιας κάρτας.

Η διαδικασία που ακολουθείται στις συναλλαγές online είναι παρόμοια με αυτήν που διεξάγεται στις συναλλαγές offline δηλαδή ο προμηθευτής καταγράφει τα στοιχεία της πιστωτικής κάρτας του πελάτη τα οποία στην συνέχεια αποστέλλονται στην τράπεζα για διεκπεραίωση. Εν συνεχεία η τράπεζα χρεοπιστώνει τους αντίστοιχους λογαριασμούς. Η μοναδική διαφορά είναι πως υφίστανται μηχανισμοί ασφαλείας (για παράδειγμα έλεγχος ταυτότητας πελάτη και εμπόρου-authentication). Όμως επειδή κατά καιρούς οι συναλλασσόμενοι έχουν αντιμετωπίσει προβλήματα υποκλοπής κατά της ηλεκτρονικές συναλλαγές ήταν αναγκαία η εφαρμογή ενός συστήματος ασφαλείας. Αυτό το σύστημα

---

¹⁴Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Το ηλεκτρονικό χρήμα σελίδα 11)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.bankofgreece.gr/> Ανακτήθηκε 16/04/16,
<http://www.newsbeast.gr/greece/> Ανακτήθηκε 16/04/16,

<http://www.bankofgreece.gr/> Ανακτήθηκε 16/04/16, <http://www.eeei.gr/interbiz/answers/hlxrhm.html>
Ανακτήθηκε 16/04/16,

http://apothetirio.teiep.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1117/log_20120568.pdf?sequence=1
Ανακτήθηκε 16/04/16

ονομάζεται SET (Secure Electronic Transactions) το οποίο αναπτύχθηκε από την MasterCard και την Visa και προσφέρει διασφάλιση της ακεραιότητας των δεδομένων και κρυπτογράφηση όλων των στοιχείων της συναλλαγής πριν αυτά αποσταλούν στην τράπεζα. Γενικά θεωρείται το πιο ασφαλές πρωτόκολλο ασφαλείας.¹⁵

---

¹⁵ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Το ηλεκτρονικό χρήμα ως μέσο πληρωμών στο διαδίκτυο, σελίδα 15)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://di.ionio.gr/~emagos/eBusiness/msc/Course5.pdf> Ανακτήθηκε 17/04/16,

http://www.tex.unipi.gr/undergraduate/notes/ecom_multimedia/kef7.pdf Ανακτήθηκε 17/04/16,

<http://www.eeei.gr/interbiz/answers/hlxrhm.html> Ανακτήθηκε 17/04/16,

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ

3.1. Οι βασικές λειτουργίες της πιστωτικής κάρτας

Οι καταναλωτικές ανάγκες και επιθυμίες, τόσο στις αναπτυγμένες, όσο και στις αναπτυσσόμενες κοινωνίες γνωρίζουν στη σύγχρονη εποχή διαρκή και σταθερή αύξηση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο καταναλωτής καλείται να αποκτήσει ένα συγκεκριμένο αγαθό ή μια υπηρεσία ακόμα και χωρίς να διαθέτει τα απαιτούμενα οικονομικά μέσα. Με την πίστωση του τιμήματος του παρέχεται η δυνατότητα να ικανοποιήσει τη συγκεκριμένη ανάγκη ή επιθυμία, άμεσα, παρά την περιστασιακή έλλειψη οικονομικής ρευστότητας. Η πώληση αυτή αποκλίνει από την κλασική της μορφή και παίρνει συχνά το χαρακτήρα της χρηματοδοτημένης πώλησης, μια μορφή που ανταποκρίνεται στη ανάγκη της ταχύτητας και ευελιξίας των συναλλαγών, ιδιαίτερα των καταναλωτικών. Η πιστωτική κάρτα, χαρακτηριστική περίπτωση χρηματοδοτημένης πώλησης, ήρθε να καλύψει τρεις διαφορετικές ανάγκες, της πιστοποίησης της ταυτότητας του φορέα, της δημιουργίας ενός μέσου που να αντικαθιστά το νόμισμα και τις επιταγές και πρώτιστα την ανάγκη δημιουργίας ενός οργάνου πίστωσης που να παρέχει τη δυνατότητα σημαντικής αναβολής της εξόφλησης των λογαριασμών του κατόχου. Η οικονομική λειτουργία της πιστωτικής κάρτας είναι τριπλή καθώς αποτελεί μέσο πληρωμής, μέσο πίστωσης και παράλληλα χρησιμοποιείται ως εγγυητική λειτουργία.

Η πιστωτική κάρτα ως μέσο πληρωμής

Η βασικότερη λειτουργία της πιστωτικής κάρτας είναι πως λειτουργεί ως μέσο πληρωμής. Υπάγεται στην έννοια του χρήματος υπό ευρεία έννοια γιατί συγκεντρώνει τις ιδιότητες του χρήματος ως μέσο ανταλλαγής, μέτρο αξίας και φορέα αξίας. Στην χώρα μας δεν αποτελεί υποχρεωτικό μέσο πληρωμής, καθώς ο καταναλωτής επιλέγει τον τρόπο αποπληρωμής, δηλαδή μπορεί το αντίτιμο να εξοφληθεί και με μετρητά. Είναι όμως, υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης που έχει συνάψει σύμβαση με την τράπεζα να αποδεχθεί την πιστωτική κάρτα για τις αγορές που πραγματοποίησε ο πελάτης της. Το ποσό των αγορών του πελάτη καταβάλλεται μεταγενέστερα στον εκδότη της κάρτας σύμφωνα με τους όρους της μεταξύ τους συμφωνίας. Εν συνεχεία, ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας αποστέλλει συγκεντρωτικό λογαριασμό, συνήθως στην αρχή του μήνα για τις αγορές που έγιναν τον περασμένο μήνα.

Η πιστωτική κάρτα ως μέσο πίστωσης

Η πιστωτική κάρτα εκτός από μέσο πληρωμής, επιτελεί και μια πιστωτική λειτουργία αφού ανάμεσα στην ημερομηνία αγοράς των αγαθών ή της παροχής των υπηρεσιών έως την στιγμή της πληρωμής του τιμήματος μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα, συνήθως ενός μήνα. Βέβαια το χρονικό αυτό διάστημα διαμορφώνεται, ανάλογα με την συμφωνία που έχει υπάρξει ανάμεσα σε εκδότη και κάτοχο της κάρτας. Όταν ο χρόνος αποπληρωμής του χρέους που έχει ο κάτοχος στον εκδότη της κάρτας, που είναι η τράπεζα, εξοφλείται μέσα σε ένα μήνα τότε η πίστωση θεωρείται έμμεση και συγκεκριμένα ανήκει στην καταναλωτική πίστη. Η πιστωτική

λειτουργία γίνεται πιο αισθητή κυρίως στις πιστωτικές κάρτες, όπου ο κάτοχος έχει την δυνατότητα να εξοφλήσει το χρέος του σε δόσεις ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Ο εκδότης, που συνήθως είναι η τράπεζα, χορηγεί στον πελάτη-κάτοχο της κάρτας πίστωση. Αυτό πραγματοποιείτε καταχωρώντας σε έναν λογαριασμό του κατόχου όλες τις οφειλές από συναλλαγές με κάρτα, καθώς και τις καταβολές στις οποίες προβαίνει ο κάτοχος μετά την αποστολή των μηνιαίων εκκαθαριστικών λογαριασμών από τον εκδότη.

Η εγγυητική λειτουργία της πιστωτικής κάρτας

Η τελευταία λειτουργία της πιστωτικής κάρτας είναι η εγγυητική. Η λειτουργία αυτή έχει να κάνει με την εγγύηση που παρέχει ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας στην συμβεβλημένη επιχείρηση, ότι θα της καταβάλλει τις χρεωστικές αποδείξεις του κατόχου της κάρτας. Η συμφωνία αυτή, περιέχεται στην σύμβαση εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης και έτσι η επιχείρηση εξασφαλίζει πως θα εισπράξει το ποσό των πωλήσεων. Δηλαδή, στην ουσία ο εκδότης εγγυάται ότι θα καταβάλλει ξένο χρέος, αυτό του κατόχου, κατά την έννοια των άρθρων 847επ ΑΚ.

Ο εγγυητής αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της αφερεγγυότητας του κατόχου σε περίπτωση που ο κάτοχος δεν καταβάλλει ως είναι η υποχρέωση του. Ο εγγυητής στην ουσία ευθύνεται για την καταβολή του τιμήματος που πρέπει να καταβάλλει ο κάτοχος στον εκδότη. Δηλαδή, στην περίπτωση που ο κάτοχος δεν καταβάλλει το τίμημα στον εκδότη οφείλει να το καταβάλλει ο εγγυητής αντί αυτού. Βέβαια, σημαντικό ζήτημα προκύπτει τόσο για τις περιπτώσεις όσο και για το ποσό που ευθύνεται ο εγγυητής εάν δεν αναφέρονται ρητά στη σύμβαση. Πέρα αυτού του ζητήματος, ανακύπτει και το ζήτημα της παραίτησης του εγγυητή, το οποίο είναι ευρέως διαδεδομένο στην τραπεζική πρακτική.¹⁶

3.2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο

Τα πλεονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο είναι αρκετά, όμως θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός διότι υπάρχουν και πολλά μειονεκτήματα.

Πλεονεκτήματα

Α) Ευκολία στις συναλλαγές για τις περιπτώσεις που ο κάτοχος δεν έχει μαζί του μετρητά ή δεν θέλει να τα χρησιμοποιήσει.

---

¹⁶Πηγή: Καταναλωτής και πλαστικό χρήμα Παπαϊωάννου Συνήγορος 9/10/2001 σελ. 330 επ.

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Οι βασικές λειτουργίες της πιστωτικής κάρτας σελίδα 91, 92, 93),

Δίκαιο τραπεζών και τραπεζικών συμβάσεων (εργασιών) Γιάννης Ε. Βελέντζας

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Γεωργιάδης Έκδοση II (σελίδες 297, 298)

Β) Ο κάτοχος της έχει το δικαίωμα να πληρώσει το αντίτιμο των αγορών του όχι κατά την διάρκεια της συναλλαγής, αλλά στην συμφωνηθείσα προθεσμία που έχει γίνει με τον εκδότη της κάρτας.

Γ) Δυνατότητα διενέργειας συναλλαγών μέσω των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜ) όπως αναλήψεις, καταθέσεις, μεταφορά ποσών από λογαριασμό σε λογαριασμό και άλλα.

Επίσης υπάρχουν και μερικά ακόμα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από τον μεγάλο ανταγωνισμό των πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία για να προσελκύσουν τους πελάτες τους, εντάσσουν δελεαστικές προσφορές στα προγράμματα τους για τους χρήστες καρτών. Έτσι οι παρεχόμενες υπηρεσίες που προστέθηκαν αφορούν ασφαλιστικές καλύψεις (ταξιδιωτική ασφάλιση, ιατρική και νομική βοήθεια). Επιπλέον καταρτίστηκαν ειδικά προγράμματα συνεργασίας τραπεζών με επιχειρήσεις για παροχή εκπτώσεων σε αγορές αγαθών η υπηρεσιών. Ένα επιπρόσθετο πλεονέκτημα που προσφέρουν τα πιστωτικά ιδρύματα στους χρήστες καρτών είναι η σύνδεση των καρτών με οργανισμούς, σωματεία, λέσχες, φιλανθρωπικές ή οικολογικές οργανώσεις. Ο λόγος εμπλουτισμού των πιστωτικών καρτών συνέβη με σκοπό την διεύρυνση της πελατείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, την κάλυψη των απαιτήσεων των πελατών τους άλλα και της προβολής του συνεργαζόμενου φορέα είτε αυτό είναι αθλητικό σωματείο είτε φιλανθρωπικό.

Ωστόσο υπάρχουν και κάποια μειονεκτήματα από την χρήση του πλαστικού χρήματος που αξίζει να αναφερθούν.

Μειονεκτήματα

1. Η υπερκατανάλωση καθώς ο χρήστης μπορεί να παρασυρθεί εύκολα και να πραγματοποιήσει μη αναγκαίες αγορές.
2. Η απώλεια ή κλοπή της πιστωτικής του κάρτας κάτι που μπορεί να προκαλέσει αναπάντεχες χρεώσεις στον χρήστη.
3. Τα υψηλά επιτόκια. Οι πιστωτικές κάρτες τιμολογούνται με ιδιαίτερα υψηλά επιτόκια τα οποία υπολογίζονται στο είκοσι τοις εκατό (20%) αν συνυπολογιστεί και η ετήσια συνδρομή. Ο μέσος όρος των επιτοκίων των πιστωτικών καρτών διαμορφώνεται στο δεκαοχτώ τοις
4. Αν υπάρξει καθυστέρηση στην πληρωμή τότε ο χρήστης επιβαρύνεται με επιτόκιο υπερημερίας που κυμαίνεται στο δύομιση τοις εκατό (2,5%) και με αυτόν τον τρόπο ο κάτοχος της κάρτας δεν θα έχει πια το πλεονέκτημα για πληρωμή με άτοκες δόσεις. Έτσι κάθε μήνα θα πρέπει να πληρώνει το ποσό που αντιστοιχεί στις αγορές με άτοκες δόσεις και όχι το ελάχιστο ποσό, που συνήθως αντιστοιχεί στο πέντε τοις εκατό (5%) της συνολικής οφειλής.¹⁷

---

¹⁷Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ-Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Πλεονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο σελίδες 94, Μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον κάτοχο, σελίδες 100, 101)

3.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον εκδότη

Πλεονεκτήματα

Το βασικότερο πλεονέκτημα για τον εκδότη της πιστωτικής κάρτας, που είναι συνήθως ένα πιστωτικό ίδρυμα, αφορούν το κέρδος που αποκομίζει από αυτήν. Η τράπεζα αποκτά με διάφορους τρόπους κέρδος μέσω της διάθεσης της πιστωτικής κάρτας. Καταρχήν ο πιστωτικός οργανισμός έχει κέρδος μέσω του ποσού που καταβάλλει ο κάτοχος για την εγγραφή του αλλά και από την ετήσια συνδρομή. Το μεγαλύτερο όμως όφελος προκύπτει από τις προμήθειες που παρακρατεί η τράπεζα, από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις για τις συναλλαγές που διενεργούνται με πιστωτική κάρτα. Επίσης σημαντικά κέρδη προκύπτουν από τους τόκους, οι οποίοι διακρίνονται σε συμβατικούς και υπερημερίας. Αυτό συμβαίνει διότι οι τράπεζες δανείζουν με τα υψηλότερα επιτόκια της αγοράς λόγω της επισφάλειας των πελατών. Επιπλέον οι τόκοι υπερημερίας είναι πολύ υψηλοί και ο κάτοχος καλείται να τους αποπληρώσει εάν έχει καθυστερήσει να καταβάλλει το ποσό των συγκεντρωτικών λογαριασμών του. Ένα άλλο έσοδο που προκύπτει για την τράπεζα είναι αυτό της προμήθειας συναλλάγματος και των ετήσιων συνδρομών για κάρτες που χρησιμοποιούνται στο εξωτερικό. Τέλος, έκτος από τα έσοδα οι πιστωτικές κάρτες προσδίδουν στην τράπεζα φήμη, κύρος και μεγαλύτερη προβολή.

Εκτός όμως από τα πλεονεκτήματα υπάρχουν και κάποια μειονεκτήματα για τους εκδότες των πιστωτικών καρτών.

Μειονεκτήματα

Το πιο σοβαρό μειονέκτημα είναι ο κίνδυνος ανάληψης ζημιών από χρήση της κάρτας που έγινε από μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο και όχι από τον κάτοχο της. Σε τέτοιες περιπτώσεις το χρέος από την χρήση της κάρτας το αναλαμβάνει ο πιστωτικός οργανισμός και για να μην συμβεί κάτι τέτοιο ο χρήστης επιβάλλεται να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός. Ο κίνδυνος μπορεί να περιοριστεί και με την χρήση τεχνολογικών μέσων, όπως με την τοποθέτηση ενός μικροτσίπ στην κάρτα όσο και με κάποιο πρωτόκολλο ασφαλείας κατά την χρήση της κάρτας στο διαδίκτυο. Ακόμη ένα μειονέκτημα είναι αυτό των εξόδων που υπάρχουν για τον εκδότη. Τα έξοδα αυτά ονομάζονται διαχειριστικά και μερικά από αυτά είναι: Τα έξοδα διαφήμισης, προσωπικού και τα έξοδα για την διατήρηση του νομικού τμήματος το οποίο επιδιώκει να εισπραχθούν όλες οι απαιτήσεις των πιστωτικών καρτών. Τα έξοδα όμως αυτά είναι σχετικά μικρά αφού τα έσοδα από την έκδοση πιστωτικών καρτών είναι μεγαλύτερα.¹⁸

<http://www.mastercard.com/gr/consumer/credit-cards.html> Ανακτήθηκε 13/09/16

¹⁸ Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ-Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Πλεονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον εκδότη σελίδες 96, Μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για τον εκδότη σελίδες 102, 103)

3.4. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για την συμβεβλημένη επιχείρηση

Πλεονεκτήματα

Πλεονεκτήματα προκύπτουν σε θέματα οικονομικά για την συμβεβλημένη επιχείρηση μέσω της αποδοχής της πιστωτικής κάρτας από τους πελάτες της. Κάτι πολύ σημαντικό για τις επιχειρήσεις είναι πως ακόμα και μέσω των υφέσεων που ενδέχεται να υπάρξουν σε μια οικονομία όπου οι πελάτες δεν θα έχουν αρκετά μετρητά π.χ. capital control, θα έχουν την δυνατότητα να πραγματοποιούν έσοδα αφού οι πελάτες θα καταβάλλουν το αντίτιμο μέσω των πιστωτικών καρτών. Ακόμη οι επιχειρήσεις σε συνεργασία με τις τράπεζες προσφέρουν διάφορα προγράμματα επιβράβευσης για τις αγορές που πραγματοποιούν οι πελάτες τους και έτσι προσελκύουν όλο και περισσότερους καταναλωτές.

Ένα άλλο πλεονέκτημα που αποκομίζουν οι επιχειρήσεις είναι πως ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος μη είσπραξης του ποσού που απαιτείται από τον καταναλωτή αφού η τράπεζα εγγυάται για την φερεγγυότητα του πελάτη της και σε περίπτωση που ο κάτοχος της τράπεζας δεν έχει την δυνατότητα να το αποπληρώσει, ο πιστωτικός οργανισμός υποχρεούται να καταβάλλει το αντίτιμο των αγορών στην επιχείρηση.

Επιπλέον, η συμβεβλημένη επιχείρηση απαλλάσσεται και από τον κίνδυνο ταμειακών λαθών που ενδεχομένως να συνέβαιναν κατά την είσπραξη του ποσού αλλά και εξασφαλίζει άμεση ρευστότητα λόγω του γεγονότος πως η τράπεζα καταβάλλει με μικρή καθυστέρηση το αντίτιμο των αγορών του πελάτη της.

Μειονεκτήματα

Ένα βασικό μειονέκτημα για την συμβεβλημένη επιχείρηση αποτελεί η καταβολή προμήθειας που είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει στον εκδότη της κάρτας. Η προμήθεια αυτή είναι συμφωνημένη μεταξύ επιχείρησης-πιστωτικού οργανισμού και υπολογίζεται στο τελικό ποσό των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν με πιστωτικές κάρτες.¹⁹

---

¹⁹Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Πλεονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για την συμβεβλημένη επιχείρηση, σελίδα 97, Μειονεκτήματα της πιστωτικής κάρτας για την συμβεβλημένη επιχείρηση, σελίδα 103)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΡΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

4.1. Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας

Όπως είναι γνωστό η πιστωτική κάρτα αποτελεί ένα έγγραφο με το οποίο συνδέεται το δικαίωμα του κατόχου να πραγματοποιεί αγορές αγαθών ή υπηρεσιών χωρίς να καταβάλλεται άμεσα το αντίτιμο. Ανάλογα με το βαθμό και την στενότητα της σύνδεσης ενός εγγράφου με το δικαίωμα που εκφράζει, τα έγγραφα διακρίνονται σε αποδεικτικά, σε συστατικά, νομιμοποιητικά και αξιόγραφα. Το αποδεικτικό έγγραφο χρησιμεύει για την απόδειξη του δικαιώματος π.χ. εξοφλητική απόδειξη, μισθωτήριο κ.ά.. Το συστατικό έγγραφο είναι αναγκαίο και για τη σύσταση, τη δημιουργία του δικαιώματος π.χ. καταστατικά ανωνύμων εταιριών- άρθρο 40 Ν. 2190/1920. Τα νομιμοποιητικά έγγραφα, τα οποία αποτελούν απλά έγγραφα παθητικής νομιμοποίησης και η κατοχή και επίδειξη του εγγράφου νομιμοποιεί τον οφειλέτη να καταβάλει την οφειλόμενη παροχή, με απαλλακτικό γι' αυτόν αποτέλεσμα, στον κομιστή του εγγράφου. Τέλος, τα έγγραφα μπορεί να είναι αξιόγραφα, όταν η σύνδεση του δικαιώματος προς το έγγραφο είναι τόσο στενή, ώστε να ενσωματώνεται το δικαίωμα στο έγγραφο και για την χρησιμοποίησή του να είναι απαραίτητη η κατοχή, η επίδειξη ή και η παράδοσή του εγγράφου στον οφειλέτη π.χ. η συναλλαγματική, η τραπεζική επιταγή, η φορτωτική, η μετοχή, η ομολογία ανωνύμου εταιρίας κ.ά.

Βάση αυτών των διακρίσεων δημιουργείται μια αντιπαράθεση για το εάν η πιστωτική κάρτα είναι έγγραφο, αποδεικτικό, συστατικό ή νομιμοποιητικό ή αξιόγραφο. Αναλυτικά, απαραίτητη προϋπόθεση χρήσης της πιστωτικής κάρτας, είναι η κατοχή και επίδειξή της από τον κάτοχο στον οφειλέτη (τη συμβεβλημένη επιχείρηση) για την άσκηση του δικαιώματος που εκπροσωπεί. Σε αντίθεση με τα αξιόγραφα, στα οποία η δυνατότητα της μεταβίβασης αποτελεί εννοιολογικό τους στοιχείο, αφού σκοπός τους είναι η διευκόλυνση της κυκλοφορίας αξιών. Ωστόσο, η πιστωτική κάρτα είναι αυστηρά προσωπική, και δεν επιτρέπεται για κανένα λόγο η μεταβίβασή της από τον κάτοχο σε άλλο πρόσωπο. Συμπερασματικά, η πιστωτική κάρτα δεν μπορεί να υπαχθεί στην έννοια του αξιόγραφου γιατί δεν ενσωματώνει το δικαίωμα του κατόχου να προμηθεύεται αγαθά ή υπηρεσίες χωρίς την άμεση καταβολή του αντίτιμου, με τέτοιο τρόπο ώστε η άσκηση και η μεταβίβαση του δικαιώματος αυτού να απορρέει μόνο μέσω της κατοχής της κάρτας.

Η επίδειξη της πιστωτικής κάρτας από τον κάτοχο στον οφειλέτη είναι αναγκαία για την άσκηση του δικαιώματος του. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να ασκηθεί από κανένα άλλο πρόσωπο πέρα από τον νόμιμο κάτοχο της κάρτας. Η επίδειξη της πιστωτικής κάρτας διευκολύνει την εξακρίβωση της παροχής του δικαιούχου χωρίς την πλήρη περιγραφή του δικαιώματος που παρέχει, γι' αυτό τον λόγο η πιστωτική κάρτα πρέπει να θεωρηθεί σαν νομιμοποιητικό έγγραφο, αφού η διευκόλυνση αυτή αποτελεί στοιχείο των νομιμοποιητικών εγγράφων, και επιπλέον επειδή δεν περιλαμβάνει την πλήρη περιγραφή του δικαιώματος που παρέχει, πρέπει να θεωρηθεί σαν νομιμοποιητικό σύμβολο. Ο χαρακτηρισμός της πιστωτικής κάρτας ως νομιμοποιητικού εγγράφου ή συμβόλου, επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι για την νομιμοποίηση του κατόχου η συμβεβλημένη επιχείρηση, βάση των ορών σύμβασής της με τον εκδότη, εκτός από την επίδειξη της κάρτας, πρέπει να συγκρίνει και την υπογραφή που βάζει ο κάτοχος στη χρεωστική απόδειξη με την υπογραφή που υπάρχει στην πιστωτική κάρτα. Αυτή η πρόσθετη διατύπωση για την νομιμοποίηση του κατόχου συμβάλλει στον

χαρακτηρισμό της πιστωτικής κάρτας σαν νομιμοποιητικού εγγράφου ή συμβόλου, γιατί στα απλά νομιμοποιητικά έγγραφα ο οφειλέτης έχει δικαίωμα, και όχι υποχρέωση, να εκτελέσει την παροχή προς τον κάτοχο με την απλή επίδειξη του εγγράφου ή συμβόλου. Έχει, δηλαδή, σε κάθε περίπτωση, την ευχέρεια, να ζητήσει και πρόσθετα στοιχεία νομιμοποίησης του κατόχου. Επομένως, η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας είναι αυτή του νομιμοποιητικού συμβόλου και όχι του νομιμοποιητικού εγγράφου, αφού τα νομιμοποιητικά έγγραφα περιλαμβάνουν την πλήρη περιγραφή του δικαιώματος που παρέχουν. Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας ως νομιμοποιητικού συμβούλου βεβαιώνεται και από το γεγονός ότι οι συμβεβλημένες επιχειρήσεις θα πρέπει να συγκρίνουν την υπογραφή του κατόχου, με την υπογραφή που απεικονίζεται στο πίσω μέρος της κάρτας, καθώς και με την υπογραφή του στην ταυτότητα.²⁰

4.2. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας αποτελεί μια από τις σημαντικότερες μορφές πιστώσεων. Στην ουσία, είναι η σύμβαση με την οποία μια τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση έναντι του πελάτη της (πιστολήπτη-πιστούχου) να ενισχύει προσωρινά την αγοραστική δύναμη του, έναντι συμφωνημένου χρηματικού ανταλλάγματος. Η προσωρινή αύξηση της αγοραστικής δύναμης του πιστολήπτη μπορεί να πραγματοποιηθεί άμεσα ή έμμεσα. Άμεσα σημαίνει πως ο πιστοδότης καταβάλλει κάποιο χρηματικό ποσό στον πιστολήπτη, ενώ στην περίπτωση που γίνεται έμμεσα ο πιστοδότης αυξάνει την αγοραστική δύναμη του πιστολήπτη χωρίς την καταβολή χρημάτων αλλά με την αναβολή της καταβολής του οφειλόμενου ποσού. Η πιστωτική κάρτα κατατάσσεται στην έμμεση μορφή πίστωσης. Γενικά, ως άμεση μορφή πίστωσης νοείται το δάνειο, η σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως, η ενέγγυα πίστωση, ο αλληλόχρεος λογαριασμός, η προεξόφληση πιστωτικών τίτλων, η πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων. Στην έμμεση μορφή πίστωσης συγκαταλέγεται η σύμβαση πιστωτικής κάρτας, η πίστωση του τιμήματος, η προκαταβολή, η ανάληψη εγγυήσεων και η χρηματοδοτική μίσθωση.

Στην τραπεζική πρακτική, βέβαια, το άνοιγμα της πίστωσης συνδυάζεται με τη συμφωνία του πιστωτικού ορίου, μέχρι το οποίο θα μπορεί να δανειστεί ο πελάτης. Το όριο αυτό προσδιορίζεται από την τράπεζα αφενός, για να είναι ικανός ο πελάτης να αποπληρώσει με βάση την πιστοληπτική ικανότητα του, αφετέρου για να μπορεί η τράπεζα να υπολογίζει με ακρίβεια το ύψος των αναγκαίων ασφαλειών για το σύνολο των παρεχόμενων ή παρασχεθέντων πιστώσεων μέχρι το πιστωτικό όριο που έχει τεθεί. Το πιστωτικό όριο που ορίζεται για τον κάτοχο της κάρτας αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της συμβάσεως, καθώς ως άνοιγμα πιστώσεως θα μπορούσε να θεωρηθεί η σύμβαση, με την οποία η τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει τις πιστώσεις που επιθυμεί ο κάτοχος λαμβάνοντας υπόψη κάποιους όρους και ο πιστολήπτης από την μεριά του αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει στην τράπεζα το συμφωνημένο ανάλλαγμα πέρα της οφειλής, για το ποσό της πίστωσης.

---

²⁰ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας σελίδα 104),

Τραπεζικές συναλλαγές Δ. Λαδάς (Έννοια και νομοθετική ρύθμιση σελίδα 210)

Με την 2286/28-1-1994 ΠΔ/ΤΕ, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 1 του ν. 1266/1982, επιτρέπεται η χρηματοδότηση φυσικών προσώπων από πιστωτικά ιδρύματα, με τη μορφή πιστωτικής κάρτας. Δια μέσου αυτής ο κάτοχός της προβαίνει σε αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, με την εξόφληση των υποχρεώσεών του από το λογαριασμό της πιστωτικής κάρτας. Στην περίπτωση που η εξόφληση του αναλαμβανόμενου ποσού γίνεται με δόσεις ή προθεσμία, πρόκειται για σύμβαση ανοίγματος πίστωσης, που έχει το χαρακτήρα δανείου (ΑΠ 1116/1996). Επιπλέον, με την πιστωτική κάρτα μπορεί να πραγματοποιηθεί και ανάληψη χρημάτων, εφόσον το επιθυμεί ο κάτοχος. Είναι προφανές λοιπόν ότι απαιτείται και άνοιγμα ενός λογαριασμού τραπεζής. Έτσι, και σε αυτή την περίπτωση η λειτουργία της βασίζεται μεταξύ άλλων και σε σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως με τρέχοντα λογαριασμό μεταξύ τράπεζας και κατόχου της κάρτας. Ισχύουν δηλαδή, με την κατάρτιση της σύμβασης όροι που αφορούν τον τρόπο και τις προϋποθέσεις χορήγησης της πίστωσης από την τράπεζα στον πιστούχο και δικαιώματα με υποχρεώσεις του πιστούχου σε σχέση με την χρήση της πίστωσης και της επιστροφής των δανειζόμενων ποσών στην τράπεζα, ενώ συγχρόνως υπάρχουν και όροι που αφορούν την συμφωνία και τον τρόπο τήρησης ανοιχτού λογαριασμού προς εξυπηρέτηση της πίστωσης. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν όροι σχετικά με την πίστωση που αναφέρουν, το όριο της πίστωσης και τον τρόπο αυξομειώσεως της, τους όρους και τις προϋποθέσεις χρήσης της πίστωσης, την συμφωνία για την τήρηση ανοιχτού λογαριασμού και τον τρόπο κίνησης του (χρεώσεις, πιστώσεις, συμψηφισμός απαιτήσεων), συμφωνία περί περιοδικού κλεισίματος της πίστωσης και του ανοιχτού λογαριασμού, οφειλής τόκου, προσδιορισμού επιτοκίου και ανατοκισμού τόκων, επίσης περιλαμβάνονται και οι υποχρεώσεις του κατόχου και του εγγυητή κατά την διάρκεια λειτουργίας της πίστωσης, το δικαίωμα που θα διέπει την σύμβαση και τις διάφορες διατάξεις καθώς και η συμφωνία για τα τέλη, έξοδα και τυχόν επιβαρύνσεις που θα βαρύνουν τον πιστούχο. Η τράπεζα, βέβαια για την ετοιμότητα της για την παροχή πιστώσεως που θα ζητήσει ο κάτοχος, απαιτεί ένα αντάλλαγμα εφόσον έτσι έχει συμφωνηθεί, την προμήθεια ετοιμότητας ή αδράνειας. Σημειώνεται, όμως ότι ακόμα και εάν δεν παραχωρηθεί οποιαδήποτε πίστωση στον πελάτη-κάτοχο το ποσό της προμήθειας το οφείλει στην τράπεζα. Η σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως, δε δημιουργεί απαραίτητως υποχρέωση του κατόχου για ανάληψη της συμφωνημένης ή άλλης πιστώσεως, επομένως δεν οφείλει σε αυτήν την περίπτωση τόκους ή προμήθειες. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν έχει συμφωνηθεί τέτοια υποχρέωση του κατόχου, δεν πρόκειται για σύμβαση ανοίγματος πίστωσης αλλά για άμεση κατάρτιση πιστωτικής συμβάσεως. Συμπερασματικά, η πιστωτική κάρτα προσφέρει, εκτός από την εκτέλεση έμμεσων εντολών και άμεσων. Η τράπεζα, επομένως εκτελεί έμμεσες εντολές του πελάτη της, όταν καταβάλλει το αντίτιμο των αγαθών ή των υπηρεσιών που πραγματοποιεί ο κάτοχος στις συμβεβλημένες επιχειρήσεις προμηθευτών, ενώ εκτελεί άμεσες εντολές, όταν επιτρέπει την ανάληψη μετρητών με χρήση της κάρτας σε ΑΤΜ ή και ανάληψη από το ταμείο του καταστήματος. Στην δεύτερη περίπτωση, γίνεται λόγος για δάνεια καταναλωτικά, που χορηγούνται από την εκδότρια της πιστωτικής κάρτας στο κάτοχο της, σε εκτέλεση προϋπάρχουσας συμβάσεως ανοίγματος πιστώσεως με τρέχοντα λογαριασμό. Στα προαναφερθέντα δάνεια, εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις της ΥΑ Φ1-983/1991, οι οποίες επιτρέπουν στον καταναλωτή να στρέφεται κατά της τράπεζας, εάν στη σχέση του με τον προμηθευτή προέκυψε πρόβλημα ή οποιαδήποτε ανώμαλη εξέλιξη. Εφαρμοστέες σε κάθε περίπτωση είναι και οι διατάξεις του Ν.2251/1994, για την προστασία του καταναλωτή. Μάλιστα, με βάση το άρθρο 2 αυτού του νόμου έχουν κριθεί καταχρηστικοί και άκυροι πολλοί όροι των σχετικών συμβάσεων.

Η σύμβαση της πιστωτικής κάρτας κρίνεται σκόπιμο να διαχωριστεί αναλόγως με το εάν εντάσσεται στη διμερή ή στην τριμερή σχέση που είναι και το πιο συνηθισμένο. Στη διμερή σχέση ο έκδοτης είναι ταυτόχρονα και προμηθευτής των αγαθών ή των υπηρεσιών και ο κάτοχος καταβάλλει το αντίτιμο των αγορών του μέσω της πιστωτικής του κάρτας. Στην

τριμερή σχέση τα εμπλεκόμενα μέρη είναι διαφορετικά, καθώς υπάρχουν σχέσεις μεταξύ έκδοτη-κατόχου πιστωτικής κάρτας, εκδότη-συμβεβλημένης επιχείρησης και κατόχου-συμβεβλημένης επιχείρησης.

4.2.1. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος είναι η πρώτη που εμφανίστηκε διεθνώς και προωθήθηκε κατά κύριο λόγο από τα μεγάλα εμπορικά καταστήματα σε πολλά μέρη της Ευρώπης και στην Αμερική. Όπως αναφέρθηκε στην περίπτωση του διμερούς συστήματος τα εμπλεκόμενα μέρη είναι ο εκδότης και ο κάτοχος της κάρτας. Η βασική σχέση προκύπτει από την έκδοση της κάρτας ενώ οι επιμέρους σχέσεις αφορούν τις συναλλαγές που γίνονται όταν ο κάτοχος προμηθεύεται αγαθά ή υπηρεσίες από τον εκδότη. Το περιεχόμενο της σύμβασης αποτελείται από την υπόσχεση για παροχή πίστωσης, το ανώτατο ποσό της πίστωσης, το χρονικό σημείο μέσα στο οποίο ο πιστολήπτης έχει την δυνατότητα να κάνει χρήση της πίστωσης και τον χρόνο της απόδοσης της από το αντάλλαγμα που οφείλει να κάνει ο πιστολήπτης. Η πίστωση παρέχεται από τον εκδότη- προμηθευτή οπότε φέρει τον κίνδυνο της αποπληρωμής του ποσού. Επιδίωξη του εκδότη αποτελεί η διεύρυνση του κύκλου εργασιών, ενώ του κατόχου η αγορά αγαθών χωρίς την υποχρέωση άμεσης πληρωμής.

Νομική φύση

Η σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας αποτελεί μια διαρκή ενοχική σύμβαση και συγκεκριμένα μια σύμβαση πλαίσιο. Στη συγκεκριμένη σύμβαση καθορίζονται οι όροι που διέπουν τις συναλλαγές προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών του εκδότη προς τον κάτοχο. Η τράπεζα συμβάλλεται με τον πελάτη της μέσω του οργάνου που την εκπροσωπεί, δηλαδή του Διοικητικού της Συμβουλίου ή των προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί οργανική εξουσία ή μέσω των υπαλλήλων της. Αντισυμβαλλόμενοι της τράπεζας, μπορούν να είναι οποιαδήποτε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν την δυνατότητα να συναλλάσσονται τα ίδια ή με τους εκπροσώπους ή αντιπροσώπους τους σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις περί δικαιοπρακτικής ικανότητας φυσικών προσώπων και διαχειριστικής εξουσίας σε νομικά πρόσωπα. Συνήθως το υπογραφόμενο αποδεικτικό της τραπεζικής σύμβασης, συντάσσεται από την τράπεζα και επιβάλλεται στον πελάτη της ως έγγραφο σύμβασης προσχώρησης, το οποίο ο πελάτης μπορεί να το αποδεχθεί ως έχει ή να το απορρίψει στο σύνολο του. Ο πελάτης δηλαδή, δεν έχει την δυνατότητα διαπραγματεύσεως των ορών της σύμβασης, πλην των βασικών, όπως το ύψος της πιστώσεως, τους τόκους της ή την οφειλόμενη προμήθεια, τη διάρκεια της και τον τρόπο εξόφλησης της. Συνεπώς, η καλή πίστη που διέπει την ερμηνεία των συμβάσεων (ΑΚ 200), την εκπλήρωση της παροχής (ΑΚ 288) και την άσκηση των δικαιωμάτων (ΑΚ 281), υπαγορεύει την προστασία του πελάτη, απέναντι σε αντίθετες συμπεριφορές της τράπεζας προς τα συμφέροντα του, οι οποίες είναι σχετικές με το έγγραφο που κατάρτισε. Για παράδειγμα, η τράπεζα δεν μπορεί να χρησιμοποιεί κατά του πελάτη της επαχθής συμβατικούς όρους από σύμβαση που αυτός δεν υπέγραψε, ούτε όρους από σύμβαση που υπέγραψε μεν, αλλά δεν έλαβε ποτέ το αντίγραφό της.

Επιπρόσθετα, επειδή η λειτουργία της πιστωτικής κάρτας βασίζεται και σε σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως με τρέχοντα λογαριασμό μεταξύ τράπεζας και κατόχου της κάρτας, γίνεται λόγος για καταναλωτικά δάνεια που χορηγούνται από την εκδότη τράπεζα της πιστωτικής κάρτας στον κάτοχο της. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι σύμβαση πίστωσης ανοίγεται, όταν ο εκδότης αναλαμβάνει την υποχρέωση να πιστώνει στον κάτοχο το τίμημα για τις συναλλαγές του. Επομένως, η σύμβαση του διμερούς συστήματος, είναι μια μεικτή

σύμβαση με στοιχεία χρησιδανείου, όπου ο εκδότης παρακρατεί την κυριότητα της κάρτας, ενώ ο κάτοχος έχει μόνο το δικαίωμα κατοχής και χρήσης. Η σύμβαση χαρακτηρίζεται μεικτή, επειδή συγκεντρώνει στοιχεία από διαφορετικούς τύπους συμβάσεων, ρυθμισμένους από τον νόμο. Οι μεικτές συμβάσεις διακρίνονται σε μεικτοτυπικές οι οποίες συγκεντρώνουν στοιχεία διαφόρων συμβατικών τύπων που συγχωνεύονται σε μια οικονομική ενότητα και σε μεικτομορφικές στις οποίες τα ουσιώδη γνωρίσματα συμπίπτουν μόνο με ένα τύπο επώνυμης σύμβασης, αλλά περιέχει και στοιχεία που την κάνουν να αποκλίνει από τη μορφή του συμβατικού τύπου που υπάγεται.

Στην σύμβαση του διμερούς συστήματος, ο εκδότης της κάρτας ταυτίζεται με την συμβεβλημένη επιχείρηση. Οι συμβάσεις του διμερούς συστήματος, έχουν ποικίλο περιεχόμενο αντίστοιχο προς την πολυμορφία των οικονομικών αναγκών. Το περιεχόμενο αυτό εξαρτάται από το νόμιμο αποτέλεσμα που επιδιώκουν τα μέρη, ενώ όλη η συμφωνία υπάγεται ευθέως ή αναλογικά σε κανόνα δικαίου ρυθμιζόμενο από την σύμβαση. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται κανόνες του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου και ο Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας που ισχύει μεταξύ των τραπεζών στην Ελλάδα, καταρτιζόμενος από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Ακόμα, περιεχόμενο της τραπεζικής σύμβασης μπορεί να καταστεί η δημιουργία εμπιστεύματος (trust), το οποίο δεν έχει εφαρμογή στην ελληνική τραπεζική πρακτική, διότι μπορεί να δημιουργήσει ιδιαίτερα προβλήματα στις συναλλαγές. Από την πλούσια νομολογία για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται από την διμερή σύμβαση, κάποιοι γενικοί όροι συναλλαγών έχουν κηρυχτεί ως καταχρηστικοί και άκυροι, τους οποίους απαγορεύει πλέον γενικά η εκδοθείσα υπουργική απόφαση Ζ1-798/25.06.08.

Μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, στο διμερές σύστημα αναπτύσσονται δύο είδη σχέσεων, μεταξύ του εκδότη της κάρτας-προμηθευτή των αγαθών ή υπηρεσιών από τη μία μεριά, και του κατόχου της κάρτας-καταναλωτή από την άλλη. Η τραπεζική σύμβαση, βεβαίως γεννά δικαιώματα και υποχρεώσεις μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων μερών και των τρίτων υπέρ των οποίων καταρτίζεται η σύμβαση.²¹

---

²¹ Πηγές: Αθανασίου συστήματα πληρωμών με κάρτες ΔΕΕΤ 1992 σελ. 151, 152

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας σελ. 87, 88,89,90, Έννοια και λειτουργία της σύμβασης πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος σελ. 107,108,109, Σχέση έκδοσης πιστωτικής κάρτας σελ. 109)

Τραπεζικό Δίκαιο Ψυχομάνης Σπυρίδων (Γενικά χαρακτηριστικά τραπεζικής σύμβασης μεταξύ πελάτη και τράπεζας σελ. 83, 84, 85, 86, 87)

Σύμβαση πίστωσης με αλληλόχρεο λογαριασμό Νικόλαος Βερβερίδης (Περιεχόμενο της σύμβασης σελ.51, 52)

Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Τεύχος Π ΣΤ Έκδοση (Η σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως σελ. 232, 233, Δάνεια μέσω λογαριασμού πιστωτικής κάρτας σελ. 218, 219)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.kollintzas.gr/pdf> (Η ενοχή μεικτή σύμβαση) Ανακτήθηκε 03/01/2017

<https://www.daneiakartes.info> (2286/28-1-1994 ΠΔ/ΤΕ) Ανακτήθηκε 01/04/17

Υποχρεώσεις των μερών από την σύμβαση της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος και οι συνέπειες παραβίασης τους

Η σχέση της έκδοσης της πιστωτικής κάρτας δημιουργεί υποχρεώσεις και δικαιώματα για τα συμβαλλόμενα μέρη, όπως συμβαίνει σε κάθε αμοιβαία σύμβαση. Δηλαδή τα δικαιώματα του ενός μέρους αποτελούν υποχρεώσεις του άλλου. Οπότε, είναι απαραίτητο να αναφερθούν τόσο οι υποχρεώσεις του εκδότη όσο και του κατόχου. Ωστόσο, εμφανίζονται και παραβιάσεις των υποχρεώσεων των μερών. Οι λόγοι παραβίασης της σχέσης αφορούν την αδυναμία παροχής, την υπερημερία του δανειστή ή την υπερημερία του οφειλέτη και τέλος την πλημμελή εκπλήρωση της παροχής. Οι παραπάνω λόγοι εξειδικεύονται σε κάθε σύμβαση, όπως και στη περίπτωση της σχέσης έκδοσης πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος, ως προς την παραβίαση των υποχρεώσεων του οφειλέτη και του δανειστή, αντίστοιχα.

Υποχρεώσεις του εκδότη-συνέπειες από την παραβίαση

Ο εκδότης αρχικά υποχρεούται να παραδώσει την κάρτα που θα εκδοθεί από την τράπεζα, στη διεύθυνση την οποία έχει δηλώσει ο κάτοχος στην αίτηση της πιστωτικής κάρτας, έτσι ώστε ο κάτοχος να μπορεί να την χρησιμοποιήσει για την πραγματοποίηση συναλλαγών. Με την αποστολή της κάρτας η τράπεζα στέλνει στον κάτοχο ταχυδρομικά σε ειδικό φάκελο και τον Προσωπικό Αριθμό Αναγνώρισης (PIN), ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε συνδυασμό με τη συγκεκριμένη κάρτα για την πραγματοποίηση των συναλλαγών. Η παραβίαση της υποχρέωσης αυτής του εκδότη, αποτελεί λόγο καταγγελίας της σύμβασης και διεκδίκησης αποζημίωσης. Βέβαια η περίπτωση αυτή είναι σπάνια, αφού η παράδοση της κάρτας αποτελεί βασικό όρο για την λειτουργία της σύμβασης έκδοσης πιστωτικής κάρτας.

Η βασική υποχρέωση του εκδότη είναι να προμηθεύει αγαθά ή υπηρεσίες στον κάτοχο της κάρτας χωρίς να απαιτεί την άμεση καταβολή του τιμήματος. Η υποχρέωση αυτή, βέβαια περιορίζεται σε ένα όριο πίστωσης, το οποίο καθορίζεται στην σύμβαση της πιστωτικής κάρτας. Το όριο αυτό προσδιορίζεται ανάλογα με την φερεγγυότητα του κατόχου της κάρτας. Υπάρχουν αναμφισβήτητα και κάποιες περιπτώσεις στις οποίες ο εκδότης θέτει όρο απαλλαγής από την παραπάνω υποχρέωση, δηλαδή ο εκδότης κρατάει μια επιφύλαξη άρνησης της πίστωσης στον κάτοχο χωρίς να τον έχει ειδοποιήσει και μάλιστα αναίτια. Σε περίπτωση που ο εκδότης παραβιάζει την υποχρέωση του αυτή, να προμηθεύει δηλαδή χωρίς να λαμβάνει άμεση πληρωμή, ο κάτοχος έχει δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης και διεκδίκησης αποζημίωσης για τυχόν ζημιά που υπέστη, λόγω άρνησης του εκδότη να δεχτεί την αναβολή πληρωμής του τιμήματος.

Ο εκδότης έχει την υποχρέωση να διατηρεί στην επιχείρησή του τα ειδικά τερματικά μηχανήματα στα οποία τοποθετείται η πιστωτική κάρτα. Σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης του αυτής, ο εκδότης κινδυνεύει με υψηλά χρηματικά πρόστιμα, κλείσιμο της επιχείρησής από 3 μήνες έως 1 χρόνο, ακόμα και με εξάμηνη φυλάκιση. Σειρά κυρώσεων προβλέπει από το άρθρο 13α του Ν. 2251/1994 και από το άρθρο 19 του νόμου 4177/2013.

Ο εκδότης, έχει ως υποχρέωση να αποστέλλει έγκαιρα τους αναλυτικούς λογαριασμούς στον κάτοχο της κάρτας. Εάν υπάρξει παραβίαση ως προς την υποχρέωση έγκαιρης αποστολής των αναλυτικών λογαριασμών και παρ' όλα αυτά ο εκδότης απαιτεί την πληρωμή βάσει της ημερομηνίας έκδοσης του λογαριασμού ή ακόμα και τόκους υπερημερίας, τότε ο κάτοχος

έχει το δικαίωμα να ζητήσει την εξόφληση από τον χρόνο λήξης του λογαριασμού χωρίς την επιβάρυνση των τόκων υπερημερίας.

Ο εκδότης-τράπεζα της πιστωτικής κάρτας, καθορίζει ένα ανώτατο πιστωτικό όριο μετά από αξιολόγηση της φερεγγυότητας και της πιστοληπτικής ικανότητας του κατόχου. Ο εκδότης, έχει αναμφισβήτητα το δικαίωμα να επανεξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα όρια των πιστώσεων, ελέγχοντας την φερεγγυότητα και πιστοληπτική ικανότητα του κατόχου, καθώς και την συμμόρφωση του στην τήρηση των όρων της συμβάσεώς του με την τράπεζα. Επίσης, έχει το δικαίωμα να μεταβάλει ή και να αναστέλλει τη λειτουργία της κάρτας για να τον περιορισμό τυχόν κίνδυνου. Η τράπεζα μπορεί επίσης, για λόγους προστασίας του κατόχου και των συναλλαγών, να περιορίσει ή και να μηδενίσει το πιστωτικό όριο, το μηνιαίο ή και ημερήσιο, εφόσον αυτό δεν χρησιμοποιείται για μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς απαραίτητα να ειδοποιήσει τον κάτοχο.

Σε περίπτωση που υπάρξει κλοπή ή απώλεια της κάρτας ο εκδότης υποχρεούται να εκδώσει νέα πιστωτική κάρτα, συνήθως με μια μικρή επιβάρυνση του κατόχου. Σε κάθε περίπτωση που ο κάτοχος γνωστοποιεί τυχόν απώλεια της κάρτας ή και διαρροής του PIN, ο εκδότης αναστέλλει τη δυνατότητα χρήσεως της κάρτας για την ασφάλεια των συναλλαγών και εφόσον ο κάτοχος είναι συνεπής ως προς τις τραπεζικές του υποχρεώσεις, εκδίδει και χορηγεί σ' αυτόν νέα κάρτα, εκτός εάν ο κάτοχος εγγράφως ζητήσει να μην εκδοθεί νέα κάρτα. Εάν, ο εκδότης παραβιάσει την υποχρέωση έκδοσης ή παράδοσης της νέας πιστωτικής κάρτας όταν η παλιά έχει κλαπεί ή απολεσθεί ή έχει επέλθει αλλαγή των στοιχείων του κατόχου, γεννάται υποχρέωση προς αποζημίωση, εφόσον βεβαιώνεται ζημιά του κατόχου.

Υποχρεώσεις του κατόχου-συνέπειες από την παραβίαση

Ο κάτοχος, αμέσως μετά την παραλαβή της κάρτας έχει την υποχρέωση να θέσει την υπογραφή του στην πίσω μέρος της κάρτας και είναι υπεύθυνος για την γνησιότητα της υπογραφής του. Μ' αυτόν τον τρόπο η κάρτα ανήκει κατά πλήρη κυριότητα στην τράπεζα, η οποία παραχωρεί στον κάτοχο μόνο το δικαίωμα κατοχής και χρήσεώς. Επιπλέον, ο κάτοχος πρέπει να βάζει την υπογραφή του στην απόδειξη από το ειδικό μηχάνημα, μετά από κάθε συναλλαγή. Σημειώνεται, ότι κάθε συναλλαγή ολοκληρώνεται είτε με την υπογραφή των χρεωστικών δελτίων ή των αποδείξεων που εκδίδονται από τις ηλεκτρονικές συσκευές EFT/POS από τον κάτοχο, είτε με την πληκτρολόγηση του PIN από τον κάτοχο στις κατάλληλες συσκευές. Με την παραπάνω διαδικασία με την οποία πραγματοποιείτε χρέωση και εξόφληση, στην ουσία καταρτίζεται έντοκο δάνειο μεταξύ της τράπεζας και του κατόχου ίσο με το ποσό των συναλλαγών.

Η βασική υποχρέωση του κατόχου αφορά την έγκαιρη εξόφληση των λογαριασμών, εντός του συμφωνημένου χρόνου εξόφλησης, από τη στιγμή που ο εκδότης τους αποστέλλει. Ο κάτοχος υποχρεούται να εξοφλήσει το χρεωστικό υπόλοιπο που αναφέρεται στον λογαριασμό του είτε ολόκληρο αποφεύγοντας την επιβάρυνση με τόκους, είτε τμηματικά καταβάλλοντας τουλάχιστον ένα ποσό ελάχιστης μηνιαίας καταβολής, πλέον των λοιπών προβλεπόμενων επιβαρύνσεων. Η εξόφληση της οφειλής του κατόχου πρέπει να πραγματοποιείται μέχρι την συμφωνημένη ημερομηνία πληρωμής, με καταβολή μετρητών σε οποιοδήποτε κατάσταση της τράπεζας ή με χρέωση του λογαριασμού καταθέσεων που τηρεί ο κάτοχος στην τράπεζα ή μέσω ATM της τράπεζας. Διαφορετικά, υπάρχει δυνατότητα πληρωμής μέσω των υπηρεσιών ηλεκτρονικής πληρωμής. Στην περίπτωση που ο κάτοχος παραβεί την παραπάνω υποχρέωση του για έγκαιρη πληρωμή, καθίσταται υπερήμερος, που συνεπάγεται επιβάρυνση του

οφειλόμενου ποσού με τόκους υπερημερίας. Τα στοιχεία σχετικά με το επιτόκιο υπερημερίας ορίζονται συνήθως στην σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας με διατυπωμένη συμβατική ρήτρα.

Ο κάτοχος, υποχρεούται να χρησιμοποιεί την κάρτα μέσα στα πλαίσια της οικονομικής του δυνατότητας και απαγορεύεται να υπερβαίνει το πιστωτικό όριο. Σε περίπτωση υπέρβασης του ορίου αυτού δημιουργείτε σημαντική παράβαση, όπου ο κάτοχος υποχρεούται να εξοφλήσει το συνολικό ποσό της υπερβάσεως που πραγματοποίησε συν του ποσού της τρέχουσας δόσης του, καθώς και το εφάπαξ επί πλέον ποσό λόγω αυθαίρετης αυξήσεως του αναλαμβανομένου πιστωτικού κινδύνου. Επιπρόσθετα, στην περίπτωση που υπάρξει επανειλημμένη καθυστέρηση της πληρωμής ή επανειλημμένη υπέρβαση του πιστωτικού ορίου, ο εκδότης έχει το δικαίωμα να καταγγείλει την βασική σχέση έκδοσης πιστωτικής κάρτας και επιπλέον να μην συνάψει επί μέρους συμβάσεις με τον κάτοχο της κάρτας.

Μια βασική υποχρέωση του κατόχου είναι να μην παραχωρεί την χρήση της κάρτας σε τρίτους. Ο κάτοχος της κάρτας, είναι ο μοναδικός που αποκτά το δικαίωμα κατοχής και χρήσης. Η μεταβίβαση της κάρτας καθώς και κάθε μορφή εκχώρησης του δικαιώματος κατοχής και χρήσης σε οποιοδήποτε τρίτο απαγορεύεται αυστηρά. Η παραχώρηση της χρήσης της κάρτας σε τρίτο άτομο, αποτελεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης από τον εκδότη, ενώ ο κάτοχος ευθύνεται για τις συναλλαγές του τρίτου προσώπου και οφείλει να αντικαταστήσει το ποσό

Είναι σημαντικό να αναφερθεί, πως αν με την έκδοση πιστωτικής κάρτας, εκδοθεί και πρόσθετη πιστωτική κάρτα τότε ο κάτοχος ευθύνεται για τα χρέη της δεύτερης κάρτας ως συνοφειλέτης. Ο κάτοχος μπορεί να χρησιμοποιεί την κάρτα του για την πραγματοποίηση συναλλαγών από απόσταση, κάνοντας την παραγγελία ηλεκτρονικά, τηλεφωνικά ή ταχυδρομικά, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό ή μέσω διαδικτύου, υποχρεωμένος να αποδείξει την ταυτότητά του με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο, εάν αυτό του ζητηθεί. Ειδικότερα για τις συναλλαγές μέσω διαδικτύου, ο κάτοχος έχει την υποχρέωση να τηρεί τους κανόνες ασφαλείας για συναλλαγές στο διαδίκτυο.

Μια επιπλέον, βασική υποχρέωση κατόχου είναι να φροντίζει να φυλάσσει την πιστωτική του κάρτα σε ασφαλές μέρος και να την διατηρεί σε καλή κατάσταση για την ομαλή λειτουργία της, έχοντας συνείδηση ότι η κάρτα ισοδυναμεί ουσιαστικά με χρήμα. Έτσι, υποχρέωση του κατόχου αποτελεί να ελέγχει καθημερινά ότι αυτή βρίσκεται στην κατοχή του, για να αποφύγει τυχόν απώλεια ή κλοπή της. Ωστόσο, εάν η κάρτα κλαπεί ή απολεσθεί ή υπάρξει υπόνοια για διαρροή του PIN, ο κάτοχος οφείλει να ειδοποιήσει έγκαιρα τον εκδότη-τράπεζα της κάρτας, καθώς και να προσφέρει κάθε δυνατή συνδρομή για τον περιορισμό των δυσμενών συνεπειών από την κλοπή, απώλεια ή διαρροή. Ο κάτοχος, αφού γνωστοποιήσει στην τράπεζα την κλοπή ή και απώλεια της κάρτας ή του PIN, δεν φέρει καμία ευθύνη για τη χρήση της κάρτας του από οποιονδήποτε τρίτο. Έτσι, σε περίπτωση που πραγματοποιηθούν συναλλαγές με την κλαπείσα ή απολεσθείσα κάρτα, πριν ο κάτοχος προλάβει να γνωστοποιήσει στην τράπεζα την κλοπή-απώλεια της, ευθύνεται για τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν με την κάρτα του μέχρι το ποσό των εκατόν πενήντα ευρώ (€150). Εάν, ο κάτοχος παραλείψει να ειδοποιήσει άμεσα την τράπεζα, τότε κατηγορείται για βαρεία αμέλεια, εκτός εάν η μη ειδοποίηση οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Επίσης, αν από αμέλεια του κατόχου ο εκδότης ζημιώθηκε, τότε ο κάτοχος υποχρεούται να παρέχει αποζημίωση στον εκδότη βάσει αρ. 330, 297 και 298 ΑΚ. Σε κάθε περίπτωση γνωστοποιήσεως απώλειας της κάρτας ή και διαρροής του PIN, η τράπεζα αναστέλλει τη δυνατότητα χρήσεως της, για την ασφάλεια των συναλλαγών και εφόσον ο κάτοχος είναι

συνεπής στις υποχρεώσεις του προς την τράπεζα, εκδίδει και χορηγεί σ' αυτόν νέα κάρτα ή και νέο PIN.²²

Η λήξη της συμβατικής σχέσεως διμερούς συστήματος

Η σχέση που ιδρύεται με την τραπεζική σύμβαση λήγει σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές διατάξεις που διέπουν τον τύπο της σύμβασης, όπως με την συνδρομή οποιαδήποτε λόγου απόσβεσης των ενοχών (ΑΚ 416), με την υπαναχώρηση, με καταγγελία, ή με παρέλευση του συμφωνημένου χρόνου, εάν έχει συμφωνηθεί ως σύμβαση ορισμένου χρόνου. Έτσι, περιπτώσεις λύσης της σύμβασης, είναι λόγω θανάτου του κατόχου, απώλεια ή μείωσης της δικαιοπρακτικής του ικανότητας και θέση του σε δικαστική συμπαράσταση ολική ή μερική, στερητική ή επικουρική, λόγω διάλυσης του νομικού προσώπου του εκδότη ή του κατόχου ή λόγω πτώχευσης ενός εκ των συμβαλλόμενων. Βέβαια, ο σημαντικότερος λόγος λήξης της σύμβασης της πιστωτικής κάρτας είναι η καταγγελία της, αφού οι συμβάσεις αυτές αποτελούν διαρκείς ενοχές και είναι συνήθως αορίστου χρόνου. Η καταγγελία μπορεί να είναι τακτική ή έκτακτη. Συγκεκριμένα, η τακτική καταγγελία ασκείται σε σύμβαση αορίστου χρόνου αναίτιως, εφόσον ταχθεί η προβλεπόμενη προθεσμία (αρ. 608επ ΑΚ). Αντίθετα, η έκτακτη καταγγελία ασκείται τόσο σε σύμβαση αορίστου χρόνου, όσο και σε σύμβαση ορισμένου χρόνου χωρίς να ταχθεί προθεσμία, βέβαια υπό τον περιορισμό της ύπαρξης σπουδαίου λόγου (αρ. 585, 588, 594, 597 ΑΚ). Στην περίπτωση τακτικής καταγγελίας και τα δύο μέρη μπορούν να καταγγείλουν την σύμβαση αορίστου χρόνου, αφού ορίσουν μια προθεσμία στον αντισυμβαλλόμενο τους. Στην δεύτερη περίπτωση δεν απαιτείται να δοθεί κάποια προθεσμία, αλλά θα πρέπει να συντρέχει σπουδαίος λόγος, αλλιώς εάν ο ένας από τους δυο συμβαλλόμενους καταγγείλει την σύμβαση χωρίς σπουδαίο λόγο, τότε οφείλει να αποζημιώσει τον αντισυμβαλλόμενο του.

Το δικαίωμα καταγγελίας για σπουδαίο λόγο μπορεί να ασκηθεί οποιαδήποτε στιγμή από κάθε μέρος, χωρίς ιδιαίτερους περιορισμούς, αφού η σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών αναιρείτε, λόγω του σπουδαίου λόγου. Σπουδαίοι λόγοι καταγγελίας αποτελούν, η χειροτέρευση της περιουσιακής κατάστασης του κατόχου όταν εξαιτίας της κινδυνεύει η πίστωση, η επαπειλούμενη πτώχευση εκτός αν η τράπεζα διαθέτει ισχυρές και επαρκείς ασφάλειες, η αποκάλυψη της κακής οικονομικής κατάστασης του πελάτη, η άρνηση του να παράσχει ή να ενισχύσει τις απαιτούμενες ασφάλειες, η αθέτηση των υποχρεώσεων ενός εκ των δυο μερών. Επιπλέον, στους σπουδαίους λόγους μπορούν να ενταχθούν διάφορα

---

²² Πηγή: Αθανασίου ΔΕΕΤ 1992, Συστήματα πληρωμών με κάρτες, οι νομικές υποχρεώσεις των εκδοτών, Καταμερισμός ευθύνης για την κλοπή ή απώλεια πιστωτικής κάρτας σελ. 152,153,154,155

Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Υποχρεώσεις των μερών από την σχέση της έκδοσης πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος σελίδες 111,112,113,114,115,116 Παθολογία της σχέσης της έκδοσης πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος σελίδες 117,118,119,120,,)

Ηλεκτρονικές πηγές: https://www.alpha.gr/files/personalbanking/Terms_credit_cards_individuals.pdf
Ανακτήθηκε 26/11/16,

<https://www.nbg.gr/greek/transaction-transparency/retail/cards/Documents.pdf> Ανακτήθηκε 26/11/16,

http://www.ethnos.gr/oikonomia/arthro/baries_poines_se_osous_den_dexontai_kartes-64327653/
Ανακτήθηκε 26/11/16

περιστατικά όπως η χορήγηση από τον πελάτη ανακριβών στοιχείων όσον αφορά την περιουσιακή κατάσταση του.

Μπορεί επίσης, να επέλθει λύση της συμβατικής σχέσης από καταγγελία της τράπεζας, όταν οι συμβάσεις είναι παροχής-ανοίγματος πιστώσεως με ανοιχτό λογαριασμό, αφού για τις τράπεζες αναγνωρίζεται το δικαίωμα αυτό οποτεδήποτε και χωρίς όρους. Αν πρόκειται για συμβάσεις αορίστου χρόνου, η άσκηση του σχετικού δικαιώματος της τράπεζας ελέγχεται από την ΑΚ 281. Συγκεκριμένα, η τράπεζα δεν έχει δικαίωμα να ασκεί καταγγελία σε χρόνο κατά τον οποίο επηρεάζονται αρνητικά τα συμφέροντα του πελάτη της, ιδιαίτερα αν δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος που να δικαιολογεί την πράξη της. Για παράδειγμα, σε έναν πελάτη ο οποίος εξαρτιέται από την τράπεζα, έχει προσφέρει επαρκείς ασφάλειες και δεν περιμένει διακοπή της σχέσεως, η τράπεζα δεν μπορεί να καταγγείλει την μεταξύ τους σύμβαση. Επιπλέον, από την σχέση εμπιστοσύνης προκύπτει ότι η τράπεζα πρέπει να παραχωρήσει στον πελάτη της ένα εύλογο χρονικό διάστημα για την απόδοση της πίστωσης, σε περίπτωση που ασκεί το δικαίωμα καταγγελίας της πιστωτικής συμβάσεως.²³

Οι επιμέρους σχέσεις του εκδότη και του κατόχου από την χρήση πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος

Η νομική φύση των επιμέρους σχέσεων δεν είναι δεδομένη εκ των προτέρων και κάθε συναπτόμενη σύμβαση έχει διαφορετικά νομικά χαρακτηριστικά. Η σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί θα αφορά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών. Πιο αναλυτικά, η σύμβαση αυτή μπορεί να είναι: σύμβαση πώλησης, σύμβαση μίσθωσης πράγματος, σύμβαση έργου ή σύμβαση μίσθωσης υπηρεσιών κτλ. Η σύναψη της σύμβασης, η λειτουργία και η παθογένεια της, πραγματοποιούνται τόσο κατά τις γενικές διατάξεις που αφορούν αυτά τα θέματα, όσο και από τις ειδικές διατάξεις κάθε επιμέρους σύμβασης.

Οι επιμέρους συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ εκδότη και κατόχου, διέπονται από τις ειδικές διατάξεις κάθε σύμβασης. Ο εκδότης έχει κάποιες υποχρεώσεις ανάλογα με την σύμβαση που συνάπτει. Οι συχνότερες συμβάσεις που θα συνάψει ο εκδότης και ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας είναι η σύμβαση πώλησης και η σύμβαση μίσθωσης πράγματος. Στη σύμβαση πώλησης, ο εκδότης αναλαμβάνει την μεταβίβαση της κυριότητας κάποιου πράγματος ή δικαιώματος στον κάτοχο και την παράδοση του πράγματος σε αυτόν, ενώ ο κάτοχος αναλαμβάνει να πληρώσει το συμφωνημένο τίμημα. Η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) είναι μια σύγχρονη μέθοδος χρηματοδότησης επιχειρήσεων για την απόκτηση παγίων στοιχείων, δηλαδή εξοπλισμού και ακινήτων για επαγγελματική χρήση. Έτσι, η σύμβαση μίσθωσης πράγματος είναι η συμφωνία μεταξύ εκμισθωτή και μισθωτή περί παραχωρήσεως από τον πρώτο στον δεύτερο της χρήσεως συγκεκριμένου πράγματος, για όσο διάστημα διαρκεί η σύμβαση, έναντι ανταλλάγματος-μισθώματος. Το μίσθωμα είναι υπολογισμένο, έτσι ώστε στο διάστημα της μίσθωσης να καλυφθεί ή αξία αγοράς και το κέρδος της εταιρείας χρηματοδοτικής μίσθωσης. Στο τέλος της διάρκειας της σύμβασης, ο μισθωτής μπορεί με μονομερή του δήλωση να αγοράσει σε προσυμφωνημένο τίμημα τον εξοπλισμό ή το ακίνητο, συνήθως έναντι συμβολικού τιμήματος, διαφορετικά μπορεί να ανανεώσει πάλι τη σύμβαση για ορισμένο χρόνο. Η χρηματοδοτική μίσθωση πλεονεκτεί σε σχέση με το απλό τραπεζικό δάνειο, λόγω μειωμένου κινδύνου κακής χρήσης της πίστωσης.

---

²³ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Το τέλος της σχέσης της έκδοσης της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος σελίδες 120,121)

Αντί ο πιστωτής να καταβάλει χρήματα, τα οποία μπορεί να σπαταληθούν από τον δανειολήπτη σε σκοπούς άσχετους με την επιχείρηση, με τη χρηματοδοτική μίσθωση ο πιστωτής αγοράζει ο ίδιος τον εξοπλισμό και είναι εξασφαλισμένος ότι το δάνειο επενδύεται στην επιχείρηση με τρόπο παραγωγικό. Όπως συμβαίνει όμως σε όλες τις συμβάσεις, ισχύουν κάποιες υποχρεώσεις των μερών που εμπλέκονται στη σύμβαση, απ' τις οποίες τυχαίνει να προκύπτουν και παραβιάσεις, οι οποίες οφείλονται κατά κύριο λόγο στην ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής της ειδικής σύμβασης.

Υποχρεώσεις του εκδότη και οι συνέπειες από την παραβίαση τους

Στην σύμβαση πώλησης, ο εκδότης-προμηθευτής έχει ως υποχρέωση να παραδώσει την νομή του πράγματος στον κάτοχο της κάρτας-αγοραστή και να μεταβιβάσει σε αυτόν την κυριότητα. Από αυτή την διαδικασία ο εκδότης υποχρεούται να δέχεται την αναβολή της πληρωμής για το αναγραφόμενο στη σύμβαση χρονικό διάστημα και την ενέργεια της πληρωμής με τον τρόπο που έχει συμφωνηθεί. Υπενθυμίζεται ότι, ο κάτοχος μπορεί να επιλέξει το χρόνο σύναψης της συναλλαγής, το τρόπο πληρωμής, δηλαδή με μετρητά ή με χρέωση της πιστωτικής του κάρτας, εφόσον είναι συνδεδεμένη με λογαριασμό ή με πίστωση της πιστωτικής του κάρτας ή μπορεί να επιλέξει η πληρωμή να γίνει στο τέλος του συμφωνημένου χρονικού διαστήματος, καταβάλλοντας ολόκληρο το τίμημα ή τέλος, ή η πληρωμή να γίνει με δόσεις. Παραβίαση της υποχρέωσης του εκδότη αποτελεί η άρνηση προμήθειας των αγαθών ή υπηρεσιών στον κάτοχο της κάρτας ή η άρνηση της προμήθειας των αγαθών ή των υπηρεσιών του με πληρωμή μέσω πιστωτικής κάρτας. Εάν δεν συντρέχει σπουδαίος λόγος, η αναίτια άρνηση του εκδότη αποτελεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της βασικής σχέσης έκδοσης πιστωτικής κάρτας αλλά και λόγο διεκδίκησης αποζημίωσης του κατόχου από τον εκδότη. Επίσης, ο εκδότης της κάρτας υποχρεούται να προσφέρει στον κάτοχο της κάρτας τα προϊόντα και τις υπηρεσίες του με τους ίδιους όρους που προσφέρονται και στους πελάτες που πληρώνουν με μετρητά ή με ευνοϊκότερους όρους στην περίπτωση προγραμμάτων επιβράβευσης συναλλαγών, όπου η επιβράβευση γίνεται με πόντους προς εξαργύρωση, δώρο-επιταγές ή και δώρα.

Στην σύμβαση μίσθωσης πράγματος, ο εκμισθωτής-εκδότης, υποχρεούται να προκαταβάλλει ή να αποδώσει στον εντολοδόχο-κάτοχο, ότι αυτός χρειάζεται ή χρειάστηκε, όπως προκύπτει από τη σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας. Έτσι, εάν ο εκμισθωτής-εκδότης δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του, εμποδίζοντας την πώληση ή την έγκαιρη, ακώλυτη και αδιάκοπη χρήση του μισθώματος, και συγκεκριμένα παραβιάζει την υποχρέωση του απέναντι στον μισθωτή να παραδώσει σε αυτόν το μίσθιο, τότε ο μισθωτής μπορεί να στραφεί εναντίον του εκμισθωτή απαιτώντας την εκτέλεση της συμβάσεως χρηματοδοτικής μίσθωσης ή μπορεί να διεκδικήσει αποζημίωση (ΑΚ 584) και κατά περιπτώσεις αποκατάσταση της ακώλυτης χρήσης του μισθίου, αλλιώς μπορεί να καταγγείλει την σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης υπό τους όρους του άρθρου 585 ΑΚ.

Σε σύμβαση μίσθωσης πράγματος ο εκδότης-εκμισθωτής έχει την υποχρέωση να παραδώσει στο μισθωτή το μίσθιο κατάλληλο για τη συμφωνημένη χρήση, χωρίς νομικά και πραγματικά ελαττώματα (ΑΚ 514, 534, 535), έχοντας τις ιδιότητες που συμφωνήθηκαν. Εάν ο εκδότης παραδώσει ελαττωματικό προϊόν με ελάττωμα, που εμποδίζει μερικά ή ολικά τη συμφωνημένη χρήση (πραγματικό ελάττωμα) ή αν κατά τη διάρκεια της μίσθωσης εμφανίστηκε τέτοιο ελάττωμα, ο μισθωτής-κάτοχος έχει δικαίωμα μείωσης ή μη καταβολής του μισθώματος. Επιπλέον, εάν λείπει από το μίσθιο η συνομολογημένη ιδιότητα ή αν έλειψε αυτή η ιδιότητα κατά τη διάρκεια της σύμβασης, τότε ο κάτοχος της κάρτας δικαιούται διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος ή μείωση του τιμήματος ή υπαναχώρηση από την

σύμβαση, καθώς έχει δικαίωμα για αποζημίωση σύμφωνα με τα αρ. 576επ ΑΚ. Παρομοίως, σε σύμβαση πώλησης, ο εκδότης-προμηθευτής έχει την ίδια υποχρέωση. Έτσι, σε περίπτωση που παραδώσει ελαττωματικό πράγμα ή πράγμα από το οποίο λείπει η συνομολογημένη ιδιότητα, ο εκδότης της κάρτας υποχρεούται να προβεί σε διόρθωση του πράγματος ή αντικατάσταση ή αλλιώς σε μείωση του τιμήματος που πρέπει να καταβάλλει ο κάτοχος ή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση. Εκτός από τα παραπάνω, αναγνωρίζεται για τον κάτοχο δικαίωμα αποζημίωσης σύμφωνα με τα αρ. 540επ ΑΚ του Ν.3043/2002.

Υποχρεώσεις του κατόχου και οι συνέπειες από την παραβίαση τους

Συνήθως η κύρια υποχρέωση του κατόχου της κάρτας αγοραστή-εκμισθωτή, είναι η καταβολή του τιμήματος στον πωλητή. Έτσι για παράδειγμα, σε μια σύμβαση πώλησης η βασική υποχρέωση του κατόχου είναι η καταβολή του τιμήματος, ενώ σε μια σύμβαση μίσθωσης η κύρια υποχρέωση του μισθωτή είναι η καταβολή του συμφωνημένου μισθώματος (ΑΚ 574), αφού παράλαβει το μίσθιο και του παρέχεται αντικειμενικά η δυνατότητα χρήσης. Αν ο κάτοχος δεν καταβάλλει το συμφωνημένο τίμημα στον εκμισθωτή, τότε ο τελευταίος μπορεί να ασκήσει εναντίον του κατόχου όλα τα δικαιώματα, που ανήκουν σε δανειστή επί αμφοτεροβαρών συμβάσεων (ΑΚ 374).

Πέρα από τις ειδικές υποχρεώσεις του κατόχου που προκύπτουν από την επί μέρους σύμβαση, ο κάτοχος από την βασική σχέση έκδοσης έχει την υποχρέωση να δείχνει την πιστωτική κάρτα στον εκδότη-προμηθευτή και να υπογράφει την εκτυπωμένη χρεωστική απόδειξη. Η υπογραφή του τυπώματος δεν αποτελεί όρο της σύμβασης, αλλά είναι επακόλουθο της σύμβασης έχοντας αναγνωριστικό χαρακτήρα του χρέους. Επιπλέον, η επίδειξη της κάρτας έχει νομιμοποιητικό ρόλο, ώστε ο κάτοχος να δικαιούται την έγκυρη σύναψη τετελεσμένης σύμβασης ανεξαρτήτως από την αναστολή της πληρωμής. Τέλος, εάν υπάρξει λύση ή λήξη της σύμβασης έκδοσης πιστωτικής κάρτας, ο κάτοχος έχει την υποχρέωση να επιστρέψει την κάρτα στον εκδότη.

Στη σύμβαση μίσθωσης πράγματος, ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας-μισθωτής έχει την υποχρέωση, από την καλή πίστη, να χρησιμοποιεί το μίσθιο αποκλειστικά για τον επαγγελματικό σκοπό που συμφωνήθηκε καθώς και να διατηρεί το μίσθιο σε καλή κατάσταση και να το διαχειρίζεται με επιμέλεια μέχρι το τέλος της σύμβασης, οπότε πρέπει να το επιστρέψει στον εκμισθωτή-εκδότη. Ο μισθωτής οφείλει ιδίως, να φροντίζει για την διατήρηση της εμπορικής αξίας του μισθίου. Συνεπώς, οφείλει να ειδοποιεί τον εκμισθωτή για σοβαρά προβλήματα που προκύπτουν στο μίσθιο, αλλά και να του επιτρέπει την επίσκεψη στο μίσθιο για τον έλεγχο της κατάστασης και της χρήσης του. Σημειώνεται, ότι το μίσθιο μπορεί να είναι διαμέρισμα ή δωμάτιο ξενοδοχείου ή όχημα-αυτοκίνητο. Έτσι, εάν ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας ως μισθωτής δεν μεταχειρίζεται το μίσθιο με επιμέλεια, τότε ο εκδότης-εκμισθωτής έχει το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση καθώς και να διεκδικήσει αποζημίωση σύμφωνα με το αρ. 594 ΑΚ.

Άλλη υποχρέωση του μισθωτή, είναι όταν λήξει η σχέση από την πάροδο του χρόνου διαρκείας και ο μισθωτής δεν αγοράσει το πράγμα ή δεν ανανεώνει την σύμβαση, τότε γεννιέται και η υποχρέωση του μισθωτή να αποδώσει το μίσθιο στον εκμισθωτή (ΑΚ 599).²⁴

Η λήξη των επιμέρους σχέσεων από την χρήση της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος

Το τέλος των επιμέρους σχέσεων επέρχεται, βάσει της ειδικής ρύθμισης που προβλέπει ο νόμος ή η συμφωνία των μερών, εφόσον αυτή δεν αντίκειται σε κανόνα αναγκαστικού δικαίου. Αυτό συμβαίνει επειδή οι επί μέρους αυτές συναλλαγές διαφέρουν μόνο ως προς τον τρόπο καταβολής του τιμήματος. Ανάλογα με το εάν η σύμβαση είναι διαρκής ή πρόσκαιρη (στιγμιαία), η ανατροπή της επέρχεται διαφορετικά. Επεξηγηματικά, διαρκής είναι η σύμβαση στην οποία η εκπλήρωση της παροχής, εκτείνεται σε μακρύ συνεχόμενο ή διακοπτόμενο χρόνο όπως είναι για παράδειγμα η μίσθωση εργασίας, ενώ πρόσκαιρη είναι η σύμβαση στην οποία η παροχή εκπληρώνεται με στιγμιαία ενέργεια του οφειλέτη όπως για παράδειγμα είναι η δωρεά. Στην περίπτωση της πρόσκαιρης σύμβασης η ανατροπή επέρχεται με υπαναχώρηση, ενώ στην περίπτωση διαρκούς συμβάσεως επέρχεται μέσω τακτικής ή έκτακτης καταγγελίας.

Το τέλος σύμβασης πώλησης, μέσω της υπαναχώρηση επέρχεται με σκοπό την ανατροπή της σύμβασης. Η υπαναχώρηση αποτελεί μονομερή διάλυση της σύμβασης, που ασκείται με δήλωση του ενός συμβαλλόμενου προς τον άλλον και έχει ως συνέπεια την λύση της σύμβασης, την απόσβεση των υποχρεώσεων των μερών και την γέννηση υποχρέωσης προς απόδοση όσων εκπληρώθηκαν με βάση τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Η δήλωση αυτή ανατρέπει την προγενέστερη κατάσταση και διαμορφώνει νέα. Συγκεκριμένα, ανατρέπει την σύμβαση πώλησης μετατρέποντας την σε σχέση εκκαθάρισης. Ο κάτοχος της κάρτας έχει τη δυνατότητα να ασκήσει το δικαίωμα της υπαναχώρησης, εφόσον συντρέχει η προϋπόθεση της ύπαρξης του πραγματικού ελαττώματος ή της έλλειψης συνομολογημένης ιδιότητας σύμφωνα με τον αρ. 540 ΑΚ. Η ενέργεια της υπαναχώρησης ορίζεται κατ' αρ. 547 ΑΚ. Συνεπώς, θα πρέπει να υπάρχει σπουδαίος λόγος για την υπαναχώρηση. Όμως, ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας μπορεί να υπαναχωρήσει χωρίς λόγο από την στιγμή που είναι καταναλωτής και συνάπτει σύμβαση από απόσταση με τον εκδότη-προμηθευτή, σύμφωνα με το αρ. 4 του Ν.2251/1994. Σ' αυτή την περίπτωση, ο καταναλωτής μπορεί να υπαναχωρήσει μέσα σε δέκα εργάσιμες ημέρες από την παραλαβή του αγαθού,

---

²⁴ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Οι επί μέρους σχέσεις του εκδότη και του κατόχου από την χρήση της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος σελ. 122,123,124 Παθολογία των επιμέρους σχέσεων της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος σελ. 125, 126, 127, 128, 129, 130),

Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Τεύχος 3 (Η μίσθωση πράγματος σελ. 61, Υποχρεώσεις και δικαιώματα των μερών 71, 72, 73, 75, 76, 79, 80)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.karagiannislawfirm.gr/astiko-dikaio/90-misthosi> Δημήτριος Χ. Καραγιάννης, δικηγόρος Ανακτήθηκε 14/12/16,

https://el.wikipedia.org/wiki/Χρηματοδοτική_μίσθωση Ανακτήθηκε 16/12/16,

επιστρέφοντας το αγαθό στην αρχική του κατάσταση, χωρίς να επιβαρυνθεί επιπρόσθετα. Συμπληρωματικά, εάν ο προμηθευτής δεν πληροφόρησε και ενημέρωσε τον καταναλωτή με το εννοιολογικό περιεχόμενο που ορίζεται από την παρ. 9 του αρ. 4 του Ν. 2251/1994 όπως είναι υποχρέωση του, η προθεσμία υπαναχώρησης είναι τρίμηνη. Εάν βέβαια παρασχεθούν οι προαναφερθείσες πληροφορίες στον καταναλωτή θα έχει προθεσμία δέκα ημερών από την στιγμή λήψης πληροφόρησης και ενημέρωσης. Ιδιαίτερα, ο προμηθευτής πρέπει να επιστρέψει στον καταναλωτή το καταβληθέν ποσό εντός τριάντα ημερών. Σημειώνεται, ότι η επιφύλαξη για την υπαναχώρηση της σύμβασης, γίνεται με τη συμφωνία των μερών από την αρχή που καταρτίζεται η σύμβαση είτε μεταγενέστερα. Η συμφωνία συγκεκριμένα για την συμβατική υπαναχώρηση είναι άτυπη και μπορεί να συνάγεται σιωπηρά. Σκοπός της υπαναχώρησης είναι η απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχή που προκύπτουν από τη σύμβαση και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, σύμφωνα με το άρθρο 389 του Αστικού Κώδικα.

Το τέλος της σύμβασης της μίσθωσης πράγματος μπορεί να επέλθει, με την πάροδο του χρόνου διάρκειας της χρηματοδοτικής μίσθωσης, όταν δεν συμφωνούν εμπλεκόμενα μέρη, με την πρώιμη αγορά του μίσθιου, με την πτώχευση του μισθωτή, με τον θάνατο του μισθωτή και τέλος με την καταγγελία της σύμβασης. Η σύμβαση μίσθωσης ορισμένου χρόνου, λήγει με την πάροδο του συμφωνημένου χρόνου (αρ. 608 ΑΚ), εάν βέβαια δεν έχει συμφωνηθεί παράταση της μισθώσεως. Σημειώνεται ότι, η λύση με την πάροδο το χρόνου διάρκειας σε αυτή τη σύμβαση, ενεργοποιεί το δικαίωμα του μισθωτή-κατόχου, να αγοράσει το πράγμα ή να ανανεώσει τη μίσθωση, κάνοντας σχετική δήλωση στον μισθωτή. Η καταγγελία μπορεί να είναι τακτική ή έκτακτη και αποτελεί διαπλαστικό δικαίωμα που ασκείται με απευθυντέα δήλωση βουλήσεως. Συνεπώς, οι επί μέρους σχέσεις από την σύμβαση της πιστωτικής κάρτας περατώνονται, όπως θα συνέβαινε και στη περίπτωση που αυτές οι συμβάσεις είχαν συναφθεί χωρίς την πληρωμή ή την αναβολή της πληρωμής λόγω της χρήσης πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος.²⁵

---

²⁵Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Το τέλος των επί μέρους σχέσεων από την χρήση της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος, σελίδες 130,131, 132, 133),

Δίκαιο τραπεζικών συμβάσεων Σπύρος Δ. Ψυχομάνης (Η λύση της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης σελ. 86, 96)

Ενοχικό Δίκαιο Γενικό μέρος Έκδοση 2 Απόστολος Γεωργιάδης (Εννοια υπαναχώρησης, Συμβατική υπαναχώρηση)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.lexigram.gr/lex/enni/υπαναχώρηση>, Ανακτήθηκε 16/12/16

<http://www.karagiannislawfirm.gr/astiko-dikaio/453-symbatikh-ypanaxorhsh>, Δημήτριος Χ. Καραγιάννης, δικηγόρος, Ανακτήθηκε 03/01/2017,

<http://www.kollintzas.gr/pdf> (Διαρκής και πρόσκαιρες συμβάσεις) Ανακτήθηκε 03/01/2017

4.2.2. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος είναι η πιο συνηθισμένη μορφή στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η σύμβαση αυτή αποτελείται από τρεις διακριτές σχέσεις: Την σχέση μεταξύ εκδότη και κατόχου, την σχέση μεταξύ εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης και την σχέση του κατόχου της πιστωτικής κάρτας και της συμβεβλημένης με τον εκδότη επιχείρησης. Μεταξύ αυτών των σχέσεων υπάρχει μια αλληλεπίδραση, η οποία περιγράφεται στη συνέχεια.

Το εκδιδόμενο από τον εκδότη πλαστικό δελτίο, το οποίο χρησιμοποιεί ο κάτοχος για την πραγματοποίηση συναλλαγών, απαλλάσσει τον κάτοχο από την υποχρέωση άμεσης πληρωμής, την οποία αναλαμβάνει όμως να εξοφλήσει ο εκδότης στον δανειστή-προμηθευτή, με αντίστοιχη πίστωση του κατόχου της κάρτας. Σημειώνεται ότι, στις συνηθέστερες περιπτώσεις ο κάτοχος αποκτά την κάρτα από τράπεζα ή άλλη επιχείρηση (χρηματοδοτικό ίδρυμα), με την οποία καταρτίζει την εκδοτική σύμβαση ή αλλιώς σύμβαση πιστωτικής κάρτας. Είναι νομικά καταγεγραμμένο ότι η κάρτα χορηγείται στον πελάτη μόνο έπειτα από έγγραφο αίτημα του σύμφωνα με τον Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας αρ.64. Έτσι, ο εκδότης οφείλει να διαθέτει εκτυπωμένα έντυπα, υποδείγματα αιτήσεων στα οποία ο υποψήφιος κάτοχος πρέπει να συμπληρώσει κάποια απαραίτητα στοιχεία όπως: ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, επάγγελμα, καθώς και στοιχεία που αφορούν στην οικονομική του κατάσταση, δηλαδή ακίνητη περιουσία κτλ. Σχεδόν πάντοτε στο υπόδειγμα αυτό, αναγράφονται και οι γενικοί όροι και προϋποθέσεις που θα διέπουν τη σύμβαση έκδοσης και χρησιμοποίησης της κάρτας. Οι όροι αυτοί πρέπει να διασφαλίζουν κατά τρόπο δίκαιο και ισότιμο τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών. Η υποβολή ή αποστολή προς τον εκδότη της έντυπης αίτησης, συμπληρωμένης και υπογεγραμμένης από τον υποψήφιο κάτοχο, αποτελεί την πρόταση για την σύναψη της σύμβασης. Η σύμβαση καταρτίζεται, εφόσον ο εκδότης αποδεχτεί την αίτηση, μετά από έλεγχο της φερεγγυότητας του υποψήφιου κατόχου. Στη συνέχεια, στην περίπτωση που ο εκδότης αποδεχθεί την αίτηση θα στείλει στον κάτοχο γραπτά την αποδοχή του ή θα του αποστείλει την ίδια την πιστωτική κάρτα με τυπωμένα ανάγλυφα τα στοιχεία του κατόχου (όνομα, αύξοντα αριθμό και κωδικό αριθμό της κάρτας, ίσως και τη διεύθυνση του κατόχου). Συνεπώς, η κατάρτιση της σύμβασης θεωρείται ότι έχει ολοκληρωθεί την στιγμή κατά την οποία ο αιτών παραλάβει την κάρτα. Ωστόσο, σημειώνεται ότι η αποδοχή του αιτήματος εξαρτάται από τον εκδότη, ο οποίος, σε περίπτωση που απορρίψει την αίτηση, δεν υποχρεούται να ανακοινώσει τους λόγους, σύμφωνα με το αρ.64 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας.

Ο κάτοχος αφού παραλάβει την κάρτα του, έχει το δικαίωμα να πραγματοποιήσει αγορές ή να του παρασχεθούν υπηρεσίες χωρίς την καταβολή μετρητών εμφανίζοντας την πιστωτική του κάρτα στις συμβεβλημένες με τον εκδότη επιχειρήσεις για την εξόφληση της χρηματικής του οφειλής. Η πραγματοποίηση μια συναλλαγής από τον κάτοχο ολοκληρώνεται όταν, ο προμηθευτής-επιχείρηση εισάγει την πιστωτική κάρτα στο σύστημα ηλεκτρονικών πληρωμών, δηλαδή στο ειδικό τερματικό μηχανήμα αναγνώρισης των στοιχείων της και επιβεβαίωσης δυνατότητας πραγματοποίησης συναλλαγής και με την πληκτρολόγηση από τον κάτοχο του κωδικού PIN πραγματοποιείτε η συναλλαγή, η οποία συνοδεύεται από την σχετική απόδειξη που αναγράφει τα στοιχεία της συναλλαγής. Για ποσά έως 25 ευρώ συνήθως είναι δυνατή η ανέπαφη συναλλαγή, όπου ο κάτοχος πρέπει απλά να περάσει την κάρτα του μπροστά από την οθόνη του μηχανήματος, το οποίο την αναγνωρίζει ηλεκτρονικά, χωρίς να είναι απαραίτητη η πληκτρολόγηση του κωδικού PIN. Στην συνέχεια η επιχείρηση αποστέλλει στον εκδότη-τράπεζα όλες τις χρεωστικές αποδείξεις των κατόχων που πραγματοποίησαν συναλλαγές με τις πιστωτικές τους κάρτες και η τράπεζα καταβάλλει στην

επιχείρηση το ποσό που αναλογεί για τις αγορές των πελατών. Η καταβολή αυτή μπορεί να γίνει με μετρητά ή αλλιώς μπορεί να πραγματοποιηθεί με λογιστική μεταφορά του αντιτίμου σε τραπεζικό λογαριασμό της επιχείρησης ή με επιταγή ή με έμβασμα. Επιπλέον, στο τέλος κάθε μήνα αφού ο κάτοχος παραλάβει τον συγκεντρωτικό λογαριασμό από τον εκδότη, πρέπει να καταβάλλει στην τράπεζα το ποσό που δανείστηκε ή να το καταθέτει στον τραπεζικό του λογαριασμό για να το εισπράξει ο εκδότης.

Η πιστωτική κάρτα από πλευράς εμπράγματου δικαίου, ανήκει στην κυριότητα του εκδότη-τράπεζα, η οποία παραχωρεί τη χρήση της στον πελάτη της, αποκτώντας έτσι στοιχεία της σύμβασης χρησιδανείου. Επίσης, με βάση τη νομική ορολογία η πιστωτική κάρτα αποτελεί ένα απλό νομιμοποιητικό σύμβολο, με το οποίο νομιμοποιείτε ο κάτοχος και η συμβεβλημένη επιχείρηση έναντι του εκδότη, ώστε να μπορούν να ζητήσουν την εκτέλεση μιας εντολής πληρωμής και υποχρεώνεται ο εκδότης να εκτελέσει τις εντολές που του δίνονται για την παροχή δανείου στον κάτοχο αλλά και για τη μεταφορά του δανειζόμενου ποσού στον λογαριασμό της συμβεβλημένης επιχείρησης. Επειδή, η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει συμφωνήσει με τον εκδότη να μη ζητήσει την άμεση είσπραξη του αντιτίμου μιας συναλλαγής του κάτοχου, ο κάτοχος θεωρείται ως ο τρίτος στην συμφωνία. Έτσι, μπορεί να γίνει λόγος για σύμβαση υπέρ τρίτου, όπου ο τρίτος έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τη συμβεβλημένη επιχείρηση την αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών με πληρωμή μέσω πιστωτικής κάρτας. Η πιστωτική κάρτα αποτελεί επίσης, τυποποιημένο τρόπο υποβολής δήλωσης βουλήσεως του κατόχου και της συμβεβλημένης επιχείρησης, την οποία όταν αποδεχτεί ο εκδότης, καταρτίζονται μεταξύ τους συγκεκριμένες συμβάσεις τριμερούς συστήματος. Οι συμβάσεις αυτές δημιουργούν δικαιώματα και υποχρεώσεις στα εμπλεκόμενα μέρη από τις σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ του εκδότη με τον κάτοχο (σχέση καλύψεως), του εκδότη με την συμβεβλημένη επιχείρηση (σχέση εκτέλεσης ή σχέση πληρωμής) και του κατόχου με τη συμβεβλημένη επιχείρησης (σχέση αξίας).²⁶

4.2.2.1. Η σχέση εκδότη και κατόχου της πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος

Νομική φύση

Πρόκειται για τη σχέση μεταξύ της τράπεζας που έκδωσε την πιστωτική κάρτα και του πελάτη της, δηλαδή του κατόχου της κάρτας. Η σύμβαση αυτή, είναι αναμφισβήτητα συμβατική αφού προϋποθέτει τη σύμπτωση των εκατέρωθεν δηλώσεων βουλήσεως των μερών. Η τριμερής σύμβαση καταρτίζεται με την υπογραφή έτοιμων εντύπων ή με ηλεκτρονική αίτηση στην ιστοσελίδα της τράπεζας. Ο υποψήφιος κάτοχος δεν έχει διαπραγματευτική δυνατότητα, θα πρέπει να αποδεχθεί τις αναδιατυπωμένους όρους που θέτει η τράπεζα ή να μην συνάψει την σύμβαση. Συνεπώς, χωρίς αμφιβολία η τριμερής σύμβαση είναι μια σύμβαση προσχώρησης, αποτελούμενη από ΓΟΣ που έχει διατυπώσει ο εκδότης, οι οποίοι αφορούν τον τρόπο χρήσης της κάρτας, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, την λύση και την λήξη της σύμβασης. Συμπληρωματικά, αποτελεί μια αμοτεροβαρής σύμβαση, αφού είναι υποσχετική σύμβαση που δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλους τους συμβαλλόμενους, πραγματοποιείται δηλαδή μέσω αυτής της

---

²⁶Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος σελ. 134, 135, 137, 138)

Εγχειρίδιο τραπεζικού δικαίου Σπύρος Δ. Ψυχομάνης (Η πιστωτική κάρτα σελ. 203, 204, Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας σελ. 206, 207)

σύμβασης ανταλλαγή δυο παροχών προς αντίθετη κατεύθυνση, άρα όλοι οι συμβαλλόμενοι είναι ταυτόχρονα δανειστές και οφειλέτες.

Επιπλέον, επειδή ο κάτοχος της κάρτας δίνει στον εκδότη της κάρτας την εντολή να καταβάλλει αντί αυτού στην συμβεβλημένη επιχείρηση το χρηματικό ποσό των αγορών του, η σύμβαση θεωρείται σύμβαση εντολής. Σε αυτήν την εντολή βασίζεται, όχι μόνο ο πυρήνας της σχέσης έκδοσης πιστωτικής κάρτας, αλλά και όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών. Στην ελληνική νομολογία, η πιο διαδεδομένη άποψη, υποστηρίζει ότι η σύμβαση μεταξύ κατόχου και εκδότη πιστωτικής κάρτας είναι σύμβαση έμμισθης εντολής. Βέβαια, το αν η εντολή είναι άμισθη ή έμμισθη είναι ζήτημα πραγματικό, συνδεδεμένο με την συμφωνία των μερών. Έτσι, η ύπαρξη ετήσιας συνδρομής καθιστά την σύμβαση, έμμισθη εντολή ανεξαρτήτως του ποσού της συνδρομής. Στη πράξη η πλειοψηφία των συμβάσεων έκδοσης πιστωτικών καρτών προβλέπουν ετήσια συνδρομή, οπότε και ο νομικός χαρακτηρισμός συμβαδίζει περισσότερο με την έννοια της έμμισθης εντολής, όπου εντολέας είναι ο κάτοχος της κάρτας, εντολοδόχος ο εκδότης και περιεχόμενο της εντολής η πληρωμή των χρεών του κατόχου προς τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις. Για την σύμβαση έμμισθης εντολής, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις περί εντολής του ΑΚ αρ. 713επ. Βέβαια, δεν αποκλείεται και ο χαρακτηρισμός της πιστωτικής κάρτας ως άμισθης εντολής, αφού η μόνη πρακτική σημασία του ζητήματος για το αν πρόκειται για άμισθη ή έμμισθη εντολή είναι ότι για την άμισθη εφαρμόζονται ευθέως οι διατάξεις των αρ. 713επ ΑΚ, ενώ για την έμμισθη αναλογικά.

Την παραπάνω σχέση εκδότη και κατόχου διέπουν και οι διατάξεις του Ν. 225/1994 για τη προστασία των καταναλωτών, όπως επίσης ισχύουν και διατάξεις για τις συνδεδεμένες συμβάσεις πίστωσης της Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΚΥΑ) Ζ1-699/2010 για τις περιπτώσεις χρηματοδοτημένης πώλησης ή πιστώσεων της τριμερή σχέσεως.

Επίσης, διευκρινίζεται ότι η σύμβαση του τριμερούς συστήματος δεν αποτελεί μεικτή σύμβαση, διότι δεν αποτελεί σύμβαση παροχής υπηρεσιών αλλά πρόκειται για καθαρά εντολή έμμισθη ή άμισθη. Παρόλο που η σύμβαση έκδοσης έχει ως σκοπό την επαναλαμβανόμενη καταβολή των οφειλών με μηνιαία συνήθως χρονική συχνότητα και ο εκδότης κατά το αρ.8 του Ν.2251/1994 παρέχει υπηρεσίες στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, η σύμβαση δεν είναι παροχής υπηρεσιών, αφού τα παραπάνω δεν αποτελούν επαρκείς αιτίες για το χαρακτηρισμό της σύμβασης ως παροχής υπηρεσιών. Η κριτική ότι η σύμβαση έκδοσης δεν αποτελεί σύμβαση παροχής υπηρεσιών ως προς την δημιουργία και την διατήρηση ενός δικτύου συμβεβλημένων επιχειρήσεων, με τις οποίες ο κάτοχος της κάρτας συναλλάσσεται, είναι ορθή διότι αυτό αποτελεί μια παρεπόμενη υποχρέωση από τη σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας, ώστε να είναι δυνατή η λειτουργία του τριμερούς συστήματος της πιστωτικής κάρτας. Επιπροσθέτως, η υποχρέωση του εκδότη να παραδίδει την πιστωτική κάρτα στον κάτοχο, διατηρώντας την κυριότητα της, ενώ ο κάτοχος της κάρτας έχει μόνο δικαίωμα κατοχής και χρήσης, είναι παρεπόμενη υποχρέωση, αυτονόητη για την λειτουργία της σύμβασης. Με τη σύμβαση αυτή λοιπόν, η τράπεζα αναλαμβάνει αρχικά την υποχρέωση να εκδώσει και να παραδώσει στον πελάτη της, την χρήση κινητού πράγματος με συγκεκριμένη λειτουργία, καθιστώντας τον πελάτη της, όχι κύριο, αλλά κάτοχο αυτής. Έτσι, αρχικά μπορούμε να πούμε ότι μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύμβαση χρησιδανείου, αλλά ως παρεπόμενη υποχρέωση δεν είναι τόσο σημαντική, ώστε να θεωρηθεί η σύμβαση μεικτή.

Βέβαια, σε ορισμένες περιπτώσεις πρέπει να γίνει δεκτό ότι η σύμβαση είναι μεικτή, όπως στην περίπτωση που η σύμβαση εντολής συνδυάζεται με σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως

του εκδότη υπέρ του κατόχου, δηλαδή όταν η εξόφληση του ποσού γίνεται με δόσεις, όπου το στοιχείο της πίστωσης είναι εξίσου ισχυρό με το στοιχείο εντολής. Σ' αυτήν την περίπτωση, η τράπεζα ανοίγει πίστωση υπέρ του κατόχου, μέχρι ενός ορισμένου ορίου, όπου αυτός μπορεί να ζητήσει κάποιες πιστωτικές παροχές-δάνεια με τη χρήση της πιστωτικής του κάρτας. Εδώ η πίστωση έχει χαρακτήρα δανείου και συγκεκριμένα είναι μεικτή αρρυθμιστή, η οποία συνδυάζει στοιχεία έμμισθης εντολής με σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως. Ταυτόχρονα για την εξυπηρέτηση της συμβάσεως ανοίγματος πίστωσης, συνάπτεται και σύμβαση τρέχοντος λογαριασμού, ως παρεπόμενη σύμβαση. Έχει συμφωνηθεί, ότι το δάνειο αυτό μέσω της πιστωτικής κάρτας που θα παρέχεται στον κάτοχο με χρέωση του λογαριασμού του, δεν θα καταβάλλεται στον ίδιο, αλλά κατευθείαν στον τρίτο (προμηθευτής, συμβεβλημένη επιχείρηση), με τον οποίο πραγματοποιεί την συναλλαγή. Συνεπώς, τη σχέση εκδότη και κατόχου, συμπληρώνει και η σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών με αντικείμενο την ρύθμιση της λογιστικής πληρωμής του τρίτου. Η σύμβαση αυτή, λόγω της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών διέπεται από τις διατάξεις περί εντολής των άρθρων 713 ΑΚ. Τονίζεται ότι στην περίπτωση ανοίγματος πιστώσεως τα συμβαλλόμενα πρόσωπα είναι τρία, ο πιστοδότης, ο πιστολήπτης και ο τρίτος υπέρ του οποίου ανοίγεται η πίστωση, ενώ στη σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας τριμερούς συστήματος τα συμβαλλόμενα μέρη είναι δύο, ο εκδότης και ο κάτοχος. Γενικά έχει υποστηριχθεί, ότι η σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως αποτελεί εννοιολογικό στοιχείο της σύμβασης μεταξύ του εκδότη και του κατόχου της πιστωτικής κάρτας. Όσον αφορά αυτό το θέμα, κάποιες αποφάσεις δικαστηρίων έχουν δεχτεί ότι η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος είναι σύμβαση εντολής συνδυασμένη με βεβαιωμένη πίστωση κατά τα άρθρα 25-28 του Ν.Δ. της 17.7/13.8.1923.

Βέβαια, όταν γίνεται συνδυασμός με σύμβαση ανοίγματος πιστώσεως, προκύπτει το γεγονός ότι πλέον πρόκειται για σύμβαση έργου με στοιχεία εντολής και όχι εντολή. Όμως, δεν μπορεί να γίνει λόγος για σύμβαση έργου, καθώς η ετήσια συνδρομή για τη πιστωτική κάρτα θεωρείται προκαταβολή των δαπανών του εκδότη για την εκτέλεση της εντολής και όχι αμοιβή. Συμπερασματικά, η σχέση εκδότη και κατόχου στα πλαίσια της σύμβασης αποτελεί μια αμφοτεροβαρής, διαρκή, σε κάποιες περιπτώσεις μεικτή, σύμβαση πλαίσιο και σύμβαση προσχώρησης.

Για την σύναψη της συγκεκριμένης σύμβασης, αρχικά είναι απαραίτητο ο υποψήφιος κάτοχος να συμπληρώσει μια αίτηση την οποία την προμηθεύεται από τον εκδότη. Στην αίτηση αυτή συμπληρώνει κάποια στοιχεία σχετικά με την προσωπική και οικονομική του κατάσταση, όπως ονοματεπώνυμο, διεύθυνση, επάγγελμα, ακίνητη περιουσία κτλ. Η υποβολή στον εκδότη της συμπληρωμένης αίτησης αποτελεί πρόταση για τη σύναψη της σύμβασης. Ο εκδότης, αφού μελετήσει προσεκτικά τα στοιχεία που έχει συμπληρώσει ο υποψήφιος κάτοχος, αποστέλλει σε αυτόν εγγράφως την αποδοχή του, συνοδευόμενη συνήθως με την πιστωτική του κάρτα. Η αποστολή της κάρτας αποτελεί σιωπηρή αποδοχή της πρότασης του αιτούντος. Έτσι, όταν η έγγραφη απάντηση του εκδότη ή η πιστωτική κάρτα περιέλθουν στον αιτούντα θεωρείται ότι η σύμβαση έχει καταρτιστεί.

Ιδιαίτερα σημαντική για τα συμφέροντα του κατόχου είναι η δυνατότητα προστασίας του έναντι των ΓΟΣ. Όπως όλες οι συμβάσεις, έτσι και η σύμβαση της πιστωτικής κάρτας χαρακτηρίζεται από την ανισότητα ισχύος μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών. Η οικονομική και διαπραγματευτική ανωτερότητα του εκδότη έναντι του κατόχου γίνεται αισθητή μέσω της μονομερούς επιβολής των ΓΟΣ. Κριτήριο ενσωμάτωσης των ΓΟΣ στη σύμβαση είναι η δυνατότητα του αντισυμβαλλόμενου να εναντιωθεί στο περιεχόμενο της πριν τη σύναψη της.

Ως προς το περιεχόμενο των ΓΟΣ ο κώδικας ορίζει ότι οι όροι της σύμβασης έκδοσης της πιστωτικής κάρτας πρέπει να διασφαλίζουν κατά τρόπο δίκαιο και ισότιμο τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμβαλλόμενων μερών. Με αυτή την έννοια, καταχρηστικοί και άκυροι μπορούν να θεωρηθούν όροι που αποκλείουν την ευθύνη του εκδότη στην περίπτωση άρνησης της συμβεβλημένης επιχείρησης να δεχτεί την χρήση της κάρτας, όροι που δίνουν στον εκδότη γενικό δικαίωμα ακύρωσης της κάρτας σε περίπτωση παράβασης από τον κάτοχο κάποιου συμβατικού όρου, όροι που θέτουν υπερβολικά σύντομη προθεσμία αμφισβήτησεως του εκκαθαριστικού λογαριασμού από τον κάτοχο, όροι με τους οποίους ολόκληρο το χρέος του κατόχου καθίσταται ληξιπρόθεσμο σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής των δόσεων.

Στη συνέχεια θα αναφερθούν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του εκδότη και του κατόχου της πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος. Τα δικαιώματα του ενός αποτελούν υποχρεώσεις του άλλου, γι' αυτό μπορούν να αναφερθούν μόνο οι υποχρεώσεις. Βέβαια, υπάρχουν και οι περιπτώσεις, όπου οι υποχρεώσεις των μερών δεν ακολουθούνται από τα συμβαλλόμενα μέρη. Οι λόγοι παθολογίας της σχέσης είναι η αδυναμία παροχής, η υπερημερία του δανειστή, η υπερημερία του οφειλέτη και η πλημμελής εκπλήρωση της παροχής. Οι λόγοι αυτοί εξειδικεύονται σε κάθε σύμβαση υπό την μορφή της παραβίασης των υποχρεώσεων του δανειστή και της παραβίασης των υποχρεώσεων του οφειλέτη.²⁷

Οι υποχρεώσεις του εκδότη και συνέπειες από την παραβίαση τους

Η κάρτα χορηγείται στον πελάτη μόνο μετά από έγγραφο αίτημα του. Η υποβολή στον εκδότη της συμπληρωμένης αίτησης αποτελεί πρόταση για τη σύναψη της σύμβασης. Ενδεχόμενη απόρριψη του αιτήματος του δε γεννά υποχρέωση αιτιολόγησης της απόφασης της τράπεζας, αλλά δε θα μπορούσε παρά να οφείλεται σε πραγματικά γεγονότα που έχουν να κάνουν με τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη και όχι με υποκειμενικές κρίσεις που αφορούν στην ευπρέπεια ή την αξιοπρέπεια του τελευταίου, πολύ περισσότερο δε σε φυλετικές διακρίσεις. Σε περίπτωση απόρριψης αίτησης λόγω ύπαρξης δυσμενών στοιχείων εις βάρος του αιτούντος, ενδείκνυται η γνωστοποίηση του λόγου αυτού, ώστε να έχει ο τελευταίος τη δυνατότητα να αναζητήσει την αιτία και να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προς διευθέτηση των οικονομικών του εκκρεμοτήτων. Σε περίπτωση αποδοχής του αιτήματος του πελάτη ακολουθεί η κατάρτιση έγγραφης σύμβασης. Η σύμβαση αυτή που έχει συνταχθεί εκ των προτέρων από τον εκδότη καθορίζει σε γενικές γραμμές τον τρόπο χρήσης της κάρτας, τη διάρκεια ισχύος της, τους όρους εξόφλησης, τις περιπτώσεις ανάκλησης και το κόστος χρήσης της κάρτας για κάθε περίπτωση. Οι όροι των συμβάσεων πρέπει να είναι διατυπωμένοι στην ελληνική γλώσσα, κατά τρόπο ευανάγνωστο και εύκολα κατανοητό. Εκ των προτέρων ο εκδότης πρέπει να ενημερώνει το συναλλασσόμενο για την περιγραφή των δυνατοτήτων χρήσης της κάρτας και ιδιαίτερα των πιστωτικών ορίων που έχουν εφαρμογή, το είδος των επιβαρύνσεων που συνθέτουν τη συνολική ετήσια επιβάρυνση, δηλαδή το ποσό της ετήσιας συνδρομής, το ύψος του επιτοκίου, τα έξοδα επιμέρους πράξεων, ειδικότερα

---

²⁷ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η νομική φύση της σχέσης εκδότη και κατόχου σελ.136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146)

Εγχειρίδιο τραπεζικού δικαίου Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Έκδοση Β (Σχέση καλύψεως σελ. 207, 208)

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης Έκδοση ΙΙ (Σχέση μεταξύ εκδότη και κατόχου σελ. 303, 304, 305)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.kollintzas.gr> pdf (αμφοτεροβαρής σύμβαση) 03/01/2017

αυτών σε συνάλλαγμα, τη valeur τοκοφορίας και τέλος τον προσδιορισμό της τιμής συναλλάγματος και τη διαδικασία διατύπωσης παραπόνων. Στην πληροφόρηση αυτή, πρέπει να περιλαμβάνεται, επίσης, σαφώς διατυπωμένη η έκταση των υποχρεώσεων του καταναλωτή ως κατόχου της κάρτας και τα απορρέοντα εκ της συμβάσεως δικαιώματα του. Καθήκον της τράπεζας είναι και η ενημέρωση του κατόχου καθ' όλη τη διάρκεια τα σύμβασης για τις μεταβολές που επέρχονται στο δίκτυο της συνεργασίας με επιχειρήσεις προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών. Στην συνέχεια, ο εκδότης υποχρεούται να παραδώσει την κάρτα που θα εκδοθεί από την τράπεζα, στη διεύθυνση την οποία έχει δηλώσει ο κάτοχος στην αίτηση της πιστωτικής κάρτας. Η παράβαση της υποχρέωσης του εκδότη να παραδώσει την πιστωτική κάρτα στον κάτοχο ή η καθυστέρηση της παράδοσης της, αξιώνει δικαίωμα αποζημίωσης του κατόχου για την ζημιά που υπέστη βάσει του ΑΚ 330, αλλά και δικαίωμα ανάκλησης της εντολής βάσει του αρ. 724 ΑΚ. Ωστόσο, η περίπτωση αυτή έχει κυρίως θεωρητικό ενδιαφέρον αφού η πιστωτική κάρτα παραδίδεται στον κάτοχο μαζί με τη γνωστοποίηση της αποδοχής του.

Η βασική υποχρέωση του εκδότη της πιστωτικής κάρτας είναι να εξασφαλίζει συνεχώς στον κάτοχο, για όσο διάστημα διαρκεί η σύμβαση, τη δυνατότητα απόκτησης αγαθών ή λήψης υπηρεσιών από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις με τη χρήση της κάρτας, χωρίς να απαιτείται δηλαδή η άμεση καταβολή του αντιτίμου. Αν ο εκδότης παραβεί αυτήν τη βασική του υποχρέωση, τότε ο κάτοχος έχει δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης για σπουδαίο λόγο και δικαίωμα αποζημίωσης για τις τυχόν ζημιές που υπέστη. Όσον αφορά αυτήν την υποχρέωση, περιλαμβάνεται συνήθως όρος αποκλεισμού της ευθύνης του εκδότη στην περίπτωση που κάποια από τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις αρνηθεί να συναλλαχθεί με τον νόμιμο κάτοχο της κάρτας. Βεβαίως, η απαλλακτική αυτή ρήτρα είναι άκυρη, αφού έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των υποχρεώσεων του εκδότη και τον αποκλεισμό της ευθύνης του για την παράβαση μιας βασικής συμβατικής του υποχρέωσης. Σημειώνεται, ότι ο συμβατικός αυτός όρος δεν ισχύει για τον νόμιμο κάτοχο της κάρτας, κατά το αρ. 2 του Ν. 2251/1994, επειδή θα έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των υποχρεώσεων του εκδότη και τον αποκλεισμό της ευθύνης του για την παράβαση μιας βασικής συμβατικής υποχρέωσης.

Μία επιπρόσθετη σημαντική υποχρέωση του εκδότη, αποτελεί να καταβάλλει εντός της συμφωνημένης προθεσμίας στη συμβεβλημένη επιχείρηση την αξία των συναλλαγών που πραγματοποιεί ο κάτοχος με τη χρήση της κάρτας του. Έτσι, η παραβίαση της υποχρέωσης του εκδότη να πληρώσει έγκαιρα τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις απ' τις οποίες προμηθεύεται ο κάτοχος με τη χρήση της κάρτας του, δημιουργεί στον κάτοχο δικαίωμα αποζημίωσης για την ζημιά που προκλήθηκε βάσει του ΑΚ 330 αλλά και δικαίωμα ανάκλησης της εντολής βάσει του αρ. 724 ΑΚ. Οι προηγούμενες δύο υποχρεώσεις αν και δεν αναφέρονται ρητά στη σύμβαση, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την έννοια της σύμβασης έκδοσης πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος. Οι δύο αυτές βασικές υποχρεώσεις του εκδότη είναι επακόλουθο της τριπλής ενέργειας της σύμβασης μεταξύ του εκδότη και της συμβεβλημένης με αυτόν επιχείρησης. Ωστόσο, προϋπόθεση για την ύπαρξη των υποχρεώσεων του εκδότη αποτελεί, τόσο ο κάτοχος όσο και η συμβεβλημένη επιχείρηση να συμμορφωθούν πλήρως με τους συμβατικούς όρους του εκδότη κατά τη χρησιμοποίηση της κάρτας.

Ο εκδότης, σε περίπτωση που ο κάτοχος υπερβεί το πιστωτικό του όριο από την συναλλαγή, έχει δικαίωμα ως προς τον κάτοχο να πληρώσει το υπερβάλλον, όχι όμως υποχρέωση. Αντίθετα, ο εκδότης ως προς την συμβεβλημένη με αυτόν επιχείρηση, έχει υποχρέωση καταβολής. Κατά συνέπεια, ο εκδότης πρέπει να καταβάλει το χρηματικό ποσό συν το υπερβάλλον στην συμβεβλημένη επιχείρηση λόγω της υποχρέωσης του, ενώ στην συνέχεια

έχει το δικαίωμα να ζητήσει το υπερβάλλον ποσό από τον κάτοχο και να το απαιτήσει δικαστικά τόσο από τη σύμβαση, όσο και επικουρικά με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού.

Άλλη υποχρέωση του εκδότη, είναι να προμηθεύει με μετρητά τον κάτοχο της κάρτας όταν αυτός κάνει χρήση της κάρτας στις αυτόματες ταμειακές μηχανές του εκδότη ή των άλλων συμβεβλημένων με αυτόν τραπεζών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Σε περίπτωση που ο κάτοχος διατηρεί τραπεζικό λογαριασμό στην τράπεζα που εκδόθηκε η πιστωτική του κάρτα, ο κάτοχος μπορεί να πραγματοποιήσει ανάληψη μετρητών σε χρέωση ή σε πίστωση του λογαριασμού του. Θεωρητικά, όταν ο κάτοχος προβαίνει σε ανάληψη μετρητών σε χρέωση του λογαριασμού του, μπορεί να λάβει όλα τα χρήματα που έχει στον τραπεζικό λογαριασμό του, πρακτικά όμως υπάρχει ένα ημερήσιο ποσοτικό όριο. Σημειώνεται, ότι εάν ο κάτοχος προβεί σε ανάληψη μετρητών με χρέωση του λογαριασμού του, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το ημερήσιο ποσοτικό όριο καθώς και το πιστωτικό του όριο.

Επιπλέον, όταν υπάρχει ανατοκισμός προκύπτουν αρκετά ζητήματα ως προς την εξέλιξη της σύμβασης πιστωτικής κάρτας. Στις υποχρεώσεις εκδότη και κατόχου υπάρχουν περιπτώσεις επιβολής επιτοκίου στο οφειλόμενο ποσό. Επεξηγηματικά, τόκος είναι η αμοιβή για την χρήση του χρήματος και είναι ανάλογος κεφαλαίου και του χρόνου χρήσεως, ενώ ανατοκισμός με απλά λόγια είναι ο τόκος των τόκων, η κεφαλαιοποίηση δηλαδή των καθυστερούμενων τόκων. Ο τραπεζικός ανατοκισμός αφορά σε τόκους που οφείλονται σε τράπεζες ή από τράπεζες στα πλαίσια διεξαγωγής των τραπεζικών εργασιών. Στην πραγματικότητα το πρόβλημα του ανατοκισμού ανακύπτει όταν οι τόκοι, τους οποίους αποφέρει το κεφάλαιο, αποφέρουν με τη σειρά τους και αυτοί τόκο, όταν δηλαδή ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκο και για τους οφειλόμενους τόκους που δεν έχουν ακόμα καταβληθεί στο δανειστή. Δηλαδή είναι η καταβολή τόκων επί των κεφαλαιοποιημένων τόκων οι οποίοι προέρχονται από τον ίδιο οφειλέτη και το ίδιο κεφάλαιο. Ωστόσο, ο ανατοκισμός τόκων οφειλόμενων από τους πελάτες στην τράπεζα έχει δημιουργήσει αρκετά ζητήματα, σε αντίθεση με τον ανατοκισμό τόκων οφειλόμενων από την τράπεζα που δεν έχει εμφανίσει σημαντικά ζητήματα. Αυτό συμβαίνει λόγω καθυστέρησης, από την μεριά των πελατών, πληρωμής των οφειλών τους στην τράπεζα. Το ζήτημα του ανατοκισμού έχει ρυθμιστεί από διάφορες διατάξεις κατά διαστήματα. Αρχικά ρυθμιζόταν, τόσο ο τραπεζικός όσο και ο έξω-τραπεζικός ανατοκισμός αποκλειστικά από τον Αστικό Κώδικα. Ο ανατοκισμός ρυθμίζεται γενικά στις διατάξεις των άρθρων 296 ΑΚ, ενώ για τους οφειλόμενους τόκους στις τράπεζες ισχύει και το αρ. 8 του Ν.1083/1980 περί αγοράς και πωλήσεως συναλλάγματος και ξένων τραπεζικών γραμματίων. Στη συνέχεια το θέμα αντιμετωπίστηκε με απόφαση της Νομισματικής Επιτροπής κατ' εξουσιοδότηση νόμου, η οποία όμως δημιούργησε σωρεία προβλημάτων. Τελικά ο Ν. 2601/98 με τις μεταγενέστερες μεταρρυθμίσεις του (Ν. 2789/2000 αρ. 30 και Ν. 2912/2001 αρ. 42) είναι αυτός που διέπει σήμερα το θέμα του ανατοκισμού. Συνεπώς η βασική υποχρέωση του εκδότη ως προς τον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας είναι να συμμορφώνεται ως προς το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τον ανατοκισμό.

Παρεπόμενες υποχρεώσεις από την σχέση εκδότη και κατόχου

Εκτός από τις κύριες υποχρεώσεις του απέναντι στον κάτοχο, ο εκδότης έχει και ορισμένες παρεπόμενες οι οποίες απορρέουν από τις κύριες ή συντείνουν στην εύρυθμη λειτουργία του συστήματος της πιστωτικής κάρτας. Οι παρεπόμενες αυτές υποχρεώσεις προκύπτουν είτε από την σύμβαση έκδοσης της πιστωτικής κάρτας είτε από τον Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Μάρτιο του 1997 με ομόφωνη αποδοχή από την Γενική

Συνέλευση του Σωματείου Ελληνικών Τραπεζών. Στον Κώδικα αυτό αναγράφονται κανόνες δεοντολογίας που διέπουν τις σχέσεις των τραπεζών με τους πελάτες, τις σχέσεις μεταξύ τραπεζών και τις σχέσεις μεταξύ τραπεζών και τρίτων.

Αρχικά ο εκδότης της κάρτας πρέπει να παρέχει εκ των πρότερων εγγράφως κάποια πληροφοριακά στοιχεία. Συγκεκριμένα ο εκδότης πρέπει να γνωστοποιεί στον κάτοχο τις δυνατότητες του από την χρησιμοποίηση της πιστωτικής κάρτας, καθώς επίσης και να τον ενημερώνει για τα πιστωτικά όρια (π.χ. όριο μηνιαίων συναλλαγών). Επιπλέον, ο εκδότης πρέπει να αναλύει στον κάτοχο το είδος των επιβαρύνσεων που συνθέτουν την συνολική ετήσια επιβάρυνση. Αναλυτικά, πρέπει να παρέχεται ενημέρωση στον κάτοχο σχετικά με το ποσό της ετήσιας συνδρομής, το ύψος του επιτοκίου, τα έξοδα και τις τυχόν επιβαρύνσεις για συγκεκριμένες πράξεις (για παράδειγμα επιβαρύνσεις με ανάληψη μετρητών), οποιαδήποτε έξοδα για την εκτέλεση πράξεων σε συνάλλαγμα. Ακόμα, ο εκδότης πρέπει να ενημερώνει τον κάτοχο για την τιμή συναλλάγματος που χρησιμοποιείτε για την μετατροπή πράξεων σε συνάλλαγμα. Πρέπει επίσης, να πληροφορήσει τον κάτοχο για την διαδικασία διατύπωσης τυχόν παραπόνων του, για την διερεύνηση αυτών.

Παρεπόμενη, αλλά εξίσου σημαντική είναι η υποχρέωση του εκδότη σύμφωνα με το αρ.77 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας, να στέλνει στον κάτοχο ανά τακτά χρονικά διαστήματα, συνήθως μηνιαία, συγκεντρωτικό λογαριασμό των συναλλαγών του κατόχου από τις συναλλαγές με την κάρτα.

Ο εκδότης, σύμφωνα με το άρθρο 73, υποχρεούται να τηρεί απόρρητο τον προσωπικό αριθμό αναγνώρισης (PIN), τον κωδικό πρόσβασης στο σύστημα και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία εμπιστευτικού χαρακτήρα για την αναγνώριση του κατόχου, τα οποία γνωστοποιούνται μόνο στον κάτοχο.

Επιπλέον, η τράπεζα έχει την υποχρέωση της λειτουργίας εσωτερικών αρχείων του συστήματος, με συνέπεια να είναι σε θέση να προμηθεύσει το χρήστη της κάρτας με αποδείξεις για κάθε συναλλαγή και με την εκτύπωση της κίνησης του λογαριασμού του από τα ΑΤΜ. Έτσι, την ευθύνη για οποιαδήποτε διαφορά προκύψει με τον κάτοχο της κάρτας ως προς την αποτύπωση συναλλαγής που αφορά ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων, φέρει ο εκδότης. Συνεπώς, σε περίπτωση που υπάρχει υπόνοια ότι η κάρτα χρησιμοποιήθηκε για την διενέργεια πράξης χωρίς την γνώση του κατόχου της, η ορθή καταχώρηση των κινήσεων, συνιστά τεκμήριο για το αν το σύστημα λειτουργεί κανονικά. Για παράδειγμα, εάν ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας δηλώνει στα χαρτιά του ότι έχει συμβληθεί με μία επιχείρηση, ενώ στην πραγματικότητα δεν έχει συμβληθεί ή είχε συμβληθεί και η σύμβασή του έχει λήξει, και η επιχείρηση αυτή δεν αποδεχθεί την συναλλαγή ή την πληρωμή μέσω πιστωτικής κάρτας του κατόχου, τότε ο κάτοχος της κάρτας έχει δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης για σπουδαίο λόγο και επιπλέον δικαίωμα αποζημίωσης για τυχόν ζημία που υπέστη. Σ' αυτή την περίπτωση, ο εκδότης έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει την ζημία που υπέστη ο κάτοχος εξαιτίας της παράλειψής του και αν σημειωθεί επανειλημμένη αθέτηση αυτής της υποχρέωσης, ο κάτοχος έχει το δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης για σπουδαίο λόγο, καθώς επίσης και δικαίωμα ακύρωσης της σύμβασης έκδοσης που έχει συνάψει με τον εκδότη λόγω απάτης, όπως ορίζει ο αρ. 147 ΑΚ.

Ο εκδότης της πιστωτικής κάρτας έχει την υποχρέωση να πιστώνει στον κάτοχο το τίμημα, με το οποίο χρεώθηκε λανθασμένα από αποστολή χρεωστικής απόδειξης από την συμβεβλημένη με αυτόν επιχείρηση. Επιπλέον, ο εκδότης έχει υποχρέωση να πιστώσει τον κάτοχο της

κάρτας, με το αντίστοιχο ποσό, σε περίπτωση ακύρωσης της συναλλαγής του κατόχου και της συμβεβλημένης επιχείρησης ή υπαναχώρησης του κατόχου από την σύμβαση πώλησης ή μείωση του τιμήματος. Σε περίπτωση που ο εκδότης παραλάβει πιστωτικό σημείωμα από τη συμβεβλημένη επιχείρηση υπέρ του κατόχου, από ακύρωση συναλλαγής ή μείωση του τιμήματος και ο εκδότης παραλείπει να πιστώσει στον λογαριασμό του κατόχου το ποσό, ο κάτοχος έχει δικαίωμα αποζημίωσης βάσει του αρ. 330 ΑΚ.

Επίσης, ο εκδότης έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τον κάτοχο σε τακτά χρονικά διαστήματα για τις συμβεβλημένες επιχειρήσεις που προστέθηκαν στο σύστημα πιστωτικής κάρτας ή για αυτές που αποχώρησαν από το σύστημα. Εάν ο εκδότης παρέλειψε να ενημερώσει τον κάτοχο για την έναρξη ή την διακοπή της συνεργασίας του με συμβεβλημένες επιχειρήσεις, υποχρεούται να ανορθώσει την ζημιά που υπέστη ο κάτοχος εξαιτίας της παράλειψης αυτής, ενώ η επανειλημμένη αθέτηση της εν λόγω υποχρέωσης παρέχει στον κάτοχο δικαίωμα καταγγελίας για σπουδαίο λόγο.

Ο εκδότης έχει την υποχρέωση να μην δανείζει στον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας υπέρογκα ποσά, ενώ γνωρίζει τις οικονομικές του δυνατότητες, εξετάζοντας την φορολογική δήλωση και τα λοιπά στοιχεία που είχε προσκομίσει ο κάτοχος κατά την αίτηση έκδοσης. Εάν, ο εκδότης παρ' όλο που γνωρίζει την οικονομική κατάσταση του κατόχου προβεί στον υπέρμετρο δανεισμό του, με αποτέλεσμα ο κάτοχος να καταστεί από πταίσμα του εκδότη αναξιόχρεος, τότε ο κάτοχος έχει το δικαίωμα να αντιτάξει κατά του εκδότη την ένσταση του συντρέχοντος πταίσματος του αρ.300 ΑΚ. Βέβαια, σύμφωνα με το προαναφερθέν άρθρο, αν εκείνος που ζημιώθηκε συντέλεσε από δικό του πταίσμα στην ζημιά ή την έκταση της, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό αποζημίωσης. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση που εκείνος που ζημιώθηκε παρέλειψε να αποτρέψει την ζημιά ή δεν επέστησε την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο μεγάλης ζημιάς, το οποίο ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε έπρεπε να γνωρίζει.

Τέλος, ο εκδότης σε περίπτωση χρήσης της πιστωτικής κάρτας σε άλλη χώρα για προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών έχει την υποχρέωση να μεριμνά κυρίως για τον τρόπο διεκπεραίωσης της διασυνοριακής μεταφοράς των πιστώσεων αλλά και την υποχρέωση να μεριμνά για την ενημέρωση του κατόχου της κάρτας κατά το αρ.66 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας.

Διευκρινίζεται, ότι το δικαίωμα του κατόχου να στραφεί κατά του πιστωτικού φορέα (εκδότη) γεννάται εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι παρακάτω προϋποθέσεις α) ο εκδότης και η συμβεβλημένη επιχείρηση να συνδέονται με μια μεταξύ τους σύμβαση, με την οποία η παροχή πίστωσης γίνεται αποκλειστικά από τον συγκεκριμένο εκδότη με σκοπό την απόκτηση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών από τον συγκεκριμένο προμηθευτή. β) ο κάτοχος-καταναλωτής λαμβάνει την πίστωση για την απόκτηση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, οι οποίες τελικά δεν του παρέχονται ή του παρέχονται εν μέρει ή δεν ανταποκρίνονται κατά οποιοδήποτε τρόπο στους όρους σύμβασης προμήθειας. γ) ο κάτοχος έχει ήδη στραφεί δικαστικά κατά του προμηθευτή και δεν έχει ικανοποιηθεί. Από την τελευταία προϋπόθεση συμπεραίνεται ότι τα δικαιώματα του κατόχου κατά του εκδότη, αναγνωρίζονται ως επικουρικά.

Επίσης, για τον κάτοχο προβλέπεται, από την παράγραφο 4 του άρθρου 11, ότι μετά την άσκηση της αγωγής κατά του εκδότη και μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, ο κάτοχος έχει δικαίωμα να αρνηθεί την εκπλήρωση της οφειλής του προς τον πιστωτικό φορέα-εκδότη. Τα δικαιώματα που έχει ο κάτοχος κατά του πιστωτικού φορέα, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 11 είναι, η αναβλητική ένσταση μη εκπλήρωσης προς τον πιστωτικό φορέα, όσο

διάστημα ο προμηθευτής δεν συμμορφώνεται προς τις υποχρεώσεις του, το δικαίωμα απαλλαγής από την οφειλή του προς τον πιστωτικό φορέα (υπαναχώρησης) εφόσον ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να απαλλαγεί από τις υποχρεώσεις του προς τον προμηθευτή, το δικαίωμα αναζήτησης των καταβληθέντων τοκοχρεολυσίων στο ποσό που βαρύνουν τον κάτοχο και τέλος δικαίωμα αποζημίωσης κατά του πιστωτικού φορέα για την ανώμαλη εξέλιξη της σύμβασης κατόχου-επιχείρησης και για την τυχόν ζημιά του κατόχου.²⁸

Υποχρεώσεις του κατόχου και συνέπειες από την παραβίαση

Ο κάτοχος πρέπει να είναι πλήρως και αμερόληπτα ενημερωμένος για τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τη σύμβαση στην οποία συμπράττει. Σε αυτό συντελεί η υποχρεωτική εγχείρηση αντιγράφου της σύμβασης στο δικαιούχο. Θα πρέπει να τονιστεί ότι ως γενικός όρος συναλλαγών στις συμβάσεις πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος, τίθεται η δυνατότητα ακύρωσης της πιστωτικής κάρτας από τον εκδότη, εάν ο κάτοχος προβεί σε παραβίαση των υποχρεώσεών του. Βέβαια, η άσκηση του δικαιώματος ακύρωσης θα πρέπει να ελέγχεται ως καταχρηστική.

Ο κάτοχος από την πλευρά του είναι υποχρεωμένος να πληρώνει τα ποσά που εμφανίζονται στους λογαριασμούς που του αποστέλλει ο εκδότης. Η πληρωμή αυτών των ποσών, πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός μιας προθεσμίας που προκύπτει είτε από τον συγκεντρωτικό λογαριασμό είτε από τη σύμβαση της έκδοσης πιστωτικής κάρτας. Μετά την πάροδο της τελευταίας ημέρας της προθεσμίας αυτής (δήλη ημέρα κατά την έννοια του αρ.341 ΑΚ), ο κάτοχος της κάρτας καθίσταται υπερήμερος οφειλέτης. Στην περίπτωση που ο κάτοχος της κάρτας δεν έχει εξοφλήσει την οφειλή του ενώ παρήλθε η δήλη ημέρα, επιβαρύνεται αυτόματα με τόκους υπερημερίας, οι οποίοι χρεώνονται στον επόμενο λογαριασμό. Εάν ο κάτοχος της κάρτας παραβιάσει την υποχρέωση του για καταβολή του χρέους του ή των δόσεων εντός της συμφωνημένης προθεσμίας, η οποία είναι ορισμένη στους μηνιαίους συγκεντρωτικούς λογαριασμούς, ο εκδότης μπορεί να διεκδικήσει το οφειλόμενο χρήματα και τους τόκους υπερημερίας που αναλογούν, είτε με την νομική βάση των δαπανών για την εκτέλεση της εντολής σύμφωνα με το αρ. 722 ΑΚ, είτε με την νομική βάση του αρ. 858 ΑΚ, ως εγγυητής που ασκεί το δικαίωμα αναγωγής ύστερα από την ικανοποίηση του δανειστή (ΑΚ 858). Η επανειλημμένη παραβίαση της υποχρέωσης αυτής του κατόχου δίνει το δικαίωμα στον εκδότη για έκτακτη καταγγελία της σύμβασης έκδοσης πιστωτικής κάρτας για σπουδαίο λόγο.

---

²⁸ Πηγές: Καταναλωτής και πλαστικό χρήμα Παπαϊωάννου Συνήγορος 9/10/2001 σελ. 330 επ.

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Υποχρεώσεις του εκδότη σελ. 147, 148, 149, 150, 156, 157, 159, 160, 161, 162, Παραβίαση των υποχρεώσεων του εκδότη σελ. 175, 176, 177, 178, 179, 180)

Ενοχικό Δίκαιο Ειδικό μέρος Τόμος I Απόστολος Γεωργιάδης (Δικαιώματα του καταναλωτή στα δάνεια τριμερούς σχέσης σελ. 605, 606, 607)

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης Έκδοση II (Υποχρεώσεις του εκδότη σελ. 306, Αθέτηση των υποχρεώσεων του εκδότη σελ. 309, 310)

Ηλεκτρονικές πηγές: http://www.papaphilippou.gr/GR_files/Publications/Publications_5.html, (τραπεζικός ανατοκισμός), Ανακτήθηκε 05/01/2017

Στην περίπτωση που ο εκδότης-τράπεζα δίνει την δυνατότητα στον κάτοχο να εξοφλεί τις οφειλές του με δόσεις (ανανεωνόμενη ή ανακυκλούμενη πίστωση), χρεώνεται στον λογαριασμό του κάτοχου το πιστωμένο-ανεξόφλητο μέρος της οφειλής με το ισχύον τραπεζικό επιτόκιο. Ιδιαίτερα, σε κάποιες συμβάσεις ο εκδότης χρεώνει τον κάτοχο με ένα μικρό ποσό για ταχυδρομικά ή άλλα έξοδα.

Στις οικονομικές υποχρεώσεις του κατόχου πέρα του τραπεζικού επιτοκίου, περιλαμβάνεται και η υποχρέωση καταβολής μιας ετήσιας συνδρομής (προμήθειας) για τη συμμετοχή του στο σύστημα πληρωμής με χρήση πιστωτικής κάρτας. Σημειώνεται ότι η καταβολή των οικονομικών υποχρεώσεων του κατόχου μπορεί να γίνεται με όλα τα μέσα πληρωμών, όπως με μετρητά, επιταγή, τραπεζική εντολή, έμβασμα, πίστωση του τραπεζικού λογαριασμού του εκδότη. Συνήθως, ο κάτοχος της κάρτας διατηρεί ανοικτό λογαριασμό στην τράπεζα που έχει εκδώσει και την πιστωτική του κάρτα, ο οποίος χρεώνεται με τις οφειλές του κατόχου. Σε κάποιες συμβάσεις μάλιστα, είναι υποχρεωτικό ο κάτοχος της κάρτας να διατηρεί και λογαριασμό στην τράπεζα.

Αν εκτός από την κύρια κάρτα υπάρχει και έκδοση κάρτας κατ' εντολή τρίτου, τότε ο κάτοχος της κύριας κάρτας και ο τρίτος κάτοχος της πρόσθετης κάρτας ευθύνονται και οι δύο για τα χρέη από την χρήση της. Η νομική φύση της σχέσης του κατόχου της κύριας κάρτας και του κατόχου της πρόσθετης κάρτας είναι η ενοχή εις ολόκληρων, με εφαρμοστέες διατάξεις των αρ. 481επ. ΑΚ. Γίνεται αποδεκτό, ότι ο κάτοχος της πρόσθετης κάρτας μετά την ακύρωση και την καταστροφή της, παύει να ευθύνεται εις ολόκληρο ως οφειλέτης μαζί τον κάτοχο της κύριας κάρτας για την πληρωμή οφειλών που προκύπτουν απ' την χρήση της κάρτας. Η ακύρωση της πρόσθετης κάρτας από την εκδότρια τράπεζα, ισοδυναμεί με τακτική καταγγελία της σύμβασης της εν λόγω κάρτας και επιφέρουν όχι μόνο απόσβεση της σύμβασης αλλά και του πιστοληπτικού της μέρους.

Παρεπόμενες υποχρεώσεις

Παρεπόμενη υποχρέωση του κατόχου μόλις παραλάβει την κάρτα, αποτελεί να υπογράψει στη πίσω πλευρά της. Η υπογραφή αυτή χρησιμοποιείται ως υπόδειγμα για την εξακρίβωση του κατόχου, ένα δηλαδή είναι αυτός ο νόμιμος κάτοχος. Η φύλαξη της κάρτας και η διατήρηση της σε καλή κατάσταση, είναι όρος αναγκαίος για την σωστή χρήση της. Σε περίπτωση που η χρήση της δεν είναι συχνή, πρέπει να τοποθετείται σε χώρο ασφαλή, μη προσβάσιμο σε τρίτους και πάντως αυστηρά απομονωμένη από τον κωδικό αριθμό έστω και σε κρυπτογραφημένη μορφή που της αντιστοιχεί. Κακή χρήση της κάρτας συνιστά η αναγραφή σε οποιαδήποτε αντικείμενο που συνοδεύει την κάρτα, πολύ περισσότερο επί του σώματος της, ή η γνωστοποίηση σε οποιοδήποτε πρόσωπο του προσωπικού αριθμού αναγνώρισης ή άλλου κωδικού αριθμού πρόσβασης στα ηλεκτρονικά συστήματα πληρωμών. Η απομνημόνευση των κωδικών αυτών και η καταστροφή οποιουδήποτε εγγράφου, όπου αναγράφεται είναι η μόνη απόλυτη διασφάλιση της διατήρησης του απόρρητου χαρακτήρα τους. Ενδεχόμενη διαρροή των ανωτέρω κωδικών καθώς και η κλοπή ή απώλεια της κάρτας πρέπει να γνωστοποιείται άμεσα στην αρμόδια υπηρεσία της τράπεζας καταρχήν τηλεφωνικά, αλλά στην συνέχεια και με υπογεγραμμένο έγγραφο. Επιπλέον υποχρεούται να υπογράψει τις χρεωστικές αποδείξεις του ειδικού μηχανήματος της συμβεβλημένης επιχείρησης, όταν συναλλάσσεται μ' αυτήν, ενώ οι δύο υπογραφές του συγκρίνονται για να διαπιστωθεί αν πρόκειται για το ίδιο άτομο. Η υποχρέωση του ως προς τις υπογραφές, προβλεπόμενη από το αρ. 69 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας και είναι απαραίτητη ώστε να αποτελεί το έγγραφο αποδεικτικό συναλλαγής που θεμελιώνει τόσο την υποχρέωση του εκδότη να πληρώσει το αντίτιμο της συναλλαγής στην επιχείρηση, όσο και την υποχρέωση του κατόχου

ν' αποκαταστήσει στον εκδότη τα ποσά που πλήρωσε για λογαριασμό του. Η παράλειψη υπογραφής στο πίσω μέρος της πιστωτικής κάρτας ή των χρεωστικών αποδείξεων, συνεπάγεται αδυναμία χρησιμοποίησης της κάρτας από τον κάτοχο, γιατί οι υπογραφές αυτές αποτελούν στοιχεία της νομιμοποίησης του κατόχου για τη χρησιμοποίηση της κάρτας.

Ο κάτοχος έχει την υποχρέωση επίσης, να μην μεταβιβάζει την πιστωτική κάρτα σε τρίτον καθώς και να μην επιτρέπει τη χρήση της σε τρίτο πρόσωπο, σύμφωνα με το αρ.69 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας. Για την εξυπηρέτηση των μελών της οικογένειας του κατόχου, ορισμένοι εκδότες προσφέρουν τις λεγόμενες πρόσθετες ή οικογενειακές κάρτες, που εκδίδονται στο όνομα μελών της οικογένειας (συζύγου, παιδιών) του κατόχου της κύριας κάρτας, αλλά οι χρεώσεις της καταλογίζονται στον κάτοχο της κύριας κάρτας. Αν ο κάτοχος της κάρτας ανέχθηκε ή επέτρεψε να πραγματοποιηθεί συναλλαγή από τρίτο με την πιστωτική του κάρτα, βαρύνεται με την αξία της συναλλαγής αυτής. Επομένως, ο εκδότης δεν υποχρεούται να καταβάλλει την αξία της συναλλαγής. Σε περίπτωση, που ο εκδότης καταβάλλει, αντιστοίχως ο κάτοχος οφείλει να καταβάλλει το ποσό του συγκεντρωτικού λογαριασμού και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ισχυριστεί στον εκδότη ότι η συναλλαγή δεν πραγματοποιήθηκε από τον ίδιο, εφόσον βέβαια ο τρίτος χρησιμοποίησε την πιστωτική κάρτα του κατόχου εν γνώσει και με άδεια του κατόχου.

Ο κάτοχος της κάρτας, οφείλει να γνωστοποιεί κάθε σημαντική αλλαγή της περιουσιακής κατάστασης του. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής του κατόχου, να γνωστοποιήσει στον εκδότη τυχόν αλλαγή των περιουσιακών του στοιχείων, πάνω στα οποία βασίζεται η φερεγγυότητά του έχει ως συνέπεια την ακύρωση της κάρτας του. Άλλωστε η παράβαση της υποχρέωσης αυτής θα αποκαλυφθεί από την καθυστέρηση του κατόχου να πληρώσει τους μηνιαίους λογαριασμούς που αποστέλλονται από τον εκδότη. Βέβαια, για να υφίσταται δικαίωμα ακύρωσης της κάρτας πρέπει η μεταβολή των περιουσιακών στοιχείων να είναι τόσο σημαντική ώστε να επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την φερεγγυότητα του κατόχου, αλλιώς η ακύρωση της πιστωτικής κάρτας θα θεωρηθεί καταχρηστική άσκηση δικαιώματος.

Ο κάτοχος πρέπει να ειδοποιήσει τον εκδότη έγκαιρα για τυχόν αλλαγή της διεύθυνσης του, έτσι ώστε να λαμβάνει ειδοποιήσεις από την τράπεζα. Η μη έγκαιρη γνωστοποίηση στον εκδότη, της αλλαγής διεύθυνσης του κατόχου επηρεάζει όχι μόνο την αποστολή νέας πιστωτικής κάρτας, αλλά έχει και ως αποτέλεσμα να θεωρείτε νόμιμη κάθε κοινοποίηση στην παλαιά διεύθυνση του κατόχου της πιστωτικής κάρτας.

Ο κάτοχος της κάρτας εφόσον του ζητηθεί, υποχρεούται αμέσως να πάψει να χρησιμοποιεί την πιστωτική του κάρτα και να την επιστρέψει στον εκδότη ακόμα και πριν την λήξη της, καθώς και να την επιστρέψει ή να την καταστρέψει μετά τη λήξη της, σύμφωνα με το αρ.69 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας. Σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο, εκτός απ' την υποχρέωση επιστροφής προβλέπεται και υποχρέωση επίδειξης της πιστωτικής κάρτας.

Ο κάτοχος, σε περίπτωση που θέλει να διακόψει την συνεργασία του με τον εκδότη, έχει την υποχρέωση να δηλώσει εντός ορισμένης προθεσμίας στον εκδότη την επιθυμία του, ώστε να γίνει παύση ανανέωσης της πιστωτικής κάρτας. Αν δεν δηλώσει την επιθυμία του αυτή, ευθύνεται έναντι του εκδότη για καταγγελία της σύμβασης χωρίς σπουδαίο λόγο.

Σημαντικές είναι οι υποχρεώσεις επιμέλειας του κατόχου ως προς τη χρήση της κάρτας. Αυτές προβλέπονται στο αρ. 69 του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας. Με βάση το παραπάνω άρθρο ο κάτοχος υποχρεούται να χρησιμοποιεί την κάρτα σύμφωνα με τους όρους που διέπουν την έκδοση και χρήση της και να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για την ασφαλή φύλαξη και διατήρηση της κάρτας, καθώς και των λοιπών μέσων (προσωπικού αριθμού

αναγνώρισης ταυτότητας ή άλλου κωδικού αριθμού) που του επιτρέπουν να την χρησιμοποιεί. Επιπλέον ο κάτοχος υποχρεούται να απομνημονεύει τον προσωπικό του αριθμό αναγνώρισης PIN ή άλλο κωδικό πρόσβασης που χρησιμοποιεί στα ηλεκτρονικά μέσα συναλλαγών καθώς και να μην καταγράφει τον προσωπικούς κωδικούς του πάνω στην κάρτα ή σε άλλο αντικείμενο που μεταφέρει μαζί με την κάρτα του. Άλλη υποχρέωση του κατόχου σύμφωνα με το αρ. 69 αποτελεί να μην ανακαλεί εντολή που έδωσε με την κάρτα του, εκτός και αν του παρέχεται το δικαίωμα αυτό λόγω του είδους της συναλλαγής.

Σύμφωνα με το αρ. 70 Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας προβλέπεται ότι ο κάτοχος σε περίπτωση που αντιληφθεί την απώλεια ή κλοπή της κάρτας ή των μέσων που επιτρέπουν τη χρησιμοποίησή της (προσωπικά στοιχεία), υποχρεούται να ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση τον εκδότη ή τις αρμόδιες υπηρεσίες, αρχικά τηλεφωνικά και έπειτα με έγγραφο υπογεγραμμένο απ' τον ίδιο, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά απ' την σύμβαση. Μέχρι την ειδοποίηση της τράπεζας ο κάτοχος φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για τις ζημιές που έχει υποστεί εξαιτίας της απώλειας ή κλοπής της κάρτας με το ανώτατο όριο που προβλέπει ο νόμος σήμερα και ανέρχεται στα εκατόν πενήντα ευρώ, εκτός εάν από βαριά αμέλεια δεν είχε τηρήσει τους προβλεπόμενους όρους. Σημειώνεται, ότι ως βαριά αμέλεια σε αυτή την περίπτωση νοείται η αναγραφή του PIN επί της κάρτας ή σε άλλο αντικείμενο που ο κάτοχος φυλάσσει ή μεταφέρει μαζί του, καθώς και η παράλειψη τακτικού ελέγχου ως προς τον αν την έχει μαζί του αλλά και ως προς την κίνηση του υπολοίπου του. Από τον χρόνο της ειδοποίησης της τράπεζας, ο κάτοχος δεν φέρει ευθύνη για τις ζημιές από την απώλεια ή κλοπή της κάρτας, εκτός εάν ενήργησε με δόλο. Επομένως, η παραβίαση της υποχρέωσης του κατόχου να ειδοποιήσει αμέσως τον εκδότη σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας της πιστωτικής κάρτας, έχει ως αποτέλεσμα ο ίδιος ο κάτοχος της κάρτας να ευθύνεται για την αποκατάσταση της ζημίας, την οποία θα υποστεί ο εκδότης για όσο δεν γνωρίζει για την κλοπή ή απώλεια και χρήση της πιστωτικής κάρτας από μη δικαιούχο. Η ευθύνη αυτή του κατόχου έναντι του εκδότη προκύπτει από την σύμβαση της έκδοσης πιστωτικής κάρτας καθώς και από το αρ.723 ΑΚ. Επίσης, στην περίπτωση αυτή δεν θα εφαρμοστεί το αρ. 4 της Υπ Απ. Ζ1-178/ 2001 περί απαλλαγής του κατόχου. Σύμφωνα με το αρ. 71 σ' αυτή την περίπτωση ο εκδότης δικαιούται, ακόμα και χωρίς την ειδοποίηση του κατόχου, να παρακρατήσει την κάρτα από τα μηχανήματα ή τα σημεία αποδοχής αλλά και να προχωρήσει στην αλλαγή του PIN, για την προστασία του κατόχου και του συστήματος.

Ο κάτοχος, οφείλει να ενημερώνει τον εκδότη σε περίπτωση που δεν παρέλαβε έγκαιρα την νέα του πιστωτική κάρτα, μετά την λήξη της παλαιάς ή μετά από απώλεια ή κλοπή της παλαιάς. Η παράβαση της υποχρέωσης του κατόχου να δηλώσει την μη έγκαιρη παραλαβή της νέας πιστωτικής κάρτας ύστερα από τη λήξη της παλαιάς ή ύστερα από απώλεια ή κλοπή της παλαιάς, έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία χρήσης της κάρτας. Υποστηρίζεται ότι δεν θα μπορούσε να αποδοθεί ευθύνη στον κάτοχο για τυχόν καταχρηστική χρησιμοποίηση της κάρτας από τρίτον, αν η κάρτα χάθηκε ή κλάπηκε από το εισερχόμενο ταχυδρομείο του παραλήπτη-κατόχου. Ωστόσο, κρίνεται ορθότερο ότι αντίθετα υπάρχει ευθύνη του κατόχου υπό προϋποθέσεις και πιο συγκεκριμένα αν ο κάτοχος κατηγορείται με βαρεία αμέλεια ως προς την ειδοποίηση του εκδότη, για την καθυστέρηση αποστολής της πιστωτικής κάρτας ή επίσης στην περίπτωση κατά την οποία ο κάτοχος άλλαξε διεύθυνση και δεν ειδοποίησε τον εκδότη εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

Επιπρόσθετα, ο κάτοχος υποχρεούται να ελέγχει την κίνηση του λογαριασμού της κάρτας του, έτσι σε περίπτωση που αντιληφθεί τυχόν κίνηση του λογαριασμού του για συναλλαγή την οποία δεν πραγματοποιήθηκε ο ίδιος, καθώς και αν παρατηρήσει τυχόν σφάλμα ή άλλη ανωμαλία κατά την τήρηση του λογαριασμού του από τον εκδότη, υποχρεούται να ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση τον εκδότη ή τις αρμόδιες υπηρεσίες του. Συμπερασματικά,

ο κάτοχος υποχρεούται να παρέχει στον εκδότη κάθε δυνατή πληροφόρηση για την αποτροπή χρήσης της κάρτας από πρόσωπο που δεν την δικαιούται. Βέβαια, εφόσον ο κάτοχος τηρεί όλες τις υποχρεώσεις του και δεν ενεργεί με δόλο χρησιμοποιώντας την κάρτα του ή το PIN του, δεν ευθύνεται για ζημιές που προκύπτουν από την χρησιμοποίηση αυτών των στοιχείων του από άλλο πρόσωπο, εφόσον γνωστοποιήσει στον εκδότη την κλοπή ή την απώλεια αυτής (αρ. 82). Ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας (αρ. 83) σε περίπτωση που αντιληφθεί παράνομη αναπαραγωγή κάρτας, οφείλει να γνωστοποιήσει στον εκδότη κάθε περιστατικό απ' το οποίο προκύπτει ή το οποίο δημιουργεί υπόνοιες παράνομης αναπαραγωγής κάρτας. Σημειώνεται, ότι ο κάτοχος της κάρτας σε περίπτωση απώλειας, κλοπής ή παράνομης αναπαραγωγής οφείλει να παρέχει στον εκδότη ένα ποσό συνδρομής για τον περιορισμό δυσμενών συνεπειών.

Το τέλος της σχέσης του εκδότη πιστωτικής κάρτας και του κατόχου

Εφόσον, η σύμβαση καθοριστεί ως ορισμένου χρόνου, η σύμβαση λήγει μετά την πάροδο του χρονικού σημείου που είχε οριστεί. Συνήθως όμως, η σύμβαση μεταξύ εκδότη πιστωτικής κάρτας και του κατόχου είναι αορίστου χρόνου. Λόγοι λύσης της σύμβασης αορίστου χρόνου, αποτελούν ο θάνατος του κατόχου, η απώλεια ή μείωση της δικαιοπρακτικής του ικανότητας και η θέση του σε δικαστική συμπαράσταση ολική ή μερική, στερητική ή επικουρική, λόγω διάλυσης του νομικού προσώπου του εκδότη ή του κατόχου ή λόγω πτώχευσης ενός εκ των συμβαλλομένων. Ο βασικότερος λόγος λύσης της σύμβασης μεταξύ εκδότη και κατόχου είναι η καταγγελία της. Όσον αφορά την καταγγελία, ο πελάτης έχει δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση ανά πάσα στιγμή είτε η σύμβαση είναι ορισμένης είτε αόριστης διάρκειας. Βέβαια, τα πράγματα είναι διαφορετικά όταν η σύμβαση ορίζει ότι απαιτείται μια προθεσμία προειδοποίησης, η οποία δε μπορεί να είναι μεγαλύτερη του ενός μηνός. Η τράπεζα δεν μπορεί να καταγγείλει σύμβαση ορισμένου χρόνου, αλλά μόνο σύμβαση αορίστου χρόνου, εάν αυτό έχει συμφωνηθεί προϋποθέτοντας να ειδοποιήσει τον κάτοχο τουλάχιστον δύο μήνες πριν, δίνοντας του και προθεσμία επίσης δύο μηνών άρθρο 42 του Ν. 3862/2010. Στην περίπτωση της τακτικής καταγγελίας και τα δύο μέρη μπορούν να καταγγείλουν την σύμβαση, αφού ορίσουν μία εύλογη προθεσμία στον αντισυμβαλλόμενο τους. Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο η καταγγελία μπορεί να είναι τακτική ή έκτακτη. Συνήθως, οι προϋποθέσεις για την καταγγελία ορίζονται στην σύμβαση έκδοσης πιστωτικής κάρτας, διαφορετικά εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις. Στην πράξη ο εκδότης επιφυλάσσει στον εαυτό του το δικαίωμα της οποτεδήποτε απρόθεσμης καταγγελίας της σύμβασης και μάλιστα χωρίς καν την συνδρομή σπουδαίου λόγου. Μία τέτοια συμβατική ρήτρα ελέγχεται στο πλαίσιο των αρ. 281, 288 ΑΚ και άρθρου 2 του Ν. 2251/1994, εφόσον ο κάτοχος της κάρτας είναι καταναλωτής.²⁹

---

²⁹ Πηγές: Καταναλωτής και πλαστικό χρήμα Παπαϊωάννου Συνήγορος 9/10/2001 σελ 330 επ.

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Υποχρεώσεις του κατόχου 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, Παραβίαση των υποχρεώσεων του κατόχου σελ. 186, 187, 188, 189, 190, Το τέλος της σχέσης εκδότη και κατόχου σελ. 192, 193)

Εγχειρίδιο τραπεζικού δικαίου Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Β Έκδοση (Η νομική φύση της πιστωτικής κάρτας-η λύση της σελ. 208, 209)

Απαλλακτικές ρήτρες Κωνσταντίνος Ρήγας, Δικηγόρος (Παράνομη χρήση της πιστωτικής κάρτας συνέπεια κλοπής ή απώλειας της σελίδα 281)

4.2.2.2. Σχέση εκδότη πιστωτικής κάρτας και συμβεβλημένης επιχείρησης στην πιστωτική κάρτα του τριμερούς συστήματος

Νομική φύση

Για να μπορεί να συμβληθεί ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας με μια επιχείρηση και να κάνει πληρωμή με πιστωτική κάρτα, θα πρέπει να υπάρχει εκτός από τη σύμβαση μεταξύ εκδότη και κατόχου, μια σύμβαση μεταξύ εκδότη και επιχείρησης. Η σχέση αυτή, συνδέει την συμβεβλημένη επιχείρηση-προμηθευτή με την εκδότρια τράπεζα, η οποία βασίζεται σε μία σύμβαση που καταρτίζεται μεταξύ αυτών. Περιεχόμενό της είναι η εισαγωγή του προμηθευτή στο σύστημα της συγκεκριμένης πιστωτικής κάρτας. Αναλυτικά αυτό σημαίνει, ότι ο εκδότης υπόσχεται ετοιμότητα παροχών (εκτέλεση αιτημάτων πληρωμής) και παροχή των τεχνικών μέσων που απαιτούνται (μηχανήματα, δίκτυα, τεχνικές πρόσβασης). Γενικά, ο εκδότης-τράπεζα πραγματοποιεί πολλές παροχές στην συμβεβλημένη επιχείρηση. Διάθεση συστήματος, ετοιμότητα διαδικασίας και ετοιμότητα πληρωμών, υπηρεσίες πληρωμών, ανάληψη πιστωτικών κινδύνων από τις συναλλαγές με τη κάρτα είναι κάποιες από τις παροχές της τράπεζας στη συμβεβλημένη επιχείρηση που αναμφισβήτητα, χρήζουν δικαίωμα αμοιβής. Η αμοιβή αυτή που εισπράττει η τράπεζα, συμφωνείται συνήθως σε ποσοστό επί του πληρωτέου τιμήματος των αγαθών ή υπηρεσιών και αφαιρείται κατά την καταβολή του, ώστε στο λογαριασμό του προμηθευτή να φαίνεται πιστωμένο το αντίτιμο της συναλλαγής μειωμένο με την αμοιβή της τράπεζας.

Η σχέση αυτή είναι συμβατική γι' αυτό και η επιχείρηση λέγεται συμβεβλημένη. Επίσης, αποτελεί μία διαρκή σύμβαση προσχώρησης και ιδιαίτερα μια σύμβαση πλαίσιο. Αναλυτικά, η σύμβαση μεταξύ εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης χαρακτηρίζεται ως διαρκής επειδή προβλέπεται να έχει διάρκεια είτε ορισμένη είτε αόριστη. Αποτελεί σύμβαση προσχώρησης, επειδή η συμβεβλημένη επιχείρηση, υπογράφει ένα έγγραφο με προδιατυπωμένους όρους, δεν έχει δηλαδή δυνατότητα διαπραγμάτευσης των ορών αλλά πρέπει να υπογράψει την σύναψη αποδεχόμενη τους όρους ή αλλιώς να μη συνάψει την σύμβαση. Πρόκειται επίσης για μια σύμβαση πλαίσιο που αφορά όλες τις μελλοντικές συμβάσεις που θα καταρτίσει ο προμηθευτής-επιχείρηση με τους κατόχους των καρτών, αφού ο προμηθευτής αναλαμβάνει αντί της τράπεζας τη βασική υποχρέωση να καταρτίζει συμβάσεις με τους κατόχους, χωρίς να ζητάει την άμεση είσπραξη του αντιτίμου της παροχής και δέχεται την υπόσχεση της τράπεζας να καταβάλλει αυτό το ποσό αντί των κατόχων, υπό συμφωνημένους διαδικαστικούς όρους. Η υπόσχεση αυτή δίνεται για να απαλλάσσεται κάθε μελλοντικός πελάτης της επιχείρησης, ο οποίος βέβαια είναι κάτοχος πιστωτικής κάρτας, από την υποχρέωση να πληρώνει το αντίτιμο της παροχής. Μάλιστα, αυτή η υπόσχεση συνδέεται με τη σχέση εκδότη και κατόχου, πράγμα που σημαίνει ότι αν συμβεί οποιαδήποτε ανώμαλη εξέλιξη σε αυτή τη σχέση, θα οδηγήσει παράλληλα και στην αντίστοιχη ανατροπή της υπόσχεσης της τράπεζας. Αυτονόητο είναι, ότι πρόκειται για μια διαλυτική αίρεση, η οποία

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης Έκδοση II (Υποχρεώσεις του κατόχου σελ. 306, 307, Αθέτηση των υποχρεώσεων του κατόχου σελ. 310)

Ηλεκτρονικές πηγές: http://www.hba.gr/5ekdosis/kodikos/kodikas_gr.pdf Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας Ανακτήθηκε 23/09/2016

<https://el.wikipedia.org/wiki/> (Τακτική, Έκτακτη καταγγελία) Ανακτήθηκε 02/01/2017

δίνει το δικαίωμα στον εκδότη να ελευθερώνεται από την υπόσχεση, όταν η επιχείρηση δεν τηρεί τις υποχρεώσεις τις.

Αναμφισβήτητα, αποτελεί μια μεικτή σύμβαση, αφού συνδυάζει στοιχεία που ανήκουν σε διαφορετικούς τύπους συμβάσεων και συγκεκριμένα αποτελεί μια μεικτοτυπική σύμβαση, η οποία συνδυάζει στοιχεία γνήσιας σύμβασης υπέρ τρίτου, έμμισθης εντολής και εγγύησης, ενώ μπορεί να λαμβάνει από τις παρεπόμενες υποχρεώσεις των μερών, ανάλογα με την συμφωνία τους, στοιχεία συμβάσεως χρησιδανείου ή μίσθωσης πράγματος ή παροχής υπηρεσιών κτλ. Πάντως, η μεικτή αυτή σύμβαση, εμπεριέχει τα στοιχεία μιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, πάνω στη οποία λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα της σχέσεως εκτός από την εφαρμογή των ΑΚ 648, 681 για την αμοιβή και τον μισθό, εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 714επ ΑΚ περί εντολής. Αναλυτικά, αποτελεί γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου με περιεχόμενο την ανάληψη της υποχρέωσης από τον προμηθευτή να μεταφέρει στη τράπεζα την πρόταση του κατόχου για σύναψη συμβάσεως δανείου, για το ποσό της συναλλαγής. Ο κάτοχος έτσι, παριστάνει και τον εντολέα του προμηθευτή, έχοντας τη δύναμη να ασκεί εναντίον του όλα τα δικαιώματα της θέσης του. Περιεχόμενο της σύμβασης, ασφαλώς είναι η παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στον πελάτη-κάτοχο της επιχείρησης ώστε ο κάτοχος με τη χρήση της κάρτας του να αποκτά δικαίωμα στην συμφωνούμενη παροχή, χωρίς να απαιτείται άμεση καταβολή του αντιτίμου, αφού αυτό το έχει αναλάβει η τράπεζα. Ο κάτοχος, έτσι αποκτά το δικαίωμα να απαιτεί από τον προμηθευτή την κατάρτιση της σύμβασης και αφού καταρτιστεί να δικαιούται την απαλλαγή του από την υποχρέωση πληρωμής του αντιτίμου. Δηλαδή, η υποχρέωση της τράπεζας έναντι του προμηθευτή, γεννιέται, όταν ο προμηθευτής εισάγει την κάρτα του κατόχου στο ειδικό τερματικό μηχανήμα αναγνώρισης. Με τη παραπάνω διαδικασία, ο προμηθευτής απευθύνεται στη τράπεζα με εντολή άμεσης χρέωσης με τη συγκατάθεση του κατόχου, διαβιβάζοντας παράλληλα και τη πρόταση του κατόχου για σύναψη δανείου με τη τράπεζα, ύψους ίσο με το ποσό της συναλλαγής. Έτσι, η αρχική σύμβαση πλαίσιο με τη τράπεζα εμπεριέχει και συμφωνία υπηρεσιών πληρωμών, όπου με κάθε εντολή άμεσης χρέωσης μεταφέρονται από τη τράπεζα του κατόχου, ποσά στον λογαριασμό του προμηθευτή. Τέλος, η τράπεζα πραγματοποιεί την υπόσχεση της, με την εκτέλεση εκ μέρους του προμηθευτή της εντολής άμεσης χρέωσης.

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι συνήθως η νομολογία δέχεται ότι πρόκειται για σύμβαση παραγγελίας αντί έμμισθης εντολής και συγκεκριμένα δέχεται ότι είναι σύμβαση παραγγελίας με ρήτρα. Βέβαια, αυτό εξαρτάται ανάλογα με το αν γίνει δεκτό ότι η διάταξη του άρθρου 713 ΑΚ, είναι ενδοτικού ή αναγκαστικού δικαίου. Διευκρινίζεται, ότι η σύμβαση έμμισθης εντολής δεν διαφέρει πολύ από την σύμβαση παραγγελίας, αφού και τα δυο είδη συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης, έχουν ως περιεχόμενο την είσπραξη από τον εκδότη των ποδών που αναγράφονται στις χρεωστικές αποδείξεις. Η διαφορά τους είναι ότι η σύμβαση παραγγελίας συνδυάζεται με ασφαλιστήρια ρήτρα για την ανάληψη κινδύνου σε περίπτωση που ο τρίτος δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, ενώ η σύμβαση έμμισθης εντολής συνδυάζεται με σύμβαση εγγύησης. Η σύμβαση είτε ως έμμισθη εντολή είτε ως εμπορική παραγγελία συνοδεύεται από σύμβαση εγγύησης, όπου ο εκδότης αναλαμβάνει τον κίνδυνο μη καταβολής από τον κάτοχο της αξίας της συναλλαγής. Επομένως, εάν η βασική σχέση χαρακτηριστεί ως εντολή, τότε προκύπτει η σύμβαση εγγύησης, ενώ αν χαρακτηριστεί ως παραγγελία τότε ισχύει η ασφαλιστική ρήτρα *del credere*. Υποστηρίζεται, ότι ο εκδότης δεν ευθύνεται ως εγγυητής, αλλά ως πρώτος οφειλέτης και δεν μπορεί να στρέφεται κατά του εμπόρου για την μη εκπλήρωση ή την πλημμελή εκπλήρωση των υποχρεώσεων του κατόχου προς αυτόν.

Σε πρακτικό επίπεδο, έχει επικρατήσει η σύμβαση πιστωτικής κάρτας ως έμμισθη εντολή με συνδυασμό σύμβασης εγγύησης, έχοντας ως περιεχόμενο την υποχρέωση του εκδότη να εισπράττει τις οφειλές του κατόχου από τις συμβάσεις που συνάπτει με την συμβεβλημένη επιχείρηση και την υποχρέωση του εκδότη να προκαταβάλλει το τίμημα των οφειλών αυτών έναντι προμήθειας στην συμβεβλημένη επιχείρηση. Σημειώνεται επίσης, ότι η σύμβαση έμμισθης εντολής συνδυάζεται με σύμβαση εγγύησης, η οποία περιλαμβάνει τα τρία πρόσωπα της πιστωτικής κάρτας, τον κάτοχο, τον εκδότη και την συμβεβλημένη επιχείρηση, δημιουργώντας μεταξύ τους δικαιώματα και υποχρεώσεις. Δευτερευόντως, η συμβατική σχέση μεταξύ εκδότη και επιχείρησης περιλαμβάνει στοιχεία από άλλες συμβάσεις, όπως τη σύμβαση μίσθωσης πράγματος ή χρησιδανείου ανάλογα με την παραχώρηση ή ενοικίαση της χρήσης της πιστωτικής κάρτας, τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών για τον εφοδιασμό της επιχείρησης με τις χρεωστικές αποδείξεις κτλ.

Διευκρινίζεται, ότι στη σχέση εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης δεν μπορεί να εφαρμοστεί ο Ν. 2251/1994, διότι η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν εμπίπτει στην έννοια του καταναλωτή, αλλά και επειδή η επιχείρηση με δική της πρωτοβουλία εισαγάγετε στο τριμερές σύστημα, όταν το ζητήσει από τον εκδότη της πιστωτικής κάρτας. Έτσι, επειδή η ίδια η επιχείρηση συνήθως προτείνει στον εκδότη της κάρτας τη σύναψη της σύμβασης συνεργασίας, είναι λογικό να έχει ενημερωθεί πρώτα, σχετικά με το περιεχόμενο της σχετικής συμφωνίας και τους κινδύνους που τυχόν κρύβει για τα συμφέροντά της. Κατά συνέπεια, η επιχείρηση δεν χαρακτηρίζεται από διαπραγματευτική απειρία και αδυναμία, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του καταναλωτή. Συμπερασματικά, η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν υπάγεται στον Ν. 2251/1994.³⁰

Υποχρεώσεις του εκδότη-συνέπειες από την παραβίαση

Η κυριότερη υποχρέωση του εκδότη είναι η καταβολή ή η πίστωση στη συμβεβλημένη επιχείρηση των ποσών που αναγράφονται στις χρεωστικές αποδείξεις, εντός εύλογου χρόνου. Οι αποδείξεις αυτές, στέλνονται από την επιχείρηση κατά τα συμφωνημένα χρονικά διαστήματα, αφού πρώτα ο εκδότης αφαιρέσει την προμήθεια που δικαιούται. Για να ισχύει η υποχρέωση αυτή του εκδότη, εννοείτε ότι η επιχείρηση πρέπει να έχει συμμορφωθεί με όλες τις υποχρεώσεις της που προκύπτουν από τη σύμβαση. Για παράδειγμα, εάν πραγματοποιήθηκε συναλλαγή με την νόμιμη κάρτα, από μη εξουσιοδοτημένο τρίτο ή υπήρχε παραχάραξη μιας πιστωτικής κάρτας και εμφάνιση της ως γνήσιας και η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν τήρησε τους κανόνες επιμέλειας, αλλά ούτε έλεγξε την υπογραφή του κατόχου επί κάρτας και επί τυπώματος, τότε ο εκδότης δεν έχει υποχρέωση καταβολής ή πίστωσης του ποσού, εφόσον η πλαστογράφηση της υπογραφής και η παραχάραξη της κάρτας ήταν εμφανής. Η παραβίαση της υποχρέωσης του εκδότη να πληρώσει την συμβεβλημένη επιχείρηση εμπρόθεσμα με τα ποσά που προκύπτουν από τις χρεωστικές αποδείξεις, έχει ιδιαίτερα δυσμενής συνέπειες για τον ίδιο. Η καθυστέρηση της οφειλής του, καθιστά τον εκδότη υπερήμερο. Η υπερημερία του εκδότη, γεννά το δικαίωμα της συμβεβλημένης επιχείρησης να απαιτήσει δικαστικά την πληρωμή των χρηματικών ποσών που αναγράφονται στις χρεωστικές αποδείξεις, καθώς και τόκους υπερημερίας, οι οποίοι

---

³⁰ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η σχέση εκδότη της πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος και συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202)

Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Β' Έκδοση (Η σχέση πληρωμών σελ. 210, 211, 212)

τρέχουν από την δήλη ημέρα, δηλαδή την συμφωνηθείσα ημέρα καταβολής. Εκτός των άνω, η συμβεβλημένη επιχείρηση μπορεί να αξιώσει αποκατάσταση κάθε ζημιάς που υπέστη λόγω της υπερημερίας του εκδότη υπέστη. Επιπροσθέτως, η καθυστέρηση της πληρωμής αποτελεί σπουδαίο λόγο για έκτακτη καταγγελία της συνεργασίας, καθώς γεννά και δικαίωμα αποζημίωσης σύμφωνα με τον αρ. 345 ΑΚ. Μάλιστα, επειδή η σύμβαση που έχει συναφθεί μεταξύ εκδότη και επιχείρησης είναι συνήθως αορίστου χρόνου και η επιχείρηση έχει ούτως ή άλλως το δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης οποτεδήποτε, δεν θα μπορεί ο εκδότης να φέρει αντίρρηση ή να κάνει ένσταση για κατάχρηση δικαιώματος (281 ΑΚ), επειδή η σχετική υποχρέωση είναι πρωταρχικής σημασίας για να λειτουργήσει το σύστημα της πιστωτικής κάρτας.

Για την ενίσχυση των μέτρων ασφαλείας που λαμβάνει η επιχείρηση σχετικά με την νομιμοποίηση του κομιστή της κάρτας, ο εκδότης έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί εγκαίρως στις επιχειρήσεις τις ακυρώσεις των πιστωτικών καρτών λόγω λήξης, κλοπής ή απώλειας ή λόγω παράβασης των συμβατικών υποχρεώσεων του κατόχου. Η παραβίαση της υποχρέωσης αυτής του εκδότη, να ειδοποιήσει την συμβεβλημένη επιχείρηση στην περίπτωση ακύρωσης της πιστωτικής κάρτας του κατόχου, έχει ως συνέπεια ο εκδότης να πρέπει να καταβάλλει στην συμβεβλημένη επιχείρηση το αντίτιμο των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν από πρόσωπο που δεν δικαιούταν να χρησιμοποιήσει την συγκεκριμένη πιστωτική κάρτα. Σε περίπτωση επανειλημμένης αμέλειας του εκδότη ως προς την συμβεβλημένη επιχείρηση θεμελιώνεται δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας για σπουδαίο λόγο της σύμβασης υπέρ της συμβεβλημένης επιχείρησης.

Μια άλλη υποχρέωση του εκδότη είναι να εφοδιάζει την συμβεβλημένη επιχείρηση με το απαιτούμενο υλικό για την ομαλή λειτουργία του συστήματος πραγματοποίησης συναλλαγών. Αναλυτικά, ο εκδότης πρέπει να προμηθεύει τη συμβεβλημένη επιχείρηση με τα έντυπα των χρεωστικών αποδείξεων, με το ειδικό μηχάνημα στο οποίο εισάγεται η πιστωτική κάρτα και εκτυπώνεται η χρεωστική απόδειξη, με τα διακριτικά του γνωρίσματα για να τα κολλά στο κατάστημά του, καθώς και με το λοιπό διαφημιστικό υλικό. Ο εκδότης, υποχρεούται επίσης να δίνει την άδεια χρησιμοποίησης των διακριτικών γνωρισμάτων στην συμβεβλημένη επιχείρηση. Η παραβίαση της υποχρέωσης του εκδότη να εφοδιάζει την επιχείρηση με το απαιτούμενο υλικό, δημιουργεί ευθύνη του εκδότη για αποζημίωση της συμβεβλημένης επιχείρησης, εφόσον προκλήθηκε ζημία λόγω της μη εκπληρώσεως των υποχρεώσεων του. Είναι δυνατόν, επίσης να θεμελιωθεί δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας για σπουδαίο λόγο της σύμβασης υπέρ της συμβεβλημένης επιχείρησης, ανάλογα με το βάρος της ζημιάς που προκλήθηκε από την αμέλεια του εκδότη.

Στην σύμβαση ανάμεσα στον εκδότη και την συμβεβλημένη επιχείρηση μπορεί να προβλέπεται και η υποχρέωση του εκδότη να μεσολαβήσει για την πληρωμή, στην περίπτωση που η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν χρέωσε έγκαιρα τον κάτοχο, χωρίς όμως να ευθύνεται για την πληρωμή ούτε για το αποτέλεσμα της μεσολάβησης. Τέτοιες περιπτώσεις, έχουμε όταν ο κάτοχος προβεί σε υπέρβαση του πιστωτικού ορίου της κάρτας του, χωρίς να έχει πάρει άδεια από τον εκδότη και όταν οι χρεωστικές αποδείξεις δοθούν καθυστερημένα στη συμβεβλημένη επιχείρηση, σε σχέση με τη συμφωνημένη προθεσμία που έχει οριστεί στη σύμβαση.

Έμμεση υποχρέωση του εκδότη, η οποία συνήθως δεν αναφέρεται στην σύμβαση, είναι να καταγράφει τις συμβεβλημένες επιχείρησης σε καταλόγους τους οποίους διανέμει στον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας, καθώς και σε ειδικό περιοδικό ή ανακοινώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, όπως επίσης και σε διαφημιστικά φυλλάδια του εκδότη.

Επιπλέον, ο εκδότης έπειτα από συμφωνία, έχει υποχρέωση να καταβάλλει προμήθεια στην συμβεβλημένη επιχείρηση όταν αυτή εισάγει νέους πελάτες στο σύστημα της πιστωτικής κάρτας που προβαίνουν σε έκδοση πιστωτικών καρτών. Σε κάποιες συμβάσεις ανάμεσα στον εκδότη και την συμβεβλημένη επιχείρηση αναφέρεται και η υποχρέωση του εκδότη για την διαφημιστική προβολή της συμβεβλημένης επιχείρησης. Αν έχει συμφωνηθεί η υποχρέωση του εκδότη να καταβάλλει προμήθεια στην συμβεβλημένη επιχείρηση για την προσέλκυση νέων πελατών στο σύστημα πιστωτικής κάρτας και ο εκδότης δεν τηρήσει τη συμφωνία αυτή, η συμβεβλημένη επιχείρηση μπορεί να απαιτήσει την καταβολή των προμηθειών αυτών.³¹

Υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης-συνέπειες από την παραβίαση

Η σπουδαιότερη υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης είναι να δέχεται τις πιστωτικές κάρτες για την αγορά αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών από τον κάτοχο. Η άρνηση πώλησης με τους συμφωνημένους όρους αποτελεί παραβίαση της βασικής υποχρέωσης της επιχείρησης. Από τις παρεπόμενες υποχρεώσεις, ιδιαίτερη σημασία έχει η λήψη κατά την συναλλαγή μέτρων πρόνοιας και επιμέλειας, έτσι ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η χρησιμοποίηση της κάρτας από μη δικαιούχους. Η σωστή εκτέλεση των ορών της σύμβασης των επιχειρήσεων με τον εκδότη, επιβάλλει τον διαρκή έλεγχο ως προς την τήρηση των συμβατικών τους υποχρεώσεων και σε περίπτωση εμφάνισης αντισυμβατικής συμπεριφοράς, την άσκηση πίεσης προς την επιχείρηση μέχρι του ορίου του συμψηφισμού του ποσού που ενδεχομένως υποχρεούται να επιστρέψει η επιχείρηση με δική της υφιστάμενη απαίτηση, και σε ακραία περίπτωση ακόμα και καταγγελίας με συνέπεια την διατάραξη του συμβατικού δεσμού. Έτσι, η άρνηση της συμβεβλημένης επιχείρησης να προμηθεύει αγαθά ή υπηρεσίες στον κάτοχο της, έχει ως συνέπεια την δημιουργία δικαιώματος του εκδότη να απαιτήσει αποζημίωση για την ζημία που υφίσταται λόγω της ασυνέπειας της συμβεβλημένης επιχείρησης, καθώς και δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης.

Βασική υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης, αποτελεί η καταβολή προμήθειας στον εκδότη, η οποία υπολογίζεται επί της συνολικής αξίας των συναλλαγών. Η υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης να καταβάλλει τη συμφωνημένη προμήθεια στον εκδότη, δεν παρουσιάζει προβλήματα παραβίασής, γιατί πάντα συμφωνείται στη σύμβαση να γίνεται παρακράτηση του ποσού της προμήθειας από τα ποσά που οφείλει ο εκδότης στην επιχείρηση από τη χρησιμοποίηση της κάρτας. Ζήτημα μπορεί να προκύψει μόνο, εάν από λάθος παρακρατήθηκε μικρότερο ποσό προμήθειας από αυτό που ο εκδότης δικαιούταν, όπου το υπολειπόμενο ποσό μπορεί να διεκδικήσει ο εκδότης με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση, οφείλει επίσης να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στο αντίτιμο της συναλλαγής, ώστε αυτό να μην υπερβαίνει το πιστωτικό όριο που έχει συμφωνηθεί ανά κάτοχο. Η υπέρβαση του πιστωτικού ορίου επιτρέπεται μόνο έπειτα από σχετική έγκριση του εκδότη, συνήθως μέσω τηλεφώνου. Αν η συμβεβλημένη επιχείρηση παραβεί την υποχρέωση

---

³¹ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Υποχρεώσεις του εκδότη σελ. 202, 203, 204, 205, Παραβίαση των υποχρεώσεων του εκδότη σελ.216, 217, 218)

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Γεωργιάδης Έκδοση II (Υποχρεώσεις του εκδότη σελ. 300, 301, Αθέτηση των υποχρεώσεων του εκδότη σελ. 302)

Ηλεκτρονικές πηγές: http://www.hba.gr/5ekdosis/kodikos/kodikas_gr.pdf Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας Ανακτήθηκε: 10/02/17

ελέγχου του ανώτερου πιστωτικού ορίου του κατόχου της κάρτας και προβεί σε χρέωση της πιστωτικής κάρτας χωρίς την άδεια του εκδότη, ο εκδότης δεν έχει υποχρέωση να καταβάλλει στην συμβεβλημένη επιχείρηση το αντίτιμο των χρεωστικών αποδείξεων και αν το κατέβαλε, τότε μπορεί να διεκδικήσει το ποσό αυτό που κατέβαλε, επικαλούμενος τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού. Στις περιπτώσεις αυτές, ο εκδότης έχει την άνεση ή κατά περίπτωση την υποχρέωση να μεσολαβήσει για τη πληρωμή των σχετικών ποσών από τον κάτοχο, χωρίς όμως να έχει προσωπική ευθύνη για το αποτέλεσμα.

Μεταξύ άλλων, η συμβεβλημένη επιχείρηση οφείλει να παρακρατεί, να καταστρέφει και να προσκομίζει στην τράπεζα την κάρτα για την οποία είχε ειδοποιηθεί από την τράπεζα ότι έχει ακυρωθεί, χαθεί, κλαπεί ή παραχαραχθεί. Επίσης να μην κάνει αποδεκτή κάρτα για την οποία προκύπτουν βάσιμες υποψίες από τον έλεγχο της ταυτοπροσωπίας ότι το όνομα που φέρει δεν ταυτίζεται απόλυτα με αυτό του κατόχου. Εξάλλου, κάρτα που δεν ανταποκρίνεται στις γνωστοποιημένες από την τράπεζα στην επιχείρηση προδιαγραφές δεν πρέπει να γίνεται δεκτή. Συνεπώς υποχρέωση της επιχείρησης είναι ο επιμελής έλεγχος της γνησιότητας της κάρτας, της σύγκρισης των υπογραφών που φέρουν η κάρτα και η σχετική με τη συναλλαγή απόδειξη και η λήψη μέτρων σε περίπτωση εμφάνισης προβλήματος. Η διαδικασία έγκρισης πρέπει να ακολουθείται με απόλυτη συνέπεια και δεν πρέπει να παραλείπεται η αναζήτηση του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή άλλου δημόσιου εγγράφου, για την επιβεβαίωση της ταυτότητας του κατόχου, σε κάθε περίπτωση που δημιουργούνται εύλογες αμφιβολίες, ιδιαίτερα όταν απουσιάζει η υπογραφή από το πλαστικό δελτίο της κάρτας. Τότε, η υπογραφή πρέπει να συμπληρώνεται παρουσία του αρμόδιου για την συναλλαγή υπαλλήλου και να παραβάλλεται με αυτήν που φέρουν σχετικά δημόσια έγγραφα προς διακρίβωση της ομοιότητας τους. Δεν επιτρέπεται πρόσωπα ξένα προς την κάρτα να προβαίνουν στην παράνομη χρήση της χωρίς να υφίστανται τον σχετικό έλεγχο. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να τηρούν και να φυλάσσουν σε καλή κατάσταση τις υπογεγραμμένες αποδείξεις των συναλλαγών και να τις προσκομίζουν, όποτε τους ζητηθεί.

Ιδιαίτερη σημασία από τις παρεπόμενες υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης έχει η λήψη μέτρων πρόνοιας και επιμέλειας για την πραγματοποίηση μια συναλλαγής, ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατό η χρησιμοποίηση της κάρτας από μη δικαιούχους. Για την αποδοχή της συναλλαγής με τη χρήση της πιστωτικής κάρτας, η συμβεβλημένη επιχείρηση οφείλει να προβεί και σε κάποιον έλεγχο. Ο έλεγχος είναι τυπικός και πρέπει να περιλαμβάνει τον έλεγχο της χρονολογίας λήξης της κάρτας, τον έλεγχο εμφάνισης της κάρτας (μέγεθος, χρωματισμούς, αριθμούς, γράμματα), καθώς και τον έλεγχο της ομοιότητας της υπογραφής στο δελτίο συναλλαγής του κατόχου με αυτή που υπάρχει στο πίσω μέρος της κάρτας. Ως προς την υπογραφή ο έλεγχος περιορίζεται στην ομοιότητα τους, και όχι στην πλαστότητα, δεδομένου ότι η επιχείρηση δεν υποχρεούται να έχει τέτοιες γνώσεις. Η παράλειψη τήρησης των μέτρων ασφαλείας και επιμέλειας σχετικά με τον έλεγχο της νομιμοποίησης του εμφανιζόμενου ως κατόχου, απαλλάσσει τον εκδότη από την υποχρέωση καταβολής στην επιχείρηση της αξίας των συναλλαγών για τις οποίες δεν τηρήθηκαν τα εν λόγω μέτρα. Αν βέβαια, το αντίτιμο αυτό έχει ήδη καταβληθεί ο εκδότης μπορεί να το αναζητήσει με βάση τις διατάξεις περί αδικαιολογήτου πλουτισμού (αρ. 904επ. ΑΚ). Μάλιστα, η επανειλημμένη αθέτηση της υποχρέωσης αυτής της συμβεβλημένης επιχείρησης μπορεί να προκαλέσει την έκτακτη καταγγελία της σύμβασης για σπουδαίο λόγο.

Η παραβίαση της υποχρέωσης της επιχείρησης να κρατεί για ένα χρονικό διάστημα τα πρωτότυπα των χρεωστικών αποδείξεων μπορεί να γεννά υποχρέωση αποζημίωσης του εκδότη σε περίπτωση που υπέστη ζημία. Βάσει του αρ. 724 ΑΚ γεννάται και δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης ανάμεσα στον εκδότη και τη συμβεβλημένη επιχείρηση

για σπουδαίο λόγο υπέρ του εκδότη, όταν η παραβίαση της υποχρέωσης αυτής είναι επαναλαμβανόμενη.

Αν η συμβεβλημένη επιχείρηση, από τη σύμβαση που έχει συνάψει με τον εκδότη έχει την υποχρέωση να εφαρμόζει τις οδηγίες, εγκυκλίους και τροποποιήσεις της σύμβασης από τον εκδότη και ενδεχομένως αρνείται να συμμορφωθεί σε αυτή την υποχρέωση της, τότε παράγεται το δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης ανάμεσα στα δύο εμπλεκόμενα μέρη, υπέρ του εκδότη.

Σε ορισμένες συμβάσεις μπορεί να εμπεριέχεται και η υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης να διακανονίζει απευθείας με τον κάτοχο τυχόν ζήτημα που μπορεί να προκύψουν για το ποσό της χρέωσης της πιστωτικής κάρτας ή για το ποσό της προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών. Συνήθως όμως, το χρηματικό ποσό που δικαιολογημένα αμφισβητείται από τον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας επιβαρύνουν την συμβεβλημένη επιχείρηση. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να είναι η υπερβολική χρέωση, υπαναχώρηση και μείωσης του τιμήματος. Επομένως, η συμβεβλημένη επιχείρηση υποχρεούται να καταβάλλει το χρηματικό ποσό στον εκδότη και αυτός με την σειρά του να πιστώσει τον τραπεζικό λογαριασμό του κατόχου ή σε περίπτωση που ο εκδότης έχει ήδη καταβάλει το χρηματικό ποσό στην συμβεβλημένη επιχείρηση, τότε αυτή οφείλει να του το επιστρέψει. Στη περίπτωση που η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν επιστρέφει το ποσό, τότε ο εκδότης μπορεί να διεκδικήσει αποζημίωση για την ζημία που υπέστη καθώς επίσης και τόκους υπερημερίας. Σημειώνεται, ότι η επαναλαμβανόμενη αντισυμβατική συμπεριφορά της συμβεβλημένης επιχείρησης δημιουργεί το δικαίωμα καταγγελίας από τον εκδότη της μεταξύ τους σύμβασης για σπουδαίο λόγο.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει την υποχρέωση, σε περίπτωση που ο κάτοχος ανακαλέσει εντολή δηλαδή ακυρώσει μια συναλλαγή που έκανε, να μην πληρώσει σε μετρητά τον κάτοχο. Σε περίπτωση που παραβεί αυτήν την υποχρέωση, η ανάκληση της εντολής θα προκαλέσει δυσκολίες στο σύστημα του εκδότη, αλλά επιπλέον ενδέχεται να του επιφέρει και χρηματική ζημία, αφού ο εκδότης θα έχει χρεωθεί με το αντίστοιχο ποσό από την επιχείρηση και ο κάτοχος θα αρνείται να καταβάλει στον εκδότη το ποσό αυτό. Στη περίπτωση αυτή, ο εκδότης μπορεί να διεκδικήσει δικαστικά το ποσό από την επιχείρηση, έχοντας παράλληλα και το δικαίωμά να καταγγείλει τη σύμβαση.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση, έχει την υποχρέωση να καταβάλει το συμφωνημένο ποσό για την μίσθωση του ειδικού μηχανήματος εισαγωγής πιστωτικών καρτών και εκτύπωσης των χρεωστικών αποδείξεων, στον εκδότη που της το εφοδίασε. Η παράβαση της υποχρέωσης καταβολής μισθώματος, γεννά το δικαίωμα του εκδότη να επιδιώξει δικαστικά την πληρωμή του μισθώματος βάσει των διατάξεων περί μίσθωσης πράγματος (574επ. ΑΚ), αλλά παράλληλα γεννάτε και δικαίωμα για έκτακτη καταγγελία. Τέλος, η παράβαση της υποχρέωσης της συμβεβλημένης επιχείρησης να πάψει να χρησιμοποιεί τα εμβλήματα του εκδότη και να μην αναφέρει σε δημοσιεύματα και διαφημίσεις της ότι δέχεται κάρτες του εκδότη μετά τη λύση ή τη λήξη της σύμβασης, θα έχει ως συνέπεια όχι μόνο την αποκατάσταση της τυχόν ζημίας του εκδότη (άρθρα 330, 297 ΑΚ), αλλά, ενδεχομένως και τις συνέπειες του νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού, δηλαδή θα υπόκειται σε αγωγή για παράλειψη της χρησιμοποίησης αυτής, αποζημίωση και ενδεχομένως θα έχει και ποινική ευθύνη (άρθρα 1,3,13,14,20,21 Ν.146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού).

Η επιχείρηση, έχει επιπλέον την υποχρέωση να επικολλά στο κατάστημά της τα διακριτικά γνωρίσματα και το σήμα του εκδότη, στην οποία ο ίδιος έχει προσκομίσει. Η αυθαίρετη χρήση από την επιχείρηση των διακριτικών σημείων του εκδότη μετά τη λύση ή τη λήξη της σύμβασης και η εν γένει δόλια παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού σχετικά με την συνέχιση της συνεργασίας με τον εκδότη, γεννά την αξίωση αποζημίωσης υπέρ του εκδότη αλλά και δικαιώματα προστασίας κατά τις διατάξεις του Ν.146/1914.

Το προσωπικό των συμβεβλημένων επιχειρήσεων με την τράπεζα πρέπει να διαθέτει τα απαιτούμενα προσόντα για να διεκπεραιώνει συναλλαγές με την χρήση της κάρτας και ενδεχομένως να προωθεί και να διαπραγματεύεται την παροχή τραπεζικών προϊόντων. Έτσι, επιβάλλεται η πιστοποιημένη εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί με επιτυχία στα ειδικά αυτά καθήκοντα. Διαφορετικά, σφάλματα και παρανοήσεις κατά την εκτέλεση των καθηκόντων, θα είχαν ολέθριες συνέπειες τόσο για τις συναλλαγές, όσο και για την γενικότερη λειτουργία του συστήματος. Η πιστή τήρηση των σχετικών οδηγιών θα αποτρέψει και τον κίνδυνο προσφυγής σε πρακτικές αθέμιτου ανταγωνισμού σε επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται την ανομοιομορφία στην εφαρμογή και την έλλειψη κύρωσης κατά την εκτέλεση των συμβατικών τους υποχρεώσεων.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση, έχει την υποχρέωση να στέλνει έγκαιρα και κατάλληλα συμπληρωμένες τις χρεωστικές αποδείξεις στον εκδότη. Αν η συμβεβλημένη επιχείρηση παραβιάσει αυτή ως προς τον εκδότη, τότε γεννάται δικαίωμα αποζημίωσης υπέρ του εκδότη, για την ζημία που υπέστη και βέβαια σε περίπτωση που η καθυστέρηση είναι επανειλημμένη, δημιουργείται δικαίωμα έκτακτης καταγγελίας της σύμβασης για σπουδαίο λόγο ανάμεσα στον εκδότη και τη συμβεβλημένη επιχείρηση.

Η συμβεβλημένη επιχείρηση πρέπει να ειδοποιεί τον εκδότη, σε περίπτωση που υπάρξει μεταβίβαση της επιχείρησης. Η παράβαση της υποχρέωσης ειδοποίησης του εκδότη από την συμβεβλημένη επιχείρηση στην περίπτωση μεταβίβασης της επιχείρησης, έχει ως συνέπεια να ευθύνεται για τις υποχρεώσεις τις, η παλαιά επιχείρηση έναντι του εκδότη, μέχρι ο εκδότης να συνάψει νέα σύμβαση με την νέα επιχείρηση, η οποία αντικατέστησε την παλαιά.

Το τέλος της σχέσης του εκδότη πιστωτικής κάρτας και της συμβεβλημένης με αυτόν επιχείρησης

Συνήθως η σύμβαση ανάμεσα στον εκδότη και τη συμβεβλημένη επιχείρηση είναι αορίστου χρόνου. Λύση της σύμβασης επέρχεται λόγω διάλυσης του νομικού προσώπου της συμβεβλημένης επιχείρησης ή λόγω θανάτου, απώλειας ή μείωσης της δικαιοπρακτικής ικανότητας και θέση σε δικαστική συμπαράσταση ολική ή μερική, στερητική ή επικουρική του φυσικού προσώπου που αποτελεί ενίοτε τη συμβεβλημένη επιχείρηση (στις ατομικές επιχειρήσεις) ή τέλος λόγω πτώχευσης ενός εκ των συμβαλλομένων. Τέλος, ο βασικότερος λόγος λύσης της σύμβασης μεταξύ εκδότη και κατόχου της πιστωτικής κάρτας είναι η καταγγελία της. Συνήθως στην σύμβαση ανάμεσα στον εκδότη και την συμβεβλημένη επιχείρηση ως σπουδαίος λόγος για άσκηση του δικαιώματος καταγγελίας ορίζεται η άρνηση της συμβεβλημένης επιχείρησης να αποδεχθεί την τραπεζική κάρτα του εκδότη. Τέλος, εάν η

σύμβαση έχει συμφωνηθεί ως ορισμένου χρόνου, τότε η πάροδος του χρονικού αυτού σημείου επιφέρει την λήξη της.³²

4.2.2.3. Σχέση κατόχου πιστωτικής κάρτας και συμβεβλημένης επιχείρησης

Νομική φύση

Η νομική φύση της συμφωνίας μεταξύ κατόχου και συμβεβλημένης επιχείρησης δεν είναι εκ των προτέρων δεδομένη, αλλά εξαρτάται από το αντικείμενο της συναλλαγής. Οι συχνότερες από τις επιμέρους συμβάσεις, που θα συνάψει η συμβεβλημένη επιχείρηση και ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας είναι η σύμβαση πώλησης και η σύμβαση μίσθωσης πράγματος (π.χ. ενοικίαση αυτοκινήτου με χρήση κάρτας).

Η σχέση του κατόχου με τη συμβεβλημένη επιχείρηση μοιάζει αρκετά με τις επιμέρους σχέσεις του εκδότη με τον προμηθευτή της πιστωτικής κάρτας του διμερούς συστήματος. Η σχέση αυτή αποτελεί μια απλή σύμβαση του ενοχικού δικαίου, συγκεκριμένα πώληση (ΑΚ 513επ), μίσθωση πράγματος (ΑΚ 574επ), μίσθωση έργου (ΑΚ 681επ), μίσθωση πρόσκαιρης παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών (ΑΚ 648επ). Η οφειλή που θα προκύψει από τη συναλλαγή που πραγματοποιεί ο κάτοχος με την συμβεβλημένη επιχείρηση, μπορεί να εξοφληθεί από τον κάτοχο άμεσα με τη χρήση της πιστωτικής κάρτας του, εφόσον βέβαια ο προμηθευτής ανήκει στις συμβεβλημένες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με τα παραπάνω, προκύπτει ότι η σύμβαση που συνάπτεται από τα δυο αυτά μέρη, πλήρη τα νομικά χαρακτηριστικά της εκπλήρωσης ενοχής από τρίτο με την έννοια της ΑΚ 317, όπου η ενοχή του κατόχου αποσβήνεται αμέσως. Η επίδειξη της κάρτας, είτε γίνει στην αρχή είτε στο τέλος της συναλλαγής, έχει σημασία μόνο για τον καθορισμό του τρόπου πληρωμής, αφού ούτως η άλλως η υπογραφή της χρεωστικής απόδειξης από τον κάτοχο δεν αποτελεί όρο σύναψης της σύμβασης, αλλά έπεται αυτής και έχει χαρακτήρα αναγνωριστικό του χρέους του κατόχου.

Από την διαδικασία πληρωμής της οφειλής του κατόχου με την πιστωτική κάρτα, η συμβεβλημένη επιχείρηση, στην ουσία δεσμεύεται έναντι του εκδότη στα πλαίσια μιας διπλής γνήσιας σύμβασης υπέρ τρίτου, δηλαδή του κατόχου της κάρτας. Αναλυτικά, με τη σύμβαση παροχής αγαθών ή υπηρεσιών υπέρ του κατόχου της κάρτας, η τράπεζα δίνει υπόσχεση για τη πληρωμή του αντίτιμου της συναλλαγής και με την σύμβαση εντολής υπέρ του κατόχου της κάρτας, η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει την υποχρέωση να διαβιβάσει στην τράπεζα το αίτημα χορήγησης δανείου στον κάτοχο για να εισπράξει το αντίτιμο της παροχής. Έτσι, με τη χρήση της κάρτας και με τη συμβολή του προμηθευτή, ο κάτοχος διατάζει τον εκδότη να του παρέχει πίστωση, ίση με την οφειλή που πρέπει να καταβληθεί στην συμβεβλημένη επιχείρηση και ακολούθως η συμβεβλημένη επιχείρηση διατάζει τον εκδότη να της

---

³² Πηγές: Καταναλωτής και πλαστικό χρήμα Παπαϊωάννου Συνήγορος 9/10/2001 σελ 330 επ.

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 206-216, Παραβίαση των υποχρεώσεων της συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 218-226, Το τέλος της σχέσης εκδότη και συμβεβλημένης επιχείρησης σελ.227, 228, 229)

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Γεωργιάδης Έκδοση II (Υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 299, 300 Αθέτηση των υποχρεώσεων της επιχείρησης σελ 301, 302)

Ηλεκτρονικές πηγές: http://www.hba.gr/5ekdosis/kodikas/kodikas_gr.pdf Κώδικας Τραπεζικής Δεοντολογίας Ανακτήθηκε: 17/02/17

καταβάλλει το ποσό της συναλλαγής εξοφλώντας την οφειλή του κατόχου, ενώ ταυτόχρονα με τη συγκατάθεση του κατόχου, ο εκδότης εκτελεί την εντολή άμεσης χρέωσης που στέλνει η δικαιούχος συμβεβλημένη επιχείρηση.³³

Οι υποχρεώσεις της επιχείρησης και του κατόχου πηγάζουν αφενός από την μεταξύ τους σύμβαση και αφετέρου από τη σύμβαση μεταξύ εκδότη και επιχείρησης.

Υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης-συνέπειες από την παραβίαση

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μερών δεν είναι προκαθορισμένα, αλλά είναι διάφορα ανάλογα με το είδος της συναπτόμενης σύμβασης. Οι υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης, οι οποίες προκύπτουν από τη σχέση μεταξύ αυτής και του εκδότη είναι ενιαίες και ανεξάρτητες από τον νομικό χαρακτηρισμό της ενοχικής σύμβασης που συνάπτετε μεταξύ της συμβεβλημένης επιχείρησης και του κάτοχου της πιστωτικής κάρτας.

Βέβαια, εκτός από τις βασικές υποχρεώσεις, προκύπτουν και οι ειδικότερες ανάλογα με τον εάν η σύμβαση είναι πώλησης ή μίσθωσης πράγματος. Έτσι εάν πρόκειται για πώληση, η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει την υποχρέωση να παραδώσει τη νομή του πράγματος στον κάτοχο της κάρτας και να μεταβιβάσει σε αυτόν την κυριότητα ή αν πρόκειται για σύμβαση μίσθωσης πράγματος να παραχωρήσει στον κάτοχο την χρήση του πράγματος κλπ. Στην περίπτωση κατά την οποία η συμβεβλημένη επιχείρηση σε σύμβαση πώλησης παραδίδει ελαττωματικό πράγμα ή πράγμα από το οποίο ελλείπει η συνομολογημένη ιδιότητα, ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας έχει δικαίωμα διόρθωσης του πράγματος ή αντικατάστασης του πράγματος ή μείωσης του τιμήματος ή υπαναχώρησης από την σύμβαση και σε όλες αυτές τις περιπτώσεις δικαίωμα αποζημίωσης σύμφωνα με τα αρ. 540επ ΑΚ. Αν πρόκειται για σύμβαση μίσθωσης πράγματος και ελλείπει η συνομολογημένη ιδιότητα του μισθίου, ο κάτοχος έχει δικαίωμα μείωσης ή μη καταβολής του μισθώματος ή αντί αυτών έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την μη εκτέλεση της σύμβασης σύμφωνα με τα αρ. 576επ ΑΚ. 91.

Μια επιπρόσθετη βασική υποχρέωση της συμβεβλημένης επιχείρησης αποτελεί να δέχεται την αναβολή της πληρωμής για το χρονικό διάστημα που έχει συμφωνηθεί στη σύμβαση μεταξύ του εκδότη και της συμβεβλημένης επιχείρησης. Κατά συνέπεια είναι δυνατόν να εμφανιστεί μια περίπτωση ανώμαλης εξέλιξης της σχέσης αυτής, όταν η συμβεβλημένη επιχείρηση αρνείται την αναβολή της πληρωμής μέσω της πιστωτικής κάρτας, ζητώντας την άμεση καταβολή του αντιτίμου. Στο σημείο αυτό ο χρόνος επίδειξης της κάρτας παίζει σημαντικό ρόλο στον τρόπο της πληρωμής. Έτσι, εάν ο κάτοχος επέδειξε την πιστωτική του κάρτα στην αρχή των διαπραγματεύσεων και η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν την δέχεται, ζητώντας την καταβολή του τιμήματος με μετρητά, τότε θεωρείται ότι η σύμβαση δεν καταρτίστηκε, διότι είναι φανερό ότι δεν συμφωνούν τα εμπλεκόμενα μέρη. Συνεπώς, ανώμαλη εξέλιξη ανάμεσα στον κάτοχο και στην συμβεβλημένη επιχείρηση, υφίσταται και όταν η συμβεβλημένη επιχείρηση παραβιάζει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την

---

³³ Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η νομική φύση της σχέσης κατόχου και συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 230, 231)

Εγχειρίδιο Τραπεζικού Δικαίου Σπύρος Δ. Ψυχομάνης Β΄ Έκδοση (Η σχέση αξίας σελ. 209, 210)

Ηλεκτρονικές πηγές: http://www.hba.gr/5ekdosis/kodikas/kodikas_gr.pdf Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας Ανακτήθηκε: 17/02/17

μεταξύ τους σύμβαση. Στην περίπτωση της παραβίασης αυτής της υποχρέωσης της επιχείρησης στην πράξη δεν προκύπτουν νομικά ζητήματα, αφού ο κάτοχος δεν θα προχωρήσει σε δικαστήρια απλά και μόνο για να συμβληθεί με μία επιχείρηση, εκτός εάν η συμβεβλημένη επιχείρηση είναι η μοναδική που προμηθεύει το συγκεκριμένο αγαθό ή υπηρεσία.

Αν όμως ο κάτοχος επιδείξει την πιστωτική κάρτα του μετά την συμφωνία των μερών για την παροχή και το αντίτιμό της, τότε η σύμβαση ανάμεσα στην συμβεβλημένη επιχείρηση και τον κάτοχο έχει καταρτισθεί. Συνεπώς, όταν η συμβεβλημένη επιχείρηση αρνείται την πληρωμή με πιστωτική κάρτα, τότε παραβιάζει την συμβατική της υποχρέωση. Η αθέτηση αυτής της υποχρέωσης από πλευράς της συμβεβλημένης επιχείρησης, δημιουργεί στον κάτοχο την δυνατότητα να τάξει στην συμβεβλημένη επιχείρηση μια προθεσμία προς συμμόρφωση στις συμβατικές της υποχρεώσεις και αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τότε δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση ή να υπαναχωρήσει από την σύμβαση κατά το αρ. 383 ΑΚ. Ο κάτοχος έχει επίσης δικαίωμα να ασκήσει αγωγή με αίτημα την εκπλήρωση της συμφωνηθείσας παροχής. Την αγωγή αυτή δεν μπορεί να αρνηθεί η επιχείρηση με την ένσταση του μη εκπληρώσαντος συναλλάγματος, διότι η επιχείρηση σύμφωνα με τη σύμβαση που έχει συνάψει υποχρεούται να εκπληρώσει πρώτα την δική της παροχή και στη συνέχεια να στραφεί κατά του εκδότη ζητώντας την καταβολή του αντιτίμου.

Η επιχείρηση διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει από τον κάτοχο την πληρωμή του αντιτίμου της παροχής, λαμβάνοντας υπόψη ότι η υφιστάμενη σύμβαση υπέρ τρίτου ανάμεσα στον εκδότη και τη συμβεβλημένη επιχείρηση έχει ως περιεχόμενο μόνο την αναστολή είσπραξης της σχετικής οφειλής και όχι την άφεση του χρέους του κατόχου. Συνεπώς, η αξίωση της επιχείρησης κατά του κατόχου για την καταβολή του αντιτίμου τελεί υπό την αναβλητική αίρεση της μη εξόφλησης του χρέους του κατόχου από τον εκδότη. Αν λοιπόν, ο εκδότης αρνηθεί να ικανοποιήσει την επιχείρηση, τότε η επιχείρηση μπορεί να στραφεί κατά του εκδότη. Βέβαια, το δικαίωμα αυτό της επιχείρησης δεν είναι εφικτό, λόγω της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών και λόγω του αρ. 200 ΑΚ. Η συμβεβλημένη επιχείρηση από πλευράς καλής πίστεως μπορεί να στραφεί οποιοδήποτε στιγμή κατά του εκδότη, ένα αυτός προβεί σε υπέρβαση του πιστωτικού ορίου.

Η επιχείρηση προκειμένου να συμβληθεί με τον κάτοχο πρέπει να ζητήσει την άδεια του εκδότη. Παραβίαση των υποχρεώσεων της συμβεβλημένης επιχείρησης επέρχεται, όταν αυτή προβεί σε παραπάνω χρέωση της πιστωτικής κάρτας του κατόχου, δηλαδή πέρα από το πιστωτικό του όριο, χωρίς την άδεια του εκδότη. Έτσι, εάν πραγματοποιηθεί υπέρβαση του πιστωτικού ορίου, την ευθύνη αναλαμβάνει ο εκδότης, ο κάτοχος και η συμβεβλημένη επιχείρηση ανάλογα με το ποιος ευθύνεται για την υπέρβαση του πιστωτικού ορίου. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει υποχρέωση έναντι του εκδότη να ζητήσει την άδεια του πριν προχωρήσει σε χρέωση του κατόχου πέρα του πιστωτικού του ορίου. Στην πράξη συνήθως, η συμβεβλημένη επιχείρηση ζητά την άδεια και ο εκδότης-τράπεζα την παρέχει χρεώνοντας την πιστωτική κάρτα του κατόχου. Πρόβλημα βέβαια προκύπτει, όταν ο εκδότης δεν έδωσε έγκριση ενώ ερωτήθηκε από την συμβεβλημένη επιχείρηση ή όταν η συμβεβλημένη επιχείρηση δεν ζήτησε καν την έγκριση του εκδότη. Στην περίπτωση αυτή η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει υποχρέωση να ζητήσει την πληρωμή της από τον εκδότη και εφόσον ο εκδότης αρνηθεί, αφού έχει το δικαίωμα αυτό, τότε η συμβεβλημένη επιχείρηση θα στραφεί κατά του κατόχου, ο οποίος τελικά είναι αυτός που έχει την υποχρέωση προς την καταβολή του αντιτίμου. Επίσης, εάν ο κάτοχος δεν καταβάλει το αντίτιμο η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει δικαίωμα άσκησης αγωγής ζητώντας την καταβολή του τιμήματος της συναλλαγής σύμφωνα με τις διατάξεις για την υπερημερία του

οφειλέτη, τους τόκους υπερημερίας και πρόσθετη αποζημίωση για τις τυχόν ζημιές που προέκυψαν.

Υποχρεώσεις του κατόχου πιστωτικής κάρτας

Ο κάτοχος οφείλει να μην παραβιάζει τις υποχρεώσεις του από την συναπτόμενη σύμβαση με την συμβεβλημένη επιχείρηση. Έτσι, αρχικά ο κάτοχος έχει την υποχρέωση να δείχνει την πιστωτική του κάρτα στην συμβεβλημένη επιχείρηση και να υπογράφει την χρεωστική απόδειξη, όπως προκύπτει από την βασική σχέση έκδοσης πιστωτικής κάρτας, αφού η επίδειξη της κάρτας έχει νομιμοποιητικό ρόλο, έτσι ώστε ο κάτοχος της κάρτας να δικαιούται την έγκυρη σύναψη σύμβασης. Η υπογραφή της χρεωστικής απόδειξης δεν αποτελεί όρο της σύμβασης, αλλά ακολουθεί μετά την σύναψη της σύμβασης, έχοντας αναγνωριστικό χαρακτήρα του χρέους. Συγκεκριμένα, πρόκειται για αιτιώδη αναγνώριση χρέους και όχι αφηρημένη γι' αυτό και ο κάτοχος διατηρεί όλα τα δικαιώματά του, σε περίπτωση που έχει κάποια αντίρρηση από την μεταξύ τους σχέση.

Συνήθως, η κύρια υποχρέωση του κατόχου της κάρτας είναι η καταβολή του τιμήματος. Έτσι, για παράδειγμα στην σύμβαση πώλησης η κύρια υποχρέωση του αγοραστή είναι η καταβολή του τιμήματος (αρ. 513 ΑΚ), ενώ στην σύμβαση μίσθωσης η κύρια υποχρέωση του μισθωτή είναι η καταβολή του συμφωνημένου μισθώματος (αρ. 574 ΑΚ).

Εκτός από τις κύριες, υπάρχουν και οι παρεπόμενες υποχρεώσεις τις οποίες πρέπει να εφαρμόζει ο κάτοχος της κάρτας. Τέτοια υποχρέωση, για παράδειγμα αποτελεί ο κάτοχος να μεταχειρίζεται το μίσθιο με επιμέλεια όπως συμφωνήθηκε. Συνεπώς, αν ο κάτοχος δεν τηρεί αυτή τη συμφωνία, τότε η συμβεβλημένη επιχείρηση έχει δικαίωμα να καταγγείλει αμέσως την σύμβαση και να ζητήσει συγχρόνως αποζημίωση (αρ. 594 ΑΚ). Έτσι, ανάλογα με την συναπτόμενη σύμβαση εφαρμόζονται είτε οι διατάξεις του ειδικού ενοχικού δικαίου είτε του γενικού ενοχικού δικαίου.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ο κάτοχος από την σύμβαση ανάμεσα σε αυτόν και τον εκδότη της πιστωτικής κάρτας έχει την υποχρέωση να μην υπερβαίνει το πιστωτικό του όριο. Πιο συγκεκριμένα, σε περίπτωση παραβίασης της υποχρέωσης αυτής και μάλιστα με δόλο, ώστε η συμβεβλημένη επιχείρηση να μην αντιληφθεί ότι πρέπει να ζητήσει την άδεια από τον εκδότη της πιστωτικής κάρτας, ευθύνεται ο κάτοχος για την πληρωμή του αντιτίμου και όχι ο εκδότης.

Το τέλος της σχέσης του κατόχου πιστωτικής κάρτας και της συμβεβλημένης επιχείρησης

Το τέλος της σχέσης του κατόχου πιστωτικής κάρτας τριμερούς συστήματος και της συμβεβλημένης επιχείρησης επέρχεται βάσει της ειδικής ρύθμισης που προβλέπει ο νόμος ή η συμφωνία των μερών, εφόσον αυτή δεν αντίκειται σε κανόνα αναγκαστικού δικαίου. Η ανατροπή μίας σύμβασης επέρχεται με διαφορετικό τρόπο ανάλογα εάν αυτή είναι πρόσκαιρη (στιγμιαία) ή διαρκής, όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα. Για παράδειγμα, το τέλος της σύμβασης πώλησης επέρχεται με την ανατροπή μέσω του συμβατικού δικαιώματος της υπαναχώρησης. Ο κάτοχος της κάρτας μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα της υπαναχώρησης εφόσον υπάρχει πραγματικό ελάττωμα ή ελλείπει η συνυπολογισμένη ιδιότητα, σύμφωνα με το άρθρο 540 ΑΚ, ενώ η ενέργεια της υπαναχώρησης ορίζεται από το αρ. 547 ΑΚ. Τονίζεται και πάλι ότι η υπαναχώρηση προϋποθέτει την ύπαρξη σπουδαίου

λόγου, άλλωστε το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει μόνο μείωση του τιμήματος, αν κρίνει ότι οι περιστάσεις δεν δικαιολογούν την υπαναχώρηση, σύμφωνα με το 542 ΑΚ. Ασφαλώς, υπάρχουν κάποιες διαφορές ανάμεσα στην καταγγελία και την υπαναχώρηση, όπως ότι η καταγγελία εφαρμόζεται μόνο σε διαρκείς συμβάσεις, ενώ για την υπαναχώρηση δεν ισχύει αυτός ο περιορισμός. Άλλη διαφορά, αποτελεί το γεγονός ότι η υπαναχώρηση έχει κατ' αρχήν αναδρομική ενέργεια, ενώ η καταγγελία ενεργεί μόνο για το μέλλον. Ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας είναι δυνατόν να υπαναχωρήσει χωρίς σπουδαίο λόγο, εφόσον είναι καταναλωτής και συνάπτει σύμβαση από απόσταση με την συμβεβλημένη επιχείρηση. Στην περίπτωση του καταναλωτή εφαρμόζεται το αρ. 4 του Ν. 2251/1994 ο οποίος έχει τροποποιηθεί με βάση από τον Ν.3587/2007. Συγκεκριμένα, από τις παραπάνω τροποποιήσεις προκύπτει ότι ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να υπαναχωρήσει αναιτιολογήτως εντός δεκατεσσάρων (14) ημερολογιακών ημερών, αν δεν συμφωνήθηκε μεγαλύτερη προθεσμία, επιστρέφοντας το αγαθό στην αρχική του κατάσταση, χωρίς να επιβαρύνεται με οποιαδήποτε δαπάνη, εκτός από τα έξοδα επιστροφής. Αν ο προμηθευτής δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 9 (υποχρέωση πληροφόρησης και ενημέρωσης του καταναλωτή), η προθεσμία υπαναχώρησης είναι τρίμηνη. Σε περίπτωση που παρασχεθούν οι πληροφορίες αυτές στον καταναλωτή, ο καταναλωτής έχει την προθεσμία των δέκα ημερών από τη στιγμή της πληροφόρησης και ενημέρωσης που θα λάβει. Μάλιστα, ο προμηθευτής οφείλει να επιστρέψει το ποσό που καταβλήθηκε από τον καταναλωτή εντός τριάντα ημερών. Στην περίπτωση της σύμβασης μίσθωσης πράγματος η λύση της θα επέλθει είτε με τακτική είτε με έκτακτη καταγγελία, η οποία αποτελεί διαπλαστικό δικαίωμα που ασκείται με απευθυντέα δήλωση βουλήσεως. Βέβαια, όπως ήδη γνωρίζουμε η τακτική καταγγελία ασκείται σε σύμβαση αορίστου χρόνου αναιτιώς, αφού πρώτα ταχθεί η προβλεπόμενη προθεσμία, ενώ η έκτακτη καταγγελία ασκείται τόσο σε σύμβαση αορίστου χρόνου, όσο και σε σύμβαση ορισμένου χρόνου. Η σύμβαση μίσθωσης ορισμένου χρόνου λήγει με την πάροδο του συμφωνημένου χρόνου (αρ. 608 ΑΚ), εφόσον δεν γίνει παράταση της μίσθωσης είτε με ρητή συμφωνία των μερών είτε λόγω σιωπηρής ανανέωσης της μίσθωσης (αρ. 611 ΑΚ).³⁴

---

³⁴ Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Υποχρεώσεις της συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 232, 233, 234, Υποχρεώσεις του κατόχου σελ. 235, 236, 237, Παραβίαση των υποχρεώσεων της συμβεβλημένης επιχείρησης σελ. 237-241, Παραβίαση των υποχρεώσεων του κατόχου 244, 245, Το τέλος της σχέσης κατόχου και επιχείρησης σελ 246, 247)

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Γεωργιάδης Έκδοση II (Η σχέση μεταξύ κατόχου και επιχείρησης σελ. 313, 314, 315, Ανώμαλη εξέλιξη της ενοχής σελ. 315, 316)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

5.1. Γενικοί όροι συναλλαγών (ΓΟΣ)

Γενικοί όροι συναλλαγών, είναι ρήτρες που διατυπώνονται από μια επιχείρηση για τον καθορισμό ενός ομοιόμορφου μοντέλου για τις μελλοντικές συναπτόμενες συμβάσεις, έχοντας ισχύ συμβατική και ενιαία. Σκοπός της διατύπωσης και χρήσης των ΓΟΣ, είναι η τυποποίηση των συναλλακτικών τους σχέσεων για την απλοποίηση, την βελτιστοποίηση, και την μείωση του χρόνου σύναψης τους, με αποτέλεσμα την καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων της επιχείρησης. Οι όροι αυτοί είναι διατυπωμένοι προσεκτικά και με επιμέλεια ώστε να εξυπηρετούν τα συμφέροντα του χρήστη τους.

Σημειώνεται ότι, οι γενικοί όροι συναλλαγών ελέγχονται από το δικαστήριο ως προς το εάν είναι καταχρηστικοί και συνεπώς άκυροι στα πλαίσια του άρθ. 2 παρ. 6 και 7 του ν. 2251/1994, εφόσον έχουν ενταχθεί σε σύμβαση υπό τους όρους του νόμου. Όμως η ενσωμάτωση σε σύμβαση ενός όρου ο οποίος έχει χαρακτηριστεί καταχρηστικός, δεν αποκλείει το δικαίωμα του προμηθευτή να καταργήσει καταχρηστικό όρο. Εφόσον συμβεί αυτό, καλείται η ένωση καταναλωτών να επιδιώξει με αγωγή την αναγνώριση του καταχρηστικού αυτού όρου. Η κατάργηση της ενός όρου από καταχρηστικό μπορεί να συμβεί και μετά την έκδοση της πρωτόδικης δικαστικής αποφάσεως που αναγνώρισε τον χαρακτήρα του όρου ως καταχρηστικό.

Νομική φύση

Ως προς την νομική φύση των ΓΟΣ υποστηρίζεται ότι δεν αποτελούν πηγή δικαίου, έχοντας όμως συμβατική ισχύ, εφόσον αυτοί γίνουν αποδεκτοί από τον αντισυμβαλλόμενο, είτε ρητά, είτε σιωπηρά. Αναλυτικότερα, ρητά συμβατική ισχύ αποκτούν, όταν αναγράφονται στη σύμβαση, την οποία υπογράφουν τα μέρη. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται όταν πρόκειται για ασυνήθιστο όρο, όπου απαιτείται απόδειξη ότι ο αντισυμβαλλόμενος έλαβε γνώση του συγκεκριμένου όρου. Σιωπηρή ενσωμάτωση των ΓΟΣ στη σύμβαση, υφίσταται όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις σιωπηρής κατάρτισης της σύμβασης και υπάρχει η δυνατότητα γνώσης του περιεχόμενου τους από τον αντισυμβαλλόμενο. Γενικότερα, η νομολογία έχει καταλήξει στο ότι οι ατομικοί όροι υπερισχύουν των γενικών και ότι σε περίπτωση που υπάρξει αμφιβολία ερμηνεύονται σε βάρος του συντάκτη τους, καθώς και στο ότι η ακυρότητα είναι μερική. Υπενθυμίζεται, σύμφωνα με τον Ν. 2251/1994 (άρθρο 1 παράγραφος 4), ότι καταναλωτής είναι και ο πελάτης της τράπεζας, με τον οποίο αυτή συναλλάσσεται χωρίς ουσιαστική διαπραγμάτευση, αλλά με βάση εκ των προτέρων διατυπωμένους όρους. Συνεπώς, η σύναψη σύμβασης με τον καταναλωτή, συνοδεύεται από την αποδοχή αυτών των όρων και αφού δεν υπάρχει δυνατότητα διαπραγμάτευσης τους, χαρακτηρίζονται ως όροι προσχώρησης.

5.2. Καταχρηστικοί όροι συναλλαγών

Για τον έλεγχο της νομιμότητας των ΓΟΣ, εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις των ΑΚ 281, 178-179 και 371-373. Από το συνδυασμό των διατάξεων των παραγράφων 1 και 6 του

άρθρου 2 του ν. 2251/1994, προκύπτει ότι όροι οι οποίοι ανατρέπουν την συμβατική ισορροπία, δηλαδή την ισορροπημένη σχέση αμοιβαίων δικαιωμάτων, υποχρεώσεων δυνατοτήτων και κινδύνων, που υπαγορεύει η καλή πίστη θεωρούνται καταχρηστικοί. Βέβαια, για την απόφαση εάν ένας όρος είναι καταχρηστικός, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες κατάρτισης και τα λοιπά στοιχεία της σύμβασης. Κατά συνέπεια, η νομολογία έχει αποφασίσει ότι είναι καταχρηστικοί οι όροι του Ν. 2251/1994 της παραγράφου 7 του άρθρου 2, αφού κρίθηκε ότι έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα. Αναλυτικά οι καταχρηστικοί όροι της παραγράφου 7 του άρθρου 2 είναι οι εξής:

Α) Ο όρος σύμφωνα με τον οποίον παρέχεται στον προμηθευτή, υπερβολικά μεγάλη προθεσμία για την αποδοχή της πρότασης για σύναψη σύμβασης από τον καταναλωτή, χωρίς δικαιολογημένο λόγο. Η συγκεκριμένη διάταξη αναφέρεται σε αιτήσεις τις οποίες τις έχει υπαγορέψει ο προμηθευτής και ο καταναλωτής καλείτε να τις συμπληρώσει, ώστε να καταρτιστεί η σύμβαση, όπως είναι για παράδειγμα η αίτηση που συμπληρώνονται για έκδοση πιστωτικής κάρτας. Στην ουσία, με την συμπλήρωση αυτής της αίτησης προβλέπεται δέσμευση του καταναλωτή από την πρόταση του για σύναψη σύμβασης, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο από τον ΑΚ 189. Αναλυτικά, παρατηρείται ότι το χρονικό διάστημα που δίνεται στον πελάτη για την επεξεργασία-συμπλήρωση της αίτησης του σε σύγκριση με το χρονικό διάστημα που θα κάνει ο προμηθευτής να μελετήσει τα στοιχεία του αιτούντος, είναι άδικο ως προς τα συμφέροντα του πελάτη. Η χρονική αυτή δέσμευση του πελάτη-καταναλωτή χαρακτηρίζεται ως δυσμενής για αυτόν, διότι του στερεί για αρκετό διάστημα την δυνατότητα αναζήτησης λύσης σε άλλη τράπεζα, αλλά επίσης του στερεί το δικαίωμα να αποσύρει την πρότασή του προς τον προμηθευτή.

Β) Ο όρος που περιορίζει ή και απαλλάσσει τον προμηθευτή από τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες που αναλαμβάνει από την σύμβαση. Η εν λόγω διάταξη συνδυάζεται με τις περιπτώσεις ιγ και ιζ και κατά συνέπεια η ευθύνη επαναπροσδιορίζεται ως η δυνατότητα καταλογισμού έννομων συνεπειών σε βάρος του προμηθευτή και μάλιστα όχι μόνο ευθύνη για αποζημίωση, αλλά ευθύνη αποκατάστασης, καταβολή τόκων υπερημερίας, διόρθωσης ή αντικατάστασης του πωληθέντος πράγματος, ευθύνη προς απόδοση του αδικαιολόγητου πλουτισμού κλπ. Επιπλέον, ως απαλλαγή ή περιορισμός δεν νοείται μόνο αυτός που επιφέρει αποποίηση της ευθύνης του προμηθευτή αλλά και κάθε άλλη πρόβλεψη που προκύπτει από τη σύμβαση και οδηγεί έμμεσα σε πλήρη εφαρμογή των έννομων συνεπειών από τις διατάξεις του ενδοτικού δικαίου. Έτσι λοιπόν, κρίθηκαν καταχρηστικοί οι όροι που απαλλάσσουν την τράπεζα από ευθύνες για ζημιές που τυχόν προκύψουν από κλοπή ή απώλεια της πιστωτικής κάρτας, ακόμα και όταν ο κάτοχος δεν βαρύνεται από πταίσμα και επιπλέον, οι όροι σύμφωνα με τους οποίους ο εγγυητής σε σύμβαση πιστωτικής κάρτας ή πίστωσης με ανοιχτό αλληλόχρεο λογαριασμό παραιτείται από τις ενστάσεις των ΑΚ 862-864 και 866-868.

Γ) Επιπρόσθετα, καταχρηστικοί είναι οι όροι που προβλέπουν δικαίωμα καταγγελίας του προμηθευτή με προθεσμία η οποία κρίνεται υπερβολικά σύντομη για τα συμφέροντα του καταναλωτή ή προβλέπουν δικαίωμα καταγγελίας του καταναλωτή με προθεσμία υπερβολικά μεγάλη, με την έννοια ότι δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από ένα εύλογο συμφέρον του προμηθευτή, θεωρούνται μη επιεική για τον δανειστή της παροχής. Τέτοιου είδους όροι είναι πράγματι δυσμενής για τον δανειστή όταν αφορούν συμβάσεις αόριστης διάρκειας, διότι τον εκπλήσσουν από την άμεση διακοπή της σύμβασης και εκτός αυτού τον επιβαρύνουν με το κόστος αναζήτησης εναλλακτικής λύσης. Εκτός των παραπάνω, τον υποχρεώνουν να υπομένει για μεγάλο χρονικό διάστημα μια παροχή την οποία δεν επιθυμεί πλέον.

Δ) Απαγορεύονται ως καταχρηστικοί οι όροι από τους οποίους συνεπάγεται η παράταση ή ανανέωση της σύμβασης για χρονικό διάστημα υπερβολικά μεγάλο, εάν ο καταναλωτής δεν προβεί στην καταγγελία της σε ορισμένο χρόνο. Η συγκεκριμένη διάταξη, αφορά εκτός από τις ρήτρες μετατροπής των συμβάσεων αόριστου χρόνου σε ορισμένου μακράς διάρκειας και αυτές που προβλέπουν την αυτόματη ανανέωση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Εδώ η διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας προκύπτει από το γεγονός ότι εάν μετά την παρέλευση του συμφωνημένου χρόνου λήξης της σύμβασης, η σύμβαση συνεχίζει να λειτουργεί, τότε αυτομάτως υπάρχει σιωπηρή παράταση της για αόριστο χρόνο και όχι δέσμευση ορισμένου χρόνου. Στην ουσία όμως, η πράξη αυτή στερεί από τον αντισυμβαλλόμενο την δυνατότητα επανεξέτασης της δικαιοπρακτικής του ικανότητας με βάση τις μεταβολές των συνθηκών αγοράς. Συμπερασματικά, η διατάραξη της ισορροπίας μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, είναι σημαντική όταν το διάστημα της αυτόματης ανανέωσης της σύμβασης είναι υπερβολικά μεγάλο.

Ε) Απαγορεύονται ως καταχρηστικοί οι όροι που επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα μονομερούς τροποποίησης ή λύσης της σύμβασης χωρίς ορισμένο, ειδικό και σπουδαίο λόγο, ο οποίος να αναφέρεται στην σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή εντάσσονται οι παρακάτω περιπτώσεις:

α) Οι ρήτρες μονομερούς τροποποίησης της σύμβασης από τον προμηθευτή. Αναλυτικά, οι ρήτρες που επιτρέπουν στον προμηθευτή την μονομερή τροποποίηση της παροχής, υπάρχει περίπτωση να αναφέρονται σε χρονικό ή ποσοτικό περιορισμό της, σε επέκταση της ή και σε άλλης μορφής αλλοίωση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο κίνδυνος για τον καταναλωτή, βρίσκεται στην πιθανότητα να αναγκαστεί να πληρώσει μια παροχή η οποία δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες του. Συμπερασματικά, κρίθηκε αναγκαίο το είδος του σοβαρού λόγου που οδήγησε στην μονομερή τροποποίηση να προβλέπεται ρητά στην σύμβαση και να εξειδικεύεται επαρκώς, ώστε όλα τα πιθανά αίτια της τροποποίησης της σύμβασης να είναι γνωστά στον καταναλωτή. Για παράδειγμα, άκυροι κρίθηκαν οι όροι: α) που επιτρέπουν στον προμηθευτή την μονομερή αύξηση της ετήσιας συνδρομής ή του επιτοκίου πιστωτικής κάρτας ή των εξόδων κίνησης σε κάθε λογαριασμό πιστωτικής κάρτας που δεν εμφανίζει υπόλοιπο ανώτερο από το κατώτερο όριο που θα καθορίζεται από την τράπεζα. Σημειώνεται όμως σ' αυτό το σημείο, ότι κρίθηκαν έγκυροι οι όροι που επιτρέπουν στην τράπεζα τη μονομερή αύξηση ή παράλειψη μείωσης του κυμαινόμενου συμβατικού επιτοκίου της πιστωτικής κάρτας σε περίπτωση αύξησης ή μείωσης του επιτοκίου αναφοράς της ΕΚΤ.

β) Ρήτρες μονομερούς λύσης της σύμβασης από τον προμηθευτή. Η απαγόρευση αυτών των ρητρών, έχει ως σκοπό ο καταναλωτής να έχει γνώση των λόγων που πιθανώς οδηγήσουν σε μια διακοπή της συμβατικής σχέσης την οποία αυτός δεν επιθυμεί. Κατά συνέπεια, κρίθηκαν άκυρες οι ρήτρες που δίνουν το δικαίωμα στην τράπεζα να καταγγείλει την δανειακή σύμβαση, κατά την κρίση της ακόμα και εάν δεν προέκυψε υπέρβαση του ορίου της πιστώσεως, χωρίς προηγουμένως να έχει ειδοποιηθεί ο κάτοχος. Εδώ διευκρινίζεται ότι, η διαφωνία του κατόχου για την αναπροσαρμογή του επιτοκίου στην οποία προέβη η τράπεζα, δεν αποτελεί σπουδαίο λόγο, όπως επίσης σπουδαίο λόγο δεν αποτελεί η καθυστέρηση καταβολής μόνο μιας δόσης. Όμως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η τράπεζα δικαιούται να καταγγείλει την σύμβαση σε περίπτωση παράβασης οποιουδήποτε όρου της. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός, ότι όλοι οι όροι της τράπεζας οι οποίοι δεν είναι καταχρηστικοί και άκυροι, είναι εξίσου σημαντικοί αφού με αυτούς ο καταναλωτής

αναλαμβάνει συμβατικές υποχρεώσεις, οι οποίες είναι αναγκαίες για την λειτουργία της σύμβασης και ασφαλώς για την εξέλιξη της συμβατικής σχέσης.³⁵

ΣΤ) Επιπλέον, ως καταχρηστικοί κρίθηκαν οι όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να καταγγείλει σύμβαση αόριστης διάρκειας χωρίς εύλογη προθεσμία. Η συγκεκριμένη περίπτωση έχει εφαρμογή όταν σε καταναλωτική σύμβαση αόριστης διάρκειας δεν προβλέπεται καμία προθεσμία για την άσκηση του δικαιώματος τακτικής καταγγελίας του προμηθευτή, δηλαδή καταγγελίας χωρίς απαραίτητα να υπάρχει κάποιος σπουδαίος λόγος. Διευκρινίζεται, ότι το απαγορευτικό αυτό σημείο δεν επηρεάζει το δικαίωμα του προμηθευτή το οποίο βέβαια πηγάζει από τη γενική αρχή της συναλλακτικής πίστης, να καταγγείλει την σύμβαση αορίστου χρόνου για σπουδαίο λόγο, χωρίς τήρηση προθεσμίας. Συνεπώς, έχει κριθεί άκυρη η ρήτρα της απρόθεσμης καταγγελίας από την τράπεζα σε σύμβαση αορίστου χρόνου, με την οποία παραχωρείτε το δικαίωμα στη συνεργαζόμενη επιχείρηση, πώλησης εμπορευμάτων με τη χρήση πιστωτικών καρτών. Η συγκεκριμένη ρήτρα, προέβλεπε ότι η σύμβαση ισχύει μέχρι την γραπτή καταγγελία της από έναν από τους συμβαλλόμενους και ότι από την ημέρα της καταγγελίας ο πελάτης υποχρεούται να σταματήσει να χρησιμοποιεί τα διακριτικά γνωρίσματα των πιστωτικών καρτών.

Ζ) Αναφέρονται ως καταχρηστικοί οι όροι που επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα να κρίνει μονομερώς το αν η παροχή του είναι σύμφωνη με τη σύμβαση. Σημειώνεται, ότι όροι αυτού του είδους κρύβουν τον κίνδυνο έμμεσης απαλλαγής του προμηθευτή από τις ευθύνες του και ασφαλώς παραπλανούν κατά μια έννοια τον καταναλωτή, ο οποίος έχει άλλες προσδοκίες για το περιεχόμενο της σύμβασης.

Η) Όροι που επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα να ορίζει μονομερώς το χρόνο εκπλήρωσης της παροχής του. Ρήτρες που αφήνουν αόριστο τον χρόνο εκπλήρωσης της παροχής και επιφυλάσσουν μονομερές δικαίωμα στον οφειλέτη της να τερματίσει αυτός κατά την κρίση του την αοριστία, δίνουν το ερέθισμα στους προμηθευτές να επιδιώξουν την απαλλαγή τους από τις συνέπειες της υπερημερίας τους για τον χρόνο εκτέλεσης της παραγγελίας του πελάτη. Η κατάργηση αυτής της ρήτρας, έχει ως στόχο ο καταναλωτής να μπορεί να ζητήσει άμεση εκπλήρωση της παροχής με τον προμηθευτή να αναλαμβάνει όλες τις συνέπειες από την ενδεχόμενη καθυστέρηση του.

Θ) Απαγορεύτηκαν ως καταχρηστικοί, οι όροι που ορίζουν ότι η παροχή δεν είναι απαραίτητο να ανταποκρίνεται στις ουσιώδεις για τον καταναλωτή προδιαγραφές, στο δείγμα, στις ανάγκες ειδικής χρήσης, για την οποία την προορίζει ο καταναλωτής και την οποία αποδέχεται ο προμηθευτής στον συνηθισμένο προορισμό της. Οι ρήτρες του συγκεκριμένου εδαφίου, απαγορεύονται έχοντας χαρακτήρα έμμεσης απαλλακτικής συμφωνίας του προμηθευτή από την ευθύνη για πραγματικά ελαττώματα ή έλλειψη συνομολογημένων ιδιοτήτων. Επίσης, κρίνεται σημαντικό να αναφερθεί ότι η παραίτηση του καταναλωτή από τα δικαιώματα του περιγραφόμενα στις διατάξεις του Ν. 3043/2002 και 3587/2007, πριν από την εμφάνιση του ελαττώματος ή της έλλειψης της συνομολογημένης ιδιότητας, είναι άκυροι.

---

³⁵ Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Ο έλεγχος των καταχρηστικών ΓΟΣ μέσω του αρ.2 σελ. 454-460),

Ι) Επίσης, ως καταχρηστικοί απαγορεύτηκαν οι όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να μην εκτελέσει τις υποχρεώσεις του χωρίς σπουδαίο λόγο. Έχοντας ήδη λάβει υπόψη την απαγόρευση μονομερούς λύσης της σύμβασης από τον προμηθευτή χωρίς την συνδρομή σπουδαίου λόγου (περίπτωση ε), η συγκεκριμένη περίπτωση συμπληρώνει απαγορεύοντας κάθε άλλη ρήτρα που έχει ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη υπαναχώρηση ή καταγγελία της σύμβασης, με αποτέλεσμα την απαλλαγή του προμηθευτή από την ευθύνη του.

Ια) Απαγορεύτηκαν ως καταχρηστικοί, οι όροι που αφήνουν το τίμημα αόριστο, χωρίς σπουδαίο λόγο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ευμενή για τον καταναλωτή. Η συγκεκριμένη περίπτωση συμπληρώνεται και από το Ιη που απαγορεύει τις ρήτρες παρεμπόδισης της υπαναχώρησης, σε περίπτωση που το τίμημα αυξηθεί πάρα πολύ. Η περίπτωση Ια, εκτός από την απαγόρευση της αοριστίας του τιμήματος, αναφέρεται και στις μορφές οικονομικών ανταλλαγμάτων που καταβάλλει ο καταναλωτής σε συμβάσεις μεγάλης διάρκειας, όπως είναι για παράδειγμα η σύμβαση πιστωτικής κάρτας.

Ιβ) Προσθετικά, όροι που περιορίζουν την ευθύνη του προμηθευτή για κρυμμένα ελαττώματα του πράγματος, θεωρούνται επίσης καταχρηστικοί. Αυτοί οι όροι μπορεί να αφορούν μια σύμβαση πώλησης ή μίσθωσης πράγματος. Συγκεκριμένα όμως για την σύμβαση πώλησης αναφέρεται ότι είναι άκυρη η παραίτηση του καταναλωτή από την προστασία των ΑΚ 534, εφόσον γίνει πριν από την εμφάνιση του ελαττώματος ή της έλλειψης συνομολογημένης ιδιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6 του Ν.2251/1994.

Ιγ) Απαγορεύονται ως καταχρηστικοί και οι όροι που αποκλείουν ή περιορίζουν υπέρμετρα την ευθύνη του προμηθευτή. Η σημασία της διάταξης αυτής για την απαγόρευση απαλλακτικών ρητρών αναπτύχθηκε μαζί με την περίπτωση Β.

Ιδ) Επίσης, το ίδιο άρθρο απαγορεύει ως καταχρηστικούς τους όρους που προβλέπουν την μετάθεση της ευθύνης του πωλητή ή του εισαγωγέα αποκλειστικά στον παραγωγό του αγαθού ή σε οποιονδήποτε άλλον. Αναλυτικά, πρόκειται για έμμεσες απαλλακτικές ρήτρες του προμηθευτή, που είτε παραπέμπουν τον καταναλωτή να στραφεί αποκλειστικά κατά τρίτου, είτε καθιστούν την ευθύνη του προμηθευτή συμπληρωματική, εξαρτώντας την από προηγούμενη δικαστική επιδίωξη της ικανοποίησης των αξιώσεων του καταναλωτή από τον τρίτο. Ρήτρες σαν και αυτές, συνήθως απαγορεύονται ως αντιτιθέμενες και σε άλλες διατάξεις αναγκαστικού δικαίου. Επιπλέον, εκτός από τα προαναφερθέντα απαγορεύονται επίσης και οι ρήτρες που μεταθέτουν την πιθανή ευθύνη του πωλητή ή του εισαγωγέα στον παραγωγό ή σε κάποιον τρίτο.

Ιε) Ως καταχρηστικούς το άρθρο αυτό απέρριψε επίσης τους όρους που περιορίζουν την υποχρέωση του προμηθευτή να τηρεί τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει οι εντολοδόχοι του ή εξαρτούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του από την τήρηση ειδικής τυπικής διαδικασίας. Κρίνεται, ότι τέτοιου είδους ρήτρες παρέχουν στον προμηθευτή το δικαίωμα να κρίνει ο ίδιος αν θα εκτελέσει ή όχι τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί με τον καταναλωτή.

Ιστ) Όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να καταγγέλλει τη σύμβαση κατά την κρίση του, ενώ παράλληλα η ίδια δυνατότητα δεν αναγνωρίζεται στον καταναλωτή. Άλλη περίπτωση η οποία πάλι δεν αναγνωρίζεται είναι αυτή που επιτρέπει στον προμηθευτή να παρακρατεί ποσά τα οποία έχουν καταβληθεί για παροχές που δεν έχουν ακόμη εκτελεσθεί, ενώ την σύμβαση καταγγέλλει ο ίδιος.

Ιζ) Ως καταχρηστικοί απαγορεύονται οι όροι που έχουν ως συνέπεια την παραίτηση του καταναλωτή από τα δικαιώματα του, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής του προμηθευτή, ακόμη και αν ο προμηθευτής βαρύνεται από πταίσμα. Αναμφίβολο είναι, βέβαια ότι στα δικαιώματα του καταναλωτή που προστατεύονται με την απαγορευτική αυτή διάταξη περιλαμβάνονται και αυτά που απορρέουν από υπερημερία του προμηθευτή.

Ιη) Απαγορεύονται οι όροι που εμποδίζουν τον καταναλωτή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, όταν η αύξηση του τιμήματος κρίνεται υπερβολική για αυτόν. Η συγκεκριμένη διάταξη προϋποθέτει ρήτρα που προβλέπει την ανά τακτά χρονικά διαστήματα αύξηση του τιμήματος κατά συγκεκριμένο ποσό ή ποσοστό ή προβλέπει δικαίωμα του προμηθευτή να προβαίνει μόνος του και κατά την κρίση του σε αυξήσεις. Με την απαγόρευση αυτού του νόμου, στην ουσία ο νομοθέτης απαλλάσσει τον δικαστή από δισταγμούς, εξειδικεύοντας την πρόβλεψη δικαιώματος του καταναλωτή για μονομερή λύση της σύμβασης σε περίπτωση που η αύξηση είναι υπερβολική για αυτόν.

Ιθ) Απαγορεύονται οι όροι που αποκλείουν ή περιορίζουν τη νόμιμη δυνατότητα του καταναλωτή να μην εκτελέσει τη σύμβαση. Στην ουσία, πρόκειται για ρήτρες που ξεφεύγουν από τις διατάξεις που παρέχουν στον οφειλέτη δικαίωμα άρνησης εκπλήρωσης ή δικαίωμα υπαναχώρησης για συγκεκριμένους σοβαρούς λόγους σε βάρος του καταναλωτή. Για παράδειγμα, τέτοιες ρήτρες οι οποίες δρουν σε βάρος του καταναλωτή είναι η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του οφειλέτη της παροχής, ανωτέρα βία, ακύρωση λόγω ουσιώδους πλάνης, κακόπιστη εμμονή του προμηθευτή στην εκτέλεση της σύμβασης κ.α.

Κ) Επιπλέον, άκυροι ως καταχρηστικοί είναι οι όροι που απαγορεύουν στον καταναλωτή να διακόψει την καταβολή του τιμήματος, όταν ο προμηθευτής δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του. Η συγκεκριμένη διάταξη εξειδικεύει περισσότερο στην περίπτωση Ιθ, μέσω της οποίας προσδίδεται αναγκαστικός χαρακτήρας στην πρόβλεψη δικαιώματος επίσχεσης για τον οφειλέτη που έχει ως προς τον δανειστή αξίωση ληξιπρόθεσμη και σχετική προς την οφειλή του (ΑΚ 325). Επιπρόσθετα, η ρήτρα αυτή απαγορεύει και κάθε μορφής όρους που περιορίζουν έμμεσα ή μερικώς τον καταναλωτή, όπως για παράδειγμα τυχόν όρους που απαγορεύουν στον καταναλωτή την ανάκληση εντολών πληρωμής του τιμήματος λόγω ελαττωματικής παροχής.

Κα) Απαγορεύονται επίσης οι όροι που επιβάλλουν στον καταναλωτή που πιστώθηκε με το τίμημα των αγαθών ή υπηρεσιών να εκδώσει μεταχρονολογημένη επιταγή. Σκοπός αυτής της διάταξης είναι η αποφυγή εμπλοκής του καταναλωτή στις έννομες συνέπειες της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής.

Κβ) Καταχρηστικοί είναι οι όροι οι οποίοι έχουν ως συνέπεια την παραίτηση του καταναλωτή από τις ενστάσεις του κατά τρίτου που διαδέχεται τον προμηθευτή στη σχέση με τον καταναλωτή. Οι ρήτρες αυτές απαγορεύονται, διότι ανατρέπουν την ισορροπία δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των μερών, αφού επιτρέπουν στον προμηθευτή που μεταβιβάζει την απαίτηση του, δηλαδή να αποφεύγει έμμεσα τις συνέπειες σε βάρος του, οι οποίες προκύπτουν από κάθε νόμιμο δικαίωμα του καταναλωτή. Διευκρινίζεται όμως, ότι οι ΓΟΣ που παρέχουν στον προμηθευτή το δικαίωμα να μεταβιβάζει τη συμβατική σχέση ή μέρος αυτής σε τρίτον, χωρίς τη συναίνεση του καταναλωτή, δεν συμπεριλαμβάνονται στην απαγόρευση εδαφίου αυτού.

Κγ) Επιπλέον, ως καταχρηστικοί θεωρήθηκαν και οι όροι, που απαγορεύουν στον καταναλωτή να προτείνει τον συμψηφισμό των υποχρεώσεων του από τη σύμβαση, με απαιτήσεις του ίδιου είδους που έχει από τον προμηθευτή. Το πεδίο των καταναλωτικών συναλλαγών που καταρτίζονται με ΓΟΣ, προσδίδει αναγκαστικό χαρακτήρα στη νομοθετική πρόβλεψη δικαιώματος συμψηφισμού των ληξιπρόθεσμων και ομοειδών απαιτήσεων του οφειλέτη κατά του δανειστή. Η πρόβλεψη του δικαιώματος αυτού, ανήκει στις θεμελιώδεις διατάξεις της συμβατικής δικαιοσύνης, διότι πέρα από την αποφυγή της χρονοβόρου ανταλλαγής ομοειδών παροχών, διασφαλίζει τη δικαιολογημένη προσδοκία του οφειλέτη για παράλληλη ικανοποίηση των δικών του αξιώσεων κατά του ίδιου δανειστή.

Κδ) Απαγορεύονται ως καταχρηστικοί οι όροι που βεβαιώνουν ότι ο καταναλωτής γνωρίζει ορισμένους όρους της σύμβασης ή την κατάσταση των προμηθευόμενων πραγμάτων ή την ποιότητα των υπηρεσιών, ενώ πραγματικά δεν τα γνωρίζει. Λαμβάνοντας υπόψη ότι μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών πρέπει να υπάρχει μια ισορροπία, προσδιορίζονται και οι δικονομικές τους ευχέρειες. Ως αποτέλεσμα, ρήτρες που αποκλείουν ή περιορίζουν τις προβλεπόμενες από το νόμο δικονομικές δυνατότητες του καταναλωτή εντάσσονται στη γενική απαγόρευση του άρθρου 2 παράγραφος 6 του Ν 2251/1994.

Κε) Επίσης, απαγορεύονται οι ρήτρες που προβλέπουν υποχρέωση του καταναλωτή να προκαταβάλει μεγάλο μέρος της αντιπαροχής πριν από την εκτέλεση των υποχρεώσεων του προμηθευτή. Η απαγόρευση αυτής της διάταξης δικαιολογείται από το γεγονός ότι διαταράσσουν σοβαρά τη συμβατική ισορροπία, αφήνοντας τον καταναλωτή ακάλυπτο σε περίπτωση μη εκτέλεσης ή πλημμελούς εκτέλεσης ή αφερεγγυότητας του προμηθευτή. Αναλυτικά, τέτοιου είδους ρυθμίσεις στερούν στον καταναλωτή το δικαίωμα προβολής ενστάσεων, τον επηρεάζουν ως προς την απόφασή του για την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης, λόγω του κινδύνου απώλειας της προκαταβολής και επίσης έχουν ως αποτέλεσμα την πιθανότητα της μη ικανοποίησης των δικαιωμάτων του για πραγματικά ελαττώματα ή έλλειψη συνομολογημένων ιδιοτήτων.

Κστ) Ως καταχρηστικοί έχουν κριθεί επίσης οι όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να απαιτήσει από τον καταναλωτή υπέρμετρες εγγυήσεις. Στην ουσία, πρόκειται για ρήτρες που υποχρεώνουν τον καταναλωτή να προσφέρει στον προμηθευτή μεγαλύτερες εξασφαλίσεις σε σύγκριση με τον κίνδυνο που διατρέχει ο προμηθευτής από ενδεχόμενη μη τήρηση των υποχρεώσεων του αντισυμβαλλόμενου του. Άλλη περίπτωση αποτελούν οι όροι που υποχρεώνουν τον εγγυητή να παραιτηθεί από τα δικαιώματά του, οριζόμενα από τις διατάξεις του ενδοτικού δικαίου. Για παράδειγμα, ρήτρα που παρείχε το δικαίωμα στην τράπεζα να απαιτήσει συνολικά από τον λήπτη στεγαστικού δανείου, προσημείωση για ποσό αρκετά μεγαλύτερο του δανείου αλλά και προσωπικές εγγυήσεις τρίτων.

Κζ) Απαγορεύονται, ως καταχρηστικοί οι όροι που στρέφουν το βάρος της απόδειξης στον καταναλωτή ή περιορίζουν υπέρμετρα τα αποδεικτικά του μέσα. Το βάρος απόδειξης και οι δυνατότητες προσφυγής σε αποδεικτικά μέσα, κατανέμονται από το δίκαιο με αντικειμενικό τρόπο. Κάθε απόκλιση από το νόμο σε βάρος του καταναλωτή, πιθανώς να έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία του, η οποία κατά συνέπεια σημαίνει ότι αυξάνονται οι πιθανότητες για δυσμενή αποτέλεσμα της δίκης γι' αυτόν και ευμενή για τον προμηθευτή, διαταράσσοντας έτσι την μεταξύ τους ισορροπία σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 6 του Ν.2251/1994.

Κη) Όροι που περιορίζουν υπέρμετρα την προθεσμία, μέσα στην οποία ο καταναλωτής οφείλει να υποβάλει στον προμηθευτή τα παράπονα ή να προβάλει τις αξιώσεις του κατά του προμηθευτή. Διευκρινίζεται ότι η σημασία της διάταξης αυτής περιορίζεται στην απαγόρευση ρητρών που θέτουν σύντομη προθεσμία στον καταναλωτή για την υποβολή έγγραφων δηλώσεων ή αντιρρήσεων του, που σε περίπτωση που γίνει υπέρβαση της προθεσμίας αυτής ο καταναλωτής στερείται τα δικαιώματά του.

Κθ) Όροι που αναθέτουν στον προμηθευτή χωρίς σπουδαίο λόγο την αποκλειστικότητα της συντήρησης και των επισκευών του πράγματος και της προμήθειας των ανταλλακτικών. Η απαγόρευση τέτοιων ρητρών που αναγκάζουν τον καταναλωτή να κάνει χρήση της υποχρέωσης του προμηθευτή για συντήρηση και επισκευή του αγαθού, προκύπτει για λόγους ομαλής λειτουργίας του ανταγωνισμού και διασφάλισης του δικαιώματος του καταναλωτή για αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων.

Λ) Ως καταχρηστικοί είναι οι όροι που επιβάλλουν στον καταναλωτή σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της παροχής του υπέρμετρα οικονομική επιβάρυνση. Η συγκεκριμένη περίπτωση, έχει να κάνει με τους όρους που ο προμηθευτής δοκιμάζει μια αυτόματη εκκαθάριση των αξιώσεων αποζημίωσης του, λόγω μη τήρησης των υποχρεώσεων του καταναλωτή.³⁶

Κατηγοριοποίηση καταχρηστικών όρων του Ν.2251/94

Οι παραπάνω όροι του άρθρου 2 της παραγράφου 7 του Ν.2251/94 θα μπορούσαν να κατηγοριοποιηθούν με βάση κάποια κοινά χαρακτηριστικά τους. Έτσι, οι παραπάνω περιπτώσεις μπορούν να ενταχθούν στις παρακάτω κατηγορίες καταχρηστικών όρων.

1. **Όροι που αφορούν στην κατάρτιση της σύμβασης.** Στην κατηγορία αυτή, εντάσσεται ο όρος που παρέχει στον προμηθευτή, υπερβολικά μεγάλη προθεσμία αποδοχής της πρότασης του καταναλωτή για σύναψη συμβάσεως χωρίς την ύπαρξη εύλογης αιτίας (περίπτωση α).
2. **Όροι που αφορούν στη ανανέωση ή λύση της σύμβασης.** Στην συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσονται αρχικά, οι όροι που συνεπάγονται την παράταση ή ανανέωση της σύμβασης για χρονικό διάστημα υπερβολικά μεγάλο, αν ο καταναλωτής δεν την

---

³⁶ Πηγή: Δίκαιο προστασίας καταναλωτή Ν 2251/1994 Ιωάννης Κ. Καρακώστας (σελ. 118-127)

Πηγές: Τραπεζικό Δίκαιο Σπύρος Δ. Ψυχομάνης (Γενικοί όροι των τραπεζικών συναλλαγών σελίδες 88,89 Συνέπειες εφαρμογής του Ν.2251/94 σελίδες 94, 95) του Ν.2251/1994 σελίδες 449-454)

Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Ο έλεγχος των καταχρηστικών ΓΟΣ μέσω του άρθρου 2)

Ηλεκτρονικές πηγές: Απόφαση Αρείου Πάγου 1219/2001, Ανακτήθηκε: 23/03/17,

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.synigoroskatanaloti.gr/docs/law/nomgr/AP-430-2005.pdf>,
Ανακτήθηκε: 26/03/17

καταγγείλει σε ορισμένο χρόνο (περίπτωση δ). Επίσης, όροι που προβλέπουν προθεσμία καταγγελίας της σύμβασης υπερβολικά σύντομη για τον καταναλωτή ή υπερβολικά μακρά για τον προμηθευτή (περίπτωση γ), επιτρέπουν στον προμηθευτή να καταγγείλει σύμβαση αόριστης διάρκειας χωρίς εύλογη προθεσμία (περίπτωση στ), καθώς και όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να καταγγείλει τη σύμβαση κατά την κρίση του, αν η ίδια ευχέρεια δεν αναγνωρίζεται στον καταναλωτή ή επιτρέπουν στον προμηθευτή να παρακρατεί τα ποσά που έχουν καταβληθεί για παροχές που δε έχουν ακόμη εκτελεσθεί από αυτόν, όταν τα σύμβαση καταγγείλει ο ίδιος (περίπτωση ιστ).

3. **Όροι που αναφέρονται στο περιεχόμενο της σύμβασης.** Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν οι όροι που επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το απεριόριστο δικαίωμα να ορίζει μονομερώς το χρόνο εκπλήρωσης της παροχής του (περίπτωση η) ή που αφήνουν χωρίς σπουδαίο λόγο, το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα στον καταναλωτή (περίπτωση ια).
4. **Όροι που αποκλείουν ή περιορίζουν τις συμβατικές υποχρεώσεις ή την ευθύνη του προμηθευτή (απαλλακτικές ρήτρες).** Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όροι που περιορίζουν τις ανειλημμένες συμβατικές υποχρεώσεις και ευθύνες των προμηθευτών (περίπτωση β), όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να μην εκτελέσει τις υποχρεώσεις του χωρίς σπουδαίο λόγο (περίπτωση ι), καθώς και όροι που περιορίζουν την δέσμευση του προμηθευτή να τηρεί τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει οι εντολοδόχοι του ή εξαρτούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του από την τήρηση ειδικής τυπικής διαδικασίας (περίπτωση ιε). Επίσης στην ίδια κατηγορία υπάγονται και οι όροι που επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα να κρίνει μονομερώς αν η παροχή του είναι σύμφωνη με την σύμβαση (περίπτωση ζ), καθώς και οι όροι που ορίζουν ότι η παροχή δεν είναι υποχρεωτικό να ανταποκρίνεται στις ουσιώδεις για τον καταναλωτή προδιαγραφές, στο δείγμα, στις ανάγκες τα ειδικής χρήσης για την οποία την προορίζει ο καταναλωτής και την οποία αποδέχεται ο προμηθευτής ή στο συνηθισμένο προορισμό της (περίπτωση θ). Τέλος, στην ίδια κατηγορία υπάγονται όροι που περιορίζουν την ευθύνη του προμηθευτή για κρυμμένα ελαττώματα του πράγματος (περίπτωση ιβ), όροι που αποκλείουν ή περιορίζουν υπέρμετρα την ευθύνη υοθ προμηθευτή εν γένει (περίπτωση ιγ) καθώς και όροι που προβλέπουν τη μεταφορά της ευθύνης του πωλητή ή εισαγωγέα αποκλειστικά στον παραγωγό του αγαθού ή σε άλλους (περίπτωση ιδ).
5. **Όροι που περιορίζουν τα δικαιώματα του καταναλωτή.** Στην κατηγορία αυτή, υπάγονται ειδικότερα οι ακόλουθοι όροι: Όροι που συνεπάγονται παραίτηση του καταναλωτή από τα δικαιώματα σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής του προμηθευτή, ακόμη και αν τον προμηθευτή βαρύνει πταίσμα (περίπτωση ιζ), εμποδίζουν τον καταναλωτή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, όταν η αύξηση του τιμήματος σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης είναι υπερβολική για αυτόν (περίπτωση ιη) αποκλείουν ή περιορίζουν τη νόμιμη ευχέρεια του καταναλωτή να μην εκτελέσει τη σύμβαση (περίπτωση ιθ), απαγορεύουν στον καταναλωτή να διακόψει ολόκληρη ή μέρος της καταβολής του τιμήματος, όταν ο προμηθευτής δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του (περίπτωση κ), συνεπάγονται παραίτηση του καταναλωτή από τις ενστάσεις του κατά του τρίτου που διαδέχεται τον προμηθευτή στη σχέση με τον καταναλωτή (περίπτωση κβ). Επίσης όροι που απαγορεύουν στον καταναλωτή να προτείνει σε συμφωνητισμό υποχρεώσεις του από τη σύμβαση προς ομοειδείς απαιτήσεις του κατά του προμηθευτή (περίπτωση κβ), βεβαιώνουν ότι ο καταναλωτής γνωρίζει ορισμένου όρους της σύμβασης ή την κατάσταση των προμηθευόμενων πραγμάτων ή την ποιότητα των υπηρεσιών, ενώ

πραγματικά τα αγνοεί (περίπτωση κδ). Όροι που υποχρεώνουν τον καταναλωτή να προκαταβάλλει υπερβολικά μεγάλο μέρος του τιμήματος πριν αρχίσει η εκτέλεση της σύμβασης από τον προμηθευτή, μολονότι ο προμηθευτής δεν ανέλαβε την υποχρέωση να εκτελέσει παραγγελία του καταναλωτή με βάση συγκεκριμένες προδιαγραφές ή χαρακτηριστικά ούτε η παροχή του προμηθευτή συνίσταται σε υπηρεσίες με κράτηση (περίπτωση κε). Όροι που περιορίζουν υπέρμετρα την προθεσμία μέσα στην οποία ο καταναλωτής οφείλει να υποβάλει στον προμηθευτή τα παράπονα ή να εγείρει τις αξιώσεις του κατά του τελευταίου (περίπτωση κη) και τέλος αναθέτουν στον προμηθευτή χωρίς σπουδαίο λόγο την αποκλειστικότητα της συντήρησης και των επισκευών του πράγματος και της προμήθειας των ανταλλακτικών (περίπτωση κθ).

6. **Όροι που διευρύνουν τις υποχρεώσεις και επιτείνουν την ευθύνη του καταναλωτή.** Στην συγκεκριμένη κατηγορία εντάσσονται όροι που επιβάλλουν στον καταναλωτή που πιστώθηκε με το τίμημα των αγαθών ή υπηρεσιών την υποχρέωση να εκδώσει μεταχρονολογημένη επιταγή (περίπτωση κα), όροι που επιτρέπουν στον προμηθευτή να απαιτήσει από τον καταναλωτή υπέρμετρες εγγυήσεις (περίπτωση κστ), καθώς και όροι που επιβάλλουν στον καταναλωτή, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της παροχής του, υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση.
7. **Δικονομικές συμφωνίες, όπου εντάσσονται όροι που αναστρέφουν το βάρος της απόδειξης σε βάρος του καταναλωτή ή περιορίζουν υπέρμετρα τα αποδεικτικά του μέσα** (περίπτωση κζ) ή αποκλείουν την υπαγωγή των διαφορών από σύμβαση στο φυσικό τους δικαστή με την πρόβλεψη αποκλειστικής αλλοδαπής δικαιοδοσίας ή διαιτησίας.³⁷

5.3. Καταχρηστικοί όροι τραπεζικών συναλλαγών με πιστωτική κάρτα

Εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρθηκαν προηγουμένως, έχουν κριθεί καταχρηστικοί και ορισμένοι όροι που αφορούν ειδικά τις συναλλαγές με πιστωτική κάρτα. Συγκεκριμένα η κατάργηση αυτών των όρων αποσκοπεί στο να μετριαστούν οι όροι που έχουν ως συνέπεια την επιπρόσθετη επιβάρυνση σε βάρος του καταναλωτή. Κατά συνέπεια, κρίθηκαν καταχρηστικοί και άκυροι, λόγω αντίθεσης τους με τις περιπτώσεις Ε και ΙΑ του άρθρου 2 της παραγράφου 7 του Ν. 2251/1994.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η απόφαση του εφετείου Αθηνών 6291/2000 για τον καταναλωτή-κάτοχο της πιστωτικής κάρτας αλλά και για το ευρύ κοινό. Σύμφωνα με αυτήν κρίθηκαν ως καταχρηστικοί κάποιοι όροι σχετικοί με την σύμβαση της πιστωτικής κάρτας. Οι όροι αυτοί είναι οι εξής:

Η επιβολή εξόδων κίνησης για τραπεζικούς λογαριασμούς καταθέσεων, όταν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηνιαίο υπόλοιπο μικρότερου ενός ορίου. Ο συγκεκριμένος όρος κρίθηκε καταχρηστικός, διότι από κανένα στοιχείο δεν προέκυπτε ότι η επιβάρυνση αυτή του κατόχου γινόταν αποκλειστικά για την αντιμετώπιση των πρόσθετων παρεχόμενων υπηρεσιών, που

---

³⁷ Πηγή: Γενικοί όροι συναλλαγών Γιώργος Ι. Δέλλιος Έκδοση 2 (294-342),

Δίκαιο προστασίας καταναλωτή Ν 2251/1994 Ιωάννης Κ. Καρακώστας (σελ. 99-102)

Γιώργος Δέλλιος Ατομική και συλλογική προστασία των καταναλωτών από την έλλειψη ουσιαστικής διαπραγματεύσεως των όρων της σύμβασης (σελ 289-298)

υποστήριζε η τράπεζα. Παρόλο που υπήρχε ενημέρωση των καταθετών ως προς την παραπάνω επιβάρυνση, κρίθηκε ότι η επιβάρυνση αυτή αποτελούσε ανεπίτρεπτη μονομερή τροποποίηση βασικού στοιχείου της αρχικής σύμβασης, η οποία γινόταν χωρίς ορισμένο και σπουδαίο λόγο.

Η προμήθεια 3% της τράπεζας επί του ποσού ανάληψης που πραγματοποιεί ως δάνειο ο καταναλωτής μέσω της πιστωτικής κάρτας. Γενικότερα, η επιβάρυνση του κατόχου με τα παραπάνω έξοδα, θεωρείται αντίθετη προς τις ειδικές διατάξεις των άρθρων 2 παράγραφος 6 και 7 εδάφια ε και στ του Ν. 2251/1994, γεγονός που δικαιολογεί το λόγο που οι όροι κρίθηκαν άκυροι.

Το δικαίωμα της τράπεζας αφενός να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση πιστωτικής κάρτας, χωρίς προειδοποίηση ή αιτιολόγηση και αφετέρου να τροποποιεί μονομερώς οποιονδήποτε όρο της σύμβασης πίστωσης. Κρίθηκε καταχρηστικό το δικαίωμα της τράπεζας να καταγγείλει σε οποιονδήποτε χρόνο την σύμβαση πίστωσης και να προχωράει σε μονομερείς τροποποιήσεις οποιουδήποτε όρου της σύμβασης, ως πράξη αντίθετη στα άρθρα 2 παράγραφος 7, περίπτωση ε και στ του Ν. 2251/1994.

Διευκρινίζεται, ότι κάποιοι όροι για τους οποίους αμφισβητήθηκε η ορθότητα από κάποια σωματεία, συνεχίζουν να ισχύουν. Έτσι, η τράπεζα, δεν φέρει καμία ευθύνη για τις πράξεις ή παραλήψεις των επιχειρήσεων κατά τις συναλλαγές του με αυτές, ούτε ο κάτοχος έχει το δικαίωμα να προβάλλει κατά της τράπεζας ενστάσεις και αξιώσεις έναντι των επιχειρήσεων. Ο ισχυρισμός για τον συγκεκριμένο όρο, ανέφερε ότι ο εν λόγω όρος αντιτίθεται στο άρθρο 11 παράγραφος 4 της υπουργικής απόφασης Φ1-983, κατά την οποία ο καταναλωτής, μετά την άσκηση της αγωγής και μέχρι να εκδοθεί η τελεσίδικη απόφαση που θα κρίνει τη διαφορά μεταξύ του κατόχου και του προμηθευτή, έχει δικαίωμα να αρνηθεί την εκπλήρωση της οφειλής προς τον πιστωτικό φορέα. Ο παραπάνω ισχυρισμός δεν έγινε δεκτός και τελικά, ο όρος αυτός παρέμεινε σε ισχύ.

Επίσης, ο όρος 9 περί μη προβολής ενστάσεων ή αμφισβητήσεων από τον κάτοχο της πιστωτικής κάρτας, εντός 20ήμερου από την λήψη ενημερωτικού σημειώματος για την αποδοχή του χρεωστικού υπολοίπου, κρίθηκε ως μη καταχρηστικός, επειδή δεν αντίκειται στο άρθρο 2 παράγραφος 7, περίπτωση κζ, κη, Ν. 2251/1994. Διαπιστώθηκε ότι με την εφαρμογή του όρου αυτού δεν αντιστρέφεται το βάρος της απόδειξης στον καταναλωτή, ούτε περιορίζεται υπέρμετρα η προθεσμία μέσα στην οποία ο καταναλωτής οφείλει να υποβάλει στον προμηθευτή τα παράπονα ή να ζητήσει τις τυχόν αξιώσεις του.

Ο όρος 11β, ο οποίος αναφέρει ότι η μη καταβολή της πληρωμής της ελάχιστης καταβολής ή του ποσού που αναφέρεται ως αμέσως πληρωτέο επί τετραμήνου, καθιστά το σύνολο του λογαριασμού ληξιπρόθεσμο και απαιτητό με επιβάρυνση τόκου υπερημερίας. Τελικά, αποφασίστηκε ότι ο όρος αυτός δεν είναι καταχρηστικός, έχοντας τον χαρακτήρα αστικής ποινής, η οποία όμως δεν είναι υπέρμετρη σε βάρος των συμφερόντων του καταναλωτή, διότι ο καταναλωτής ενεργεί με προφανή αντισυμβατική συμπεριφορά όταν καθυστερεί την πληρωμή επί τετράμηνο και συνεπώς ο κίνδυνος μη ικανοποίησης της τράπεζας είναι εμφανής.

Ο όρος 12 που δίνει το δικαίωμα της τράπεζας να χρεώνει μονομερώς και χωρίς συναίνεση του οφειλέτη, οποιονδήποτε τραπεζικό λογαριασμό του κατόχου. Κρίθηκε ότι ο συγκεκριμένος όρος βασίζεται στην αρχή του μονομερούς συμψηφισμού του δανειστή

σύμφωνα με το άρθρο 440 του ΑΚ και πραγματοποιείται μόνο όταν η τράπεζα κρίνει αναγκαία μια τέτοια κίνηση. Υπό αυτήν την άποψη κρίθηκε ότι ο όρος αυτός δεν διαταράσσει την συμβατική ισορροπία των μερών εις βάρος του καταναλωτή και τελικά η επιβάρυνση του καταναλωτή είναι η ίδια, ισόποση με την ληξιπρόθεσμη οφειλή του από την πιστωτική κάρτα.

Ο όρος 13 ο οποίος έχει να κάνει με την ετήσια συνδρομή της πιστωτικής κάρτας η οποία υπόκειται σε αναπροσαρμογές από την τράπεζα. Ο όρος αυτός κρίθηκε μη καταχρηστικός διότι σύμφωνα με την οδηγία 90/88/ΕΟΚ ΤΟΥ 1990, η τράπεζα έχει το νόμιμο δικαίωμα να επιβάλλει επιβάλει επιβαρύνσεις για την αντιμετώπιση του ελάχιστου κόστους της πίστωσης που δίνεται στον καταναλωτή, όπως επίσης και να επιφέρει μεταβολές στο ύψος τέτοιων επιβαρύνσεων.

Ο όρος 15β ο οποίος έχει να κάνει με την υπέρβαση του ανώτατου μηνιαίου ορίου συναλλαγών και επιβαλλόμενης ποινής σε ποσοστό 5% εφάπαξ επί του ποσού κάθε μίας υπέρβασης. Ο συγκεκριμένος όρος κρίθηκε μη καταχρηστικός, διότι θεωρήθηκε ότι ορθά η τράπεζα επιβάλλει στον καταναλωτή την προαναφερθείσα επιβάρυνση, η οποία δεν κρίνεται υπέρμετρη αλλά ούτε έχει ως αποτέλεσμα την διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων σε βάρος του καταναλωτή.

Ο όρος 16α ο οποίος αναφέρεται στις τμηματικές εξοφλήσεις-δόσεις, η τράπεζα μπορεί να μεταβάλλει τον συμβατικό τόκο. Μη καταχρηστικός κρίθηκε και αυτός ο όρος, διότι εφόσον για τα καταναλωτικά δάνεια και τα χρεωστικά υπόλοιπα λογαριασμών πιστωτικών καρτών δεν υφίσταται νόμιμος, δικαιοπρακτικός τόκος, η τράπεζα έχει το δικαίωμα να μεταβάλλει το επιτόκιο μετά την ενημέρωση του καταναλωτή, βέβαια με την προϋπόθεση τήρησης του ελαχίστου επιτοκίου κατά την 2286/28.1.1994 ΠΔ/ΤΕ).

Ο όρος 17 που αφορά την επιβολή τόκου υπερημερίας για κάθε καθυστέρηση πληρωμής, της κεφαλαιοποίησης και του ανατοκισμού των καθυστερημένων τόκων ανά μήνα. Ο συγκεκριμένος όρος κρίθηκε μη καταχρηστικός, διότι δεν αντίκειται στο άρθρο 2 παράγραφος 6 και 7 ιε', ια' του Ν 2251/1994, με την λογική ότι η πιστωτική κάρτα αποτελεί μορφή χρηματοδότησης, αφού επιτυγχάνεται μέσω αυτής η αγορά αγαθών ή υπηρεσιών με την εξόφληση του λογαριασμού της κάρτας. Έτσι, στην περίπτωση που η εξόφληση γίνεται με δόσεις ή με προθεσμία πρόκειται για σύμβαση ανοίγματος πίστωσης. Ο ανατοκισμός είναι επιτρεπτός, όταν έχει προηγουμένως συμφωνηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη. Βέβαια η τράπεζα μετέβαλε τον ανατοκισμό ανά εξάμηνο ως ένδειξη συμμόρφωσης ως προς το άρθρο 12 Ν 2601/1998.

Ο όρος 18β που ορίζει ως ποσοστό επιβάρυνσης 1,5% για συναλλαγές που έλαβαν χώρα στο εξωτερικό. Ο εν λόγω όρος κρίθηκε ως μη καταχρηστικός, διότι θεωρήθηκε ότι για την πραγματοποίηση μιας συναλλαγής στο εξωτερικό απαιτείται ανάμιξη του εκδότη της κάρτας στην αλλοδαπή, ο οποίος διαβιβάζει στοιχεία στο διεθνές σύστημα πληρωμών και συμψηφισμού. Δηλαδή εμπλέκονται και τρίτοι φορείς που δρουν έναντι προμήθειας.

Ο όρος 21, ο οποίος έχει να κάνει με την ευθύνη του κατόχου σε περίπτωση της άμεσης πληροφόρησης της τράπεζας από την κλοπή ή απώλεια της κάρτας, παράνομης ή αντικανονικής χρήσης της. Ο παραπάνω όρος κρίθηκε ως μη καταχρηστικός, διότι η χορήγηση της πιστωτικής κάρτας σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 713, ΑΚ και 25 έως 28 του ΝΔ 17.7/13.8.1923 περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών, αποτελεί τριγωνική σχέση μεταξύ εκδότη, κατόχου και επιχειρηματία, που είναι εκείνη της έμμισθης

εντολής με πρόσθετο σύμφωνο ανοίγματος βεβαίωσης ή ανέκκλητης πίστωσης (ΑΠ 1116/1996). Η προκειμένη σχέση εμπιστοσύνης επιβάλλει αυξημένη επιμέλεια του κατόχου της κάρτας, ο οποίος ευθύνεται προσθέτως για κάθε αντισυμβατική συμπεριφορά ή παράνομη χρήση της. Ο όρος αυτός θα μπορούσε να ειπωθεί ότι δεν είναι για το συμφέρον του καταναλωτή-κάτοχο της κάρτας, όμως σημειώνεται ότι δεν διαταράσσει την συμβατική ισορροπία των συμβαλλόμενων μερών.

Ο όρος 26 περί της κατά τόπον αρμοδιότητας των δικαστηρίων της Αθήνας για την επίλυση οποιασδήποτε διαφοράς. Ο συγκεκριμένος όρος κρίθηκε ως μη καταχρηστικός, διότι αποτελεί νόμιμη συμφωνία παρέκτασης της κατά τόπον αρμοδιότητας κατά το άρθρο 42 ΚΠολΔ. Επιπλέον αναφέρθηκε ότι οι ανάγκες ορθολογικής οργάνωσης του συστήματος χορήγησης πιστωτικών καρτών δικαιολογούν τον καθορισμό των δικαστηρίων της Αθήνας ως κατά τόπον αρμόδιων.

Ως διαδικασία το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα και ενδιαφέροντα των συμβαλλόμενων μερών στη σύμβαση πίστωσης και ερευνά ποιες συνέπειες θα είχε η διατήρηση ή κατάργηση των συμβατικών όρων. Σε περίπτωση που το δικαστήριο κρίνει ότι κάποιος όρος είναι απλώς μη συμφέρον για τον καταναλωτή και ότι δεν τον επιβαρύνει ουσιωδώς, τότε τον θεωρεί μη καταχρηστικό, εφόσον δεν ανατρέπει την ισορροπία μεταξύ τράπεζας και καταναλωτή, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 6 Ν. 2251/1994. Ωστόσο, μετά την αντικατάσταση του ανωτέρου άρθρου από το άρθρο 1 παράγραφος 24β του Ν. 2741/1999, για να είναι ο συγκεκριμένος όρος καταχρηστικός αρκεί από την ρύθμιση του να επέρχεται απλή και όχι υπέρμετρη διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων μερών..³⁸

---

³⁸ Πηγές: Ζησίμου, Σύμβαση πιστωτικής κάρτας, Συνήγορος 9-10/2000 σ. 305 επ.

Απαλλακτικές ρήτρες Κωνσταντίνος Ρήγας, Δικηγόρος (Παράνομη χρήση της πιστωτικής κάρτας συνέπεια κλοπής ή απώλειας της σελ. 280, 281),

Γιώργος Ι. Δέλλιος Ατομική και συλλογική προστασία των καταναλωτών από την έλλειψη ουσιαστικής διαπραγμάτευσης των ορών της σύμβασης (σελ.289-295, σελ.296-298)

Γενικοί όροι συναλλαγών Γιώργος Ι. Δέλλιος Έκδοση 2 (σελ.461, 473, 480, 485)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ ΑΠΟ ΜΗ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΜΕΝΟ ΤΡΙΤΟ ΣΤΟΝ ΦΥΣΙΚΟ ΚΟΣΜΟ

6.1. Η χρήση της πιστωτικής κάρτας εν γνώσει του νόμιμου κατόχου της κάρτας

Όπως αναφέρεται και στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας, ο κάτοχος οφείλει να μην γνωστοποιεί στοιχεία της πιστωτικής ή χρεωστικής του κάρτας και ιδιαίτερα το PIN του, διότι αυτό συνιστά βαρεία αμέλεια από μέρος του κατόχου. Κάτι τέτοιο όμως, συμβαίνει αρκετά συχνά είτε από υποκλοπή των στοιχείων του κατόχου είτε από προσωπική επιθυμία του κατόχου να γνωστοποιήσει το PIN του σε ένα συγγενικό του ή φιλικό του πρόσωπο. Από την στιγμή αυτή και έπειτα η σχέση που έχει δημιουργηθεί μεταξύ τράπεζας και κατόχου πάυει να ισχύει, αφού μόνο ο δικαιούχος οφείλει να χρησιμοποιεί την κάρτα του. Ο κάτοχος πάντως, με την συγκατάθεση του παραβαίνει αυτή την συμβατική υποχρέωση και επιτρέπει σε όποιον αυτός επιθυμεί να κάνει χρήση της κάρτας του είτε για ανάληψη μετρητών είτε για προμήθεια αγορών ή υπηρεσιών. Ο τρίτος που θα χρησιμοποιήσει την πιστωτική κάρτα, θα είναι πάντα άτομο που θα έχει την απόλυτη εμπιστοσύνη του κατόχου, αφού ο κάτοχος θα φέρει ευθύνη για κάθε πληρωμή που θα διενεργηθεί. Έτσι, ο κάτοχος δεν θα έχει κανένα δικαίωμα να επικαλεστεί πως δεν ευθύνεται για το ποσό που χρεώθηκε, εφόσον ο ίδιος έδωσε την άδεια στον τρίτο να προβεί σε συναλλαγές. Επιπλέον, η παραβίαση του κατόχου που αφορά την χρήση της κάρτας μόνο από τον ίδιο αποτελεί σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης πιστωτικής κάρτας.³⁹

6.2. Η χρήση της κάρτας από τρίτο εν αγνοία του νόμιμου κατόχου της κάρτας

Το κυρίαρχο πρόβλημα που υπάρχει για τους κατόχους καρτών είναι αυτό της χρήσης της κάρτας από τρίτο, μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο που συμβαίνει είτε κατόπιν απώλειας, υπεξαίρεσης ή κλοπής είτε κατόπιν μη εγκεκριμένης χρέωσης. Φυσικά ο κάτοχος θα πρέπει να τηρεί τις διατάξεις του αρ.3 και να μην αναγράφει πουθενά το PIN του όπου θα είναι εύκολα αναγνώσιμο και αναγνωρίσιμο και να ακολουθεί όλα τα μέτρα για την ασφαλή φύλαξη της κάρτας του, επειδή μόνο έτσι θα υφίστανται οι προϋποθέσεις προστασίας του. Σύμφωνα, πάντως με την οδηγία που ισχύει από το αρ.4 ΥπΑ Ζ1-178/1/5/2001 το ανώτατο ποσό που χρεώνεται ο κάτοχος σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας, πριν την σχετική γνωστοποίηση στην τράπεζα είναι αυτό των εκατόν πενήντα ευρώ (150), εφόσον δεν έχει υπάρξει δόλος ή βαρεία αμέλεια και η καθυστέρηση ειδοποίησης του τραπεζικού φορέα οφείλεται σε γεγονός ανωτέρας βίας. Επιπρόσθετα, κατά την παρ. 4 αν η τράπεζα δεν παρέχει

---

³⁹Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η χρήση της πιστωτικής κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο τρίτο σελ. 271, 272, 273, 274)

όλα τα κατάλληλα μέσα που επιτρέπουν σε κάθε στιγμή ο κάτοχος να ειδοποιήσει για την απώλεια, κλοπή ή υπεξαίρεση, όπως ορίζεται από το αρ. 54 παρ. 1 στοιχ. γ', τότε ο κάτοχος δεν ευθύνεται για την χρήση της κάρτας και τις οικονομικές συνέπειες εκτός αν ενήργησε με δόλο. Ο κάτοχος, θεωρείται ο κύριος υπαίτιος και θα χρεωθεί με ολόκληρο το ποσό των συναλλαγών που διενεργήθηκαν αν δεν συντρέχει λόγος ανωτέρας βίας. Τα οφέλη που προκύπτουν, όμως από την έγκαιρη γνωστοποίηση της απώλειας στον τραπεζικό οργανισμό είναι σπουδαία. Καταρχήν, αν ο χρήστης της κάρτας ενημερώσει άμεσα, τότε διασφαλίζει πλήρως τα χρήματα του από μη εγκεκριμένες χρεώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ. 1δ' του νόμου η τράπεζα από την στιγμή γνωστοποίησης και έπειτα οφείλει να αποτρέψει οποιαδήποτε συναλλαγή. Οι διατάξεις αυτές της ΥπΑ Ζ1-178/1/5/2001 αποτελούν διατάξεις αναγκαστικού δικαίου και δεν επιτρέπεται αντίθετη συμφωνία των μερών. Αυτό συνεπάγεται, ότι οι τράπεζες απαγορεύεται να δεσμεύουν τους χρήστες των πιστωτικών τους καρτών με γενικούς όρους συναλλαγών (ΓΟΣ), που παρεκκλίνουν εις βάρος των τελευταίων από τις διατάξεις του Ν.3862/2010. Αν, τέτοιοι ΓΟΣ υπογραφούν θα είναι άκυροι. Ωστόσο, οι τράπεζες μπορούν να προσφέρουν ευνοϊκότερους όρους στους καταναλωτές τους. Βέβαια, ο εκδότης έχει την νόμιμη υποχρέωση να στραφεί νομικά κατά του μη νόμιμου τρίτου προσώπου κατά αρ. 914 ΑΚ. Στην περίπτωση που ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας δεν είχε τηρήσει τους όρους ασφαλείας και ο εκδότης δεν υποχρεούται να καταβάλλει το ποσό, τότε ο κάτοχος έχει την δυνατότητα να στραφεί νομικά βάσει των ειδικών διατάξεων περί αδικοπραξιών 914 ΑΚ. έναντι του τρίτου μη νόμιμου κατόχου της κάρτας, εφόσον το πρόσωπο αυτό αναγνωριστεί.

6.2.1. Ανάλυση μετρητών από ΑΤΜ και προμήθεια αγορών ή υπηρεσιών από τον μη νόμιμο χρήστη της κάρτας ως ποινικά αδικήματα

Μείζονος σημασίας χρήζει η ανάλυση των δύο αδικημάτων, που ο μη νόμιμος χρήστης της πιστωτικής κάρτας δύναται να διαπράξει. Το πρώτο είναι αυτό της ανάλυσης μετρητών από ΑΤΜ, κάτι το οποίο αποτελεί ποινικό αδίκημα. Κατά την νομολογία, η ανάλυση μετρητών από ΑΤΜ αποτελεί απάτη με υπολογιστή κατ' αρ. 386Α ΠΚ. Σύμφωνα, με το άρθρο αυτό όποιος προσπαθεί να φέρει στην κατοχή του παράνομο περιουσιακό όφελος, βλάπτει ξένη περιουσία, επηρεάζοντας τα στοιχεία του υπολογιστή είτε με μη ορθή διαμόρφωση του προγράμματος είτε με επέμβαση κατά την εφαρμογή του είτε με χρησιμοποίηση μη ορθών η ελλιπών στοιχείων τιμωρείται με τις ποινές του άρθρου 386Α ΠΚ. Οι ποινές που επισύρει το άρθρο αυτό, είναι φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών εκτός αν η ζημία που προκλήθηκε είναι πολύ μεγάλη, οπότε η φυλάκιση αυξάνεται στα τουλάχιστον δύο έτη. Αν, βέβαια ο υπαίτιος τα διαπράττει κατ' εξακολούθηση και το συνολικό όφελος είναι ποσό άνω των δέκα πέντε χιλιάδων ευρώ τότε επιβάλλεται κάθειρξη έως τα 10 έτη. Η δεύτερη περίπτωση είναι η χρήση της κάρτας από μη νόμιμο κάτοχο της κάρτας, που μπορεί να γίνει είτε με εύρεση ή κλοπή της κάρτας από τρίτο είτε από κάποιο υπάλληλο της επιχείρησης ο οποίος χρεώνει ποσά μεγαλύτερα από αυτά που ο κάτοχος πραγματοποίησε. Αν, η κάρτα του κατόχου έχει κλαπεί, τότε ο τρίτος χρησιμοποιεί την πιστωτική κάρτα παριστάνοντας πως είναι ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας. Σε τέτοια περίπτωση όπως αναφέρθηκε ο κάτοχος οφείλει να ειδοποιήσει τον εκδότη της κάρτας σύμφωνα με το αρ. 3 της ΥπΑ Ζ1-178/2001. Η περίπτωση κατά την οποία η συμβεβλημένη επιχείρηση ή υπάλληλος αυτής χρεώνει στον κάτοχο αγορές οι οποίες δεν συνέβησαν ποτέ έχει αντιμετωπισθεί με απόφαση του Αρείου Πάγου. Σύμφωνα με αυτήν (1753/2003), οι κατηγορίες που στοιχειοθετούνται είναι αυτές της κατ' εξακολούθηση πλαστογραφίας και απάτης από μέρος του επιχειρηματία ο οποίος κατάρτισε

καταστάσεις με πλαστές αποδείξεις για πληρωμές που υποτίθεται πως έγιναν με πιστωτικές κάρτες, έτσι ώστε να εισπράξει το τίμημα των πωλήσεων που ποτέ δεν πραγματοποιήθηκαν.⁴⁰

6.3. Το ηλεκτρονικό έγκλημα και οι κίνδυνοι που ο κάτοχος μπορεί να αντιμετωπίσει στο διαδίκτυο από τρίτους μη νόμιμους κατόχους

Στην προηγούμενη ενότητα, αναφέρθηκαν οι κίνδυνοι που ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας μπορεί να αντιμετωπίσει στο φυσικό κόσμο. Ωστόσο, στο διαδίκτυο οι κίνδυνοι που υπάρχουν είναι ακόμα μεγαλύτεροι. Παρά την ταχύτητα και την ευκολία που προσφέρει στις συναλλαγές, η ασφάλεια δεν θεωρείται δεδομένη, καθώς διάφορα άτομα αποσκοπούν στην υποκλοπή στοιχείων καρτών με σκοπό να αποκομίσουν προσωπικό όφελος. Έτσι, το ηλεκτρονικό έγκλημα βρίσκεται σε έξαρση στις μέρες μας και σύμφωνα με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, ως ηλεκτρονικό έγκλημα: «θεωρούνται οι αξιόποινες εγκληματικές πράξεις που τελούνται με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων και τιμωρούνται με συγκεκριμένες ποινές από την ελληνική νομοθεσία». Δηλαδή, βασικό συστατικό στοιχείο του ηλεκτρονικού εγκλήματος, αποτελεί η ύπαρξη μιας συσκευής ηλεκτρονικής επεξεργασίας δεδομένων, όπως ηλεκτρονικός υπολογιστής, κινητό τηλέφωνο, palmtop, notepad κλπ. Κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει ο Η/Υ, ο οποίος μπορεί: Να αποτελεί τον στόχο κάποιας επίθεσης ή να αποτελεί το μέσο διάπραξης κάποιας επίθεσης ή να αποτελεί ένα βοηθητικό μέσο για τη διάπραξη του εγκλήματος. Το ηλεκτρονικό έγκλημα διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες: σε αυτό που τελείται μόνο με την χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή (computer crime) και σε αυτό που γίνεται με την χρήση του διαδικτύου που ορίζονται ως Κυβερνοεγκλήματα (cybercrimes). Τα εγκλήματα αυτά συμβαίνουν αρκετά συχνά, ιδιαίτερα στους κατόχους πιστωτικών καρτών και γίνονται με τους εξής τρόπους:

Trojan horse (Δούρειος Ίππος)

Το Trojan horse ή αλλιώς δούρειος ίππος, είναι ένα κακόβουλο πρόγραμμα που ξεγέλα τον χρήστη της κάρτας, ώστε να εισάγει τα στοιχεία της κάρτας του και το πρόγραμμα αυτό να τα μεταφέρει σε μη εξουσιοδοτημένο χρήστη της κάρτας. Αναλυτικότερα, το Trojan horse καταγράφει ότι πληκτρολογεί ο χρήστης, δίνοντας την δυνατότητα στον τρίτο να έχει πλήρη γνώση των στοιχείων της κάρτας. Το κακόβουλο λογισμικό εξαρτάται από τις ενέργειες που ο χρήστης θα υλοποιήσει και δεν δρα αυτόνομα.

---

⁴⁰ Πηγές: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η χρήση της πιστωτικής κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο τρίτο σελ. 275, 276, 277, 286, 287, 288, 289, 302, 303, 308)

Δημήτριος Ν. Λαδάς Τραπεζικές Συναλλαγές (Πιστωτική Κάρτα σελ.221)

Ηλεκτρονική πηγές://lawandtech.eu/2014/09/26/credit-debit-card-loss/, Ανακτήθηκε 27/11/16

<http://repository.library.teimes.gr>, Ανακτήθηκε 27/11/16

Cracking-Hacking

Αυτού του είδους τα εγκλήματα συμβαίνουν πολύ συχνά, καθώς είναι πολύ εύκολο για όσους διαθέτουν επίγνωση στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές να εξαπατήσουν κάποιον κάτοχο πιστωτικής κάρτας. Στην κατηγορία αυτή, ανήκουν οι δράστες που "εισβάλλουν" σε υπολογιστή δια της χρήσεως του Διαδικτύου (hackers), για να μάθουν προσωπικά στοιχεία του κατόχου, στη συνέχεια να του τα γνωστοποιήσουν και να απαιτήσουν κάποιο χρηματικό ποσό ώστε να μην πραγματοποιήσουν κάποια κίνηση στον λογαριασμό του. Αλλά και σε αυτούς που όταν "εισβάλλουν" και μάθουν το στοιχείο που επιθυμούν (π.χ. τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας), δίνουν την κατάλληλη εντολή στην Τράπεζά για την μεταφορά ενός ποσού στον λογαριασμό τους (crackers).

Phishing

Το Phishing είναι μια από τις πιο διαδεδομένες τεχνικές ηλεκτρονικού εγκλήματος στον κόσμο. Ο όρος αυτός προέρχεται από την αγγλική λέξη <<fishing>> που σημαίνει ψάρεμα. Πολύ απλά λοιπόν, πρόκειται για μια μέθοδο "ψαρέματος" δηλαδή υποκλοπής ευαίσθητων πληροφοριών που μπορεί να φέρουν κέρδος σε αυτόν που τις κατέχει. Αυτές οι πληροφορίες, μπορεί να είναι προσωπικά στοιχεία όπως ονόματα χρήστη και κωδικοί πρόσβασης για e-mail ή εφαρμογές web banking και αριθμοί πιστωτικών καρτών. Το Phishing θα μπορούσαμε να πούμε πως χωρίζεται σε τρία στάδια. Αρχικά, οι δράστες μελετούν τις ιστοσελίδες κάποιων υπαρκτών και νόμιμων εταιρειών (τράπεζες, ηλεκτρονικά καταστήματα, υπηρεσίες ηλεκτρονικών πληρωμών), προσπαθώντας να φτιάξουν παρόμοιες ιστοσελίδες. Στην συνέχεια, δηλαδή στο δεύτερο στάδιο αποστέλλονται συνήθως μηνύματα e-mail σε κάποιους κατόχους πιστωτικών καρτών και τους ζητούν να επιβεβαιώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία και τον αριθμό της κάρτας τους μέσω μιας διαδικτυακής σελίδας πανομοιότυπης με της τράπεζας, που ο χρήστης έχει τον τραπεζικό του λογαριασμό ή την κάρτα του. Το μήνυμα, επίσης ζητά από τον χρήστη να κάνει κλικ σε έναν σύνδεσμο που θα τον μεταφέρει στην ψεύτικη ιστοσελίδα. Πολλά από αυτά τα e-mail αναφέρουν, πως αν ο χρήστης δεν πληκτρολογήσει τα στοιχεία του τότε δεν θα είναι δυνατό να πραγματοποιήσει περαιτέρω συναλλαγές, πείθοντας τον έτσι να αποκαλύψει τα στοιχεία του. Στο τρίτο στάδιο, εφόσον ο χρήστης πληκτρολογήσει τα στοιχεία του, οι δράστες τα χρησιμοποιούν για να υλοποιήσουν αγορές ή για να αποσύρουν χρήματα από τον τραπεζικό λογαριασμό του κατόχου. Άλλα είδη του Phishing είναι:

To Spear Phishing

Πρόκειται για στοχευόμενα μηνύματα που μοιάζουν αυθεντικά για κάποιες ομάδες ανθρώπων. Για παράδειγμα, στους υπαλλήλους μιας εταιρίας μπορεί να φτάσει μήνυμα με αποστολέα τον εργοδότη τους, στο οποίο τους απευθύνεται προσωπικά και τους ζητά όνομα χρήστη και κωδικούς πρόσβασης. Απαντώντας κανείς σε ένα μήνυμα Spear Phishing θέτει προσωπικές και συχνά απόρρητες πληροφορίες στη διάθεση κακόβουλων χρηστών.

To Vishing

Σε αυτή την εκδοχή του Phishing, για να πειστεί ευκολότερα το θύμα, του δίνεται τηλεφωνικός αριθμός εξυπηρέτησης ή του ζητείται το δικό του τηλέφωνο, ώστε να μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί του οι υποτιθέμενοι εκπρόσωποι της εταιρίας.

To Social Networking Phishing

Αντλώντας πληροφορίες και πολλά προσωπικά δεδομένα από τα προφίλ των χρηστών των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης, οι κακόβουλοι χρήστες στέλνουν εξατομικευμένα μηνύματα. Η επιτυχία της μεθόδου είναι μεγάλη. Σε πρόσφατο πείραμα που πραγματοποιήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες, το 70% όσων έλαβαν εξατομικευμένο παραπλανητικό μήνυμα ακλούθησε τις οδηγίες του και συμπλήρωσε τα στοιχεία του στην εικονική ιστοσελίδα.⁴¹

Εκτός από το Phishing υπάρχουν και άλλα είδη διαδικτυακών απατών όπως είναι:

To Pharming:

Το Pharming αποτελεί παρόμοια μέθοδο εξαπάτησης με αυτή του Phishing, όμως είναι σαφέστερα πιο επικίνδυνη. Μέσω ενός ειδικού προγράμματος, που εκμεταλλεύεται κενά ασφαλείας στο σύστημα του υπολογιστή, καταφέρνει να οδηγεί τον χρήστη μόνο σε πλαστές ιστοσελίδες ακόμα και αν πληκτρολογεί τις διευθύνσεις των σωστών ιστοσελίδων. Έτσι, ο χρήστης πιστεύοντας ότι βρίσκεται στο ορθό website πληκτρολογεί τα στοιχεία του, όπως για παράδειγμα αυτά της πιστωτικής του κάρτας και έτσι τα χρήματα μεταφέρονται στους δράστες (pharmers).

Scams

Οι απάτες που είναι γνωστές με τον όρο scams αφορούν κάποια συναλλαγή που για να ολοκληρωθεί απαιτούνται κάποια χρήματα από τον υποψήφιο παραλήπτη του παραπλανητικού μηνύματος. Ωστόσο, το θύμα δεν παραλαμβάνει ποτέ τα προσφερόμενα ανταλλάγματα. Παραδείγματα τέτοιων απατών είναι:

<< Νιγηριανές Απάτες ή Απάτες 419>>

Σε αυτές τις περιπτώσεις, άτομα από τη Νιγηρία αναζητούν τη βοήθεια επιχειρηματιών ή ελεύθερων επαγγελματιών με σκοπό να μεταφέρουν τα κεφάλαιά τους, τα οποία προέρχονται από εγκληματικές πράξεις (λαθρεμπόριο, απάτες, δωροδοκία κλπ.), υποσχόμενοι για τη συνεργασία αυτή υψηλό ποσοστό αμοιβής. Για το σκοπό αυτό, κάνουν χρήση τίτλων

---

⁴¹ Πηγές: Το ηλεκτρονικό έγκλημα Κ. Βλαχόπουλος (Ορισμός του ηλεκτρονικού εγκλήματος σελ.5, 6, 9, Μοντέλο Απειλών σελ. 19, 20, 27, Μορφές ηλεκτρονικού εγκλήματος σελ.47,48,49,51,52,58,59,60,63,64,65,66,67,68)

Σύγχρονη εγκληματολογία Μ. Cusson (Το ηλεκτρονικό έγκλημα σελ.358, 359, 361)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.Toshiba.eu/security-center/se-gr/prevent-phishing.php> Ανακτήθηκε 16/05/16, <http://windows.microsoft.com> Ανακτήθηκε 16/05/16, <http://www.forthnet.gr> Ανακτήθηκε 16/05/16, <https://el.wikipedia.org/wiki>, <http://www.astynomia.gr/> Ανακτήθηκε 16/05/16

επίσημων φορέων της χώρας τους (Υπουργεία, Κεντρική Τράπεζα, Εθνική Εταιρεία Πετρελαίων Νιγηρίας κλπ.), χρησιμοποιούν τίτλους κυβερνητικών ή στρατιωτικών παραγόντων με υπαρκτά και ψεύτικα ονόματα ή προφασίζονται σχέση τους με «διάσημα» ή «σημαντικά» πρόσωπα. Η απάτη έγκειται στο γεγονός ότι οι αποστολείς των μηνυμάτων ζητούν από τους παραλήπτες να τους αποστείλουν τα προσωπικά τους στοιχεία, τα στοιχεία των τραπεζικού λογαριασμού και πιστωτικής κάρτας κλπ. προκειμένου επιτευχθεί η συνεργασία τους και η αποκόμιση των χρηματικών ποσών.

Δημοπρασίες

Τα θύματα παραπλανούνται από υποτιθέμενες ιστοσελίδες δημοπρασιών και έτσι καταβάλλουν χρήματα, δίνοντας πολλές φορές τον αριθμό της κάρτας τους για να πληρώσουν το αντικείμενο που επιθυμούν το οποίο δεν υπάρχει.

Απάλειψη Χρέους (Debt Elimination)

Άλλος ένας τρόπος εξαπάτησης των κατόχων πιστωτικών καρτών, είναι αυτός της υπόσχεσης της απάλειψης των χρεών τους. Τα μηνύματα αυτά, συνήθως αναφέρουν πως κάποια εταιρεία αναλαμβάνει την διαχείριση των χρεών της πιστωτικής κάρτας του κατόχου. Το μονό που ζητούν, είναι η προκαταβολή ενός ποσού αλλά και τα στοιχεία της πιστωτικής κάρτας αλλά και μια εξουσιοδότηση προς το άτομο που θα αναλάβει την διαδικασία. Ο διαμεσολαβητής τότε εκδίδει ομόλογα και γραμμάτια προς τους δανειστές που φιλοδοξούν να ικανοποιήσει νόμιμα όλα τα χρέη. Σε αντάλλαγμα, το θύμα είναι υποχρεωμένο να καταβάλει ένα ποσοστό της αξίας των χρεών που θα καλύψει ο διαμεσολαβητής. Η προαναφερθείσα διαδικασία είναι ιδιαίτερα συνδεδεμένη με τα εγκλήματα που σχετίζονται με την κλοπή ταυτότητας, καθώς οι συμμετέχοντες παρέχουν όλες τις προσωπικές πληροφορίες τους προς τους διαμεσολαβητές.⁴²

6.3.1. Η αντιμετώπιση των κινδύνων από την πληρωμή με πιστωτική κάρτα για συναλλαγές μέσω διαδικτύου από πλευράς αστικού και ποινικού δικαίου

Όπως και στον φυσικό κόσμο, έτσι και στο διαδίκτυο η κλοπή στοιχείων και η χρήση της κάρτας φέρει τις ίδιες κυρώσεις στον μη εξουσιοδοτημένο τρίτο και παρέχεται στον κάτοχο προστασία σύμφωνα με το αρ. 3 και 4 της ΥπΑ Ζ1-178/2001. Δηλαδή, ο κάτοχος χρεώνεται με ποσό μεγαλύτερο των 150 ευρώ, εφόσον αποδειχθεί σε βάρος του βαρεία αμέλεια. Εννοείται, ότι η ρύθμιση αυτή υπερκαλύπτει το νομολογιακό αίτημα για απαλλαγή του κομιστή σε περίπτωση ζημίας του από ανώτερη βία (ΑΠ1219/ 2001, ΔΕΕ1128 επ.). Αντίστοιχο μέτρο ευθύνης, προβλέπει και το αρ. 3 ν.δ. 17/7-16/8/1923 και για την

---

⁴² Πηγές: Σύγχρονη εγκληματολογία Μ. Cusson (Το ηλεκτρονικό έγκλημα σελ.358)

Το ηλεκτρονικό έγκλημα Κ. Βλαχόπουλο (Μορφές Ηλεκτρονικού εγκλήματος σελ.55,58)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.astynomia.gr> Ανακτήθηκε 16/05/16, <https://el.wikipedia.org/wiki> Ανακτήθηκε 16/05/16, <http://www.nomika-epilekta.gr/> Ανακτήθηκε 16/05/16

ολοκληρωτική επιβάρυνση της τράπεζας για το ποσό της καταβολής προς μη δικαιούχο τρίτο, χωρίς να είναι βέβαιο, ότι η ευθύνη αυτή δεν επιτάθηκε από τις μεταγενέστερες ρυθμίσεις των ΑΚ 330, 914 και αρ. 8 ν. 2251/94. Επίσης, σύμφωνα με το αρ 4. της ΥπΑ Ζ1-178/2001 ο κάτοχος ευθύνεται για τις ζημιές που έχει υποστεί, μέχρι την γνωστοποίηση της διαρροής των στοιχείων του στην τράπεζα. Κατά παρέκκλιση, από τις παρ. 1 και 2 του άρθρου αυτού, ο κάτοχος δεν ευθύνεται για συναλλαγές για τις οποίες η αναγνώριση ταυτότητας περιορίζεται στην χρησιμοποίηση εμπιστευτικού κωδικού αριθμού ή άλλης παρόμοιας απόδειξης ταυτότητας, χωρίς να απαιτείται επίδειξη ή ηλεκτρονική αναγνώριση της κάρτας. Βέβαια, στο διαδίκτυο η απόδειξη της βαρείας αμέλειας είναι σαφώς ευκολότερη καθώς τα λάθη που κάνουν οι κάτοχοι των καρτών είναι τεράστια και η ευθύνη πολλές φορές βαραίνει αυτούς. Από πλευράς ποινικού δικαίου, ισχύουν επίσης οι ποινές που υφίστανται και στον φυσικό κόσμο. Οι περιπτώσεις απάτης ή κλοπής στοιχείων της κάρτας υπάγονται στο αρ. 386Α ΠΚ και οι υπαίτιοι τιμωρούνται με τις κυρώσεις του άρθρου αυτού. Το άρθρο αυτό, είναι δυνατόν να συνδυαστεί και με την παρ.2 του αρ 370Γ ΠΚ, που αναφέρει πως όποιος αποκτά πρόσβαση σε στοιχεία που έχουν εισαχθεί σε υπολογιστή ή σε περιφερειακή μνήμη υπολογιστή ή μεταδίδονται με συστήματα τηλεπικοινωνιών, εφόσον έγιναν με παραβίαση των μέτρων ασφαλείας του κατόχου τιμωρούνται με φυλάκιση τριών μηνών ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον είκοσι εννέα ευρώ.⁴³

6.4. Συμβουλές για ασφάλεια συναλλαγών στο διαδίκτυο

Στην προηγούμενη ενότητα, αναφέρθηκαν οι κίνδυνοι που ενδέχεται να παρουσιαστούν όταν ο χρήστης καρτών συναλλάσσεται στο διαδίκτυο. Για το λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να αναφερθούν κάποιες χρήσιμες συμβουλές, έτσι ώστε οι διαδικτυακές αγοροπωλησίες να πραγματοποιούνται με την μέγιστη δυνατή ασφάλεια. Για να μην υπάρξει υποκλοπή των στοιχείων των καρτών ο χρήστης οφείλει να ακολουθήσει τις παρακάτω συμβουλές:

Να έχει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για το site που συναλλάσσεται:

Αυτό είναι απαραίτητο, διότι ο οποιοσδήποτε θα μπορούσε να δημιουργήσει μια πλασματική ιστοσελίδα με στόχο να υποκλέψει στοιχεία και να τα χρησιμοποιήσει προς όφελός του. Ο χρήστης οφείλει να ελέγξει την φήμη του συγκεκριμένου ιστότοπου, καθώς και τα σχόλια άλλων πελατών. Αν για παράδειγμα, κάποιο site είναι ενεργό για αρκετά χρόνια στις πωλήσεις προϊόντων τότε είναι πολύ πιο πιθανό να είναι αξιόπιστο.

1. Η δημιουργία ενός e-mail που θα χρησιμοποιείται μόνο για αγορές:

Με αυτόν τον τρόπο, ο χρήστης θα αποφύγει την υποκλοπή προσωπικών του στοιχείων, εφόσον κάποιο κακόβουλο πρόγραμμα εισέλθει στον υπολογιστή του. Οπότε ακόμα και αν συμβεί αυτό, στον δράστη θα εμφανιστούν στοιχεία μόνο από τις αγορές που πραγματοποίησε ο χρήστης και όχι τα προσωπικά του στοιχεία.

2. Η μπάρα των διευθύνσεων του site να ξεκινά με https και όχι http:

---

⁴³ Πηγή: Πιστωτική Κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Η χρήση της πιστωτικής κάρτας από μη εξουσιοδοτημένο τρίτο σελ. 302,303,304,305,306,307)

Έτσι, το site διασφαλίζει ασφάλεια στον χρήστη και απόκρυψη των προσωπικών του στοιχείων. Εάν, το site δεν εμφανίζει το https ο χρήστης θα ήταν προτιμότερο να εγκαταλείψει την συναλλαγή.

3. Να μην υπάρχει εμπιστοσύνη σε link για προσφορές που εμφανίζονται σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης:

Ο χρήστης θα ήταν χρήσιμο, να αποφεύγει να εμπιστεύεται τέτοιου είδους link, διότι είναι πιθανόν να τον οδηγήσουν σε ιστοσελίδες με απατηλό περιεχόμενο που έχουν ως σκοπό την υποκλοπή των προσωπικών του στοιχείων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο χρήστης οφείλει είτε να πληκτρολογεί μόνος του το link που του εμφανίζεται, έτσι ώστε να σιγουρευτεί για την ύπαρξη του site.

4. Να αποφεύγει να αγοράζει προϊόντα υψηλής τεχνολογίας που εμφανίζονται σε χαμηλές τιμές:

Εφόσον ο χρήστης συναντά τέτοιες τιμές, κάλο θα ήταν να αναζητήσει πληροφορίες σχετικά με την φήμη του site που τις προσφέρει.

5. Οι κωδικοί που χρησιμοποιούνται να είναι όσο το δυνατόν πιο ισχυροί:

Είναι εξαιρετικά σημαντικό, οι κωδικοί που ο χρήστης επιλέγει να είναι δύσκολο να αλιευθούν. Ο κάτοχος της κάρτας, χρειάζεται να αποφεύγει κωδικούς, όπως είναι τα γενέθλιά του ή το ονοματεπώνυμο του, που εύκολα μπορεί κάποιος να τα μάθει ή να τα γνωρίζει.

6. Να κρατά τις αποδείξεις συναλλαγών και τους λογαριασμούς πληρωμής της κάρτας:

Πολλές από τις ιστοσελίδες αγορών, συνηθίζουν να στέλνουν ένα e-mail οπού επιβεβαιώνεται η παραγγελία και το κόστος της αγοράς. Ο χρήστης με μια απλή εκτύπωση του e-mail αυτού θα μπορεί να αποδείξει το ποσό που καλείται να πληρώσει, εφόσον υπάρξει κάποιο λάθος και η εταιρεία απαιτήσει επιπλέον χρήματα.

7. Η ύπαρξη τηλεφώνου ή e-mail στο site που συναλλάσσεται:

Ο χρήστης πρέπει να βεβαιωθεί ότι υπάρχει κάποιος τρόπος επικοινωνίας με το site, σε περίπτωση που επιθυμεί να μάθει κάτι για το προϊόν ή να εκφράσει τα παράπονά του σε περίπτωση που έχει καθυστερήσει.

8. Ο έλεγχος του υπολογιστή του πριν πραγματοποιήσει την συναλλαγή:

Ο κάτοχος της κάρτας, για να είναι σίγουρος πως δεν θα υπάρξει κάτι ανεπιθύμητο που θα αποτρέψει την συναλλαγή ή θα του υποκλέψει τα στοιχεία του καλό θα ήταν να ελέγξει την

κατάσταση του υπολογιστή του. Έτσι, αν το πρόγραμμα ασφαλείας δεν εντοπίσει κάποιον ίο ή άλλο κακόβουλο λογισμικό θα είναι σίγουρος για την επιτυχία της συναλλαγής του.⁴⁴

---

⁴⁴ Πηγή: Η σχέση προσωπικών δεδομένων και πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο Β. Μπαντή-Μαρκούτη (Η διασύνδεση της ιδιωτικότητας και των προσωπικών δεδομένων με την ελευθερία έκφρασης, την πνευματική ιδιοκτησία και την τεχνολογία της πληροφορίας σελ.2,3,4,5,6,10,11,12)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.itsecuritypro.gr/> Ανακτήθηκε 22/05/16, <http://www.flowmagazine.gr> Ανακτήθηκε 22/05/16, <http://www.moneyonline.gr/> Ανακτήθηκε 22/05/16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ (Ν. 2472/1977)

7.1. Ο Ν. 2472/1977 σχετικά με τις πιστωτικές κάρτες

Ο κάτοχος πιστωτικής κάρτας είναι απαραίτητο, να προστατευθεί από το δίκαιο προσωπικών δεδομένων, καθώς τα προσωπικά του δεδομένα επεξεργάζονται αρκετά συχνά τόσο από τον εκδότη της κάρτας όσο και από τις συμβεβλημένες με αυτόν επιχειρήσεις. Τα προσωπικά δεδομένα του κατόχου πιστωτικής κάρτας διαφυλάσσονται από τον Ν.2472/1977. Τα δεδομένα αυτά, αφορούν και ταυτοποιούν άμεσα ή έμμεσα τον κάτοχο και είναι το όνομα, το τηλέφωνο, η διεύθυνση ο τόπος γέννησης ή κατοικίας του και διάφορα άλλα δεδομένα τα οποία είναι αποθηκευμένα στον μικροεπεξεργαστή της πιστωτικής κάρτας και είναι δυνατό να γίνουν γνωστά σε κάποιον που συναλλάσσεται με τον κάτοχο. Ειδικότερα, τα στοιχεία των πιστωτικών καρτών αφορούν προσωπικά δεδομένα του κατόχου, αφού σύμφωνα με τον Ν. 2472/1977 «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». «Υποκείμενο (κάτοχος) των δεδομένων» είναι «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός η περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική». Ως εκ τούτου, σημειώνεται ότι τα δεδομένα πιστωτικών καρτών, βάσει των ανωτέρω, αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, εφόσον ο κάτοχος συναλλάσσεται με την πιστωτική κάρτα δίνοντας στοιχεία της κάρτας του σε δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο υπεύθυνος για την επεξεργασία των δεδομένων του είναι το πρόσωπο με το οποίο συναλλάσσεται. Οπότε, σύμφωνα και με το αρ.10 παρ.3 του Ν. 2472/1977 ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Στο ίδιο άρθρο, αναφέρεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση του απορρήτου. Η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως. Οι υποχρεώσεις του άρθρου αυτού, βαρύνουν επίσης και τον εκτελών την επεξεργασία. Εκτελών την επεξεργασία, λέγεται οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. Αξίζει να αναφερθεί, πως ο Ν.2472/1977 εφαρμόζεται τόσο στο φυσικό κόσμο όσο και στο διαδίκτυο, αν η επεξεργασία των δεδομένων συμβαίνει από υπεύθυνο ή εκτελών την επεξεργασία που είναι εγκαθιστάμενος στην Ελληνική Επικράτεια, όπου εφαρμόζεται το ελληνικό δίκαιο. Εφαρμόζεται, επίσης και στην περίπτωση που ο εκτελών ή υπεύθυνος της επεξεργασίας βρίσκεται σε Τρίτη χώρα και χρησιμοποιεί μέσα που βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια. Σε τέτοια περίπτωση, ο εκτελών την επεξεργασία

οφείλει να αποδείξει με γραπτή δήλωση στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, πως έχει εκπρόσωπο εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια.⁴⁵

7.1.1. Οι προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων του κατόχου πιστωτικής κάρτας

Τα άτομα που έχουν επίγνωση των προσωπικών δεδομένων του κατόχου, οφείλουν να τα επεξεργάζονται με κάθε νόμιμο μέσο, σύμφωνα με τις αρχές του Ν. 2472/1977, εφόσον ο νόμιμος κάτοχος της κάρτας έχει δώσει την συγκατάθεση του. Για να υφίσταται νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων, είναι απαραίτητο να συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών.
2. Να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά, απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας.
3. Να είναι ακριβή και αν χρειάζεται, να υποβάλλονται σε ενημέρωση.

Η τήρηση των παραπάνω διατάξεων βαρύνει τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του νόμιμου κατόχου χωρίς την συγκατάθεση του μόνο όταν ισχύουν τα παρακάτω:

1. Η επεξεργασία είναι αναγκαία για την εκτέλεση σύμβασης, στην οποία συμβαλλόμενο μέρος είναι υποκείμενο δεδομένων ή για τη λήψη μέτρων κατόπιν αιτήσεως του υποκειμένου κατά το προσυμβατικό στάδιο.
2. Η επεξεργασία είναι αναγκαία, για την εκπλήρωση υποχρέωσης του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο.
3. Η επεξεργασία είναι αναγκαία για τη διαφύλαξη ζωτικού συμφέροντος του υποκειμένου, εάν αυτό τελεί σε φυσική ή νομική αδυναμία να δώσει τη συγκατάθεσή του.
4. Η επεξεργασία είναι αναγκαία, για την εκτέλεση έργου δημόσιου συμφέροντος ή έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή ή έχει ανατεθεί από αυτή είτε στον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε σε τρίτο, στον οποίο γνωστοποιούνται τα δεδομένα.⁴⁶

---

⁴⁵Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π.Τσίρου (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του κατόχου πιστωτικής κάρτας σελ. 507,509,510,512,513)

Ηλεκτρονικές Πηγές: file:///C:/Users/2F49~1/AppData/Local/Temp/85_2015anonym.pdf Ανακτήθηκε 15/12/16, <http://ec.europa.eu/> Ανακτήθηκε 15/12/16, <https://el.wikipedia.org/wiki/> Ανακτήθηκε 15/12/16

⁴⁶ Πηγή: Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου Πιστωτική κάρτα (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του κατόχου πιστωτικής κάρτας σελ. 518)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://xkarampagias.gr/> Ανακτήθηκε 15/12/16

7.1.2. Οι προϋποθέσεις νόμιμης τήρησης αρχείου των προσωπικών δεδομένων του κατόχου πιστωτικής κάρτας

Πολλές επιχειρήσεις και πιστωτικά ιδρύματα για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών τους, αλλά και για δική τους διευκόλυνση επιθυμούν να κρατούν αρχείο των προσωπικών δεδομένων των κατόχων. Για να συμβεί όμως αυτό, θα πρέπει να γνωστοποιήσουν στην Αρχή την έναρξη της επεξεργασίας των δεδομένων ή την έναρξη σύστασης και λειτουργίας του αρχείου. Ύστερα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να δηλώσει το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία του, τον τίτλο του, την διεύθυνση του αλλά και την διεύθυνση στην οποία είναι εγκατεστημένο το αρχείο ή ο κύριος εξοπλισμός που υποστηρίζει την λειτουργία του. Ακόμη, πρέπει να γνωστοποιείται ο σκοπός επεξεργασίας του αρχείου, το είδος των δεδομένων, το χρονικό διάστημα τήρησης του αρχείου και τα άτομα τα οποία θα διαβιβαστούν οι πληροφορίες σχετικά με τον κάτοχο. Κάθε μεταβολή των παραπάνω, είναι απαραίτητο να γνωστοποιείται στην Αρχή άμεσα από τον υπεύθυνο επεξεργασίας.

7.1.3. Τα δικαιώματα του νόμιμου κατόχου της κάρτας

Κάθε κάτοχος πιστωτικής κάρτας, έχει συγκεκριμένα δικαιώματα, τα οποία τον προστατεύουν από την μη ορθή χρήση των προσωπικών του δεδομένων από τρίτους που έχουν πρόσβαση στα στοιχεία αυτά. Τα δικαιώματα αυτά, παρουσιάζονται στα κείμενα που ακολουθούν

Δικαίωμα ενημέρωσης

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλει κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία:

1. την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του
2. τον σκοπό της επεξεργασίας
3. τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων
4. την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης

Εάν, για την συλλογή των δεδομένων προσωπικού ο υπεύθυνος επεξεργασία, ζητεί την συνδρομή του κατόχου, οφείλει να τον ενημερώνει εγγράφως για τα στοιχεία της παρ 1. του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα δικαιώματα του σύμφωνα με τα αρ 11 έως 13 του Ν 2472/1997. Εάν, τα δεδομένα αυτά γνωστοποιούνται σε τρίτους το υποκείμενο πρέπει να ενημερωθεί σχετικά και στην συνέχεια τα στοιχεία να μεταβιβαστούν σε τρίτους. Η υποχρέωση ενημέρωσης, δύναται να ακυρωθεί με απόφαση της Αρχής, εφόσον η επεξεργασία γίνεται για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για εξακρίβωση εγκλημάτων. Άρση της υποχρέωσης ενημέρωσης, μπορεί να συμβεί και με απόφαση του Πρόεδρου της Αρχής ο οποίος στην συνέχεια πρέπει να συγκαλέσει άμεσα την Αρχή για να παρθεί οριστική απόφαση για το θέμα. Επίσης, σύμφωνα με την Κανονιστική πράξη 1/1999 το υποκείμενο έχει το δικαίωμα να ενημερωθεί ταυτόχρονα με την συλλογή των δεδομένων, όταν η συλλογή γίνεται από τον ίδιο τον κάτοχο. Όταν, η συλλογή των δεδομένων δεν γίνεται από τον κάτοχο αλλά από άλλες πηγές τότε η ενημέρωση πρέπει να είναι άμεση, δίχως να γίνει χρήση ή επεξεργασία των δεδομένων αυτών. Η ενημέρωση του κατόχου, γίνεται και με την

καταχώρηση σε δύο εφημερίδες μια κυριακάτικη και μια καθημερινή που ανήκουν στις πέντε μεγαλύτερες σε κυκλοφορία στην πρωτεύουσα.

Δικαίωμα πρόσβασης

Το υποκείμενο των δεδομένων, έχει δικαίωμα να ζητεί και να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, χωρίς καθυστέρηση και κατά τρόπο εύληπτο και σαφή, τις ακόλουθες πληροφορίες:

1. Όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, καθώς και την προέλευσή τους.
2. Τους σκοπούς της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών.
3. Την εξέλιξη της επεξεργασίας για το χρονικό διάστημα από την προηγούμενη ενημέρωση ή πληροφόρησή του.
4. Τη λογική της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας.
5. Κατά περίπτωση, τη διόρθωση, τη διαγραφή ή τη δέσμευση (κλειδώμα) των δεδομένων των οποίων η επεξεργασία δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου, ιδίως λόγω του ελλιπούς ή ανακριβούς χαρακτήρα των δεδομένων, και
6. Την κοινοποίηση σε τρίτους, στους οποίους έχουν ανακοινωθεί τα δεδομένα, κάθε διόρθωσης, διαγραφής ή δέσμευσης (κλειδώματος) που διενεργείται, εφόσον αυτό δεν είναι αδύνατον ή δεν προϋποθέτει δυσανάλογες προσπάθειες.

Το δικαίωμα αυτό, ασκείται με την υποβολή αίτησης στον υπεύθυνο επεξεργασίας και την καταβολή ποσού το ύψος και ο τρόπος καταβολής του οποίου, ρυθμίζονται με απόφαση της Αρχής. Σε περίπτωση πάντως, που ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν απαντήσει στο αίτημα του υποκειμένου εντός δεκαπέντε ημερών τότε το υποκείμενο έχει το δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή. Το ποσό αυτό, επιστρέφεται αν το αίτημα είτε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας είτε από την Αρχή κριθεί βάσιμο. Εν συνεχεία, ο υπεύθυνος οφείλει να προσκομίσει αντίγραφο στον υπεύθυνο επεξεργασίας με τα διορθωμένα στοιχεία που αφορούν τον κάτοχο.

Δικαίωμα αντίρρησης

Ο κάτοχος της κάρτας, έχει το δικαίωμα να προβάλλει οποτεδήποτε αντιρρήσεις για την επεξεργασία δεδομένων που τον αφορούν. Οι αντιρρήσεις αποστέλλονται εγγράφως στον υπεύθυνο επεξεργασίας και πρέπει να περιέχουν αίτημα για συγκεκριμένη ενέργεια, όπως διόρθωση, προσωρινή μη χρησιμοποίηση, δέσμευση, μη διαβίβαση ή διαγραφή. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας, υποχρεούται να απαντήσει εγγράφως επί των αντιρρήσεων μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία η οποία ανέρχεται σε δεκαπέντε μέρες. Στην απάντησή του οφείλει να ενημερώσει τον κάτοχο για τις ενέργειες στις οποίες προέβη ή ενδεχομένως για τους λόγους που δεν ικανοποίησε το αίτημα. Η απάντηση σε περίπτωση απόρριψης των αντιρρήσεων πρέπει να κοινοποιείται και στην Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Αν, η απάντηση δεν γίνει εντός της προθεσμίας ή δεν είναι ικανοποιητική, τότε το υποκείμενο έχει το δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή και να ζητήσει την εξέταση των αντιρρήσεων του. Εφόσον η Αρχή κρίνει πως το αίτημα αντίρρησης είναι βάσιμο, τότε μπορεί να εκδώσει απόφαση για την αναστολή της επεξεργασίας, έως ότου εκδοθεί οριστική απόφαση επί του θέματος. Επιπλέον, οποιοσδήποτε έχει το δικαίωμα να δηλώσει πως προσωπικά του στοιχεία, δεν επιθυμεί να επεξεργαστούν για λόγους προώθησης και πώλησης. Η Αρχή τηρεί αρχείο με τα στοιχεία της ταυτότητας των κατόχων αυτών και έτσι ο

υπεύθυνος επεξεργασίας πριν γίνει οποιαδήποτε επεξεργασία, θα πρέπει να ανατρέξει στο αρχείο αυτό ώστε να διαγράψει από το αρχείο του, τους κατόχους αυτούς.

Δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας

Κάθε κάτοχος, έχει δικαίωμα να ζητήσει από το αρμόδιο κάθε φορά δικαστήριο την άμεση αναστολή ή μη εφαρμογή πράξης ή απόφασης που τον θίγει, την οποία έχει λάβει διοικητική αρχή, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο, αποκλειστικά με αυτοματοποιημένη επεξεργασία στοιχείων, εφόσον η επεξεργασία αυτή αποβλέπει στην αξιολόγηση της προσωπικότητάς του και ιδίως της αποδοτικότητάς του στην εργασία, της οικονομικής φερεγγυότητάς του, της αξιοπιστίας του και της εν γένει συμπεριφοράς του. Το δικαίωμα του παρόντος άρθρου, μπορεί να ικανοποιηθεί και όταν δεν συντρέχουν οι λοιπές ουσιαστικές προϋποθέσεις της προσωρινής δικαστικής προστασίας, όπως προβλέπονται κάθε φορά. Το δικαίωμα της προσωρινής δικαστικής προστασίας, είναι ιδιαίτερος σημαντικό, ιδίως όταν γίνεται χρήση της πιστωτικής κάρτας και αφορούν ζητήματα αφερεγγυότητας του οφειλέτη, της αξιοπιστίας του ως προς την πληρωμή και αποπληρωμή, καθώς και της γενικότερης συμπεριφοράς του στον κόσμο των συναλλαγών.⁴⁷

7.2. Η αυθαίρετη έκδοση/χρέωση κάρτας ως προσβολή του δικαιώματος στην προσωπικότητα

Είναι συχνό φαινόμενο, να εκδίδεται πιστωτική κάρτα στο όνομα κάποιου ατόμου χωρίς το άτομο αυτό να έχει αιτηθεί για την έκδοση πιστωτικής κάρτας. Αυτή η περίπτωση, ονομάζεται αυθαίρετη έκδοση πιστωτικής κάρτας. Μάλιστα, το ζήτημα αυτό απασχόλησε πρόσφατα τον Συνήγορο του Καταναλωτή, καθώς αρκετοί πολίτες κατήγγειλαν πως εκδόθηκαν πιστωτικές κάρτες στο όνομα τους και μάλιστα με την επιβάρυνση ετήσιας συνδρομής. Πολλές τράπεζες αποστέλλουν ταχυδρομικώς τις κάρτες σε καταναλωτές, οι οποίοι αν δεν συμφωνούν με την έκδοση της κάρτας πρέπει άμεσα να ειδοποιήσουν κάποιο υποκατάστημα του εκδότη της πιστωτικής κάρτας και να αιτηθούν την ακύρωση της, χωρίς να την καταστρέψουν οι ίδιοι, διότι έτσι το κόστος της ετήσιας συνδρομής δεν θα πάψει να ισχύει. Οι καταναλωτές έχουν το δικαίωμα, να ζητούν από τους υπαίτιους πιστωτικούς φορείς την άμεση άρση της προσβολής και την παράλειψη της στο μέλλον. Όσον αφορά την ετήσια συνδρομή, οι κάτοχοι έχουν την δυνατότητα να ζητήσουν τον άμεσο αντιλογισμό της εγγραφής χρέωσης ετήσιων συνδρομών που συνδέονται με πιστωτικές κάρτες που εκδόθηκαν αυθαίρετα. Αξίζει να σημειωθεί, πως η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων των κατόχων πρέπει να γίνεται, εφόσον οι ίδιοι έχουν συμφωνήσει για την σύναψη σύμβασης. Επομένως, η αυθαίρετη έκδοση πιστωτικής κάρτας είναι αντίθετη με τον Ν.2472/1997 (<<Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα>>) και οι καταναλωτές δικαιούνται την διεκδίκηση χρηματικής αποζημίωσης για ηθική βλάβη. Αν, λοιπόν μια τράπεζα εκδώσει στο όνομα κάποιου πιστωτική κάρτα, δίχως να υπάρχει αίτηση

---

⁴⁷Πηγή: Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου Πιστωτική κάρτα (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του κατόχου πιστωτικής κάρτας σελ. 533,534,535,536,537,538,539,540)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.dpa.gr> Ανακτήθηκε 17/12/16

<https://el.wikipedia.org/wiki> Ανακτήθηκε 17/12/16

που φέρει την υπογραφή του, τότε προσβάλλει το δικαίωμα της προσωπικότητας του στην έκφανση της οικονομικής του ελευθερίας δια της επιβολής ανεπιθύμητου δανεισμού. Επιπλέον, καταστρατηγείται η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεων, που αποτελεί ειδική μορφή ελευθερίας(συμβατική ελευθερία) καθώς: Καταργείται το δικαίωμα σύναψης ή μη σύμβασης, το δικαίωμα επιλογής του αντισυμβαλλόμενου όπως και το δικαίωμα καθορισμού του περιεχομένου μιας σύμβασης. Για αυτούς τους λόγους, λοιπόν η χωρίς την συγκατάθεση του κατόχου έκδοση πιστωτικής κάρτας, κρίθηκε παράνομη λόγω αντίθεσης στα άρθρα 2 παρ.1 και 9ζ Ν.2251/1994, 5 παρ.1 ΚΥΑ Ζ1-699/2010 και την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 και έτσι απευθύνθηκε σύσταση προς την Ελληνική Ένωση Τραπεζών να παρέμβει άμεσα στα μέλη της, με αυστηρή υπόδειξη για να μην προβαίνουν σε έκδοση πιστωτικών καρτών χωρίς την συγκατάθεση των κατόχων.⁴⁸

7.2.1. Άλλες περιπτώσεις όπου η τράπεζα οφείλει αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης και προσβολής του δικαιώματος στην προσωπικότητα.

Προηγουμένως, αναφέρθηκε η περίπτωση έκδοσης πιστωτικής κάρτας, χωρίς την συγκατάθεση του κατόχου, κάτι που αποτελεί προσβολή του δικαιώματος στην προσωπικότητα και ταυτόχρονα, προξενεί ηθική βλάβη στον νόμιμο κάτοχο της κάρτας. Υπάρχουν όμως, και άλλες περιπτώσεις που έχουν τις ίδιες συνέπειες για τον κάτοχο. Η πρώτη περίπτωση, είναι αυτή στην οποία έχει υπάρξει καταγγελία της σύμβασης από μέρος της τράπεζας, διότι ο κάτοχος δεν εξοφλεί το υπόλοιπο της κάρτας του. Στην συνέχεια όμως και ενώ υπήρξε εξόφληση της κάρτας από τον κάτοχο, η τράπεζα δεν ενημέρωσε τον δικηγόρο της, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να διατάξει πληρωμή μέσω της << Τειρεσίας – Τραπεζικά Συστήματα Πληροφοριών ΑΕ>>, όπου τηρούνται τα δυσμενή στοιχεία που αφορούν την οικονομική συμπεριφορά των οφειλετών. Αποζημίωση, οφείλει η τράπεζα και στην περίπτωση κατά την οποία ο κάτοχος έχει εξοφλήσει το χρεωστικό του υπόλοιπο, έχει προβεί σε ακύρωση της κάρτας και η τράπεζα καταγγέλλει την σύμβαση πιστωτικής κάρτας αγνοώντας την επί της καταγγελίας διαμαρτυρία των δήθεν οφειλετών εκδίδοντας διαταγή πληρωμής για οφειλόμενο ποσό το οποίο δεν υφίσταται. Τέλος, προσβολή του δικαιώματος στην προσωπικότητα υφίστανται και οι κληρονόμοι κατόχου πιστωτικής κάρτας οι οποίοι αν και ενημέρωσαν την τράπεζα πως ο κάτοχος δεν βρίσκεται πια εν ζωή, ζητώντας την ακύρωση της κάρτας, η τράπεζα τους αγνόησε συνεχίζοντας να χρεώνει κανονικά τον λογαριασμό του κατόχου.

7.3. Ποινικές κυρώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας από την μη τήρηση των υποχρεώσεων του

Οι ποινές που επισύρει, η μη εφαρμογή του νόμου Ν. 2472/1977 για τον υπεύθυνο επεξεργασίας και την μη προστασία των προσωπικών δεδομένων του κατόχου είναι βαρύτερες και είναι οι ακόλουθες:

---

⁴⁸ Πηγή: Τραπεζικές Συναλλαγές Δημήτριος Ν. Λαδάς (Πιστωτική κάρτα σελ.224)

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.synigoroskatanaloti.gr> Ανακτήθηκε 17/12/16

<https://atassis.com/> Ανακτήθηκε 17/12/16

1. Όποιος παραλείπει, να γνωστοποιεί στην Αρχή τη σύσταση και την λειτουργία αρχείου ή οποιαδήποτε αλλαγή στους όρους και τις προϋποθέσεις χορηγήσεως της άδειας, τιμωρείται με φυλάκιση έως τριών ετών και ελάχιστη χρηματική ποινή 2934,70 ευρώ και ανώτατη αυτή των 14673,50 ευρώ.
2. Όποιος διατηρεί αρχείο, χωρίς άδεια ή κατά παράβαση των όρων και προϋποθέσεων της άδειας της Αρχής, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή τουλάχιστον 2934,70 ευρώ έως 14673,50 ευρώ.
3. Όποιος επεμβαίνει, χωρίς δικαίωμα με οποιονδήποτε τρόπο σε αρχείο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή λαμβάνει γνώση των δεδομένων αυτών ή τα αφαιρεί, αλλοιώνει, βλάπτει, καταστρέφει, επεξεργάζεται, μεταδίδει, ανακοινώνει, τα καθιστά προσιτά σε μη δικαιούμενα πρόσωπα ή επιτρέπει στα πρόσωπα αυτά να λάβουν γνώση των εν λόγω δεδομένων, ή τα εκμεταλλεύεται με οποιονδήποτε τρόπο, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή. Ειδικότερα, αν πρόκειται για ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τότε η ποινή προβλέπει φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική πρόστιμο από 2934,70 ευρώ έως 29347,03 ευρώ. Με τον όρο ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, χαρακτηρίζονται τα προσωπικά δεδομένα ενός ατόμου που αναφέρονται στη φυλετική ή εθνική του προέλευση, στα πολιτικά του φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές του πεποιθήσεις, στην υγεία του, τις ποινικές διώξεις και καταδίκες του, καθώς και στη συμμετοχή του σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων κλπ. Τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα προστατεύονται από τον Νόμο με αυστηρότερες ρυθμίσεις από ότι τα απλά προσωπικά δεδομένα.
4. Υπεύθυνος επεξεργασίας, που δεν συμμορφώνεται με τις αποφάσεις της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, που εκδίδονται για την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης, για την ικανοποίηση του δικαιώματος αντίρρησης, καθώς και με πράξεις επιβολής των διοικητικών κυρώσεων των περιπτώσεων της προσωρινής ανάκλησης άδειας της οριστικής ανάκλησης άδειας και της καταστροφής αρχείου ή διακοπής επεξεργασίας και καταστροφής των σχετικών δεδομένων τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον 2934,70 ευρώ έως 14673,50 ευρώ. Με ακριβώς τις ίδιες ποινές, τιμωρείται ο υπεύθυνος επεξεργασίας που μεταβιβάζει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα παραβαίνοντας το αρ. 9, καθώς και εκείνος που δεν συμμορφώνεται με την δικαστική απόφαση του αρ. 14.
5. Αν, ο υπαίτιος των πράξεων των παρ 1 έως 5. του Ν. 2472/1997 είχε σκοπό να προσκομίσει στον εαυτό του παράνομο περιουσιακό ή χρηματικό όφελος είτε να βλάψει τρίτον τότε επιβάλλεται κάθειρξη που ανέρχεται έως τα δέκα έτη και χρηματική ποινή που ξεκινά από τις 5869,41 και φτάνει έως τις 29347,03 ευρώ. Αν από τις πράξεις αυτές, προκλήθηκε κίνδυνος για την εθνική ασφάλεια ή την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος τότε επιβάλλεται κάθειρξη και χρηματική ποινή τουλάχιστον 14673,5 έως 29347,05 ευρώ.
6. Τέλος, όποιος προβεί σε διασύνδεση αρχείων κατά παράβαση του Ν. 2472/1997 χωρίς να το αναγγείλει στην Αρχή τιμωρείται με φυλάκιση τριών ετών και πρόστιμο που κυμαίνεται από τις 2934,70 και φτάνει τις 14673,50 ευρώ. Εάν, όμως προβαίνει σε διασύνδεση αρχείων χωρίς την άδεια της Αρχής ή κατά παράβαση των όρων της άδειας που του έχει χορηγηθεί τότε τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με τα ίδια χρηματικά πρόστιμα, όπως παραπάνω.

Περίπτωση ποινικής κύρωσης είναι η ακόλουθη, στην οποία τράπεζες μεταβίβασαν παράνομα τα προσωπικά δεδομένα κατόχων πιστωτικών καρτών σε εισπρακτικές εταιρείες. Σύμφωνα με τις δικαστικές αποφάσεις, οι εταιρείες αυτές τηλεφώνησαν παράνομα στους κατόχους και τα δυσμενή οικονομικά τους στοιχεία κακώς μεταβιβάστηκαν, αφού οι

Τράπεζες δεν είχαν ενημερώσει τους κατόχους ότι θα μεταβιβάσουν τα στοιχεία τους. Επίσης, οι εισπρακτικές εταιρείες θα έπρεπε να ενημερώσουν τους κατόχους των καρτών πως κατέχουν τα στοιχεία τους και ύστερα να απαιτήσουν το χρωστούμενο ποσό. Είναι απαραίτητο να αναφερθεί, πως ο κάτοχος στην τυποποιημένη αίτηση που υπέγραψε για τη χορήγηση της κάρτας του, αναγραφόταν ότι συναινούσε να διαβιβαστούν τα προσωπικά του δεδομένα σε εισπρακτική εταιρεία. Η δικαστική απόφαση, όμως αναφέρει πως η συναίνεση αυτή δεν σημαίνει την «συγκατάθεση του δανειολήπτη για τη διαβίβαση των προσωπικών του δεδομένων σε εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών» και ειδικότερα το ότι για την ενέργεια αυτή δεν ενημερώθηκε πλήρως. Ως «συγκατάθεση» τονίζεται στη δικαστική απόφαση ορίζεται «η ελεύθερη, ρητή και ειδική δήλωση βούλησης, που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρη επίγνωση, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων, αφού προηγουμένως ενημερωθεί, δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, που τον αφορούν». Έτσι, επιδικάστηκε υπέρ του κατόχου της κάρτας το ποσό των 5.870 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη.⁴⁹

Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του κατόχου πιστωτικής κάρτας σελ. 542,543,544,545,546)

7.4. Διοικητικές κυρώσεις

Η Αρχή επιβάλλει τις ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις, στους υπεύθυνους επεξεργασίας ή στους εκπροσώπους τους, οι οποίοι παραβιάζουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Ν. 2472/1997 και κάθε άλλη ρύθμιση, που αφορά την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων. Οι ποινές είναι οι εξής:

1. Προειδοποίηση με αποκλειστική προθεσμία για άρση της παράβασης, που αποφέρει πρόστιμο από 880 έως 146.735,14 ευρώ.
2. Προσωρινή ανάκληση άδειας, καταστροφή αρχείου ή διακοπή επεξεργασίας και καταστροφή των σχετικών δεδομένων και μετά την τροποποίηση της παρ. 1 από τον Ν 3471/2006 καταστροφή αρχείου ή διακοπή επεξεργασίας και καταστροφή ή κλείδωμα των δεδομένων. Αν, μάλιστα επιβληθεί η κύρωση αυτή, υπαίτιος είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας στον οποίο δύναται να επιβληθεί και πρόστιμο για μη συμμόρφωση. Τα ποσά των προστίμων, εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δημοσίων Εσόδων και μπορούν να μεταβληθούν με απόφαση της Αρχής.
3. Υπάρχουν και οι κυρώσεις που αφορούν προσωρινή ή οριστική ανάκληση άδειας, που επιβάλλονται σε περίπτωση σοβαρής υποτροπής παράβασης. Το ίδιο, πρέπει να έχει συμβεί και στην περίπτωση κλειδώματος ή καταστροφής δεδομένων. Άξιο αναφοράς, είναι πως όλες οι διοικητικές κυρώσεις, εκτός της προειδοποίησης επιβάλλονται μετά από ακρόαση του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκπροσώπου του.

---

⁴⁹Ηλεκτρονικές Πηγές: <http://wwwhttps://el.wikipedia.org/wiki> Ανακτήθηκε 18/12/16,

<http://www.dpa.gr> Ανακτήθηκε 18/12/16,

<http://xkarampagias.gr/index.php> Ανακτήθηκε 18/12/16,

<http://www.tovima.gr/society/> Ανακτήθηκε 18/12/16

7.5. Αστικές κυρώσεις

Ο Ν. 2472/1997 όπως αναλύθηκε, προβλέπει κυρώσεις διοικητικής και ποινικής φύσεως. Οι αστικές κυρώσεις, δεν προβλέπονται ρητά από τον νόμο αυτό, ωστόσο είναι δυνατή η αναζήτηση αποζημίωσης, βάσει των διατάξεων περί αδικοπραξιών των αρ 914. επ ΑΚ. Το άρθρο αυτό, αναφέρει χαρακτηριστικά πως φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, που κατά παράβαση του παρόντος νόμου, προκαλεί περιουσιακή βλάβη, υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση. Αν προκάλεσε ηθική βλάβη, υποχρεούται σε χρηματική ικανοποίηση. Η ευθύνη υπάρχει επίσης, όταν ο υπόχρεος όφειλε να γνωρίζει την πιθανότητα να επέλθει βλάβη σε άλλον. Η χρηματική ικανοποίηση που προβλέπεται από το αρ. 932 ΑΚ λόγω ηθικής βλάβης, ορίζεται στο ελάχιστο ποσό των 5869,41 ευρώ.⁵⁰

7.6. Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο διαδίκτυο σύμφωνα με τον Ν. 2472/1997

Τα τελευταία χρόνια, το διαδίκτυο έχει γίνει ευρέως αποδεκτό από όλες τις πληθυσμιακές ομάδες, η χρήση του ολοένα και αυξάνεται, όμως παράλληλα αυξάνονται οι κίνδυνοι και ένας από τους μεγαλύτερους, είναι η υποκλοπή των προσωπικών δεδομένων των κατόχων πιστωτικών καρτών. Μάλιστα, η διασφάλιση της ιδιωτικότητας του ατόμου, όσον αφορά στη συλλογή, επεξεργασία και χρήση των δεδομένων αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ζητήματα στον χώρο του internet. Όπως είναι γνωστό, υπάρχει πληθώρα κακόβουλων χρηστών οι οποίοι χρησιμοποιώντας προγράμματα και εφαρμογές επιθυμούν να αποκομίσουν όφελος από την υποκλοπή των στοιχείων των κατόχων. Επομένως, ο Ν.2472/1997 <<περί προστασίας του ατόμου έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα>>, είναι απολύτως απαραίτητος για την διασφάλιση των συμφερόντων, αλλά και την προστασία των κατόχων από τις διαδικτυακές απειλές. Είναι απαραίτητο να αναφερθεί, πως στο διαδίκτυο ισχύουν όπως και στον φυσικό κόσμο τα δικαιώματα των κατόχων καρτών, όπως το δικαίωμα ενημέρωσης, το δικαίωμα αντίρρησης, το δικαίωμα προσωρινής δικαστικής προστασίας, το δικαίωμα πρόσβασης αλλά και όλες οι διατάξεις του Ν.2472/1997.⁵¹

7.7. Η επίδραση των cookies στα προσωπικά δεδομένα των κατόχων πιστωτικών καρτών

Τα cookies είναι μικρά αρχεία, με πληροφορίες που μια ιστοσελίδα (συγκεκριμένα ο εξυπηρετητής ιστού – web server) αποθηκεύει στον σκληρό δίσκο του ηλεκτρονικού υπολογιστή ενός χρήστη, συχνά εν αγνοία του, ώστε κάθε φορά που ο χρήστης συνδέεται

---

⁵⁰ Πηγή: Πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του κατόχου πιστωτικής κάρτας σελ. 541,542)

Ηλεκτρονικές πηγές :http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3471_06.htm Ανακτήθηκε 22/12/16, <http://www.dpa.gr/portal/> Ανακτήθηκε 22/12/16

⁵¹ Πηγή: Το δίκαιο του διαδικτύου Θεόδωρος Σιδηρόπουλος (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο διαδίκτυο σελ. 242,243)

Ηλεκτρονική πηγή: <http://internet-safety.sch.gr/> Ανακτήθηκε 03/01/17

στην ιστοσελίδα, η τελευταία να ανακτά τις εν λόγω πληροφορίες και να προσφέρει στο χρήστη σχετικές με αυτές υπηρεσίες. Πρόκειται, για κρυπτογραφημένες αριθμήσεις σειρών δεδομένων που περιλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες για την επίσκεψη σε μια ιστοσελίδα, όπως αυτές δηλώνονται από τις επιλογές που κάνει ο χρήστης στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα (για παράδειγμα επιλογή συγκεκριμένων «κουμπιών», αναζητήσεων, διαφημίσεων, κλπ) διευκολύνοντας με αυτόν τον τρόπο τον χρήστη. Παρά τις διευκολύνσεις αυτές, τα cookies καταγράφουν όλες τις κινήσεις του κατόχου, τις καταναλωτικές του προτιμήσεις και τα προσωπικά δεδομένα, με σκοπό να αποστείλουν δια μέσω e-mail διαφημίσεις, σχετικά με την αγορά προϊόντων, που ο κάτοχος συνήθως προτιμά. Αυτό φυσικά, καθίσταται παράνομο, αν ο χρήστης δεν έχει ενημερωθεί για την εγκατάστασή τους στον υπολογιστή του και δεν έχει δώσει ο ίδιος την έγκρισή του. Μάλιστα, όπως ορίζεται από τον Ν. 2472/1997 ισχύει η αρχή της αναγκαιότητας, σύμφωνα με την οποία η επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να περιορίζεται στο απολύτως αναγκαίο μέτρο για την εξυπηρέτηση των σκοπών της, καθώς και ότι ο φορέας παροχής δημοσίου τηλεπικοινωνιακού δικτύου δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιεί τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή να τα διαβιβάζει σε τρίτους για σκοπούς που αφορούν την διαφήμιση ή την εμπορική έρευνα αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών, εκτός αν ο συνδρομητής έχει ρητά και ειδικά δώσει την συγκατάθεσή του. Η μόνη περίπτωση που τα cookies επιτρέπεται να εγκατασταθούν στο λογισμικό του χρήστη δίχως την άδεια του, είναι αν η εγκατάσταση γίνεται για θεμιτό και χρήσιμο σκοπό, όπως για παράδειγμα για την ανάλυση της αποτελεσματικότητας του σχεδιασμού και της παρουσίας μιας ιστοσελίδας. Ειδικά, στην περίπτωση των έξυπνων πιστωτικών καρτών, όπου αυτές αλληλεπιδρούν με τα cookies λόγω της επεξεργαστικής ικανότητας των καρτών, ο κίνδυνος ταυτοποίησης και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων είναι ακόμα μεγαλύτερος. Κρίνεται απαραίτητο επομένως, να υπάρξει αυστηρή εφαρμογή του Ν.2472/1997 για την απαγόρευση της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και των δεδομένων των καρτών των κατόχων, αλλά και την απαγόρευση της αποστολής cookies στην ηλεκτρονική διεύθυνση του κατόχου.⁵²

7.8. Ο ασφαλέστερος τρόπος διαδικτυακής πληρωμής και διαφύλαξης των προσωπικών δεδομένων του κατόχου

Για τις διαδικτυακές συναλλαγές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφοροι μέθοδοι πληρωμών, όπως η πληρωμή με αντικαταβολή, ή με τη λήψη τιμολογίου, ή με τραπεζική εντολή πληρωμής, ή με ηλεκτρονικό χρήμα, ή με πιστωτική κάρτα και τα λοιπά. Ωστόσο, ο κάτοχος θα πρέπει να επιλέξει την μέθοδο πληρωμής που θα του διασφαλίσει την επιτυχία της συναλλαγής, αλλά και την προστασία των προσωπικών δεδομένων του από κακόβουλους χρήστες. Μεγαλύτερη ασφάλεια προσωπικών δεδομένων, υπάρχει στην περίπτωση κατά την οποία η μέθοδος πληρωμής γίνεται με την χρήση ψευδώνυμου. Αυτό συμβαίνει, κατά την πληρωμή με πιστωτική κάρτα και την χρήση της μεθόδου SET(Secure Electronic Transaction), με την οποία κρυπτογραφείται ο αριθμός της πιστωτικής κάρτας του κατόχου και διαβιβάζεται με ψηφιακή υπογραφή στον φορέα παροχής υπηρεσιών. Το SET,

---

⁵² Πηγές: Η πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του κατόχου πιστωτικής κάρτας σελ.570,571)

Το νομικό πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου Ιωάννης Δ. Ιγγλετάκης (Η προστασία των δεδομένων στο ηλεκτρονικό εμπόριο σελ. 202, 203, 208)

Ηλεκτρονική πηγή: www.dpa.gr/ Ανακτήθηκε 06/01/17

δημιουργήθηκε βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών, που προέκυψαν από τις ανάγκες των τραπεζών και των επιχειρήσεων και προσφέρει στους κατόχους καρτών που το χρησιμοποιούν τα ακόλουθα:

1. Παροχή προστασίας των οικονομικών δεδομένων ή και άλλων που διακινούνται μαζί τους από υποκλοπή.
2. Διασφάλιση της ακεραιότητας των δεδομένων.
3. Παροχή διαδικασιών πιστοποίησης ταυτότητας του κατόχου κάρτας.
4. Παροχή υπηρεσιών πιστοποίησης των εμπόρων που μπορούν να δεχθούν την πληρωμή με τη χρήση τέτοιας μεθόδου, που προκύπτει από τη σχέση τους με κάποιο οικονομικό ίδρυμα παροχής καρτών.
5. Διασφάλιση της χρήσης των καλύτερων τεχνικών ασφάλειας και σχεδίασης συστημάτων για την προστασία όλων των νόμιμα εμπλεκόμενων πλευρών.
6. Η δημιουργία ενός πρωτοκόλλου, το οποίο να είναι ανεξάρτητο από τους μηχανισμούς ασφάλειας του επιπέδου μεταφοράς χωρίς όμως και να αποτρέπει τη χρήση τους.
7. Να είναι ιδιαίτερα λειτουργικό, έτσι ώστε όλοι οι κύριοι browsers να δουλεύουν με όλους τους κύριους servers.

Επίσης στο πρωτόκολλο αυτό, ο φορέας παροχής υπηρεσιών δεν μπορεί να διαβάσει τα κρυπτογραφημένα δεδομένα της κάρτας, τα διαβιβάζει στην εκδότρια εταιρία που διαχειρίζεται την πιστωτική κάρτα και στην συνέχεια η εταιρία αυτή διαβεβαιώνει τον φορέα παροχής υπηρεσιών για την φερεγγυότητα του καταναλωτή και πιστώνει στον φορέα το ποσό της αγοράς.⁵³

---

⁵³ Πηγή: Το νομικό πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου Ιωάννης Δ. Ιγγλετάκης (Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στο ηλεκτρονικό εμπόριο σελ 214, 215, 216, 217)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΕΓΓΥΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΑΡΤΑΣ

8.1. Έννοια και οικονομική σημασία της εγγύησης

Σύμφωνα με τον ορισμό που περιέχεται στην ΑΚ 847, ως εγγύηση ορίζεται η σύμβαση, με την οποία ο εγγυητής αναλαμβάνει απέναντι στον δανειστή την ευθύνη, ότι η οφειλή θα καταβληθεί. Αναλυτικότερα, στην σύμβαση εγγύησης ένα τρίτο πρόσωπο που ονομάζεται εγγυητής, δηλώνει ρητά και ανεπιφύλακτα προς τον δανειστή του τρίτου, πως ο ίδιος θα εκπληρώσει την υποχρέωση που δημιουργήθηκε, αν ο αρχικός οφειλέτης δεν έχει την δυνατότητα να την καλύψει ο ίδιος. Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας, είναι μια σύμβαση πίστωσης με την οποία εγγυητής και πρωτοφειλέτης συνδέονται ενοχικά, με συνέπεια ο εγγυητής να δεσμεύεται με την παρουσία του για μια αλλότρια, ξένη οφειλή. Ο βασικός λόγος που προκύπτει η σύμβαση αυτή, είναι για να εξασφαλίσει ο δανειστής πως θα ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του. Στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας, ζητείται από τον κάτοχο να αναγράψει διάφορα στοιχεία προσωπικά του στοιχεία όπως το ύψος και την πηγή του εισοδήματος του. Αν, ο δανειστής κρίνει πως ο κάτοχος δεν πληροί όλες τις προϋποθέσεις, τότε ο εγγυητής θέτοντας την δική του φερεγγυότητα σε διάθεση αναλαμβάνει να συμπληρώσει το έλλειμμα φερεγγυότητας του αρχικού οφειλέτη, κάτι το οποίο αποδεικνύεται καθοριστικό για την σύναψη αλλά και τους όρους της σύμβασης που θα αποφασιστούν από τον δανειστή. Με την εγγύηση αυτή, ο δανειστής έχει την δυνατότητα να στραφεί κατά του εγγυητή αν ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας έχει δημιουργήσει χρέος που δεν έχει την δυνατότητα να αποπληρώσει, βάσει της υποχρέωσης παροχής από τη σύμβαση εγγύησης και να ζητήσει τη συμβατική παροχή, επισπεύδοντας εν ανάγκη, αναγκαστική εκτέλεση στην παρουσία του εγγυητή. Συνεπώς, η εγγύηση ανήκει στις συναλλαγές παραχώρησης πίστης.

8.2. Νομική φύση της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος

Με την σύναψη σύμβασης εγγύησης, στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας δημιουργείται άμεσα μια τριμερής έννομη σχέση μεταξύ εγγυητή, οφειλέτη και εκδότη της κάρτας. Η σύμβαση αυτή, χαρακτηρίζεται ως ετεροβαρής, αιτιώδης, αφηρημένη και συναινετική για τους εξής λόγους: Ετεροβαρής, διότι η δέσμευση προκύπτει μόνο από την πλευρά του εγγυητή, δίχως να επιβαρύνεται με υποχρεώσεις ο δανειστής. Υπάρχει όμως και η δυνατότητα, βάσει της αρχής της ελευθερίας των συμβάσεων, η σύμβαση να μετατραπεί σε αμφοτεροβαρής. Αυτό θα συμβεί, αν συμφωνηθεί αμοιβή από μέρους του δανειστή προς τον εγγυητή για την ανάληψη της εγγύησης. Επιπλέον, ο δανειστής μπορεί να αναλάβει την υποχρέωση απέναντι στον εγγυητή ότι θα παράσχει πίστωση στον κάτοχο. Στην περίπτωση αμφοτεροβαρούς σύμβασης, θα εφαρμόζονται οι ΑΚ 374 επ., αν ο δανειστής παραβιάσει τις υποχρεώσεις του. Η σύμβαση εγγύησης χαρακτηρίζεται και ως αιτιώδης, αφού η ιδιότητα του παρεπόμενου έναντι της κύριας απαίτησης, συνιστά βασικό χαρακτηριστικό του χαρακτήρα της εγγυητικής επιστολής. Είναι επίσης και αφηρημένη για το γεγονός, πως η σχέση κάλυψης που δημιουργείται μεταξύ εγγυητή και πρωτοφειλέτη, δεν επηρεάζει τον χαρακτήρα και το κύρος της σύμβασης. Ως επακόλουθο αυτού, ο εγγυητής δεν έχει το δικαίωμα να υποβάλλει ενστάσεις απέναντι στον δανειστή για την νομική σχέση που υφίσταται με τον οφειλέτη, όπως για παράδειγμα να αρνηθεί την εκπλήρωση της υποχρέωσης του, λόγω της ακυρότητας

της σύμβασης που τον συνδέει με τον οφειλέτη. Τέλος, ο χαρακτηρισμός συναινετική γίνεται, διότι για να συναφθεί η σύμβαση πρέπει να υπάρξει συμφωνία, δηλαδή συναίνεση μεταξύ εγγυητή-δανειστή πως ο πρώτος παρέχει την εγγύηση και ο δεύτερος την αποδέχεται.⁵⁴

8.2.1. Η σύναψη της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας

Η σύμβαση της εγγύησης καταρτίζεται μεταξύ εγγυητή και δανειστή, χωρίς σύμπραξη ή συναίνεση του πρωτοφειλέτη, που είναι δυνατόν να μην είναι καν ενήμερος ότι κάποιος εγγύεται για την οφειλή του. Η συγκατάθεση του οφειλέτη, έχει κυρίως την σημασία της εξασφάλισης του εγγυητή έναντι του πρώτου. Δηλαδή, αν ο εγγυητής ικανοποιήσει χρηματικά τον δανειστή, ο εγγυητής να έχει την δυνατότητα να στραφεί κατά του οφειλέτη για το ποσό που κατέβαλλε. Στην δήλωση του εγγυητή, πρέπει να περιγράφεται με σαφήνεια η βούληση του να παρέχει εγγύηση για ορισμένο ποσό ή χρόνο ή απεριόριστα. Στην περίπτωση την οποία, ο εγγυητής δεν αναγράφει το ποσό της εγγύησης, ευθύνεται στον ίδιο βαθμό με τον κάτοχο. Επιπλέον, μπορεί να ορίσει στην δήλωση του πως η εγγύηση θα ισχύει, ακόμη και αν ο δανειστής θέσει προθεσμία εξοφλήσεως στον οφειλέτη ή ακόμα και μετά τον θάνατο του οφειλέτη. Η δήλωση για να είναι έγκυρη, πρέπει να γίνεται αποδέκτη από το δανειστή και οι ελλείψεις να συμπληρώνονται συμφώνα με την θέληση του εγγυητή. Σε διαφορετική περίπτωση, η σύμβαση εγγύησης μπορεί να ακυρωθεί και στην ουσία θα πρόκειται για ένα είδος εγγυήσεως μελλοντικής οφειλής. Τέλος, η σύμβαση εγγύησης μπορεί να γίνει και με αντιπρόσωπο, που είναι δυνατόν να είναι και ο ίδιος ο οφειλέτης που θα εγγυηθεί για το χρέος του για λογαριασμό του εγγυητή. Η πληρεξουσιότητα αυτή, που δίνεται από τον εγγυητή στον οφειλέτη-αντιπρόσωπο του απαιτείται να είναι έγγραφη.

8.2.2. Σχέσεις που προκύπτουν μεταξύ δανειστή-εγγυητή

Η ενοχή του εγγυητή απέναντι στον δανειστή καθορίζεται από το περιεχόμενο της ενοχής του κατόχου, δηλαδή του πρωτοφειλέτη. Σύμφωνα, με την ΑΚ 851 ο εγγυητής ευθύνεται για την έκταση που έχει κάθε φορά η κύρια οφειλή, και ιδίως για τις συνέπειες του πταίσματος ή της υπερημερίας του πρωτοφειλέτη. Το μέγεθος της ευθύνης του εγγυητή, δεν καθορίζεται στο νόμο αυτοτελώς, αλλά η ευθύνη του ορίζεται αναλογικά με την έκταση της κύριας οφειλής, όπως αυτή συμβατικά προσδιορίστηκε από τον δανειστή και τον οφειλέτη. Η προαναφερόμενη διάταξη ενδοτικού δικαίου, ισχύει στην περίπτωση που δανειστής και εγγυητής δεν έχουν συμφωνήσει κάτι διαφορετικό. Είναι εφικτό, δηλαδή, να υπάρξει συμφωνία περί μειωμένης ευθύνης του εγγυητή, σε περίπτωση χρέους του κατόχου. Αντίθετα, δεν μπορεί να υπάρξει συμφωνία για ευθύνη του εγγυητή, για ποσό μεγαλύτερο από το χρέος του οφειλέτη, διότι αυτό θα ήταν αντίθετο με τον παρεπόμενο χαρακτήρα της σύμβασης. Επιπλέον, ο εγγυητής μπορεί να προβάλλει κάποιες ενστάσεις μέσω του πρωτοφειλέτη έναντι του δανειστή οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

---

⁵⁴ Πηγές: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (Οι προσωπικές ασφάλειες σελ. 29,30, 31, 32)

Η πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος σελ.248, 249)

1. **Ένσταση απόσβεσης του χρέους:** Πρόκειται για ένσταση, την οποία ο εγγυητής μπορεί να προβάλλει σε περίπτωση που υπήρξε απόσβεση του χρέους, λόγω καταβολής του ποσού της κύριας οφειλής ή άφεςσης του χρέους ή δημόσιας κατάθεσης συμψηφισμού.
2. **Ένσταση ακυρότητας της κύριας οφειλής:** Ο εγγυητής, μπορεί να προτείνει την ένσταση ακυρότητας της κύριας οφειλής λόγω δικαιοπρακτικής ανικανότητας ή λόγω εναντίωσης και παράβασης κάποιου νόμου. Η ένσταση αυτή, δίνει την δυνατότητα στον εγγυητή να ακυρώσει την κύρια οφειλή λόγω καταχρηστικότητας μιας ρήτρας που έχει συμφωνηθεί ανάμεσα σε δανειστή και κάτοχο η οποία είναι άκυρη και ο εγγυητής δεν ευθύνεται πλέον για την οφειλή. Τέτοιο παράδειγμα θα ήταν ο καταχρηστικός ΓΟΣ, που προβλέπει υψηλό επιτόκιο ή προμήθεια για τις συναλλαγές του κατόχου.
3. **Ένσταση παραγραφής:** Ο εγγυητής μπορεί ακόμα να προτείνει την ένσταση παραγραφής της ασφαλιζόμενης απαίτησης. Αν η εγγύηση, όμως δόθηκε μετά την παραγραφή της ασφαλιζόμενης απαίτησης, τότε ο εγγυητής δεν ευνοείται αφού η εγγύηση παρασχέθηκε με σκοπό την εξασφάλιση του δανειστή από τον κίνδυνο είσπραξης λόγω παραγραφής.
4. **Ένσταση συμψηφισμού:** Ο εγγυητής δεν μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα ακύρωσης της σύμβασης ή της υπαναχώρησης που ανήκουν στον κάτοχο της κάρτας. Έχει, όμως το δικαίωμα να ασκήσει σχετικές ενστάσεις, εφόσον ο κάτοχος έχει ασκήσει ο ίδιος κάποια ένσταση. Έτσι, ο εγγυητής δύναται να ασκήσει το δικαίωμα του πρωτοφειλέτη για συμψηφισμό, δηλαδή να προτείνει το συμψηφισμό μιας δικής του απαίτησης και μιας απαίτησης του κατόχου εναντίον του δανειστή.
5. **Άλλες ενστάσεις:** Κάποιες άλλες ενστάσεις, που αξίζουν να αναφερθούν είναι: η ένσταση μη απαιτητού της οφειλής, η ένσταση δεδικασμένου, η ένσταση επισχέσεως και η ένσταση μη εκπλήρωσης της σύμβασης.⁵⁵

Επίσης, εκτός από τις ενστάσεις που ασκεί ο εγγυητής μέσω του κατόχου, υπάρχουν και κάποιες άλλες ενστάσεις που ο ίδιος μπορεί να ασκήσει, ανεξαρτήτως της σχέσης δανειστή-κατόχου και αυτές είναι:

1. **Ενστάσεις από τη σύμβαση εγγύησης:** Αφορούν ενστάσεις, που προέρχονται από την σχέση δανειστή-εγγυητή και όχι από την σχέση εγγυητή-οφειλέτη. Ακόμα, και αν δεν αναφέρεται ρητά στον νόμο, ο εγγυητής μπορεί να προτείνει όλες τις ενστάσεις κατά του δανειστή που απορρέουν από την σύμβαση εγγύησης. Για παράδειγμα, ο εγγυητής μπορεί να προτείνει την ακυρότητα της σύμβασης εγγύησης ή την παραγραφή της απαίτησης του δανειστή εναντίον του. Αντίθετα, δεν μπορεί να επικαλεστεί την ακυρότητα της σύμβασης λόγω εξαπάτησης του από τον κάτοχο, επειδή ο δανειστής είναι τρίτος στην μεταξύ του κατόχου-εγγυητή σχέση.

---

⁵⁵ Η πιστωτική κάρτα Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος σελ.250,251)

Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (Οι προσωπικές ασφάλειες σελ.56,57,58)

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Σχέση εγγυητή-τρίτου και δανειστή-εκδότη της πιστωτικής κάρτας σελ. 251-259)

2. **Ένσταση διζήσεως:** Σύμφωνα με την ένσταση διζήσεως, κατά ΑΚ 855, ο εγγυητής από την στιγμή της προβολής της ένστασης αυτής, μπορεί νόμιμα να αρνηθεί κάθε πληρωμή της οφειλής και ο δανειστής πρέπει να επιχειρήσει πρώτα αναγκαστική εκτέλεση κατά του κατόχου. Ο εγγυητής, θα ευθύνεται για την οφειλή, εφόσον η εκτέλεση αυτή από πλευράς δανειστή δεν φέρει κάποιο αποτέλεσμα. Με την ένσταση αυτή, ο εγγυητής μπορεί να επιτύχει, τουλάχιστον προσωρινά, την απόρριψη της αγωγής του δανειστή, εκτός και αν ο τελευταίος κατορθώσει να αποδείξει με αντένσταση, ότι ήδη κινήθηκε εναντίον του πρωτοφειλέτη και μάλιστα χωρίς αποτέλεσμα. Πάντως, μέσω της ένστασης διζήσεως αποδεικνύεται ο επικουρικός και ο επιβοηθητικός χαρακτήρας της σύμβασης εγγύησης, προς την πλευρά του εγγυητή. Η ρύθμιση αυτή, ωστόσο είναι ενδοτικού δικαίου, μπορεί να αποκλειστεί με παραίτηση του εγγυητή και αυτός στην συνέχεια να εγγυηθεί ως αυτοφειλέτης, εφόσον η παραίτηση του συμπεριλήφθηκε στον έγγραφο τύπο της ΑΚ 849. Κατά συνέπεια, ο όρος παραίτησης του εγγυητή από την ένσταση διζήσεως δεν ελέγχεται ως παράνομος και καταχρηστικός, λόγω αντίθεσής του στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 6 του Ν. 2251/1994, καθώς θεωρείται ότι δεν επιφέρει διατάραξη της ισορροπίας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών σε βάρος του καταναλωτή-εγγυητή.⁵⁶

8.2.3. Η ευθύνη του εγγυητή στην περίπτωση υπέρβασης του πιστωτικού ορίου

Όπως έχει αναφερθεί, η ευθύνη του εγγυητή περιορίζεται μέχρι ενός συγκεκριμένου ορίου, δηλαδή όσο είναι το ποσό της κύριας οφειλής. Η σύμβαση εγγύησης, ανώτατου ποσού, αναφέρει πως κάθε ευθύνη του εγγυητή πέραν της κύριας οφειλής αποκλείεται. Ως κύρια οφειλή, νοείται η αποπληρωμή των συγκεντρωτικών λογαριασμών, που αποστέλλονται από τον δανειστή στο τέλος κάθε ημερολογιακού μήνα. Η μόνη περίπτωση, να υπάρξει ευθύνη του εγγυητή για ποσό μεγαλύτερο της κύριας οφειλής, είναι να συμφωνηθεί μεταξύ εγγυητή και πρωτοφειλέτη πως το όριο προς εξόφληση θα αυξάνεται με προμήθειες, τόκους και διάφορα άλλα έξοδα για τα οποία θα ευθύνεται ο εγγυητής. Η επαύξηση με τόκους, είναι δυνατόν να είναι ανεξάρτητη από τυχόν κεφαλαιοποίηση των τόκων και η συμφωνία για επαύξηση θα πρέπει να είναι ρητή, βάσει των αρ.332,281,288 ΑΚ όπου θα ελέγχεται. Επίσης, πρέπει να γίνει δεκτό πως ο εγγυητής είναι καταναλωτής βάσει του αρ.2 του Ν.2251/1994. Σύμφωνα με την νομολογία, αν υπάρξει υπέρβαση του πιστωτικού ορίου από τον κάτοχο της κάρτας, χωρίς να υπάρχει ρητή συμφωνία για επαύξηση της ευθύνης, τότε η ευθύνη του εγγυητή θα προσδιορισθεί βάσει του αρ. 851 ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο ο εγγυητής ευθύνεται για την έκταση της κύριας οφειλής αλλά και για τις συνέπειες πταίσματος ή υπερημερίας του οφειλέτη. Βέβαια, κάτι τέτοιο αποτελεί ρύθμιση ενδοτικού δικαίου και μπορεί να ανατραπεί περιορίζοντας την ευθύνη του εγγυητή μέχρι του ποσού της κύριας οφειλής. Συνήθως, βέβαια θα αναγράφεται στην σύμβαση αν ο εγγυητής ευθύνεται πέραν του κύριου ποσού, για τα επιπλέον διάφορα έξοδα. Αν, δεν ρυθμίζεται στην σύμβαση τότε εφαρμόζεται ο ερμηνευτικός κανόνας του ΑΚ 852, σύμφωνα με τον οποίο ο εγγυητής δεν ευθύνεται για παρεπόμενες

---

⁵⁶ Πηγή: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (Οι προσωπικές ασφάλειες σελ. 60,61,62)

παροχές που είχαν συμφωνηθεί και ήταν απαιτητές κατά τον χρόνο της εγγύησης, ενώ γι' αυτές που γίνονται απαιτητές ευθύνεται μόνο, αν κατά τον χρόνο της εγγύησης γνώριζε την ύπαρξη τους. Την απόφαση, για το αν γνώριζε ο εγγυητής και για τον χρόνο που έγιναν απαιτητές οι απαιτήσεις φέρει ο δανειστής.⁵⁷

8.2.4. Έκταση εγγυητικής ευθύνης σε περίπτωση αύξησης πιστωτικού ορίου

Ένα άλλο ζήτημα που μπορεί να απασχολήσει τον εγγυητή, είναι αυτό της νόμιμης ανάληψης μετρητών ή προμήθειας αγαθών που συμβαίνει, όμως καθ' υπέρβαση του πιστωτικού ορίου του κατόχου. Σε τέτοια περίπτωση, ο εγγυητής θα μπορούσε να ζητήσει την ακύρωση της σύμβασης εγγύησης λόγω πλάνης κατά αρ. 140 επ. ΑΚ, καθώς πίστευε πως όταν σύναψε την σύμβαση, θα ευθύνεται μέχρι του ποσού του πιστωτικού ορίου του κατόχου και όχι για το υπερβάλλον. Αν, ο κάτοχος υπερέβη το πιστωτικό όριο με την άδεια ή όχι του εκδότη, είναι αδιάφορο για τον εγγυητή και για την δυνατότητα ακύρωσης της σύμβασης. Ο εγγυητής για να καταφέρει να ακυρώσει την σύμβαση, θα πρέπει να αποδείξει πως πρόκειται για ουσιώδη πλάνη, δηλαδή να αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για όλη τη δικαιοπραξία, το οποίο αν γνώριζε δε θα την υπέγραφε. Αν ο εγγυητής, αποδείξει το προαναφερθέν, τότε η σύμβαση εγγύησης θα ακυρωθεί και δεν θα υπάρχει καμία υποχρέωση για την καταβολή του χρέους της κύριας οφειλής αλλά ούτε και του πιστωτικού ορίου που υπερέβη ο κάτοχος. Σε περίπτωση, που ο εγγυητής καταβάλλει το υπερβάλλον ποσό, δίχως αυτό να αναγράφεται στην σύμβαση τότε η ακυρότητα της σύμβασης παύει να ισχύει. Αν όμως, διαφωνεί να καταβάλλει το υπερβάλλον αφού δεν αναφέρεται στην σύμβαση εγγράφως, τότε δεν φέρει καμία ευθύνη για την καταβολή του ποσού αυτού. Για να υπάρξει καλύτερη κατανόηση, για το μερίδιο ευθύνης του εγγυητή, θα μπορούσε να εφαρμοστεί το αρ.388 του ΑΚ που αναφέρεται στην απρόβλεπτη μεταβολή των συνθηκών σε μια αμφοτεροβαρή σύμβαση. Συγκεκριμένα, παρέχεται το δικαίωμα σε έναν από τους συμβαλλόμενους να ζητήσει την ανάγωση της οφειλόμενης παροχής στο μέτρο που του αρμόζει ή την λύση ολόκληρης της σύμβασης εφ' όσον δεν έχει ακόμα εκτελεσθεί. Για να εφαρμοστούν τα παραπάνω πρέπει να συντρέχουν οι παρακάτω προϋποθέσεις:

1. Μεταβολή των περιστατικών, στα οποία κυρίως εν όψει της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, τα μέρη στήριζαν τη σύναψη της αμφοτεροβαρούς σύμβασης.
2. Η μεταβολή να είναι μεταγενέστερη από την κατάρτιση της σύμβασης και να οφείλεται σε λόγους που ήταν έκτακτοι και δε μπορούσαν να προβλεφθούν και
3. από την μεταβολή αυτή η παροχή του οφειλέτη, εν όψει και της αντιπαροχής, να καθίσταται υπέρμετρα επαχθής.

Ο κάτοχος της κάρτας, εφόσον ισχύουν τα παραπάνω δικαιούται μόνο να ζητήσει είτε την λύση της σύμβασης, είτε την αναπροσαρμογή των όρων αυτής και ιδίως της παροχής του, που κατέστη υπέρμετρα επαχθής, στο προσήκον μέτρο. Τέλος, είναι χρήσιμο να αναφερθεί

---

⁵⁷ Πηγές: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (σελ.54,55)

Βρέλλης Σπύρος σε ΑΚ Γεωργιάδη – Σταθόπουλο άρθρο 851 (σελ.378 επ, Φίλιος Παύλος)

Τραπεζικές Συναλλαγές Δημήτριος Ν. Λαδάς (σελ.219)

πως η αύξηση του πιστωτικού ορίου με συμφωνία μόνο του κατόχου και του εκδότη είναι παράνομη και αντίθετη με την αρχή της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών.⁵⁸

8.2.5. Σχέσεις που προκύπτουν μεταξύ εγγυητή-κατόχου

Η σχέση του εγγυητή και του κατόχου-πρωτοφειλέτη της πιστωτικής κάρτας, μπορεί να χαρακτηριστεί ως εσωτερική, διότι είναι μια έννομη σχέση που δεν επηρεάζεται από τον δανειστή αλλά μόνο από τους προαναφερόμενους. Η νομική φύση μπορεί να έχει διαφορετική υπόσταση, κάθε φορά και να αφορά: σύμβαση άμισθης εντολής, σύμβαση δωρεάς, σύμβαση διοίκησης αλλότριων ή σύμβαση έργου με αντικείμενο την έμμισθη διαχείριση των υποθέσεων του κατόχου. Αν, ο εγγυητής ικανοποιήσει τον κάτοχο, τότε θεμελιώνεται δικαίωμα αναγωγής του εγγυητή έναντι του κατόχου. Το κατά πόσο, ο εγγυητής θα μπορεί να στραφεί κατά του δανειστή, για να εισπράξει όσα κατέβαλλε στον κάτοχο θα προσδιοριστεί με βάση την έννομη σχέση του με τον κάτοχο. Αν πρόκειται για σύμβαση εντολής, τότε το δικαίωμα αναγωγής θεμελιώνεται στο αρ.722 ΑΚ. Στην περίπτωση της σύμβασης αλλότριων, το δικαίωμα ανάγωγης θεμελιώνεται στα αρ. 736,739,722 και 904, ενώ στην σύμβαση έργου το δικαίωμα αναγωγής θεμελιώνεται στο αρ. 681 επ. Στην σύμβαση δωρεάς, όμως το δικαίωμα αυτό δεν υφίσταται στην βασική σχέση. Υπάρχει όμως η περίπτωση, ο εγγυητής να μην μπορεί να προβάλλει το δικαίωμα της αναγωγής κατά του κατόχου, εφόσον παρέλειψε να αντιτάξει τις νόμιμες ενστάσεις του κατόχου (ΑΚ 853), κατά του δανειστή τις οποίες γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει (ΑΚ 859). Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο εγγυητής έχει την υποχρέωση να ενημερώνει τον κάτοχο για τυχόν εντολή του δανειστή για καταβολή της απαίτησης, ώστε ο κάτοχος να έχει την δυνατότητα να προβάλλει ενστάσεις και αντιρρήσεις κατά της απαίτησης. Η υποχρέωση αυτή όπως και οι υπόλοιπες προκύπτουν για αμφοτέρους, είτε από την συμβατική σχέση είτε από την αρχή της καλής πίστης. Είναι απαραίτητο να τονισθεί πως, το δικαίωμα αναγωγής του εγγυητή είναι άκυρο, εφόσον ο κάτοχος προέβαλε ενστάσεις κατά του δανειστή και οι ενστάσεις αυτές δεν προτάθηκαν λόγω δόλου ή βαρείας αμέλειας (αρ.332 ΑΚ). Αντιθέτως, η παραίτηση του κατόχου από το δικαίωμα επίκλησης του αρ. 859 ΑΚ δεν είναι άκυρη, αν ο εγγυητής έχει παραιτηθεί έναντι του εκδότη της πιστωτικής κάρτας από το δικαίωμα επίκλησης ενστάσεων κατά το αρ. 853 ΑΚ με εντολή του κατόχου της πιστωτικής κάρτας. Αξίζει πάντως να σημειωθεί πως, ο αποκλεισμός της αναγωγής κατά ΑΚ 859 δεν αποκλείει αξίωση του εγγυητή κατά του κατόχου κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΑΚ 861, εφόσον υφίσταται δικαίωμα αναγωγής ο εγγυητής μπορεί να ζητήσει ασφάλεια από τον πρωτοφειλέτη ακόμα και πριν η κύρια οφειλή καταστεί απαιτητή. Αυτό μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους, όπως η χειροτέρευση της περιουσιακής κατάστασης του κατόχου ή αν η δίωξη του κατόχου έγινε δυσχερής λόγω μεταβολής της κατοικίας του ή αν ο εγγυητής καταδικάστηκε να καταβάλλει την εγγύηση. Η παροχή ασφάλειας, μπορεί να ζητηθεί, είτε με ασφαλιστικά μέτρα ή με άσκηση αγωγής, το πιο σύνηθες όμως είναι η λήψη ασφαλιστικών μέτρων. Νομικά προβλέπεται, επίσης η δυνατότητα, ο εγγυητής να ζητήσει

---

⁵⁸ Πηγές: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (σελ.57,60)

Ηλεκτρονικές πηγές: <https://oae2015.wordpress.com/> Ανακτήθηκε 17/03/2017

<https://www.alpha.gr/> Ανακτήθηκε 17/03/2017

εγγραφή υποθήκης υπέρ του δανειστή για την εξασφάλιση της απαίτησης κατά του κατόχου, εφόσον ο ίδιος αμελεί (ΑΚ 1303 αρ.2).⁵⁹

8.2.6. Το δικαίωμα υποκατάστασης του εγγυητή

Ο εγγυητής μπορεί να χρησιμοποιήσει το δικαίωμα της υποκατάστασης, εφόσον διατηρεί το δικαίωμα της αναγωγής έναντι του κατόχου και το δικαίωμα αυτό του προσφέρει μια πρόσθετη εξασφάλιση. Σύμφωνα με την ΑΚ 858, ο εγγυητής, αν έχει ικανοποιήσει τον πρωτοφειλέτη, υποκαθίσταται στα δικαιώματα του δανειστή. Αυτό σημαίνει πως, ο εγγυητής κατέχει πλέον την θέση του δανειστή και η οφειλή του κατόχου που ικανοποίησε, δεν διαγράφεται αλλά μεταβιβάζεται ανεξάρτητα από την θέληση του δανειστή στον εγγυητή. Η νομική φύση της υποκατάστασης, είναι αυτή της εκ νόμου εκχώρησης, στην οποία εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της συμβατικής εκχώρησης (αρ. 455 επ. ΑΚ). Η υποκατάσταση του εγγυητή στα δικαιώματα του δανειστή είναι πλήρης, δηλαδή η κύρια απαίτηση μεταβαίνει στον εγγυητή ακριβώς με την μορφή που κατείχε, όταν αυτός που απαιτούσε ήταν ο δανειστής. Στην υποκατάσταση, επίσης περιλαμβάνονται όλα τα ποσά, που ο εγγυητής κατέβαλλε στον δανειστή και όφειλε να καταβάλλει ο κάτοχος. Δηλαδή, πέραν της κύριας οφειλής ο εγγυητής μπορεί να απαιτήσει τόκους συμβατικούς ή υπερημερίας διάφορες δαπάνες και άλλα. Αξίζει να αναφερθεί πως, ο εγγυητής μπορεί να απαιτήσει το συνολικό ποσό των τόκων και της κύριας οφειλής έντοκα, χωρίς αυτό να εμπίπτει στην απαγόρευση του ανατοκισμού, επειδή το ποσό αυτό καταβλήθηκε ως κεφάλαιο οφειλής. Με βάση και την εσωτερική σχέση εγγυητή-κατόχου, ο πρώτος δικαιούται να λαμβάνει τόκους από το χρονικό διάστημα της ικανοποίησης του δανειστή. Ομοίως, υποκαθίσταται ο δανειστής και σε τυχόν δικαστική ενέργεια, που έχει προβάλλει ο δανειστής έναντι του κατόχου. Το σημαντικότερο όμως, όσον αφορά την υποκατάσταση είναι πως μεταβιβάζονται οι υποθήκες, οι εγγυήσεις, τα ενέχυρα και άλλα παρεπόμενα δικαιώματα προς εξασφάλιση της απαίτησης, καθώς και προνόμια κατά τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή της πτώχευσης που συνδέονται με τη φύση της απαίτησης και όχι του δανειστή. Προνόμια που συνδέονται με το πρόσωπο του δανειστή, όπως η εξασφαλιστική εκχώρηση απαιτήσεως, η παρακράτηση κυριότητας και άλλα δικαιώματα του δανειστή, δεν μεταβιβάζονται εκ του νόμου. Όμως, σύμφωνα με τον την εφαρμογή των ΑΚ 858 και ΑΚ 458, ο δανειστής οφείλει να μεταβιβάσει συμβατικά αυτές τις ασφάλειες στον εγγυητή που τον ικανοποίησε. Στην περίπτωση που ο εγγυητής ικανοποιήσει μερικά τον δανειστή, τότε επέρχεται μερική υποκατάσταση. Κάτι που σημαίνει, ότι οι απαιτήσεις του δανειστή και του εγγυητή συμπίπτουν προς το πρόσωπο του κατόχου της πιστωτικής κάρτας. Προτεραιότητα, ωστόσο δίνεται στην πλευρά του δανειστή, ο οποίος θα πρέπει να μπορεί να ικανοποιηθεί από την περιουσία και τις ασφάλειες του κατόχου, προτού ικανοποιηθεί ο εγγυητής. Υποκατάσταση επέρχεται και έναντι τρίτου ενεχυρικού ή υποθηκικού οφειλέτη, καθώς λόγω των αρ. 1298 και 1234 εδ. 2 ΑΚ, το δικαίωμα του δανειστή είναι επικρατέστερο έναντι αυτών. Είναι σαφές, ότι ο εγγυητής έχει δύο διαφορετικές απαιτήσεις από τον κάτοχο-πρωτοφειλέτη: α) Την απαίτηση που προκύπτει από την μεταξύ τους έννομη σχέση και β) την απαίτηση που είχε ο δανειστής, αλλά μεταβιβάστηκε εκ του νόμου στον εγγυητή. Ο εγγυητής έχει το δικαίωμα να ασκήσει, είτε την πρώτη είτε την δεύτερη ή και τις δύο επικουρικά αλλά θα ικανοποιηθεί μόνο για τη μία από τις απαιτήσεις του. Εάν, ο εγγυητής ασκήσει την αξίωση από την έννομη σχέση που πηγάζει ανάμεσα τους, τότε ο κάτοχος θα μπορεί να αντιτάξει όλες τις ενστάσεις

⁵⁹ Πηγή: Η πιστωτική κάρτα Σίσσου Σπυριδούλα Π. Τσίρου (σελ.260,261)

που πηγάζουν από την σχέση αυτή. Σε αυτήν την περίπτωση, ο εγγυητής θα πρέπει να αποδείξει όλα τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν την ευθύνη του κατόχου, κάτι το οποίο μπορεί να αποδειχτεί δυσχερές. Το σαφές πλεονέκτημα που θα έχει ο εγγυητής, είναι αυτό του χρόνου παραγραφής, αφού σύμφωνα με το αρ. 251 ΑΚ, η παραγραφή αρχίζει από την στιγμή της πληρωμής του ποσού στον δανειστή και είναι δυνατή η δικαστική αξίωση της. Εάν, επιλέξει την άσκηση του δικαιώματος που του μεταβιβάστηκε, τότε ο πρωτοφειλέτης δύναται να αντιτάξει όλες τις ενστάσεις που θα προέβαλλε και κατά του δανειστή κατά τον χρόνο της υποκατάστασης και θα ήταν βάσιμες σύμφωνα με το αρ. 463 ΑΚ, όπως για παράδειγμα την ένσταση συμψηφισμού. Το αντίθετο όμως δεν ισχύει, δηλαδή ο πρωτοφειλέτης δεν μπορεί να προτείνει τις ενστάσεις που απορρέουν από την σχέση του με τον δανειστή. Ένα σημαντικό πλεονέκτημα για τον εγγυητή, είναι πως το μόνο που χρειάζεται να αποδείξει είναι ότι ικανοποίησε τον δανειστή αλλά και πως η ευθύνη για να ικανοποιηθεί η απαίτηση του ανήκει στον κάτοχο. Από την άλλη πλευρά, ο κάτοχος είναι αυτός που φέρει την ευθύνη για την απόδειξη των θεμάτων της εσωτερικής τους σχέσης, όπως για παράδειγμα η μη ύπαρξη οφειλής προς απόδοση. Το μοναδικό μειονέκτημα στην περίπτωση αυτή, είναι πως ο χρόνος παραγραφής δεν διακόπτεται και η αξίωση για τις δαπάνες υπόκειται σε αυτοτελή παραγραφή της οποίας ο χρόνος αρχίζει υπό τους όρους της ΑΚ 251.⁶⁰

8.2.7. Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή σύμφωνα με την ΑΚ. 862

Η σύμβαση εγγύησης πιστωτικής κάρτας, όπως και κάθε σύμβαση αποσβένεται, δηλαδή τερματίζεται όταν επέλθουν κάποιοι ειδικοί όροι, που αναφέρονται στο αρ.862 επ. ΑΚ. Πέραν των γενικών όρων απόσβεσης, όπως καταβολής, πλήρωση διαλυτικής αίρεσης, άφεςης χρέους και σύγχυση των προσώπων δανειστή-κατόχου η σύμβαση περατώνεται, όταν ο δανειστής υποπίπτει σε πταίσμα και ο κάτοχος είναι αδύνατο να τον ικανοποιήσει. Στην περίπτωση αυτή, η σύμβαση ολοκληρώνεται, αφού ο εγγυητής ελευθερώνεται από τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το αρ. 862 επ ΑΚ. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει να ισχύουν κάποιοι συγκεκριμένοι λόγοι, όπως για παράδειγμα η αδυναμία του δανειστή να ικανοποιηθεί λόγω πτώχευσης του οφειλέτη ή περιελευσής του σε άλλη πραγματική ή νομική κατάσταση, που δεν επιτρέπει την ικανοποίηση τρίτων από αυτόν. Αδυναμία ικανοποίησης δεν υφίσταται, όταν το χρέος ασφαλίζεται επαρκώς με εμπράγματα ασφάλεια επί των ακινήτων του κατόχου. Μια άλλη περίπτωση, είναι η μη καταβολή του χρωστούμενου ποσού να οφείλεται σε πταίσμα του δανειστή που αφορά αργοπορία ή αδιαφορία επιδίωξης της είσπραξης του δανειστή. Ως πταίσμα νοείται τόσο ο δόλος, όσο και η βαρεία αλλά και η ελαφρά αμέλεια. Αξία αναφοράς, είναι η περίπτωση ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του πταίσματος του δανειστή και της αδυναμίας ικανοποίησης του από τον κάτοχο. Αυτό σημαίνει πως, σημαντικό ρόλο παίζει ο χρόνος κατά τον οποίο ο δανειστής στράφηκε κατά του κατόχου και το κατά πόσο ήταν δυνατό να τον ικανοποιήσει. Για παράδειγμα, τέτοια αιτιώδη συνάφεια

---

⁶⁰ Πηγές: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (Οι προσωπικές ασφάλειες σελ.65,66,67,68)

δεν θα υπήρχε εάν ο κάτοχος εξ αρχής δεν είχε στην κατοχή του περιουσιακά στοιχεία για να καλύψει το χρέος του προς τον εκδότη της κάρτας. Το βάρος απόδειξης των παραπάνω φέρει ο εγγυητής που ενάγεται από τον δανειστή. Μάλιστα ο εγγυητής, θα πρέπει να αποδείξει την ακριβή περιουσιακή κατάσταση που είχε ο κάτοχος, έτσι ώστε να γίνει αποδεκτό πως αν ο δανειστής δεν είχε καθυστερήσει, θα ήταν δυνατό να ικανοποιηθεί η απαίτηση του. Ακόμα, μια περίπτωση εφαρμογής του άρθρου αυτού είναι, όταν ο δανειστής παρείχε μεγάλα ποσά πιστώσεων στον κάτοχο, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να μην έχει την δυνατότητα να τα αποπληρώσει. Εφαρμόζεται επιπλέον, όταν ο δανειστής επεκτείνει την προθεσμία εξόφλησης εν αγνοία του εγγυητή, ενώ ο πρώτος ήταν αδύνατο να προβλέψει την επακόλουθη πτώχευση του κατόχου. Η ΑΚ 862 εκφράζει ενδοτικό δίκαιο, ωστόσο αντίθετη συμφωνία των μερών προβλέπεται μόνο στα όρια της ΑΚ 332. Κάτι που σημαίνει ότι ο εγγυητής, δεν απαλλάσσεται μόνο, αν η μη ικανοποίηση του δανειστή οφείλεται σε ελαφρά αμέλεια του τελευταίου. Κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς σχεδόν σε όλες τις συναπτόμενες συμβάσεις εγγύησης τίθεται σχετικός ΓΟΣ που αφορά την απελευθέρωση του εγγυητή από την ΑΚ 862. Ωστόσο, μετά την τροποποίηση της ΑΚ 332, είναι άκυρη η συμφωνία που αναφέρει πως ο κάτοχος δεν θα ευθύνεται ακόμα και για ελαφρά αμέλεια, αν η απαλλακτική ρήτρα περιέχεται σε όρο που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.⁶¹

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή σύμφωνα με την ΑΚ. 863

Απόσβεση της υποχρέωσης του εγγυητή από την εγγύηση, επέρχεται και μέσω της ΑΚ.863, εάν ο δανειστής παραιτηθεί από ασφάλειες, δηλαδή προνόμια και δικαιώματα που του είχαν παραχωρηθεί με σύμβαση ή από τον νόμο στον δανειστή για την εξασφάλιση του. Στην περίπτωση αυτή, ρυθμίζεται η συμπεριφορά του δανειστή, όσον αφορά τις λοιπές ασφάλειες της κύριας απαίτησης και οριοθετείται η σχέση μεταξύ δανειστή και οφειλέτη ή τρίτων που παραχώρησαν τις ασφάλειες αυτές, αλληλεπιδρώντας έτσι και στην σχέση δανειστή-εγγυητή. Ο χρόνος γένεσης των ασφαλειών αυτών είναι αδιάφορος, δηλαδή αν δημιουργήθηκαν πριν ή μετά την κατάρτιση της εγγύησης, αρκεί να υπήρχαν κατά τον χρόνο της παραίτησης. Πταίσμα του δανειστή, σχετικά με την παραίτηση δεν απαιτείται. Η παραίτηση μπορεί να γίνει είτε με παράλειψη είτε με θετική πράξη. Ωστόσο, προτιμότερο είναι να συμβεί με παράλειψη, όπως για παράδειγμα με παράλειψη της εγγραφής υποθήκης ενώ έχει παραχωρηθεί τίτλος για την εγγραφή της. Κατά τους όρους της ΑΚ 863, το δικαίωμα του δανειστή από την σύμβαση εγγύησης αποσβένεται, αν παρά την εξασφάλιση της απαίτησης του, παραιτείται από άλλες ασφάλειες με αποτέλεσμα να ζημιωθεί ο εγγυητής. Τέτοια ζημία, όμως δεν θα υπήρχε, αν για παράδειγμα ο δανειστής παραιτήθηκε από μια ασφάλεια κατόπιν παροχής άλλης ισοδύναμης. Για να υποστεί ζημία ο εγγυητής, θα πρέπει να διατηρεί είτε δικαίωμα αναγωγής κατά του κατόχου, είτε να διατηρεί την ένσταση διζήσεως κατά του δανειστή. Στην πρώτη περίπτωση, η ζημία του εγγυητή έγκειται στο γεγονός ότι, αφού ικανοποιήσει το δανειστή και αποκτήσει δικαίωμα υποκατάστασης (ΑΚ 858), η απαίτηση, την οποία αποκτά σε βάρος του κατόχου, δεν θα ασφαλίζεται πλέον με τις ασφάλειες από τις οποίες ήδη παραιτήθηκε ο δανειστής. Στην δεύτερη περίπτωση, ο εγγυητής υφίσταται ζημία, διότι αν δεν είχε μεσολαβήσει η παραίτηση του δανειστή από τις ασφάλειες του, η

---

⁶¹ Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος σελ. 264,265,266)

αναγκαστική εκτέλεση στην περιουσία του οφειλέτη δεν θα απέβαινε άκαρπη, άρα ο δανειστής δεν θα χρειαζόταν να στραφεί εναντίον του εγγυητή. Σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξη ζημίας του εγγυητή θα ελέγχεται κατά περίπτωση. Η ΑΚ 863, αποτελεί διάταξη ενδοτικού δικαίου και είναι δυνατή η παραίτηση του εγγυητή από την προστασία που του παρέχει. Το ζήτημα μάλιστα αυτό, της παραίτησης του εγγυητή από την ΑΚ 863 και της εφαρμογής της ΑΚ 862 επιλύθηκε με την απόφαση της Ολ ΑΠ 6/2000, σύμφωνα με την οποία η παραίτηση του εγγυητή και από την εφαρμογή της διάταξης αυτής δεν ισχύει αν ο δανειστής ενήργησε με δόλο ή βαριά αμέλεια.⁶²

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή σύμφωνα με την ΑΚ. 864

Άλλος ένας λόγος της απελευθέρωσης του εγγυητή, από την σύμβαση εγγύησης της πιστωτικής κάρτας είναι αυτός της απόσβεσης της κύριας οφειλής που αναφέρεται στην ΑΚ. 864. Η απελευθέρωση του εγγυητή δεν επέρχεται, μόνο στην περίπτωση που η απόσβεση της κύριας οφειλής προέκυψε από δικό του πταίσμα. Αν συμβεί αυτό, ο εγγυητής θα εξακολουθήσει να ευθύνεται βάσει της σύμβασης και ο δανειστής θα μπορεί να στραφεί εναντίον του είτε με αυτή τη βάση είτε λόγω αδικοπραξίας. Η αποδοχή του αναγκαστικού χαρακτήρα του άρθρου αυτού κρίνεται ορθότερη σε σχέση με την αποδοχή του ως ενδοτικού δικαίου.

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή σύμφωνα με την ΑΚ. 865

Η απόσβεση της κύριας οφειλής επέρχεται λόγω καταβολής, δόσης αντί καταβολής, συμβιβασμό και σύγχυσης του προσώπου δανειστή και κατόχου. Σύμφωνα με την ΑΚ 865, αν επήλθε σύγχυση της κύριας οφειλής και εγγύησης στο ίδιο πρόσωπο τα δικαιώματα του δανειστή δεν παραβλέπονται. Η σημασία της διάταξης αυτής, είναι πως ο εγγυητής έχει απέναντι του έναν οφειλέτη, οι ασφάλειες όμως που είχαν δοθεί για την εγγύηση δεν αποσβένονται ταυτόχρονα με την εγγύηση αλλά εξακολουθούν να ισχύουν.

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή σύμφωνα με την ΑΚ. 866

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή, λόγω της παρόδου του συμφωνηθέντος χρόνου αναφέρεται στην ΑΚ 866. Σύμφωνα με την διάταξη αυτή, υπάρχει συμφωνία μεταξύ εγγυητή και δανειστή που αναφέρει πως ο εγγυητής θα ευθύνεται έως ένα ορισμένο χρονικό σημείο. Κάτι το οποίο μπορεί να έχει δύο εκδοχές: Η πρώτη μπορεί να σημαίνει πως η ενοχή από την

---

⁶² Πηγές: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (Οι προσωπικές ασφάλειες σελ.74,75)

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος σελ.266,267,268)

Ηλεκτρονική πηγή: http://dimitrios-kalaitzis.blogspot.gr/2015/02/blog-post_71.html Ανακτήθηκε 20/03/2017

εγγύηση αποσβένεται μετά την πάροδο του χρονικού σημείου αυτού, τελεί δηλαδή υπό διαλυτική προθεσμία. Μπορεί επίσης να αναφέρεται στην ασφαλιζόμενη κύρια οφειλή και να σημαίνει πως ο εγγυητής θα ευθύνεται για τα χρέη του κατόχου που θα δημιουργηθούν μόνο στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η διαφορά των δύο περιπτώσεων, είναι πως μόνο η πρώτη αναφέρεται σε εγγύηση ορισμένου χρόνου, κάτι που διατυπώνεται στην ΑΚ 866. Στην διάταξη ΑΚ 866, αυτός που εγγυήθηκε για ορισμένο χρόνο απελευθερώνεται από την εγγύηση, αν ο δανειστής δεν επιδιώξει δικαστικώς την απαίτηση του κατά του κατόχου εντός ενός μήνα από την πάροδο αυτού του χρόνου και συνεχίσει την σχετική διαδικασία χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Ο χρόνος προσδιορισμού είναι δυνατόν να υπολογίζεται διαφορετικά, μπορεί να προσδιοριστεί είτε ημερολογιακά είτε με άλλον τρόπο, όπως για παράδειγμα μέχρι την λήξη της κύριας οφειλής, αν έχει υπάρξει τέτοια συμφωνία κατόχου-εγγυητή. Η συμφωνία για τον χρονικό περιορισμό πρέπει να είναι ρητή και συνήθως γίνεται για μελλοντικά χρέη. Αυτός ο περιορισμός σημαίνει, πως ο εγγυητής απαλλάσσεται, εάν έως το χρονικό σημείο αυτό δεν έχει δημιουργηθεί μελλοντική οφειλή. Εάν, έχει δημιουργηθεί όμως είναι αναγκαίο να τηρηθεί η προθεσμία της ΑΚ 866. Για να μην υπάρξει απώλεια της απαίτησης του δανειστή, αρκεί να επιδιώξει δικαστικά την ικανοποίηση του από τον κάτοχο σε διάστημα ενός μήνα από την πάροδο του χρονικού σημείου. Σε περίπτωση που ο εγγυητής έχει παραιτηθεί από την ένσταση διζήσεως, αρκεί ο δανειστής να στραφεί κατά του εγγυητή εντός του συμφωνημένου χρονικού διαστήματος. Η δικαστική επιδίωξη συνίσταται σε έγερση αγωγής, προβολή ένστασης, αναγγελία σε πτώχευση ή αναγγελία σε διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, χωρίς να αρκεί η απλή εξώδικη δήλωση κατά του κατόχου. Η ρύθμιση του αρ. 866 ΑΚ αποτελεί ενδοτικό δίκαιο. Συνήθεις είναι στην πράξη συμβατικές αποκλίσεις, με την έννοια ότι η εγγύηση αποσβένεται αυτομάτως, όταν ο δανειστής δεν έχει στραφεί κατά του κατόχου έως ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η περίπτωση απαλλαγής του εγγυητή σύμφωνα με την ΑΚ 867 και ΑΚ 868

Με τις ΑΚ 867 και ΑΚ 868 παρέχεται στον εγγυητή η δυνατότητα να θέσει χρονικό περιορισμό, στην απεριόριστη ευθύνη του και να προκαλέσει την ελευθέρωση του, εφόσον συντρέξουν κάποιες συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Ειδικότερα, σύμφωνα με την ΑΚ 867, αν υπήρξε εγγύηση για αόριστο χρόνο, ο εγγυητής μπορεί όταν γίνει απαιτητή η κύρια οφειλή να επιδιώξει δικαστικώς από τον δανειστή την απαίτηση του, σε διάστημα ενός μήνα και να συνεχίσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση την διαδικασία. Επιπλέον, όπως ορίζεται με την ΑΚ 868 στην περίπτωση του αρ. 867 ΑΚ, εφόσον απαιτείται καταγγελία του δανειστή από τον εγγυητή για την ικανοποίηση της κύριας οφειλής, μπορεί να συμβεί δικαστικώς στην περίπτωση που παρήλθε ένας χρόνος από την στιγμή της εγγύησης. Αν, ο δανειστής δεν συμμορφωθεί με τα παραπάνω, ως επακόλουθο επέρχεται η ελευθέρωση του εγγυητή. Η δήλωση του εγγυητή προς τον δανειστή αποτελεί μονομερή δικαιοπραξία, μπορεί να πραγματοποιηθεί δικαστικά ή εγγράφως και καθίσταται ενεργός αφότου περιέλθει στον δανειστή.⁶³

---

⁶³ Πηγές: Η εξασφάλιση των πιστώσεων Απόστολος Σ. Γεωργιάδης (Οι προσωπικές ασφάλειες σελ.75, 76,77)

Η σύμβαση πιστωτικής κάρτας Σίσσυ Σπυριδούλα Π. Τσίρου (Το τέλος της σύμβασης εγγύησης στην σύμβαση πιστωτικής κάρτας του τριμερούς συστήματος σελ.268, 269, 270)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα όσα αναφέρθηκαν στο σύνολο της εργασίας, αποδεικνύεται πως η πιστωτική κάρτα είναι ένα πραγματικά χρήσιμο εργαλείο για τον καταναλωτή, με την προϋπόθεση της ορθής χρήσης της. Η ορθή χρήση της εξαρτάται από τις αποφάσεις που θα πάρει ο κάτοχος για το χρονικό διάστημα που πραγματοποιεί συναλλαγές με την πιστωτική του κάρτα. Έτσι, ο κάτοχος είναι σημαντικό να αποφεύγει την πραγματοποίηση αγορών μεγάλης χρηματικής αξίας, ώστε να μειώσει τον κίνδυνο της μη αποπληρωμής του μηνιαίου λογαριασμού της πιστωτικής κάρτας. Στην περίπτωση μη αποπληρωμής του συνόλου του λογαριασμού, θα επιβληθούν τόκοι στον κάτοχο και έτσι ο λογαριασμός που θα καλείται να πληρώσει, θα είναι αυξημένος με επιτόκιο της τάξης του δεκαπέντε έως είκοσι τοις εκατό τον χρόνο (15-20%). Εκτός από τα παραπάνω, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο κάτοχος, θα πρέπει να αποφεύγει να καταβάλλει μόνο το ελάχιστο απαιτούμενο μηνιαίο ποσό, που ανέρχεται σε δύο έως τρία τοις εκατό (2-3%) του συνόλου του ποσού, αφού έτσι θα επιβαρύνεται με τόκους αλλά και η οφειλή του θα είναι αδύνατον να μηδενιστεί. Κρίνεται ότι δεν είναι συμφέρον για τον κάτοχο να προβαίνει σε ανάληψη μετρητών μέσω της πιστωτικής του κάρτας, διότι το επιτόκιο ανάληψης, είναι αρκετά υψηλό, ανερχόμενο στο είκοσι τοις εκατό (20%). Για αναλήψεις μετρητών πιο κατάλληλη κάρτα θεωρείται η χρεωστική. Ακολουθώντας τις παραπάνω συμβουλές είναι αδιαμφισβήτητο ότι ο κάτοχος θα μπορεί να απολαύσει ένα εύρος πλεονεκτημάτων από τη χρήση της πιστωτικής κάρτας. Το μεγαλύτερο από αυτά, είναι η επιστροφή χρημάτων, αφού οι τράπεζες σε συνεργασία με διάφορες επιχειρήσεις επιβραβεύουν τους κατόχους που πραγματοποιούν συναλλαγές με κάρτα σε συγκεκριμένα καταστήματα. Εκτός από επιστροφή χρημάτων, διαθέτουν στους κατόχους, είτε κάποιο ποσό για δωρεάν αγορές είτε κάποιες δωροεπιταγές. Προσφέρονται ακόμα ειδικές εκπτώσεις σε συγκεκριμένες περιόδους, σε κατόχους που εξοφλούν τις αγορές τους με πιστωτική κάρτα. Κάτι εξίσου σημαντικό για τους κατόχους, είναι πως αν αποπληρώνουν με συνέπεια τον μηνιαίο τους λογαριασμό, θα έχουν το προνόμιο των άτοκων δόσεων που μπορούν να φτάσουν και τους τριάντα έξι μήνες. Μια ακόμα διευκόλυνση που προσφέρει η πιστωτική κάρτα, είναι η αποπληρωμή του φόρου εισοδήματος σε έξι, εννέα ή δώδεκα δόσεις, αντί για τρεις χωρίς ο κάτοχος να επιβαρύνεται με επιτόκιο. Το ίδιο ισχύει και για την αποπληρωμή του ΕΝΦΙΑ. Επιπρόσθετα, η πιστωτική κάρτα προσφέρει μεγαλύτερη ασφάλεια σε σχέση με την χρεωστική, ειδικά για αγορές μέσω διαδικτύου, αφού ο κάτοχος έχει την δυνατότητα ακύρωσης της σε περίπτωση υποκλοπής των στοιχείων της. Αντιθέτως, αν υποκλαπούν στοιχεία της χρεωστικής κάρτας, τότε η ζημιά που θα υποστεί ο κάτοχος θα είναι αμετάκλητη, διότι τα χρήματα δεν θα μπορούν να επιστραφούν στον λογαριασμό του.

Συνοπτικά, η πιστωτική κάρτα αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι στον οικονομικό τομέα, που συμβάλλει σημαντικά στην βελτίωση του τρόπου πραγματοποίησης συναλλαγών. Με βάση τα σημερινά δεδομένα, η πιστωτική κάρτα καταλαμβάνει ένα μεγάλο ποσοστό στις επιλογές των καταναλωτών, οι οποίοι πλέον αντιλαμβάνονται τα οικονομικά οφέλη της σε περίοδο κρίσης, όπου η κίνηση μετρητών είναι περιορισμένη. Ας μη παραλείψουμε να αναφέρουμε άλλωστε τις νέες διατάξεις, οι οποίες επιβάλλουν την χρήση μηχανημάτων

Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.karagiannislawfirm.gr> Ανακτήθηκε 21/03/2017

<http://analusetto.gr> Ανακτήθηκε 24/03/2017

αποδοχής καρτών POS σε όλες τις επιχειρήσεις. Συμπεραίνεται λοιπόν, ότι η σταδιακή καθιέρωση του πλαστικού χρήματος είναι βέβαιο ότι θα δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες εξέλιξης και προόδου της χώρας μας, αφού μέσω της χρήσης του όχι μόνο διευκολύνονται οι συναλλαγές αλλά και δημιουργείται οργάνωση που ευνοεί το φορολογικό σύστημα του κράτους, το οποίο με αυτόν τον τρόπο καταφέρνει να εισπράττει τον φόρο που του αναλογεί από τις συναλλαγές.⁶⁴

---

⁶⁴ Ηλεκτρονικές πηγές: <http://www.ourwallet.gr/pistotiki-ergaleio-h-dikopo-maxairi/>
<http://www.kathimerini.gr/826778/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/ta-pleonekthmata-toy-plastikoy-xrhmatos>
<http://www.fpress.gr/trapezes/story/19555/ta-pente-syn-kai-ta-dyo-plin-toy-plastikoy-xrimatos>